

J. P. ...

R-27022

REVEREN-
DISSIMO IN CHRIS-
TO PATRI, ET DOMI-
NO, D. STEPHANO WE-
BERO, MYSIENSI EPISCOPO,
Reuerendiss. & Illustriss. D. D. WOLF-
GANGI Archiepiscopi Moguntini,
Principis Electoris in Pontificalibus
Vicario, SS. Theologiae Docto-
ri, &c. Collegium Mogun-
tinum Societatis
LESV. S.

simon de castro de Evan

ERMVLTAE
hoc nostro saeculo,
Reuerendiss. Do-
mine, à viris eru-
ditis & pijs in lu-
cē edita sunt de vita CHRIS-
TI D. N. & Deiparae Vir-
ginis

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

3-4-224

P. Vincentii

Beati Societatis S.

Meditationes in septem

Præcipua Vera B.

Virginis. Item

Commune B. Mariæ

Munc ex Italico in

Latium translata

Coloniæ Agrippinæ

1607.

*He visto ora exemplar
idencio, en el q. hay
al fin un tratado breve
de Sacram. Penitentiæ,
cum examine generali ad
Confessionem de tota Vita
et meditatione una pro
Communione. Colonie
Agrip. 1607. del mismo
Autor*

J. P. ...

R. 27022
REVEREN-

DISSIMO IN CHRIS-

STO PATRI, ET DOMI-

NO, D. STEPHANO WE-

BERO, MYSIENSI EPISCOPO,

Reuerendiss. & Illustriss. D. D. WOLF-

GANGI Archiepiscopi Moguntini,

Principis Electoris in Pontificalibus

Vicario, SS. Theologiæ Docto-

ri, &c. Collegium Mogun-

tinum Societatis

1657. S.

zum Defcalzo de Evan
PERMULTAE
hoc nostro saeculo,
Reuerendiss. Do-
mine, à viris eru-
ditis & pijs in lu-

re edita sunt de vita CHRIS-
TI D. N. & Deiparæ Vir-
ginis

EPISTOLA

ginis *MARIAE* Meditationes ad vitam pie sancteque instituendam cum primis vtilibus & salutaribus Sed quisquis has recenter & postremas *VINCENTII BRVNI* Societatis nostrae Theologi Italico idiomate iam pridem conscriptas perlegèrit, non dubium est, quin, siue sententia elegantia verbis diuinae Scripturae inherentem, siue optimorum documentorum copiam, siue vim & efficacitatem in Dei amorem, peccatiq; odium, animos inflammandi consideret, eas calculo suo inter optimas sit adnumeraturus. Quae causa perpulit nos, ut laborem in Latinum idioma eas conuertendi ante biennium inchoatum, & obitu

ter

DEDICATORIA.

terpretis aliquandiu deserti, proximo superiori anno, tribus partibus adiectis, continuaremus: omnibusq; pietatis studiosis, hos novos fontes delibandos proponeremus, ut si quos haecenus, aut rei difficultas, aut inscitia à saluberrima exercitatione deterruisset, nouitatis illecebra proli-ccret. Quo verò hanc quartam, & extremam Meditationum partem, festis beatissimae Virginis *MARIAE* inscriptam, tutelari Reuerendiss. D. T. nomini dicaremus, gemina nos causa permo-uit. Altera, rara tua & eximia, multisque retrò annis testata in gloriosissimam Dei matrem religio & pietas. Annus enim iam agitur vigesimus,

* 3

cum

EPISTOLA.

cum in Sodalitatem Annun-
 ciata Virginis, recens tum in
 hac urbe institutam ultro te
 aggregasti, ac deinceps statis
 conuentibus publicis assidue
 interfuisti, Oratorium Par-
 thenium sacro instrumenta
 ornasti, ac legibus eiusdem et-
 iam minimis, istius Episcopa-
 lis honoris tui, ut ita loquar,
 fascis submisisti. Altera cau-
 sa est, ut nos hoc libello ali-
 quod grati animi indicium in
 publicum daremus, pro singu-
 lari tua eaq, nunquam inter-
 rupta benevolentia, qua nos,
 totamq, Societatem nostram
 à primis usq, in initiis sincere &
 constanter es complexus: cui
 deniq, in perpetuum amoris
 tui in nos monimentum, su-
 periorumq, officiorum cumu-
 lum

DEDICATORIA.

lum in summa Ecclesia huius
 nostrae arae nobilem & fulgen-
 tibus auro signis visenda ta-
 bulam (Lyssippi & Appellis
 opus dixeris) his extremis an-
 nis ingenti sumptu adijcere
 voluisti. Pro quo Insigni mu-
 nere, ut Deus O, M. prater
 legiozem huius lucis usuram
 aurea sempiterna vitæ sacula
 R. D. T. aliquando adijciat, ex
 animo optamus. MOGVN-
 TIAE kal. Febr. hoc est in Pu-
 rificata Beatiss. Virgin. MA-
 RIAE peruigilio, Anno M.
 D. XCVIII.

* 4 An-

P R A E F A T I O.

Auctor pio Lectori.

C O N S T I T U E
 R A M in animo
 meo, post abso-
 lutas Meditati-
 ones oēs in totam vitam
 & passionem C H R I S T I
 redemptoris nostri, quas
 Deo iuuante iam absolui,
 cōficere quoq; Meditati-
 ones in totam vitam San-
 ctissime C H R I S T I Matris
 à multis pijs hominib. ex-
 petitas. Verum rediligen-
 tius expensa, tandem de-
 creui, has paucas dūtaxat
 Meditationes in septem
 præcipua sanctissimæ Vir-
 ginis festa, ab Ecclesia an-
 niuersario ritu celebrari
 solita, in lucem dare: vt D.
 Vir-

A D L E C T O R E M.

Virgini additis capita
 quadam ad meditandum
 illis saltem diebus suppe-
 terēt, tum ad capiendam
 ex illis consolationem a-
 liquam spiritualem, tum
 ad amplius excitandam in
 se deuotionem erga hanc
 nostram gloriosam regi-
 nam, & aduocatā clemen-
 tissimam. Hanc in senten-
 tiam vt venirem, illud in-
 primis me impulit, quod
 animaduertērem multos
 alios pios Scriptores in
 hoc genere defudasse, &
 in vniuersā Deiparæ vitā
 cum laude scripsisse: inter
 quos postremo loco etiā
 R. P. FRANCISCVS CO-
 S T E R V S Societatis no-
 stræ Theologus, quinquag-

PRAEFATIO

ginta Meditationes admodum utiles & pias nuper divulgavit: ante quem in diuersa eiusdem vitae mysteria magno spiritu & eruditione scripserat R. P. F. L V D O V I C V S G R A N A T E N S I S, qui facile inter omnes spirituales huius saeculi Scriptores palmam obtinuit. Deinde, quod si quid, exceptis his septem meditationibus desiderari poterat, id iam copiosè in Meditationibus de vita CHRISTI D. N. pertractassem; sic prorsus ut ex his praesentibus & illis, historiam totam (quantum quidem ex diuina Scriptura hauriri potuit) Sanctissime vite eius, totumque;

id,

AD LECTOREM.

Id, quod ego pro imbecillitate viriū mearū in hoc argumento praestare valui, habere possis: alioquin totus labor mihi superuacaneus, & alijs parū utilis fuisset; quandoquidem multam iam in vita CHRISTI Domini tractata, repetenda fuissent. Et quando tres Meditationes iam ante in Vita CHRISTI conscriptae, à me istis sint insertae, tamè operam dedi, ut nūc uberioribus & melioribus, multis adiectis & immutatis, exirent. Addidi quoque unam Meditationem de Natiuitate gloriosi praecursoris, quae in sacro Euangelio de illo, velut de sancto Christo admodum familiari, ac beatif-

P R A E F A T I O.

Virginis proximo cognato, peculiaris mentio habeatur. Adhæc ut in reliquorum Sanctorum festis solēnibus pij quoque cibum aliquem, quo spiritualiter pascerentur, haberent: visum est mihi ad iungere nonnullas Considerationes de Sanctis generatim, hoc est, de S. Apostolis, Martyrib. Cōfessoribus, & Virginibus, tractando in genere de eorū excellentia, officijs, virtutibus & præmijs: quibus considerationibus uti poterit quilibet in festis Sanctorum toto anno occurrentibus, quādo alias meditationes ad manum nō habebit. Ergo quia hic ex-

tre-

P R A E F A T I O.

tremus flos est huius mei spiritualis ferti, partim ex rosis purpureis sãctissimæ vitæ CHRISTI D. N. partim ex candidis lilijs vitæ, excellentiamq; virtutum purissimæ eius matris, partim denique ex alijs pulcherrimis virtutū & meritorum floribus omnium gloriosorū Sanctorū contexti: deinde quia ali^o mihi scopus propositus non fuit, quàm Saluatoris nostri gloria, inflammareque omnium animos, in eius amorem, & deuotionem erga sanctissimam eiusdem matrem etiam atque etiam rogo pios & cãdidos Lectores, ut equi boniq; consulere hunc me-

PRAEFAT. AD LECT.
um conatum & voluntatem
velint, & si deprehenderit
in hoc meo opere aliquid
desiderari, id meae
inscientiae & imperitiae
attribuant: si vero ex eo
fructum aliquem & profectum
spirituale ceperint, diuinae
Maieitati adscribant,
ei que soli cum laude gratias
referant, quod per infinitam
sapientiam suam, pro
ampliori nostro fructu
& salute, non sit elice-
re mel de petra, &
oleum de saxo
durissimo.

BREVIS DESCRIPTIO
PERSONAE IESU CHRISTI
DOMINI NOTRIS.

ATQUE ETIAM
BEATISSIMAE VIRGINIS
EIVS MATRIS.

 VONIAM eos, qui commutatione
diuinarum rerum progressum
facere cupiunt in spiritu,
vitaeque suam ad viuum
CHRISTI Saluatoris nostri
exemplum conformare, magno
operè ad attentè & deuotè
considerandam sanctissimam
eius vitam iuuat, menti obiectas
habere personas, quarum
verba, gestus, actionesque, quasi
si oculis

DESCRIPTIO D. N.

oculis cōspectas expendūt, idcirco opēra pretiū mihi facturus videor, si pro maiori eorūdem cōsolatione & in iustione, initio huius opusculi breuē ipsi^o personę CHR ISTI D. N. qui nobis velut omnium virtutum speculum ac vitę nostrę, sanctorumq; morum norma propositus est, descriptionem pręmiserō: vt sicut anima nostra creata & formata est ad imaginem & similitudinē Dei, sed postea per peccatum deformata: sic ad similitudinē vitę, sanctissimorumq; morum filij Dei reformetur. Visum est quoque adiūgere, quoniam in hac parte de sanctissima eius vita agitur, descriptionē beatissimę eius matris MARIÆ, quipē cum illam D E V S post benedictum filium suum, nobis dederit in Magistram & omnium virtutum exemplar, vt in-

stent

AD LECTOREM.

sistentes piorum more filiorū vestigijs Matris nostrę, eius fauore & auxilio perfecti efficeremur CHR ISTI filij imitatores, ac deinceps gratia ipsius cohęredes, & cęlestis Patris eius hęredes.

Vt ergo initium faciamus a persona CHR ISTI D. N. cūm is secundum diuinitatem suam sit fons omnis gratię, & speculum omnis pulchritudinis, planē verisimile est eū secundum humanitatem quoque fuisse, vt Propheta loquitur, *speciosum forma p̄ filijs hominum*, hoc est, omnibus hominibus pulchriorem, gratiosorem, & speciosorem. Erat enim, vt quidam Auctores referunt, & habet vetus traditio, venerabili, egregio, vidoque vultu, & simul simplice, graui, & maturo, prudentiā cum lenitate coniunctam, placabilitatemq; iracundię exper-

tem

Psalm. 44.

*Niceph. l. 2.
Eccles. hist. c. 1.
vlt.*

S. Antonin.

DESCRIPTIO.

tem præseferente. Corporis
 statura recta & mediocri, ad
 palmos prorsus septē. Capillis
 more Nazaræorū promissis &
 flauis, colorem referētibus au-
 reum, persimilem intimo ma-
 turarū nucum cortici, Cæsaries
 eius nō admodum densa, in ca-
 pitis medio diuisa æqualiter ad
 aures defluens, inde verò quo-
 dāmodo ad crispas declinans.
 Supercilia nigra, nō inflexa, O-
 culi substauescentes, vt capilli,
 paulò tamē nigriores, sed acres
 & clari, è quorum luce mirifica
 emicabat gratia, Frons plana,
 ampla & feuerior, Nasus longior
 in quo, sicut & in ore nullū vi-
 tium notari poterat. Facies, ne-
 que rotunda, neq; acuta, sed po-
 tius longa, sine ruga & macula
 vlla, quā ferè habebat in terrā
 demissam, Tritici colorem ma-
 turescentis, & cū modica fulce-
 dine rubescentis referebat: tā-
 que

B. VIRGINIS

que apparebat venerabilis, vt
 omnes intuētes facilè in amorē
 sui & reuerentiam pertraheret.
 Barba spissior erat, colore eo-
 dē, non admodū proluxa, & bi-
 furcata. Collum fuit non ardu-
 um & erectum, sed sensim de-
 cliue. Sermo eius grauis, gratus,
 & modestus, in reprehensionibus
 terribilis, in admonitionibus
 dulcis & amabilis: nunquā
 visus ridere, lacrymari sepi-
 us. Persimilis deniq; quoad hu-
 manitatem fuit benedictæ &
 immaculatæ suæ genetrici.

Quod deinde ad descriptio-
 nē beatissimæ virginis, Matris
 Dei attinet, sicut illa pulchritu-
 dine, & interna animæ suæ per-
 fectione, non solū omnibus
 alijs mulieribus, sed etiā omni-
 bus Paradisi angelis præstitit,
 ita verisimile est eandem quo-
 ad externam corporis formā
 perfectissimā, & incomparabi-
 litate pulchritudine præditā fuisse.

DESCRIPTIO

B. VIRGINIS.

Vnde, quemadmodū scriptura
 prædicat CHRISTVM fuisse
 se speciosum forma præ filijs
 hominum, ita de illa similiter
 scriptū est, illam omnibus mu-
 lieribus esse formosiozem. Fuit
 ergo & ipsa, vt multi graues
 Doctores asserunt, statura me-
 diocri, facie non rotunda, nec
 acuta, sed aliquanto longiore,
 colore, vt filius, triticum refe-
 rente, capillo flauo, oculis item
 flauis, subfuscis & acris, pu-
 pillis oliuæ colorem exprime-
 tibus, & supercilijs inflexis, &
 decenter nigris. Nasus ei erat
 longior, labia florida & verbo-
 rum suauitate plena, manus si-
 mul & digiti longiores. Breui-
 ter, maiorē pulchritudinis per-
 fectionem habuit, quam possit
 in corpore mortali inueniri.
 Tanta quoq; gratia in eius vul-
 tu resplendebat, vt Dionysius
 Areopagita (teste Dionysio Car-
 thusiano, & Vbertino) cū ex
 Græcia in Iudæam venisset, san-
 ctumq; Apostolum Ioannem
 rogasset, sibi vt potestatem fa-
 ceret videndi excellētissimam
 illam creaturā, è qua princeps
 & autor totius vniuersi digna-
 tus esset nasci, vbi in conspectū
 eius venit, tanta claritate & glo-
 ria fulgentem conspexerit, vt
 præingenti stupore deficiēs in
 terram, ceciderit: sed tandem
 composui factus, dixit, nisi ra-
 tione naturali & fide cognouis-
 set aliam esse diuinitatē, se hanc
 ipsā loco diuinitatis habiturū
 fuisse. Erat in omnib. honesta
 & grauis, facilis ad audiendum,
 & perquam affabilis, ad obedi-
 endum & benefaciendum om-
 nibus promptissima: sed vide-
 batur admodū verecunda, pau-
 ca tantum loquens, eaq; neces-
 saria. Benigna erat in omnes,
 suum honorem & vene-
 ratio-

Cant. 2.

6. 5.

Epip. præf.

Nicep. lib.

2. cap. 23.

SAN-

SELM.

F. Canis.

DESCRIPT. B. VIRG.

rationem exhibens, sine rifu
sine perturbatione, sine vlla
racundia, & super omnes exce
lentissima humilitate ornata.

Quod ad vestimēta attinet, eis
simplicissimis, & honestissimis
ac natiui coloris semper cōten
ta fuit, sicut probabile est fuisse
quoque vestem inconfutilem

quam suis manibus benedictē
filio contexit, quæ erat lana
reticulata, colore non omnino
albo, sed naturali leucopheo

Exercitia & opera, quib., B. Vir
go exteriùs se occupabat, erant
in lana & lino, vel serico ad ser
uitiū Templi: reliquum tem

pus sacræ lectioni, orationi, &
ieiunijs, sicut postea suo lo
co dicitur, continen
ter tribue
bat:

DE. CONCE PTIONE B. VIRGI

NIS DEI MATRIS,

MEDITATIO L

SCRIPTURA.

DOMINVS possedit me in *Prov. 3.*
initio viarum suarum, ante
quã quicquam faceret à prin
cipio, ab æterno ordinata sum, &
ex antiquis, antequam terra fieret:
Nondum erant abyssi, & ego iam
concepta eram, &c.

FIGURÆ.

1. Deus in Lege mandavit arcam *Exod. 25.*
testamenti fabricari ex lignis
incorruptilibus, intusq; & foris te
gi auro purissimo.

2. Salomon construxit thronum *3. Reg. 10.*
grandem, & regium, in quo sederet,

D ex ore candidissimo, eumq; vesti
uit

A

uit

uit auro purissimo feluo nimis: de quo throno testatur Scriptura in nullo mundi regno tale opus esse fabricatum.

PROPHETIÆ.

Proverb. 9. 1. **S**APIENTIA edificauit sibi domū, excidit columnas septem.

Psal. 45. 2. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus.

Psal. 95. 3. Domum tuam decet sanctitudo Domine.

Cant. 4. 4. Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.

CONSIDERATIONES.

Punil. 1. **S**ALOMON rex sapientissimus, dum ex vna parte damnum maximum vnus mulieris imprudentia & inconstantia toti humano generi illatum consideraret; (nam diuini mandati præuacatione non solum introduxit mortem in orbem terrarum, sed etiam occlusit cælum, seque, & totam posteritatem eterne maledictioni subiecit.) ex altera vero parte spiritu Prophetico præuideret in mundum venturam aliam mulierem sapientem & constantem à Deo promissam, qua-

prioris mulieris damna esset restauratura, ut inimicus idem, qui per mulierem vicerat, per mulierem quoque vinceretur, admiratione quadam vehementi attonitus dixit: *Mulierem fortem quis inueniet?* quasi diceret. Si ex arbitrio, & manu vnus mulieris pendet salus nostra, & ruinæ nostræ remedium, & innocentiae restitutio, & contra potentem aduersarium nostrum victoria, conueniente admodum esse fortem. Sed quis talem inueniet? & quasi vaticinans subiungit: *Procul, & de vltimis finibus pretium eius.* Non erit hæc mulier exigui pretij, sed nec maximi, quantum potest in hoc mundo reperiri, sed inde ab extremo & summo cælo pretium eius deuoandum est. Age lætare Solomon, tecumque lætetur mundus torus & exulet, quia iam inuenta est illa mulier fortis, iam de cælo venit. Et quis alius eam inuenit, nisi magnus ille Archangelus Gabriel, hoc est, si interpreteris, fortitudo DEI? atque erat certè valdè congruens à DEO fortissimo ad mulierem tam fortem amandari quoque ita fortem Legatum. Multorum aliorum Sanctorum prædicatur fortitudo, singula-

Gen. 2.

Proverb. 2.

4 . MEDITAT. DE

resque victoriæ ab eis relatæ aduersus
carnem, passiones, & affectus proprios
cum vi eas spiritui & rationi subiecerunt,
de quibus scriptum est. *Fortis est qui dominatur animæ, sua expugnatore urbium*. Verùm vt inimici eorum erant domestici, ita sæpenumero contingebat, vt nunc eos vincerent, nunc vicissim ab eis vincerentur: at beatissimæ Virginis eiusmodi fortitudo fuit, vt nunquam cognõrit, vel experta sit perturbationem aliquam, vel tentationem ex causa aliqua interna proficiscentem, (omnes enim animi vires & sensus ordinatos & rationi subiectos habebat) sed summa quadam pace & quiete fruebatur. Vnde ipsa instar aciei armatorum militum benè ordinatæ, ob admirabilem omnium virtutum in ipsa consensum & conspirationem, humanæ naturæ hosti tamen facta terribilis & formidabilis, vti nec insultare; nec etiam adungere se ei auderet. Hæc est mulier illa, cuius fortitudo à custodibus corporis Regis Persarum, omnibus rebus fortibus est antelata: nam hæc non solum vicit tantum magnum hostem, sed etiam suæ charitatis & humilitatis fortitudine vicit fortissimum Deum. Omnia & ad-

*Prov. 16.**Cant. 6.**Es. 3.*

B. VIRGINE. 5

mirabilis amoris potentia, qui solus de Deo triumphat, eique quasi manus ligat, ne nos secundum merita castiget. Verè magna, & commendatione dignissima fuit fortitudo Iudith viduæ, quæ sola vicit Holofernem hostem, & populum suum à seruitute, & morte liberavit. At longè maior fuit fortitudo huius Virginis nostræ, quia non solum vicit & profligavit Tyrannum infernalem, sed etiam Deum introduxit in mundum, verum & legitimum dominum nostrum, per quem liberati à morte ad æternam vitam vocati sumus. Hæc denique est illa fortissima turris Dauid, è qua vti scriptum est, *pendent mille clypeis, & omnis armatura fortium*. Vnde Sapiens, de hac muliere agens optime subiecit. *Multa filia congregauerunt sibi diuitias, tu supergressa es vniversas*. Nam aliud non fuit MARIA, quam hortus ille conclusus, in quem Spiritus sanctus pulcherrimos quosq; flores, & fragrantissimos odores, qui inter homines in terra, & inter Angelos in cælo inueniri poterunt, collegit. Verè hortus deliciarum, in quem superueniens secundi Austri instar Spiritus sanctus non solum eum ditauit, sed ita repleuit, vt ex omnibus

*Iud. 12.**Cant. 4.**Prov. 31.**Cant. 4.*

partibus, quasi fons redundans, riuos suos effuderit.

2. **CONSIDER A**, quantam gaudij materiam angelis in coelo, & in terra hominibus attulerit huius fortissimæ mulieris Conceptio, quia eo ipso momento principium datum fuit restorationi cœlestis Hierosolymæ, & nobili operi humanæ redemptionis. Tunc enim concepta fuit illa, à qua creator & redemptor mundi, pro salute generis humani carnem erat assumpturus, & homo futurus. Tunc diuinæ sapientiz manu plantatus est Paradisus deliciarum plenus, omni voluptate spiritali circumfluens, variisque virtutum ac donorum cœlestium floribus exornatus, in quo secundus Adam **CHRISTVS** redemptor nosserat collocandus. Tunc quoque plantata fuit œlix arbor vitæ, cuius viuificus & salutaris fuctus mederi debebat omnibus humanis infirmitatibus, æternamque vitam & salutem hominibus conciliaturus. Tunc in Ecclesiæ horto ex radice Iesse germinauit vitæ regia, de qua exortus est flos pulcherrimus, in quo requiescens spiritus Domini plenitudinis illius omnes homi-

nes

nes participes effecit. Tunc denique Spiritus sanctus cœpit ordiri telam illam, de qua confici debuit nostræ mortalitatis naturæ vestis, ad induendum eam æternum Dei filium. Iam quia semper proprium fuit æternæ sapientiz, conuenienter officijs homini attributis conferre gratiam, donaque cœlestia, planè efficitur, cum post Dei filium, nulla fuerit in mundo creatura sua sanctissima Matre dignior & nobilior, gratiam ei cœlitus communicatam hoc longius excessisse omnium reliquorum Sanctorum gratiam, quo dignitas eius fuit sublimior, nempe cuiusque alii, etiam angelicæ præferenda. Quare & in persona eius rectissime scriptum est.

In plenitudine sanctorum detentio mea. Ecclesiæ.

Ac verè omnium illarum virtutum, donorumque alij sanctis à Spiritu S. communicatorum plenitudo tota simul inuenta est in Maria. In ea enim fuit fides Patriarcharum, spes Prophetarum, Apostolorum zelus; constantia Martyrum, sobrietas Confessorum, castitas Virginum, atque etiam puritas Angelorum. Ad hæc perfectio, & dignitas huius Virginis, facile colligitur ex summa dignitate & sanctitate Christi filij eius, cuius sacratissi-

mama

mam humanitatem, rationem diuine personę cui vnita fuit, conueniebat ornata & plenam esse omnibus gratijs & donis, quę in cęlestibus thesauris recondita latebant, vt de eo testatus est sanctus eius pręcursor, dicens; *Non enim ad mensuram dat Deus Spiritum.* Et rectę Nam cum honor vel dignitas illius naturę, quam filius Dei assumpsit, redundatura fuerit in Deū ipsam, congruus certę erat sacram illam humanitatem tanta sanctitate & perfectione dotari, vt nihil in ea inueniri posset, quod tantam Maiestatem aliquo modo obscuraret. Cum ergo honor & gloria filij cum matre sit communis, secundum illud Scripturę *Gloria filiorum Patris eorum*: necessario faciendum est Matrem filij Dei summa quadam dignitate & sanctitate super omnes alias creaturas dotatam & locupletatā esse. Si ergo decus, vel dedecore matris, qualis esset filius ille, cui cum plena potestas esset, vel faciendi, vel eligendi quantam vellet, non eligeret matrem longę omnium nobilissimam & honoratissimam? Quare cum filius Dei solus hanc potestatem habuerit eligendi, vel faciendi Matrem suam;

Ionn. 3.

Prou. 7.

suam; quis dubitet, ab eo electam vnā omnium creaturarum pręstantissimam & honoratissimam? vt sicut gloriabatur de Patre Deo, posset quoque meritō gloriari de Matre, atque ita ratione vtriusque parentis appareret verē excellens & gloriosus. Tale ergo fuit hospitium, talis fuit hortus floridus, quem Spiritus sanctus vnigenito DEI filio pręparauit. Nec mirum talem locum tali hospiti attributum: de eo enim scriptum est, quod habitet in hortis, & pascatur intra lilia, nec requiescat nisi in lectis floridis, & varijs ac odoriferis virtutum floribus exornatis.

3. CONSIDERA, quomodo hæc generosissima mulier, non solum omnes alias fortitudine & dignitate pręcesserit, sed etiam supra omnes puritate & innocentia quadam singulari speciatim dotata fuerit. Legimus in diuinis literis, DEVM creauisse primum parentem nostrum Adarum ē terra adhuc virgine & pura, nondum maledictioni subiecta. Vnde cum primus ille parens noster fuerit (vt loquitur Apostolus) forma futuri sęculi, & secundi Adami Domini nostri

Rom. 5.

A s figu-

10. MEDITA T. DE

figura, congruentissimum certe erat
 CHRISTVM, qui diuinæ suæ per-
 sonæ dignitate in finitis partibus exce-
 debat Adamum, & terra purissima, &
 omnis maculæ experte formari. Quæ
 verò alia fuit hæc terra, nisi Virgo
 MARIA? quæ plena semper fuit
 benedictionibus, vt de ea loquitur
 Propheta: *Benedixisti Domine terram
 tuam.* Ac rectè quidem vocatur terra.
 Vt enim terra nostra diuerfos produ-
 cit fructus in vsu & vtilitatem ho-
 minum: Sic MARIA Virgo pro-
 duxit & peperit nobis illum benedi-
 ctum, & sublimem fructum ventris
 sui, qui salutem attulit toti mundo.
 Ad hæc, sicut prima mulier EVA,
 (quæ non minus fuit imago & figura
 secundæ Euz Matris Dei, quam Ada-
 mus fuit CHRISTI) à Deo produ-
 cta est ex costa Adami, tota pura & in-
 nocens, omnis maculæ experte: ita
 conueniens fuisse videtur, vt Materi-
 psum DEI, speciali gratia immunitis
 seruarietur ab omni macula, quàm a-
 lioquin lege naturæ nostræ corruptæ
 incurrere debuisset. Et si tantum bo-
 num contigit illi, quæ inuentrix erat
 mortis, & mundo intulerat maledi-
 ctionem; cur illud detrahemus Ma-

riae.

B. VIRGINE

riae, quæ Mater fuit Regis vitæ nostræ
 reparatoris? Legimus item Deum
 primo homini, cùm eum creasset, di-
 xisse: *Faciemus adiutorium simile il-
 li,* atque ita è costa Adami Euam for-
 massè, in omnibus & per omnia (quan-
 tum eius natura postulabat) viro simi-
 lem. Quæ figura præcipuè conuenit in
 Christum, sicut & cætera omnia facta
 ac figuræ veteris Legis. Etenim, cùm
 DEVS decreuit filio suo vnigenito,
 pro redimendo genere humano assu-
 mendam esse carnem, simul etiam de-
 creuit & prædestinavit, quæ deberet
 eius esse mater, & redemptionis nostræ
 cooperatrix. Atque vt ipsi, quoad fieri
 posset, simillima esset, omnes eas do-
 tes, & prærogatiuas in eam contulit,
 quas nulli vnquam creaturæ puræ
 antè contulerat, & quæ Matri tanti fi-
 lij congruebant. Vide igitur quàm
 hæc beatissima mater sit similis filio
 suo: nam sicut ille est filius Dei, sic
 & hæc licet dissimili modo: ille spon-
 sus, hæc sponsa. CHRISTVS si-
 mul Deus est & homo, MARIA si-
 mul virgo est & Mater. CHRISTVS
 est virgo & Pater noster. MARIA
 quoque est virgo, & mater nostra.
 CHRISTVS est via, & porta, per

A 6

quam

Psal 34.

quam ad nos venit salus. M A R I A
item est porta cœli, & porta lucis, per
quam vita ingressa est in mundum,
& per quam homines aditum habent
ad cœlum. Itaque videtur admodum
fuisse conueniens, vt sicut CHRIS-
TVS fuit totus purus, & sine pec-
cato conceptus: sic illa quoque, non
iam per naturam, & ex debito (quod
soli filio competeat) sed ex peculiari
gratia & priuilegio eiusdem sui fi-
lij citra omnem peccati maculam con-
ciperetur. Si enim omnis creaturæ
perfectio sita est in similitudine sui
Creatoris, eoque perfectior est, quo
& similior; non dubium est, quin
M A R I A Virgo, cum beneficio
gratiæ perfectissima inter omnes crea-
turas euaserit, eam in omnibus au-
tori gratiæ, cui in opere salutis no-
stræ, quasi cooperatrix adiuncta est,
cæteris quoque similiorem fuisse.
Denique, si summus ille sanctitati-
tis, puritatisque amator à ministris
materialis templi exigebat tãtam san-
ctitatem; & tot ritus purificationis,
eoque maiorem, quo quisque præ-
stantius, Deoque vicinius gerebat of-
ficium: cum B. Virgo inter omnes
puras creaturas proxima DEO acces-

serit,

serit, solo nomine & officio excellen-
tissimo Matris Dei, conueniens cerè
fuit, eam puritate tantum hominibus
& angelis antestare, quanto ad ipsum
Deum fontem puritatis vicinius ac-
cesserat.

4. CONSIDERA, quam benè illi si-
guræ, & vaticinia veterū Patrum con-
ueniãt, & quam illustre testimonium
præbeant puritatis, & excellentiæ hu-
ius sanctissimæ Matris: illa enim fuit
felix illa domus, quam pro sua habita-
tione æterna sapientia elegit & fabrica-
uit, & in qua diuinitatis plenitudo, nõ
solum spiritualiter, & secundum gra-
tiam in animo, sed etiam corporaliter
in vtero habitauit. Hanc domum ipse
Deus septem illis columnis fortissi-
mis, septem donorum Spiritus sui san-
cti, Sapientiæ, scilicet, Intellectus; Con-
siliij, Fortitudinis, Scientiæ, Pietatis &
sancti Timoris Domini fundauit &
ornauit. *Fundamenta eius in montibus Psal. 88.*
SANCTIS, dicebat Propheta, loquens de
beata domo, de hac ciuitate dei, de hoc
sacratō templo, quod fundari debuit,
non super fundamenta vilis & abiectæ
materiæ (sicut sua palatia fundare so-
lent architecti huius mundi) sed super
columnas solidissimas, supra montes s. Reg. 8.

A 7 & lapi-

& lapides pretiosos, quemadmodū legitur Salomonē in extruendo tēplo Dei, in fundamenta deieciſſe lapides admodum grandes & pretioſos: unde intelligere licet, prima fundamenta à Deo iacta, quando creauit & fabricauit hanc domum, non fuiſſe fragilia, aut ob peccati originalis ſcēditatem vilia, ſed ſolida, pretioſa & ſancta, ex ſpeciali diuinæ gratiæ ſuæ dono: idque admodum erat conueniens. Nā in creatione mundi, ut loquitur ſcriptura, cum Dominus creaffet terram, elementum tam vile, vidit quod eſſet bonum: ſic idem Dominus creans matrem ſuam, quæ dignitate & excellentia excedit non ſolum terram, ſed etiam coelum, ipſoque angelos, dici poteſt, quod non viderit eam malam, hoc eſt, peccatricem & maledictam, ſed benedictam & ſanctam. Hæc eſt illa ſancta arca teſtamenti fabricata ex lignis incorruptibilibus, tota auro puriſſimo circumueſtita; in qua recludi & ſeruari debuit celeſtis panis, illud dulciſſimum Verbi incarnati manna; nam in ſacro illo corpore, animaque virginis nulla unquam fuit peccati corruptio, ſed ſemper fuit innocēs, ſemper quieta, & ſem-

per

per gratia plena, & inſtar regiæ virgæ leſſe fuit ſemper recta & munda, ſine villo culpæ originalis nodo. ſine cortice culpæ venialis, ſine plica peccati mortalis. Hæc eſt thronus ille regius *3. Reg. 10.* in quo ſeſſurus & quieturus erat verus rex Salomon, quem dicit ſcriptura fuiſſe magnum, & de candidiſſimo ebore auroque admodum ſuluo fabricatum. Magna verò fuit MARIA, quia magnus eſt DEVS, qui in illa factus homo quieſcit. Unde hic myſticus thronus maior & capacior fuit cœlo & terra, ſicut de eo cantat Eccleſia: *Quem totus non capit orbis, in iuis ſe claſſit viscera, factus homo.* Eſt quoque magna, quia ſanctitate & virtute longè excellit cæteras omnes creaturas, illa eſt mons altiſſimus, alij verò omnes ſunt quaſi valles humiles & abiectæ: illa eſt regina & imperatrix cœli & terræ, reliqui autem comparatione huius ſunt ſubditi & tributarij. Erat hic thronus fabricatus ex ebore qui ſuo admirabili candore, robore, & frigiditate figurabat puritatem, fortitudinem, & innocentiam matris DEI. quis enim candor maior potuit eſſe Virginitate illa, quæ gratia ſua ſpecie angelos, totumque

cœle-

*3. Reg. 3.**Geneſ. 1.*

coelestem exercitum in sui cōspectum
allexit? Ac quid esse fortius potest for-
titudine, per quam Dominus omnis
fortitudinis vicit, & sortem illum ar-
matum spoliavit, qui toti mundo ty-
rannicè dominabatur? & que substan-
tia potest esse frigidior illa, que virtute
altissimi fuit obumbrata, & plenitudi-
ne Spiritus sancti conseruata, extincto
in ea omni ardore & peccati fomice?
Deinde per aurum illud fuluum, miri-
ficè collucens quo thronus hic erat ve-
stitus, significata est præcellēs eiusdem
Virginis charitas: qua charitate nō mo-
do superauit reliquos oēs sanctos, sed
etiam ipsos Seraphinos; per quam tan-
toperè placuit altissimo, vt ille voluerit
de cælo descendere, & carnem ex pu-
rissimo eius vtero suscipere: de qua ip-
sa loquens in persona Sponsæ dicebat:
*Introduxit me rex in cellam vinariam,
Cant. 2. ordinauit in me charitatem.* De hoc
throno dicit Scriptura, nunquam tale
opus in toto mundo fabricatum fu-
isse; atq; idē in huius beatissimæ vir-
ginis laudem rectè canit Ecclesia, *Nec
primam simile visa est, nec habere sa-
quentem.* Vnde & conueniebat eam,
quæ æterni verbi mater esse debuit tā-
ta puritate nitere, vt post **DAVM** nul-

la

la creatura esset maior vel purior. Erat *Cant. 4.*
quoque **MARIA** hortus Domini de-
liniarum plenissimus, vndique conclu-
sus & septus, in quem antiquus serpens
nunquam intrauerat: nam vti **DEVS**
per Prophetam de Rege Assyriorum,
qui urbem Hierosolymorum expug-
nare conabatur, dixit: *Non ingredietur
urbem hanc, nec mittet in eam sagittā,
nec occupabit eam clypeus, nec circum-
dabit eam munitione, protegamq; urbem
hanc, & saluabo eam propter me, &
propter Dauid seruum meum.* Sic **DEVS**
sanctam Virginem præuenit in be-
nedictionibus dulcedinis, eamq; ab
omnibus inimici infernalis insultibus
defendit; custodiuitq; vt non pos-
set sagitta mortali, veneno, scilicet,
maculæ originalis lædi, quo dæmon
confixerat, & infecerat totum genus
humanum. Præterea erat hæc beatissi-
ma Virgo illa resplendēs Aurora, quæ
inde ab initio sui ortus, diuinis Solis
iustitiæ radijs ita collustrata fuit, vt
nulla vnquam caligine, nullis peccati
tenebris offuscata fuerit; sicut de ea va-
ticipatus sanctissimus Iob dicebat, *Ex-
pedit lucem, & non videat, nec ortum
surgentis aurora.* Nox illa obicura & ca-
lignosa nunquam ad lucem veri Solis

C. H. R. I.

C H R I S T I Domini nostri pertia-
 gat, in quam nunquam inciderunt,
 vel etiam incidere potuerunt peccato-
 rum tenebræ: minus verò videat na-
 scentis auroræ principium, quæ fuit
 Mater sua purissima, cuius conceptio
 per gratiam filij quoque pura fuit &
 immunis ab omni macula. Adhæc
 verba illa, quæ dixit D E V S ad ser-
 pentem, se inimicitias positurum in-
 ter ipsum & mulierem, & inter vtri-
 usque semen, & ipsam mulierem con-
 tritum caput, certum est in-
 nullam aliam veteris vel noui testa-
 menti mulierem conuenire, nisi in
 hæc sanctissimam & potentissimam
 Virginem: quæ sola peculiarem ini-
 micitiam cum antiquo serpente ha-
 buit, & sola sua eximia innocentia,
 humilitate, & prudentia, & multo ma-
 gis beneficio benedicti fructus ventris
 sui illi caput contriuit. Hæc quoque
 est speculum sine macula, semper re-
 lucens & resplendens, nulla vel mini-
 ma peccati foeditate infectum, exem-
 plar illud & forma virtutum, sicut in
 persona eius scriptum est. *Ego mater
 pulchra dilectionis & timoris & agni-
 tionis, & sanctæ spei, in me gratia om-
 nis vitæ & veritatis, in me omnia spes*

Genes. 3.

Sap. 32.

Eccles. 24.

vita.

vita & virtutis? Hæc virgo beata de-
 niq; est pulcherrimus ille flos iericho,
 quæ sine vlla peccati spina producta
 est; est candidum & odoriferum lilium, *Thid.*
 cui comparatæ omnes mulieres aliæ
 possunt appellari spinæ, sicut de ea
 dixit sponsus: *Sicut lilium inter spinas, Cant. 2.*
sic amica mea inter filias, omnes enita-
 aliæ inquinatæ sunt peccato, sed spon-
 sa & altissimi amica, tam in conce-
 ptione sua, quam in omni vita sempi-
 ter fuit pura, semper fuit sancta, & in-
 ter omnes filias Hierusalem gratiosis-
 sima.

5. IAM verò considera, cum hæc
 beatissima Virgo ab æterno electa &
 prædestinata fuerit, vt esset thalamus
 mundissimus æterni Regis, & diui-
 nitatis ipsius dignissimum domicili-
 um, quàm benè de ea scriptum sit: *Pro. 2.*
Dominus possedit me ab initio viarum
suarum. Quamuis enim hæc verba pro-
 priè intelligantur de æterna sapientia,
 tamen ab Ecclesia sancta admodum
 conuenienter accommodantur B. Vir-
 gini, ob summam conformitatem &
 vnionem quam illa habet cum Chri-
 sto Patris sapientia, quæ ex illa ear-
 nem assumpsit, & in illa habitauit. O
 scelix & fortunata mulier, in quam
 DE-

Deus optimus maximus inde ab ipsa aeternitate oculos suos defixit sic ut semper in eius conspectu fueris, semper ab eo tanquam re sua possessa, & à primo conceptionis tuæ momento, usque ad vitæ extremum ab eodem associata: quod Angelus quoque verbis illis, quibus te salutauit expressit, dicens: *Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus*, Itaque alienissima semper fuisti ab omni peccati macula, & omni maledictione. Nā qui grauibus peccatis obnoxij sunt, nec tecum Dominum habent, nec à Domino possidentur, sed potius à diabolo huius mundi principe: nam ut ait Apostolus: *Quis facit peccatum seruus est peccati*, ac proinde & diaboli Deinde sequitur in scriptura. *Ab aeterno ordinata sum, & ex antiquis, antequam terra fieret, id est, ab omni aeternitate formata sum & prædestinata*. Sic Apostolus loquens de se, alijque sanctis dixit. *Qui elegit nos ante mundi constitutionem ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius*: quanto rationalius de hac purissima Virgine dici poterit, eam à Domino ante mundi creationem electam, ut esset sancta & immaculata mater vnigeniti sui filij? Et si mysterium incarnationis, ut scri-

Luc. 1.

Rom. 6.

Ephes. 1.

scribit B. Petrus à Deo ante constitutionem mundi præuisum & decretum est, & nouissimis tandem temporibus in salutem hominum patefactum; cur non etiam et à dicitur poterit hanc beatissimam Virginem (cuius interuentu ineffabile hoc sacramentum compleri debebat) ante mundum conditum præuisam, & postea extremis temporibus manifestatam? Sanctam ergo & immaculatam, ut dicit Propheta, decet esse hanc Domini domum, hanc ciuitatem Dei quam ante omnem aliam creaturam elegit in suam habitaculum, & suis manibus fundauit, sicut de eo testatur Propheta. *Homo natus est in ea, & ipse fundauit eam altissimis*, quasi diceret. Quid miramini huius ciuitatis excellentiam? cum ille ipse qui eam fundauit, voluerit eam in matrem eligere. Sequitur in scriptura. *Nondum erant abyssi, & ego iam concepta eram*. Quæ verò alix sunt hæc abyssi, nisi abyssi peccati, aeternæ mortis & damnationis? in quas omnes Adæ filij, tum per noxam originalem, tum per actualem quotidie labuntur, & opus habent liberatore? Verum Mater Dei concepta dicitur ante abyssos, eo quod antequam in illas incideret, à Domino fuerit præser-

1. Pet. 2.

Psal. 92.

Psal. 26.

nata

uata & liberata, sic vt sine illis fuerit concepta, & ab illis nihil amplius iuris in eâ sibi vindicauerint ac certe valde cõueniens erat, vt illa, cuius filius alios debet à peccato originali liberare, non esset eidem peccato obnoxia. Congruēbat quoque hominum creatorem, quando quodam futurus erat homo, & nasci ex homine, eligere matrem sanctam & immaculatam, è qua ille velut immaculatus agnus in mūdum editus, omnes purgaret & mundaret à macula peccati: sicut & illam voluit esse humilem, vt ipse item mitis & humilis corde ex illa natus salutare harum virtutū exemplar hominib. relinqueret.

6. CONSIDERA denique cūm DEVS in matrem suam MARIAM omnium bonorum plenitudinem effuderit, & supra omnes creaturas ornamēt & honorāuit, quanto deuotionis affectu eam velit quoque à nobis coli & honorari. Si quæ enim in nobis est spes, si gratia, si talis aliqua, ea omnis redundat suo modo ex plenitudine illius, vt potè quæ omnibus charissimibus celestibus ac delinjs affluat. Plurimum vero nocuit humano generi vir vnus, vnaque femina: verū Dei nostri

nostri clementissimi beneficio, per vnum itē virum, vramq; femineā datum omne compensatum est, & quidem maiori sc̄nore: nam huius beneficij magnitudo longissimè excedit grauitatem damni: diuinus enim artifex DEVS, opus suum deformatura & debilitatum, omnino in nihilum redigere noluit, sed potius magno cū fructu refecit, cõstituens in locum veteris Adami diuinorum mandatorum transgressoris, obedientissimum filium suum, & in locum peccatricis EVAR, MARIAM virginem innocentissimam. Solus quidem CHRISTVS verè sufficiens fuit ad nostram redemptionem: ab illo enim omnis nostra sufficientia est. Sed tamen propter nos conuenientius fuit, vt sicut in perditione, ita etiam in redemptione nostra vterque sexus concurreret. Verè potens Mediator inter Deum & hominem est CHRISTVS IESVS, sed vehementer in eo homines timēt diuinam maiestatem. Vnde opus fuit alio mediatore ad hunc mediatorem, non potuit autem excogitari opportunior vel vtilior MARIA. Nihil ergo amplius habet humana fragilitas quod reformidet; nihil est, quod homi-

hominem peccatorem retardare possit
 quin confugiat audacter ad **MARIAM**: in ea enim nulla austeritas, nihil
 terribile apparet, tota suavis est &
 dulcis; mansueta est & humilis ad au-
 diendum omnes quotquot ad eam re-
 currerint: potens est ad omnem impe-
 trandam gratiam, quam voluerit. Illa
 denique est, cui **DEVS** claves caelestis
 thesauri concessit. Quid verò mirum
 eam factam custodem & dispensatrici-
 cem thesaurorum eius? quæ facta est
 custos virginis eius filij? & ita qui-
 dem facta est, ut pro beneplacito suo
 eum tractare possit, nec ille aliud face-
 ret, quàm matri collibuisse. Gubernat
 quidem **DEVS** omnia per sanctissi-
 mam animam atque humanitatem
CHRISTI Salvatoris nostri, tan-
 quam per Ecclesiae suae caput, à quo
 omnes gratiae & dona ad cætera huius
 corporis mylici membra derivantur;
 sed vult omnia quoque transire per ma-
 nus **MARIAE**, quæ in hoc corpore est
 quasi collum, per quod à capite velut
 fonte omnium charismatum, in nos,
 qui sumus eius membra, omnes celes-
 tium honorum riuuli dimanant.
 Erant olim hominum pectora hoc in-
 fluxu destituta omnino arida & siri-
 bunda

hunda, atque ideo antiqui Patres coe-
 lum complebant eiusmodi clamori-
 bus: *Rorate coeli desuper, & nubes pluetis*
inustum, aperiatur terra, & germinet
Salvatorem, veniat fons vivus Verbi
æterni, qui habitat in excelsis, & nobis
suas salutare aquas communice: sed
quis erit aquæ ductus, quis canalis, per
quæ deriventur aquæ, nisi ista? in cuius
persona scriptum est: Ego quasi aquæ du-
ctus exiui de paradiso. Recte autem di-
 cit exisse de paradiso; nam tota huius
 magnæ mulieris vita, inde à primis
 conceptionis initijs, usque ad eius fi-
 nem, potius caelestis fuit, quàm terre-
 na. Hic fuit aquæ ductus ille, qui rece-
 pra è sinu Patris divini fontis plenu-
 dine, illum nobis produxit & commu-
 nicavit, ut illo degustato homines sub-
 learentur in coelum. Unde bene dixit
 Angelus: *Invenisti gratiam apud DE-*
VM, quæ gratia non est aliud, quàm
CHRISTVS ipse, quasi diceret: In-
 uenisti **DEVM** apud **DEVM**, filium
 apud Patrem, illa enim eundem filium
 genuit, quem Pater ab æterno genuer-
 at. Merito ergo de ea dici potest: *Quod*
venerunt nobis omnia bona pariter cum
illa, & innumerabilis honestas per ma-
num illius: illa enim fuit prima quæ suo

Isa. 42.

Ecc. 24.

Sap. 7.

exemplo persuasit mundo virginitatem & castitatem: & illa est cuius opem & auxilio homines nobilem hanc virtutem obtinent, & in carne fragili, mundi & puri ab omni macula conferuatur. Ergo anima mea gratias age, gaude & exulta in Domino, cui placuit facere Matrem tam puram, tam pulchram, & tam sanctam. Lætare cū eodem Domino tuo, ob summam gloriam & laudem, quæ inde in suam diuinam redundat Maiestatem; tanta enim fuit eius bonitas vt tantos donorum, & gratiarum celestium thesauros sine vlla inuidia conferre voluerit in vnam puram creaturam. Lætare deinde cum ipsa; nã cū Deus eam elegerit in matrē, digna certè est omni honore, omni gloria, omni exaltatione. Lætare deniq; tecū, quia quicquid à Deo præstitum est huic benedictæ matri, id causa tuæ salutis factum est: voluit enim Deus eligere matrem in terra, vt carne ex ea assumpta, posset pro te pati, & te à dæmonis liberare tyranside. Voluit esse coram pulchram, & ab omni peccati macula immunem, vt Maiestati suæ gratior facilius pro te impetrare posset quamlibet gratiam. Voluit denique plenam esse caritate, vt iam te,

hios

hosq; peccatores magis esset clemens & misericors, benignè recipiēs omnes ad se confugientes: Non satis fuit tibi, mi Domine, vt te nobis dares in Patrē misericordiarum, & omnis cōsolationis, sed voluisti nos quoq; habere matrem misericordię, vt in securo eius sinu, si quando ob lapsum aliquem ad eam per fugeremus, à iusta & paterna ira tua defenderemur & custodiremur. Neq; dubitamus eam pro sua reuerentia à te exaudiendam, cum nihil minus facere possit filius, quàm vt exaudiat matrem, & pater filium dilectum. Quare, sicut Ecclesia in laudem Saluatoris canit: *Fœlix culpa, quæ talē ac tantum meruit habere redemptorem*: ita poterimus dicere: *Fœlix culpa, quæ talem ac tantam meruit habere redemptoris matrem*, tam sanctam, tam potentem, tam misericordem.

C O L L O Q V I V M.

O Mater beatissima, ô Virgo Virginum, quæ omnes angelos puritate, & omnes Sanctos misericordia excellis, oro te per immaculatã conceptionem tuã, vt, sicut Deus, quo dignum esse Vnigeniti filij sui habitaculum, te puram, & ab omni macula immunē

B z fer-

28 **MEDITAT. DE**
 seruare voluit, sic ab eodem filio tuo
 impetrare mihi velis peccatorum meo-
 rum veniam, & simul gratiam inape-
 trare omnem vitam meam omni mē-
 tis puritate, cordis munditia, & corpo-
 ris castitate trāsigendi, vt merear cum
 omni deuotione tuas laudes prædica-
 re, & in morte per benedictas manus
 tuas mundus, & ab omni culpa liber,
 Domino, & redemptori præsentari,
 ad colendum & laudandum illum, &
 simul te matrem suam sanctissimam,
 per sæcula sæculorum. AMEN.

DOCUMENTA.

Præter. 8. **I. D**OMINVS possedit me in initio
 viarum suarū. *Deus, quia noster
 creator est, simul legitimus Dominus &
 possessor noster est. Et tunc perfectè eius
 possidet, quando nos diuinis eius man-
 datis obsequimur, & in omnibus san-
 ctam eius voluntatem præstamus. Vn-
 de peccatores, qui præcepta Dei non ob-
 seruant, sed voluntatem diaboli fa-
 ciunt, & parent legibus mundi, potius
 ab ipso diabolo, quam à Deo possiden-
 tur. itaque o homo peccator, si tanta
 commiseratione moueris, dum vides
 corpus hominis à maligno spiritu obse-*
sum

B. VIRGINE. 29
*sum tam diro cruciatu exagitari, ha-
 beas quoque commiserationem, oro, a-
 nima tua, qua à tot demonibus posside-
 tur, quot peccatis mortalibus illam in-
 quinaſti.*

2. **BEATISSIMA Virgo,** quia
 semper à Deo possessa est semper pacem
 cum eius Maieſtate habuit, & contra
 perpetuam inimicitiam cum demone.
 Hæc sunt signa, ex quibus homo potest
 cognoscere, sine anima sua à Deo pos-
 sessa, an à demone qui enim Domino a-
 licui seruit, necesse est, ut illum beneuo-
 lum habeat, eiq; obsequatur vel fermi-
 dine poena vel virtutis amore. Quare
 quando quis sentit piū affectum erga
 Deum creatorem suum, cum d. ſiderio
 illi placendi, atq; in omnibus rebus vo-
 luntatem eius præstandi, cum delecta-
 tur cogitationibus, colloquiſq; diuinis,
 seq; libenter occupat in rebus, quas ne-
 mit Deo gratas, quædo conatur pertur-
 bationes animi sui coercere, & tatio-
 nibus resistere, hæc manifesta signa sunt
 eius animam à Deo possideri & inha-
 bitari. Contra, quando quis magnam
 voluptatem capit ex rebus huius mun-
 di, dignitatibus, delitijs & vanitatibus,
 quando sape de eiusmodi cogitat, loqui-
 tur, magnoq; studio & sollicitudine illa

lectatur & desiderat: sermones verbis de rebus diuinis, ad salutem animi spectantibus audit cum mare & amaritudine conscientia, haec signa sunt & iudicia clara & aalem possideri & regi non à Deo, sed à principe huius saeculi, id est, damone.

3. AB aeterno ordinata sum, & electa à Domino. Si Deus ante res omnes elegit & praedestinavit matrem suam ad tantum gloria dignitatem, ornanda eam usque dotibus & privilegijs, quibus nulla unquam creatura condecorata fuit; quid aliud inde colligimus, quam omnes homines debere eam post Deum supra omnes alios sanctos colere & honorare, suamque deuotionem erga illam peculiariter declarare, & inter reliquos sanctos in singulari aduocata assumere, ac ad eam in omnibus tam corporalibus, quam spiritualibus necessitatibus confugere?

4. Scriptum est Dominum de hac sua sanctissima matre dixisse. In Israël hereditare, & in electis meis mitte radices. Hoc unum à certioribus electionis, & praedestinationis diuinae signis est. Voluptatem aliquam ex dulcissimis hisce radicibus capere, hoc est, particularem erga beatissimam Virginem deuotionis

affec-

affectum habere, eam omni studio, quantum fieri potest, colere & venerari, virginisque eius virtutes, ac praecipue humilitatem, puritatem, caritatem & obedientiam imitari; secundum illud dictum sapientia in persona eius expressum. Qui elucidant me, vitam aeternam habebunt.

5. Si DEVS ab omni aeternitate sua elegit & preparauit matrem suam cum tantis dotibus & privilegijs, & sanctitatem tam excellenti puritate, quantum nulli unquam concessa est: concepta enim est sine ulla peccati macula; & à condito mundo usque, ad eius conceptionem tot figuris & vaticinijs eam adumbravit, & praeuocauit, idcirco eo solum quod receptura & corporaliter deponitura esset in utero unigeniti eius filium: quanta preparatione & puritate opus erit illi, qui sanctissimi Sacramenti beneficio in inimicis suis recepturi sunt, illum ipsum DEI filium, qui descendit in uterum Virginis? Quam mundum conuenit esse os illud, in quod ingreditur DEVS, quam purum cor & animam illam, in qua ipse Deus habitauit? Et si haec puritas omnibus est necessaria, quanto magis Sacerdotibus Domini, qui non solum Deum

Eccl. 4.

in se recipiunt, sed quotidie etiam manibus suis tractant, alijq; distribuunt. De his enim speciatim scriptum est, Munda mini, qui fertis vasa Domini.

6. *Sicut Mater Dei fuit ab aeterno electa, & predestinata cum omnibus doctibus, quas Dominus illi communicavit: sic etiam ab aeterno Deus constituiti creare omnes homines, & simul praedestinavit omnes gratias & beneficia, quae unusquisq; deinceps à sua Maiestate recepit, aut recepturus est. Unde colligimus, quam immensa sit bonitas & charitas Dei erga nos, & quam magna sit ingratitude nostra erga ipsum: nam illa inde ab omni aeternitate, quantumvis scelera & indignitatem nostram praesideret, cogitavit & decrevit nos omnibus beneficijs afficere, quae nos deinde recepimus, nos verò à contrario à vitæ nostra initio, non aliud vel cogitamus*

vel agimus, quam quomodo

Deum offendamus, &

iniuria affici-

mur.

DE

1. **E**V A data primo Adamo in sc-
ciam, nata est tota pura & Gen. 2.
innocens, à Deo ex ipsius Adami co-
stita formata.

DE NATIVITATE BEATISSIMAE VIRGINIS MARIAE TRIS DEI,

MEDITATIO II. EVANGELIVM.

LIBER generationis IESU *Matth. 3.*
Christi filij David, filij Abraham. Abraham genuit Isaac, Isaac autem genuit Iacob. Iacob autem genuit Iudā & fratres eius, &c. Iacob genuit Ioseph virum MARIAE, de qua natus est IESUS, qui vocatur CHRISTVS.

FIGURAE.

B 1 2. ANNA:

34. MEDITAT. DE

1. Reg. 1. 2. ANNA sterilis suis orationibus à Deo impetrauit filium, quem se oblaturum in templum ad ministrandum Domino promisit.

PROPHETIÆ.

- Cant. 6. 1. QVÆ est ista, qua progreditur quàm saurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut Sol, ierribilis ut castrorum acies ordinata?
- Num. 14. 2. Orietur stella ex Iacob, & consurgit virga de Iſrahel.
- Isa. 11. 3. Egre dietur virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet.

CONSIDERATIONES.

CONSIDERA quàm ingens fuerit læticia, quam tantæ Virginis dies natalis attulit mundo, quantus splendor ei accesserit ortu huius noui Solis, multò amplius quàm Sol iste materialis resplendētis. Et primò quidem lætati sunt angeli, dum vident in lucem editam illam, quæ eorum erat ruinās restauratura. Deinde lætati sunt & homines, quia nata erat illa, per quam opus redemptionis generis hu-

mani:

B. VIRGINE. 35

mani erat complendum. Lætati quoque sunt sancti illi Patres, qui sedebāt in tenebris, cum intelligerent illam in mundum venisse, cuius opera liberandi erant à tam diuturna duraque captiuitate: Verum & peccatores magnam lætandi causam habent: quia hodie ingressa est mundum illa, cuius interuentu remissionem peccatorum suorum consequentur: ipsa enim est fons exundans pietatis, & mater omnium misericordiarum. Cogita deinde speciatim, quantum gauihi sint eius parentes sancti, Iochim & Anna, quod post tot sterilitatis annos in extrema senectâ à DEO obtinuissent donum tam singulare pariendi vnâ filiam tam sanctam, tot virtutibus præditam; debebat enim (quod iam à DEO eis erat reuelatum) omnibus mulieribus, quantumuis celeberrimis, quæ ante eam vnquam fuissent, antecellere. O beati parentes, quibus tantum debent omnes creaturæ; quia vestra opera tam excellens donum, omni alio dono antiferendum oblatum est creatori: O beatus Annæ venter, qui peperit hoc nouum cælum, longè ipsis cælis capacius. O beata ybera, quæ meruerunt

alimentum suppeditare nutriti eius, qui totum mūdum alit, & pascit. Gaudent ergo & cæli, & terra exultet; quia hodie portæ steriliū aperiuntur, & diuinam illam virginēamque portam pariunt, per quam solus Deus Opt. Max. transire debebat, & ingredi in mundum. Exulta Anna sterilis, quæ non pariebas, ac pariter exulta tu quoque Ioachimē, quia ex filia tua nāscetur filius cuius nomen est Emanuel, hoc est, nobiscum Deus. Repleatur terra laudib. & montes exultant; quia hodie ortus est ille mons Dei altissimus, qui superat omnes alios montes, & colles: quia excedit omnem angelorum simul & hominum sublimitatē. Quo ex monte abscissus est lapis ille angularis, CHRISTVS IESVS, qui excisus demonis imperio sūc Maiestatis amplitudine totum mūdum compleuit. Mons verē Dei, mōs pinguis, mōs coagulatus, in quo ipsi Deo habitare complaceuit. O miraculum super omne miraculum: mulierē anteferri altissimis Seraphinis, & Deum mundo apparere ipsi angelis minorē. O filia sãctissima quæ maternorū vberū lacte nutrita es, & vndique angelis circumdata. O filia, tam cara Deo, & tantū parentibus tuis

Exech. 44.
Isa. 7.
D. m. 2.
Psal. 67.

decus & ornamentum, ab omnibus generationibus, (vti benē de te ipsa dixisti) prædicata & scelix pronunciata. O filia super omnes alias Deo digna, humanæ naturæ pulchritudo, & omnium mulierum ornamentum, quæ prudentia tua erratum primæ matris Euzæ correxisti, & omnibus alijs feminis vitium honestatis, virtutumque omnium speculum fuisti. O rosa intra Iudaici populi spinas exorta, cuius diuina fragrantia, odorque virtutum per totum orbem terrarum diffusa est. O turris castissima, cuius optata vox cæpta hodie audiri in terra nostra, cæs nona & incredibili læticia compleuit, quæq; natali tuo vniuersæ hominum salutis scelix principium fecisti. Meritō igitur exultat Ecclesia sancta, quia hodie sponsa, mater eius nata est, regina mundi, fenestra cæli, paradisi porta, tabernaculum Dei admirabile, & scala illa cœlestis, per quam supremus Rex exinaniens se descendit, & homo ad terram affluctus se erexit, & ascendit in cœlum. Hodie quoque apparuit, stella matutina, illa aurora coniurgens quæ attulit iustitiæ solem suis radijs totum orbem collustratē: stella illa de qua dixit Propheta: Orietur stella ex

Ecl. 24.
Apoc. 21.
Gen. 28.
Num. 24.

37 MEDITAT. DE

Iacob: Hodie denique nata est illa pulcherrima Virgo, è cuius virginali thalamo tanquam si solus egrediens est speciosus supra omnes filios hominum. Exultemus ergo & nos, gestiamus, & triumphemus, dicamusq; cum Ecclesia: *Natiuitas tua Dei genitrix Virgo, gaudium annuncianit uniuerso mundo ex te. n ortus est sol iustitie Christus Deus noster, qui soluens maledictionem, dedit nobis benedictionem. & confundens mortem, donauit nobis uitam sempiternam.*

2. CONSIDERA quanta fuerit huius virginis nobilitas; nam eius progenitores tanto splendore natalium effloruerunt, vt longissimè omnes alias stirpes & profapias, licet clarissimas excesserit, de qua nobilitate scriptum est in persona ipsius virginis. *Et radicani in populo honorificato.* Vbi considera, populum, à quo quis originem trahit, quatuor de causis posse dici honoratum. Primò ex nobilitate. Secundò ex potentia & opibus. Tertio ex sapientia. Quarto ex sanctitate, quibus de causis totus populus Iudaicus illustrior fuit ceteris omnibus. Et primò quidem ob nobilitatem generis, quia à magnis illis patriarchis Abraham, Isaac, & Iacob qui prima populi Hebræi fundamen-

Psal. 19.
Psal. 44.

Eccl. 24.

B. VIRGINE. 39

ta iecerit, originem traxit, deinde consequentibus temporibus à tot regibus iudicibus, illustribus belli ducibus, è quibus CHRISTVS Dominus noster descendit, & secundum carnem natus est. Ad Abrahamum enim promissio illa à Deo facta est, quod in femine ipsius (quod est CHRISTVS) *Gen. 26.* benedicerentur omnes gentes, & quia Saluator noster subitantiã carnis sumpsit ex beatissima Virgine, certum est illam quoque ex eadem Patriarcharum stirpe descendisse, & quidem è regia tribu Iuda per Dauid primum eius regem, sicut bene dixit Propheta: *Egredietur virga de radice Iesse. Isa. 11.* quæ virga aliud non fuit, quàm sanctissima virgo nata ex stirpe Dauid, cuius Pater fuit Iesse Deinde fuit hic populus in magno honore, ob summam eius tum in armis, tum in opibus potentiam, vt apparet in eius excessu ex Ægypto: *In manu potenti & brachio excelso, & in ingressu in terram Ios. 2.* promissionis, vbi duce Iosue eiecit Cananæos, suisque victricibus armis triginta reges expugnauit & occidit; vt omittam alias per multas victorias à varijs Regibus & Iudicibus, vt refert Scriptura, ex hostibus reclaras. Ad hæc quæ-

40 MEDITAT. DE

2. Reg. 10.

quanta opum eius esset gloria, illustre testimonium suppetit ex eadem scriptura, commemorante rege Salomonis, in nullo pretio fuisse argētum, ut pote cuius tanta fuerit Hierosolymis copia quanta lapidum, & arborū syluestrium; præter immensam copiam aliarum rerum, quibus populus ille abundabat. Tertio fuit populus hic celebratus ob sapientiam: nam in cæteris nationibus, non nisi umbra quadam sapientiæ, eaque terrena tota & animalis exstabat. Sed in hoc populo electo floruit vera & cælestis sapiëntia: quam non caro & sanguis, sed Pater cælestis revelavit, secundū illud. *Omnia sapientia à Domino Deo est.* Hac diuina sapiëntia inspirati sancti Prophetæ multa vera dogmata pronuntiârunt, hæc imbutus sanctus rex Dauid tot Psalmos Prophetico spiritu, & cantica in laudem Dei, CHRISTI & Ecclesiæ scripsit. Post illum verò filius eius Salomon tanta ornatus fuit sapiëntia, ut Regina Saba ex vltimis terræ finibus venerit eius visendi & audiendi causa: & postquam vidit & audiuit admiranda eius opera dicit scriptura, quod ex nimio stupore nõ habuerit ultra spiritū. Denique in maximo honore fuit hic

Eccle 1.

3. Reg. 10.

popu-

B. VIRGINE.

41

populus ob sanctitatem, & virtutum excellentiam: nam cum omnes alij populi dediti essent immūdo idolorum cultui, varijsque flagitijs, & innumeris dæmonum superstitionibus, in hoc solo populo vera virtus, vera religio, veræque & sanctæ cæremoniæ ac sacrificia inueniebantur. Huic populo Deus visibiliter è cælo legem dedit, huic familiariter locutus est, & in omnibus rebus fauore & auxilio adfuit. Vnde merito dixit magnus ille dux Moses: *En Deut. 34. populus sapiens & intelligens, gens magna: nec alia est natio tam grandis, quæ habeat Deos appropinquantes sibi. Sicus Deus noster ad est cunctis obsecrationibus nostris.*

3. CONSIDERA etiam si beatissima Virgo à suis antiquis Patribus ob tantas eorum prærogatiuas nobilitata fuerit: nihilominus illa suis excellentibus diuinisque virtutibus maiorem suis progenitoribus splendorem attulit, quàm ab illis recepit. Vnde sicut pretiosa gemma annulo aureo inserta auget eius lucem & splendorem, sic excellentes & amplæ illæ tam naturæ quàm gratiæ dotes cum nobilitate sanguinis in Maria coniunctæ, totam eius stirpem multò clariorem illustriorèq;

red-

reddiderunt. Similiter quod ad potentiam prerogatiuam attinet, in hac quoque virgine longe excellentior exstitit, illa enim sola vicit & contriuit caput antiqui serpentis: cuius potentia tanta est, vt nulla potentia (vti scriptum est) in terra ei comparari possit. Fuit quoque MARIA omnibus opibus, non terrenis, sed cœlestibus instructissima: hæc enim (vt dicit quidam sanctus) sunt veræ opes, quæ hominem locupletem reddunt, non auro & argento, sed virtutibus. Donum item sapientiæ in hac dignissima Virgine fuit copiosissimum, & longè præstantius, quàm in omnibus eius maioribus: fuit enim completa quasi sapientiæ pelago, quâdo verbum æternum, in quo reconditi erant omnes sapientiæ & scientiæ Dei thesauri, in beatissimum eius uterum descendit. Denique quod ad sanctitatem attinet, hæc beatissima virgo non est tantopere nobilitata à suis maioribus, quantum operè illa tua singulari & excellenti sanctitate illustrauit & ornauit suos maiores, quanta enim sanctitate præditam fuisse arbitramur illam è qua natus est sanctus sanctiorum? illam, inquam, quæ penitus semper fuit mundi corpore & spiritu & ab omni

Gen. 3.
Iob 41.

Col. 2.

ni peccati macula libera, illustri quadam virtutum corona adornata: illam quæ ante sancta fuit, quàm nata: illam admirandæ sanctitatis splendore, longissime omnem mortalem nobilitatem supersuit? Vnde loquet hanc augustissimam Virginem, non tam progenitorum suorum nobilitate ampliorum gloriam accepisse, quàm ipsis potius maius decus & ornatum attulisse. Neque mirari debes, eam, quæ ex tanta illustri progente oriunda erat, in tanta paupertate vixisse, vt cum esset Dominum orbis paritura, non inueniret nec diuersorium, nec locum vllum in quo posset hoc cœleste pignus deponere, nisi sordidum quoddam stabulum, & contemptum præsepium: nam ita ordinat, & disposuerat altissima providentia eius, qui gubernat omnia volens, vt exemplum daret hominibus viuendo & moriendo in extrema paupertate. Pauper è quoque eligere voluit Matrem, vt quo profundior esset eius humilitas in vilitate stat⁹, hoc amplioris gratie capacior esset. & in celesti gloria eueheretur sublim⁹: neq; nunquàm supra oēs angelorum choros exaltata fuisset, nisi infra omnes homines humiliata fuisset. Verum cōsidera ad

ad quantam humilitatem se filius altissimi propter te dimittere voluerit, dum non solum nasci vult ex matre, secundum mundi conditionem, paupere, inopis sibi lignarij vxore, quilibet manuam v. ctum parabat, veni etiam, cum pectet progenitores eligere in istos & in istos, permisit in sacram suam genealogiam inferri multos peccatores & sceleratos, immo nullam in ea mentionem fecit matris suam sanctarum, sed tantum quarundam peccantium & infamium. Neque mirum est, cum de deoris loco non habuisse, a Patribus peccatoribus originem ducere, cum non puduerit eum ignominiosissime in cruce agi & mori pro hominum salute. Voluit quoque ea re demonstrare, quantum amaret non iam peccata, sed peccatores; nam quamdiu in hac vita fuit, profectus fuit se speciatim ad illos vocandos venisse, & ideo cum illis quoque sepius conuersatus est, & comedit: immo illos facit cibum suum, vt illos diuini spiritus sui participes faceret. O bonitas Dei ineffabilis, quot artibus vtitur ad inflammandos peccatores, vt confidenter ad ipsum confugiant, quando quidem talia voluit habere progenitores. Quid

igitur

igitur moramini o peccatores? cur reformedatis adire illum, qui cum esset filius Dei, propter vos voluit fieri vester filius? O anima infelix, quam tot blanditijs emollire nequeunt. O cor vete adamatinum, quod tanta amoris vi non frangeris, acque ad penitentiam commoueris.

4. CONSIDERA sanctissimum dulcissimumque B. Virginis nomen, nam Maria varijs linguis exponi solet. Primum, secundum Hebræos significat stellam maris, vel mare amarum. Secundum alios, Dominam, vel exaltatam. Rursum iuxta alios, illuminatam vel illuminatricem, & populi Magistram. Et certe omnia hæc nomina, & illustres eorum significationes optime conueniunt in illam. Est enim illa clarissima stella, quæ ex speciali gratia inter huius turbulenti sæculi vndas resplendet. Hæc est stella stellarum, cuius diuino lumine ducti homines, & confortati securi per hoc magnum & spatiosum mare ad cœlestem patriam transeunt. Quæ stella si non esset, quid aliud superesset in mundo, nisi densa caligo, umbra mortis, & tenebræ obscuritatis? Conuenienter verò MARIA comparata est stellæ; nam vt stella in

firma-

Eccl. 10.

firmamento collocata est super orbem planetarum; sic beata Virgo virtute & perfectione altissima est, omniumque aliorum Sanctorum sublimitatem, siue angelorum, siue hominum excedit. Conuersatio quoque eius semper fuit sublimis & caelestis, sicut in persona eius scriptum est: *Ego in altissimis habitavi*. imò illa est ipsum caelum, in quo autor & Dominus caelorum sedem suam elegit. Præterea sicut stella, sine vlla suæ perfectionis iactura radios emittit; sic MARI A sine vllò Virginitatis suæ detrimento filium suum peperit: radij non imminuerunt stellæ claritatem; nec Virginis integritatem filius. Hæc est nobilis illa stella orta ex stirpe Iacob cuius radius mundum collustrat, cuius splendor emicat in cælis, infernum penetrat; & per terram diffusus potius corda & mentes quàm corpora calefacit, conseruat virtutes, dissipat & consumit vitia. Hæc denique est illa illustis & nobilis stella, quæ supra hoc mare nostrum exaltata, per eximia merita relucet, rarisque virtutum exemplis totum orbem illuminat. Secundo nomen MARI AE significat mare amarum. Quor, & quam amaræ fuerunt dolores & tribulationum aque quæ vsque ad tuam sanctissimam am-

*Ecc. 24.**Num. 24.**Ruth. 1.*

nam penetrarunt ò Virgo beatissima, quàm magis terribus concussa fuit mens tua, quor dolens cultri tuium contraxerunt? Verè omnes afflictiones, & cruce quæ martyrum fuerunt quasi guttule aquarum dulcium sed dolores tui, ò Regina martyrum, fuerunt quasi mare spatio illimum, & amarissimum. Neque mirum. Nam sicut tua charitas & amor erga CHRISTVM filium tuum, longè excessit omnem aliam charitatem & amorem creaturarum: sic dolor quem ob eundem filium tuum pertulisti, omnem alium dolorem, omneque martyrium excessit. Tertio hoc nomen MARI A, interpretatur Domina, vel exaltata, & admodum congruente: illa enim nulli puræ creaturæ subiecta est: quomodo enim potest subiecta esse creaturæ illa, quæ est mater creatoris? mater eius, qui est Dominus omnium creaturarum? Unde, & quia genuit creatorem, & Dominum orbis, facta est Domina omnium creaturarum. Quare & in persona eius rectissime scriptum est: *In omni gente & populo prima tum habitavit*. Immo si quis recte, non modo facta est omnium creaturarum Domina, sed ipse quoque creator; nã

Ecc. 24.

de

Luc. 1.

de CHRISTO D. N. scriptum est: *Et erat subditus illis*, id est, MARIÆ matri suæ, & ratione illius etiam Iosepho. Ac certè congruens erat, illam, quæ se humiliarat infra omnes, exaltari supra omnes & fieri Dominam omnium, Imperatricem cœli, Reginam Angelorum & hominum, imò usque ad inferos, super omnes aduersarios imperium eius extendi & dilatari. Deniq; hoc nomen MARIA significat illuminatam vel illuminatam & magistram populi. Quod enim lumen potuit deesse illi, tum pro ipsa, tum pro alijs quibus illud communicare poterat, in cuius sacratum vèrem fons lucis descendit, vera illa lux quæ de cœlo delapsa est ad illuminandos homines in hunc mūdum venientes? Hæc diuina lux prius illuminauit & impleuit Marijs mentem, quàm ventrem: prius illustrata est à Spiritu sancto pro sua instructione, vt ipsa postea esset illuminatrix & magistra aliarum, & ideo rectè ei dixit Angelus: *Spiritus sanctus superueniet in te*. illa enim antè erat Spiritu sancto plena per suam sanctificationem, postea autem ipse Spiritus maiori abundantia illi superuenit vt nos de eius plenitudine participare

mus. Hæc est illa aurora, quæ prius illustrata à Sole, incipit lamina suæ radios in terram extendere, hominesque excitare, vt à somno exurgant, & manum operi admovent. O quot peccatores somno peccatorum sopiti manerent, quot animæ interirent, si huius benignæ auroræ radijs non præuenirentur & illuminarentur; vt operibus tenebrarum relictis, induerent se armis lucis, bonisque operibus vacarent, donec verus Sol CHRISTVS per gratiam suam in eorum cordibus renascatur? MARIA igitur verè illuminata, & vera nostra illuminatrix ac magistra, cuius scientia & sapientia tanta exstitit vt Dominus ex hoc mundo discedens illam in suum locum substituerit, vt non modo Apostolorum, omniumque fidelium esset Magistra, verum etiam esset perpetua suæ Ecclesiæ lucerna, ad illam contra omnes huius mūdi tenebras & errores illuminandam. Itaque similis est miraculosa illi columnæ, quàm legimus ducem fuisse populi israelitici per desertum, interdu quidem sub forma nubis, vt cū rueretur aduersus radios & æstum Solis, actu verò in forma ignis, vt splenderet, sic illi commōstraret iter. Non

Exod. 13.

mu

C se-

Joan. 1.

Luc. 1.

Cant. 6.

secus **MARIA** hæc nostra vna & vna columna, omnibus nobis in hac peregrinatione versantibus, est instar nubis, vt nos tueatur ab ardore diuinæ indignationis, & diabolicarum tentationum incendio. Est quoque columna ignis, ob multa misericordie exempla erga genus humanum demonstrata. Columna verè ignea, quæ non solum in terra nostrarum mentium tenebras dispulit, pectorum nostrorum glaciem dissoluit, & corda diuino amore accendit; sed in cælo quoque illuminauit, & inflammavit angelos, suorum splendore vniuersam ciuitatem Dei exhilarauit.

5. **CONSIDERA** extrema verba, hoc est, *Iacob genuit Ioseph virum MARIE, de qua natus est IESVS.* In Euangelio tantum fit mentio genealogiæ Iosephi, & non **CHRISTI**, quia Dominus in terra non habuit Patrem, sed tantum Matrem: non conueniebat autem Genealogiam Matris describi, quia consuetudine Scripturæ virorum tantum, & non mulierum Genealogiæ ratio habetur, licet in Genealogia virorum, mulierum quoque generatio contineatur. Erat enim

etiam mandatum Legis, ne quis nisi de *Num. 26.* tribu sua & parentela vxorem acciperet. Quoniam ergo Ioseph originem habebat de tribu Iuda, perspicuum quoque erat **MARIAM** sponsam suam ex eadem tribu, regique stirpe David fuisse, ac proinde ex eadem quoque erat **CHRISTVS** Dominus noster ex ipsa natus. Nunc considera illa verba: *De qua natus est IESVS.* Vbi nota Euangelitam post nominatos in eius genealogia, tot Patriarchas, Reges & Prophetas, tandem sub finem, atque si omnium virtutū & perfectionis, quasi summam vellet indicare, nominasse sanctissimam Virginem, & addidisse, ex ea **CHRISTVM** natum: vt nimirum significaret, quemadmodum sola ipsa fuerat ad tantam dignitatem euecta, sic omnibus alijs sanctis in virtutum copia antecelluisse, quarum perfectiones in ea, tanquam in compendio sublimiori quadam ratione comprehensas fuerint, sicut in persona eius scriptum est: *In plenitudine Eccles. 24. sanctorum detestio mea;* in plenitudine omnium perfectionum in sanctis existentium meum fundamentum collocui. Quare necesse fuit, vt diuina Scriptura specialem quorundam San-

storum, vt S. Ioannis, S. Petri & Pauli, & ceter. Faceret mentionem, vt eorum virtutes ac merita hominibus innotescerent: de hac autem excellentissima Virgine, si aliud nihil scriptum fuisset, quam hæc verba, *De qua natus est IESVS*, satis fuisset, ad intelligendum totamque eximias virtutes in illa collectas fuisse, quæ nulla humana lingua, sed nec angelica explicari possint. Quæ enim sanctitas, quæ iustitia, quæ religio, quæ alia perfectio potuit deesse **MARIE**, quæ plena fuit ipso fonte autoreque diuinæ gratiæ? Vnde si hominum matres tanto maiori honore & reuerentia dignæ reputantur, quod illorum filij celebriores & maiores, sunt in mundo, quanto honore & reuerentia digna erit, & omnibus anteferenda creaturis, è qua natus est non Rex, vel Imperator terrenus, sed Deus Rex cæli, & Monarcha vniuersi? Lætare ergo anima mea, quia in hoc die nata est nostra Regina, imò mater nostra: nam postquam Dominus tuus voblit nascendo ex illa fieri noster frater, illa pariter facta est nostra mater. Et primò quidem est Mater, quia nos genuit, largiendo nobis per filium suum esse spirituale gratiæ, quod longè per-

perfectius est esse naturalis; quare merito vocatur mater Ecclesiæ, & mater gratiæ. Secundò vocatur mater ob dignitatem, sicut Superiores & Maiores nostros, à quibus gubernamur, vocamus Patres: illa enim est Domina nostra, & pariter angelorum supra omnes benedicta. Tertiò illa est mater, ratione affectus singularis in nos, nam materno quodam pietatis affectu semper conatur nobis in omnibus necessitatibus adesse & opitulari, & à filio impetrare omnia dona & charismata ad salutem nostram necessaria; speciatim autè solet nobis adesse in morte; ne à dracone illo infernali (qui illo temporis articulo grauius solet esse infectus) rapiamur & absorbeamur. Tuter ergo anima mea, ne ingrata sis & indigna tanta Matre, intimo cordis tui affectu te ad illam conuertere, eamque velut dulcissimam, amabilissimamque matrem amore filiali ardentè amari; nec vnquam eam laudare, omni que honore & pietate reuereri intermitte, vt cum demonstraueris te piam & deuotam esse illius filiam, se quoque demonstret tuam esse bonam & misericordem matrem.

6. **CONSIDERA**, quoniam tanta

est huius nobilissimæ Virginis perfectio & excellētia, quam bene filij Hierusalem quasi admirandæ dixerunt. *Quæ est ista, quæ oritur quasi aurora, consergens, pulchra ut Luna, electa ut Sol, terribilis ut castrorum acies ordinata?* Verè apparuisti in mundo, Virgo benedicta, instar resplēdētis auroræ, quādo toto sanctitatis splendore in ortu tuo præuenisti splendorem Solis veri. Et merito debuit claritas tua principium dare diei salutis, diei remissionis & indulgentiæ, & illi diei, quam fecit Dominus, in qua tolli cœpit totius humani generis opprobrium, publicariq; pax hominibus bonæ voluntatis. *Fœlix aurora, quæ tam fausti diei fuisti nuncia. Quam bene diei cum tali aurora, & auroræ cum tali die conuenit?* atq; etiam quam bene explesti officium auroræ? Nam Sol iustitiæ ex te nasciturus, suam natiuitatem præueniens, radios lucis suæ ante te emisit, quibus illustrata potestates tenebrarum depulisti ab Eua introductas, atque ita in mundum solem illum tantoperè ab omnibus gentibus desideratum induxisti. Auroræ quoque officium exercuisti, quia sicut aurora media est inter diem & noctem solemq; antecedit: sic tu es fidelis me-

mediatrix inter DEVM & peccatores, tuoq; ortu annunciaſti aduentum Saluatoris ex te nascituri. De te etiam dicitur, quod pulchra sis vt Luna, & merito; nam sicut Luna omnibus alijs stellis est similior Soli, suoq; mirifico candore omnes vincit, atque etiam ob lumen à Sole acceptum nobis maiorem lucem communicat: sic tu, vt imago expressissima veri Solis tuæ puritate virginea inter mille stellarum Deo continuo assistentium myriades, supra omnes gloriosè refulges. Luna luminis solaris particeps facta, noctis illustrat tenebras: tu quoque clarissimis virtutum, quas Dominus tibi communicauit exemplis, homines ad te imitandum prouocas, & nostræ noctis caliginem luce tuâ dispellis, qui enim tuis insistent vestigijs, non ambulat in tenebris, sed lumen vitæ inueniunt: imo tu multo pulchrior es Luna, quia tota pulchra es, & nulla macula est in te, quæ tamen est in Luna. Denique electa es vt Sol, non vt noster Sol, sed vt verus Sol, huius solis creator, de quo, sicut scriptum est, quod electus sit inter multa virorum millia, sic tu electa es inter multa mulierum millia. Et sicut Sol radios lucis suæ tam su-

Cant. 6.

A. 9

Cant. 8.

pra se versus caelum & stellas, quàm ad inferiores terræ partes emittit, sicut beneficiorum tuorum splendore, non solum terram adimplet gratia, sed caelum quoque gloria. Homines enim in mundo gaudent se opera tua interveniente liberatos, & Angeli in caelo, suum numerum te mediatrice restauratum. Postremo es terribilis vt castrorum acies ordinata. Maximo enim timore & terrore cõcussi sunt tenebrarũ principes, quando præter omnem morem, supraque humanæ naturæ vires contra se procedentem viderunt mulierem tot armorum generibus instructam, mulierem tam fortem & in bello exercitatum, accinctãque gladio super se mur contra timores nocturnos, & in circuitu eius spiritalium coelestiumque virtutum validissimum exercitum. Tunc potestates illæ infernales magno pauore & formidine perterritæ procul dubio intra se dixerẽ. Vnde tantum robur; vnde fortitudo illi maior quàm Euz? fugiamus. Hi enim Dei sunt exercitus & castra. Verum tu õ nobilis bellatrix, prima omnium in hosti viriliter insilisti, qui initio decepit, & vicit primam matrem Euam, illi contulisti caput, illum principio expugna-

Cant. 3.

Gen. 32.

nasti; quare perterritus hostium exercitus, videns caelum belli ducem, dilapsus in fugam se recepit. O quàm foelix nobis fuit hæc mutatio EVA in MARIAM, mulieris imbecillis in tam fortem, matris crudelis in misericordem; EVA enim nobis fructum mortis porrexit; MARIA vero fructum attulit vitæ. Eva comedens de arbore vetita, fructum dedit marito: contra MARIAM nobis dedit panem Angelorum, illum panem vitæ de caelo descendentem, vt det vitam mundo. Eva fuit mater carnis, mater peccati, exilij, omnisque miseræ nostræ: MARIAM est mater spiritus, mater gratiæ, mater omnium misericordiarum, omniumque bonorum nostrorum. EVA nam Dei prouocauit, mortem hominibus attulit, & diuinam gratiam perdidit. MARIA contra nos Deo reconciliauit, vitam restituit, & gratiam ab Eva amissam inuenit. EVA fuit opprobrium & dedecus omnium mulierum. MARIA est omnium mulierum decus, splendor, & ornamentum. Eva ob superbiam suam victa est à dæmone. Maria autem sua humilitate vicit dæmonem. Denique omnes maledictiones, quæ

Ioan. 6.

28. **MEDITAT. DE**
culpa *Euzæ* in caput nostrū reciderunt,
omnes sunt Mariæ benedictione sub-
latae & antiquatae. Quare verè de ea ca-
nit Ecclesia, *Sumens illud Aus, Gabrie-
lis ore, funda nos in pace, mutans Euzæ
nomen.*

Cant. 6.

7. I A M. verò cui rei poterimus te
assimilare mater omnis pulchritudinis?
quia omnium deliciarum hortus
es, hortus ille vndiq; conclusus, nun-
quam peccato infectus. Tu es instar
hortuli affabrè constructi, hortus san-
ctis aromatibus plenus, & manibus
illius celestis hortulani concinnatus,
ac varijs pulcherimisq; omnium
virtutum floribus vestitus: quorum
odore suavissimo. totam domum Dei
complex & cõfortas. O Maria viola hu-
militatis, liliū castitatis, & rosa charita-
tis. Merito in hoc hortulo tuo exortus
est speciosus ille supra omnes paradisi
flores, in quo requieuit spiritus Domi-
ni. Tu verè es paradus Dei, quia mūdo
produxisti arborem vitæ: de cuius
fructu, quicumque comederit, viuet in
æternum. Produxisti item fontem viu-
um ex ore altissimi prodeuntem, &
per sacrum ventrem tuum scaturien-
tem, qui in quatuor deinde partes ad-
rigendam totam terræ nostræ arida &
de.

Cant. 2.

Ecc. 24.

B. VIRGINE. 95

desertæ faciem diuisus est. O quan-
tum genus humanum Mater sanctis-
sima tibi obstrinxisti, quod merueris
esse aqueductus aquæ tam salutaris
pro nobis. O lucidissima lampas, quæ
tot homines illuminasti & exhilarasti,
tantumque diuinæ gratiæ splendo-
rem iucundo tuo Natali artulisti sedē-
tibus in tenebris & vmbra mortis. O
dulcis, ô pia, ô verè amabilis MARIA,
cuius dulcissimum nomen à dilectis
tuis audiri non potest, nisi mirificè re-
creentur. Fuisti quoque ô beatissima
Virgo, ad imitationē tui filij, nomine
novo appellata, quod ore Domini no-
minatum est per angelum, quando ti-
bi dixit. *Ne timeas Maria.* Hoc sanctis-
simo nomine te ornauit Pater æter-
nus, quod post benedicti filij tui no-
men, est super omne nomen, vt in no-
mine quoque MARIAE omne genu-
flexatur celestium, terrestrium & in-
fernorum, & omnis lingua confitea-
tur huius benedicti nominis gratiam,
gloriam & virtutem; quia post no-
men dulcissimum IESV, nullum aliud
sub cœlo hominibus datum est, à
quo tanta salus, tantumq; præsidium hu-
mano generi prouenerit. Quare illa ip-
sa verba q̄ tu dixisti de dilecto tuo spon-

Cant. 1.

Ecol. 24.

so, *Oleum effusum nomen tuum*, posset quoque ille admodum conuenienter pronunciare de te, dicens: *Vnguentum effusum nomen tuum*. Dulce enim nomen tuum aliud non est, quam pretiosum vnguentum, ex varijs aromaticis, cinnamomo, balsamo & mirba electa compositum: de quo scriptum est, quod per vias suauissimum spargat odorem. Rectissime autem nomen tuum assimilatum est vnguento aromatico: nam vt vnguentum non solum bonum odorem reddit, sed etiam medicina est, quia calefacit, emollit & confortat, eaque partes, in quos effunditur, lucidas & splendidas reddit: sic gloriosum nomen tuum quoties nominatur, odorem suauem sanctitatis, omniumque virtutum reddit; simulque medicina est; imò instat opulente pharmacoполис est, in qua omnia antidota pro sanandis cuiusque generis morbis spiritalibus, quæ corporalibus continentur. Vnde si quando contingat hominem in se sentire cor frigidum & aridum, omni deuotionis desinitum affectu, vel rerum diuinarum sensu; & memor nominis *MARIAE* in mentem reuocauerit rara virtutum eius exempla, mox sentiet se interi⁹ accedi, & affectu

de

deuotionis, imitationisque desiderio inflammari. Similiter, si quis consuetudine praua delinquendi euaserit induratus & obstinatus in malo, tactus autem & illustratus vno huius stellæ radio inuocauerit eum desiderio se iuandi, & è luto emergendi, hoc dulcissimum nomen *MARIAE*, non dubium quin illico, cum interna spe de salute concepra, emolliendum sit eius cor, ipse vero in brachijs & sinu huius suæ potentis & benignæ aduocate se sit depositurus. Ad hæc, quicumque in aliqua ærumna fuerit vel periculo, si ex corde inuocauerit hoc nomen potentissimum *MARIAE* continuo ad aspectum huius lucis, huiusque diuini præsidij, totum se sentit refocillari & corroborari, omnisque tristitiæ nubes mox euanescit, & serenitas consolationis in animam reuertitur. Denique in omnibus tentationibus & infirmitatibus animæ nostræ, & in omnibus corporis nostri necessitatibus, hoc sanctum nomen vnicum remedium est & refugium: nec vnquam ullus in vlla tribulatione existit, qui ea cum deuotione inuocata; præsens auxilium non senserit. Postremo, vt partes eæ quæ vnguento delibatur sunt, claræ efficiuntur & lucidæ: sic omnes

C 7 ani-

animæ quæ specialiter huic sancto namini sunt deuotæ, atque hoc pretiosæ & odorifero vnguento sunt inunctæ, quæ rogo, bellæ sunt, quam in Angelorum æquæ ad hominum oculis resplendent per mentis humilitatem, cordis puritatem, morumque sanctitatem?

COLLOQVIUM.

O Virgo nobilissima, ô nostra resplendens aurora, quæ felici ortu tuo, bonum illum nuncium attulisti de nostri veri Solis aduentu, Saluatoris nimirum tâ opere desiderati, & ab omnibus gentibus expectati; oro te per hanc eximiam & singularem gratiam, qua te elegit in suam Matrem, vt intimum veræ deuotionis erga te affectû mihi impetrare velis, & in meo quoque corde oriri, ac pariter salutari tui ortus luce totam animam meam reformare, mortificando meos sensus, mundâdo affectus, & ab omnibus terrenis cupiditatibus cor expurgando, amoreque rerum cœlestium illud accendendo, vt ita præparata, digna reddatur aduentu solis illius iustitiæ, qui sicut non dedignatus est per te ad nos descendere, sic quoque per te ad illum increamur peruenire, & gloriæ eius in

ca-

cælo participes fieri; qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

DOCUMENTA.

1. **S**ICVT stella, cui beatissima Virgo assimilata est, radios suos in utilitatem totius mundi emittit, sine ulla turba & perfectionis suæ iactura: sic nos ita viuere debemus iuuantibus animabus aliorum, & occupare nos in sanctis exercitijs charitatis erga proximum, vt non faciamus iacturam proprii Spiritus & profectus: nam vt loquitur Dominus, parum prodest homini totum lucrari mundum, si anima sua detrimētum patitur.

2. **VIRGO** beatissima comparata est aurora, quæ lumine à Sole recepto dissipat noctis tenebras: nam primo, dum solem iustitiæ conciperet, fuit ab eo maxima Spiritus sancti donis illustrata: postea autem ipsum solem sacro partu suo pro salute mundi foras edidit. Quare qui volunt lucem suam in publicum prodere, suumque spiritum proximis in animarum subsidium communicare, debeant primum ipsi hunc solem concipere: hincque diuinum **SPIRITUM**.

ca-

ut prius hac luce illuminati possint & alios illuminare: alioquin conueniet in eos dictum illud Domini. Si cæcus caeco ducatur præteret, ambo in foueam cadunt.

3. Et si beatissima uirgo oriunda sit ex tam nobili & regia stirpe, nihilominus Dei filium non assumpsit carnem ex illa, quod à tam illustrib. progenitoribus descenderet, sed quia, ut ipsa testatur, respexit humilitatem ancilla suae, ut in illa caret Spiritum sanctum asperrari superbos corde, humiles uero corde respicere, sicut scriptum est. Deus superbis resistit, humilibus uero dat gratiam.

1. Pet. 5.

4. E Virgo que ante mundum conditum in aeterna sapientie consilio electa fuit in Matrem Dei, licet ex stirpe regia oriunda fuerit, nõ ideo aut humana dignitatis laude celebrata fuit, aut opibus abundauit, & temporali prosperitate, sed in continua paupertate & submissima uixit, multumq; in hoc mundo passa est persecutiones & aduersitates: unde & nos discimus respuedos honores & uoluptates huius mundi, & rerum terrenarum coptam fugiendam, Contra uero ad imitandam beatissimam Virginem, reprimendam & coercendam esse carnem nostram, & in anima ac corpore nostro

con-

continuari: et crucem CHRISTI deportandam: nam si in hoc mundo confixi fuerimus gladio MARIÆ, in alio quoque uia cum illa aeterna felicitatis dulcedine plene refocillabimur.

CHRISTVS D. N. in hac genealogia uocatur filius Dauid: quia sicut Dauid antequam ad regnum peruenisset, passus est uarias, easq; grauissimas persecutiones, multosq; labores & arumnas sustinuit. ita CHRISTVS antequam intraret in gloriam suam, plurimum laborauit, grauissimasq; afflictiones passus est, ut intelligant, qui coheredes CHRISTI esse uolunt, imprimis necessarium esse ut existiment multas tribulationes sibi perferendas, & instar mulieris parturientis mœores, doloresq; perferendas, ut denique cum CHRISTO ipsa latari & regnare possint.

CHRISTVS D. N. uoluit in genealogia sua multos uiros malos & mulieres peccatrici, atque etiam non nullos pauperes sigillatim Iosephum, & suam sanctissimam matrem nominari. Hoc discrimen est inter spiritum huius mundi, & spiritum Dei: quod homines mundani tantum gloriantur de honoribus, dignitatibus & opibus temporalibus: sed homines spirituales potius

glo-

gloriantur in sua infirmitate, & ignominia, imò pudeat eos in alia re gloriam quam in cruce Christi, hoc est, in sui temporis & ignobilitate.

7. ETSI CHRISTVS D. N. eius quæ mater sanctissima, multos ex peccatoribus suis partim iustos & pios, partim sceleratos & infames habuerint, nihil tamen inde de ipsorum honore & gloria accessit vel decessit. Vnde colligimus ne parentum vitia vel flagitia, sed proprias virtutes vel vitia cuius homini vel honorem vel de decus conciliare. Quare nec debent filij, aut nimium se extollere ob maiorum suorum gloriam, nec etiam quædesieri, ob eorum vilitatem vel infamiam, sed sua vita pia & sancta bonis moribus debent comparare bonam famam & existimationem: si enim ipsi fuerint virtute præditi, nec vilitate maiorum suorum obscurabuntur, nec præterea eorum vita illo modo inquinabuntur: sicut contra, si fuerint flagitiosissimi, nihil eis prædioris dignitas vel sanctitas suorum.

anteccesso.

¶

DE PRÆSENTATIONE BEATISSIMÆ VIRGINIS MARIE MATRIS DEI.

MEDITATIO III.
SCRIPTURA.

SOROR nostra parua, & vbera non habet, quid faciemus sorori nostræ in die quâdo alloquenda est? Si murus est, ædificemus super eum propugnacula argentea; si ostium est, compingamus illud tabulis cedrinis. Ego murus & vbera mea sicut turris, ex quo facta sum coram eo quasi pacem reperiens.

FIGURAE.

DE

1. REX Assueus, cum edicto publico per omnia regna sua

man-

68 MEDITAT. DE
*mandasset omnes puellas virgines
 que specie & pulchritudine cateru
 præsarent ad se adduci; inter eas
 quoque oblata fuit humilis Hestber
 virgo Hebræa, cuius admiranda pul
 chritudo, honestiq; mores ita pla
 cuerunt Regi, vt eam elegerit in spon
 sam suam, & Reginam.*

I. Reg. 1. 2. ANNA mater Samuelis, cum
 in senectate sua hunc filium precibus
 à Deo obtinisset, eum ab lacte matris, ac tri
 um annorum puerulum in templo ob
 tulit in ministerium Domini.

PROPHEȚIÆ.

Psal. 44. 1. **A**VDI filia & vide, et inclina au
 rem tuam, & obliuiscere populi
 tuum. & domum Patris tui, & concu
 piscet rex decorem tuum.

Ibid. 2. Adducentur Regi Virgines post
 eam, proxima eius afferentur tibi, affe
 rentur in letitia & exultatione, adiu
 ventur in templum Regis.

3. In habitatione sancta coram ipso
 ministranti.

CON.

CONSIDERATIONES.

VETVS & solennis synagoga
 consuetudo erat, vt virgines ali
 quæ & viduæ, quæ ex speciali deuotio
 ne æternarum nuptiarum desiderio
 inflammatae perpetuam continetiam
 seruare statuisent, in separatam & pe
 culiarem quendam templi locum qui
 erat inter altare & sanctuarium reclu
 deretur, vt ibi commodius assiduis o
 rationibus, ieiunijs, alijsque pietatis
 officijs vitam sanctam religiosamque
 instituerent, & facilius pudicitiam su
 am custodirent, vti legimus in Euan
 gelio fecisse illã B. Annam Phanaelis
 quæ nunquam discedebat à templo,
 ieiunijs & obseruationibus seruiens
 nocte ac die. Similiter Ioachim & Anna
 sanctissimi Beatæ Virginis parentes,
 cum post diuturnam sterilitatẽ à Deo
 hoc donum tantoperẽ desideratum ob
 tinuissent, & iam benedicta puella tri
 ennis esset, eam Hierosolymã in tem
 plum deduxerunt. ibique (vti erat vo
 to obstricti) magna reuerentia diuino
 cultui obtulerunt. Ibi que deinceps in
 star Samuelis à Sacerdotibus inter alias
 sanctas locata & educata fuit. Quæ ob
 latio, partim ob singularem ipsorum
 paren-

parentum eam offerentium pietatem, partim ob bonam Virginis oblatam, de uorantque uoluntatem, qua se ipsam ultro dedicabat suo creatori, non potuit non esse Domino gratissima, & simul in cælo nouum & maximum angelicis illis spiritibus conciliare gaudium. Si enim tantum gaudium, teste Scriptura, in cælo est, de vno peccatore poenitentiam agente, quantum putamus gaudium existisse hac die, qua Domino se obtulit illa, cuius præsidio & opera tot redimendi, & ad salutem perduciendi erant peccatores? Valde autem conueniens erat illam, quæ electa fuit ut conciperet Dominum templi, in templo eiusdem Domini seruitio consecrari, ibi in sacris literis instrui, & sanctis exercitijs pueritiæ suæ annos expendere. Ac certe ita vitam instituit suam in illo loco sancto, ita omni uirtutum studio floruit, ut non solum sodalibus, sed alijs omnibus Virginibus, quæ in nostris templis se Deo consecrant, & denique omnibus religiosis illustre & eximium quoddam exemplar extiterit. Nam ab hac matre, & magistra Virginum discunt liberes uolentes à primis adolescentiæ suæ an-

nis amplecti & portare iugum Domini discunt respicere nugas, & inutilem conuersationem deserere, discunt serio omnia uerba sua & facta ad normam perfectæ uitæ conformare, discunt mundo, amicis & cognatis plene renunciare; & voluptates ac noxiam licentiam uitæ secularis, in studium spirituale sanctumque Domini cultum commutare. Denique discunt conspectum hominum fugere, ac Deum eiusque Angelos præ oculis semper habere, omni in loco reuerentiam illis, uelut spectatoribus & castitatis suæ conuersationisque testibus, exhibendo.

SECUNDO, fide dignum est, hanc benedictam puellam, uti ab infantia semper fuit Spiritu sancto plena, sic in ea usum quoque rationis anticipatam fuisse. Vnde, ut primū aliquid audire cœpit de Deo creatore suo & intelligere, simul etiam cœpit illum super omnia amare & reuereri, cauereque ne quid uel uerbo uel opere committeret, quo diuinam eius Maiestatem offenderet. Postea uero cum didicisset, Deum ipsum fore mundi Redemptorem, & ex Virgine nasciturum, tanto amore accessum fuit cor eius erga ipsum

vt deinceps aliud neque cogitare, neque desiderare posset: speciale autem & ardeus desiderium habere cœpit, tantam in vita sua obrinendi gratiam, vt posset aliquādo frui Saluatoris & Matris præsentia, & pariter purissimæ & augustissimæ eius matri aliqua in re seruire. Quare in ea amor & studium castitatis tantum incrementum accepit, vt à prima illa ætate, quemadmodum piè credi potest: in corde suo constituerit, atque etiam vouerit se perpetuam Virginitatem (si ita Deo placuisset) obseruare, nec quidquã proprium in hoc mundo possessurã. Vnde cum probè nosset, quod votum à parentibus factum esset, dum ipsam in templo trimulam offerrent, ipsaque in animo suo decreuisset, & vehementer desiderasset, non corpore modo, sed etiam corde & spiritu se dedicare diuine voluntati, perpetuoq; Domini seruitio, ardenti desiderio flagrabat, vt citò illud præstaretur, secumque identidem verba illa repetebat: *Latus sum in his qua dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. Quis dabit mihi pennas sicut columba?* vt celeriter possum auolare & requiescere in loco tabernaculi admirabilis, in loco sancto Dei? Itaque cum

Psal. 121.

Psal. 44.

tempus aduenisset, quo à religiosis parentibus suis ducta fuit in templum, contemplare, quo modo sapiens illa puellula, prudens & humilis illa virgula, inceserit, vultu maturo, passu graui, brachijs complicatis, oculis in terram deuersis, mente autem erecta in cælum: ibat, vel potius sciebat, desiderij & amoris in Deum penitus: Si enim amor quo cognatam suam Elisabeth complectebatur, effecit vt tanta festinatione per montana Iudææ discurreret, quanta putamus eam celeritate & velocitate nunc progressam fuisse, cum non creaturæ, sed ipsius creatoris & Domini sui amore impelleretur & traheretur: Proxima verò templo cogita, quanta deuotione, puris oculis, manibusque in cælum sublatis illa verba Prophetæ recitauit, *Intraibo in domum tuam, adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.* Deinde quanta vi spiritus, sola, à nullo adiuta, quindecim Templi gradus ascenderit. Nec mirum fuit, tanta facilitate & celeritate in templum tam altum euasisse scalam, quæ per omnem vitam nulla alia in se exereuit, quam in ascendendo de virtute in virtutem: quæq; contentis omnibus rebus caducis & terre-

Psal. 121.

D nis

nis totam mentem suam, omnesque cogitationes defixas habuit in altitudine cælorum. Ergo vidisset hic in templum materiale ingredi templum magis spirituale & viuum in quo templo alio quodam modo magis sublimi, quàm in templo Salomonis, corporaliter habitatura erat ipsa plenitudo diuinitatis. Vidisset quoque in ingressu huius magis veræ & viuæ arcæ Dei in templum, vt collocaretur in sanctuario, longè excellentiora lætitiæ & exultationis, & triumphus signa dari in cælo à Sanctis Angelis in conspectu Dei, quàm cum Rex sapientissimus Salomon, cum toto populo israhelico introduxit arcam testamenti in templum, eamque in tabernaculo sub alis Cherubin collocauit. Vbi considerare potes, quomodo filius Dei è sancto propitiatoris humilem virgunculam ab æterno in Matrem ab ipso electam conspicuens, internis amoris vinculis eam ad se attraxerit, loquens illi ad cor. *Veni in hortum meum soror mea sponsa, veni in lætiam meam, panem in thronum meum.* Considera ex alia parte, quomodo sancti Angeli, quos non latebat dignitas, excellentique puritas huius Virginis illam inspicientes de cælis, inter se dixerint.

Cant. 5.

Quæ est illa, quæ ascendit vt virgula sumi, ex suavissimis aromatibus myrrha, & thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij? Erat illa quidem instar fumæ in oculis mundi obscura, omnis ornamentis, & claritatis mundanæ contemptrix. Erat etiam virgula, non solum ob puerilem gratiam, sed quia in oculis suis erat paruula, per profundam humilitatem: virgo parua, sed rectissima, nullo peccato flexa vel distorta. erat odorifera, & ex diuersis aromatis, ob rara virtutis exempla cõposita. Præcipuè autem reddebat odorem mirthæ, ob perfectam carnis omniumque passionum mortificationem: nec non & thuris, ob suam singularem deuotionem, & altissimam contemplationem. itaque post oblatam Domino hanc gratissimam oblationem, illa quasi oliua fructifera in domo Dei plantata, & diuino spiritu impinguata produxit pulcherrimos omnium virtutum fructus sicut congruebat illi, quæ in suo utero ipsum Deum concipere debuit. Quare tantum vicit seipsam, & in perfectione & gratia diuina eousque profecit, vt breuissimo tempore meruerit esse templum sanctum & admirabile, in quo altissimus Deus elegerit constituere suam habitationem.

Psal. 52.

Cant. 3.

3. ITA QVE hæc sanctissimi Virguncula in sacro illo loco, non solum cum admirabili fructu, sed etiam cum singulari animi sui voluptate & consolatione primos ætatis suæ annos impendit. Erat enim remota ab omni huius mundi strepitu, credens se vivere in quodam paradiso. Vnde fugiens instar purissimæ columbæ, quæ deserit locis sordidis perfugium suum habet ad testa sublimia, vt separata non corpore modo, sed etiam mente ab omnibus curis & rebus terrenis, possit studio virtutum vacare, elegerit in templo, vt fas est opinari, locum reliqui secretiorem, vt ibi in conspectu Dei & Angelorum commodius possit aperire cor suum, & adorare Patrem in spiritu & veritate, maioriq; pace & quiete conuersari sola cum solo illo, in cuius beatificum vultum desiderant Angeli respicere. Hic pendere potes, quot gemit⁹ inenarrabiles è pectore extraxerit diuinus amor, quo Virgineum illud cor inde à tenera ætate ardebat & languebat? quot dulces lacrymas ex oculis eius expresserit? O quam flammeæ illæ esse debuerunt, quas non solum diuque sentiebat in se, quales funiculi adentissimæ caritatis, quibus

Dominus quotidie illam magis magisque attrahabat, & huic suæ speciosæ amicæ vniebat, quàm inter mille elegerat, nec vlla in terris ea cariorem habebat. Hic considera quàm sublimes fuerint eius contemperationes, quàm demisisset in oculis DEI humilitatis, quàm ardètia & efficacia desideria habuerit, promouendæ imprimis gloriæ creationis, & salutis antecessarum, quàmq; inflammata, & affectu plena fuerint verba illa, quibus non modo nubes, sed caelos, & Patris celestis pectus penetrabat. Vnde fiebat vt ob summam voluptatem, & infinitam dulcedinem, quàm ex omnium bonorum fonte illo trahebat, omnium rerum, atque ad eum sui quoq; ipsius oblita sepe illa verba iteraret. *Quis mihi det te fratrem meum, sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & osculet te, ut in me nemo delicias.* Nullas enim patriarcharum aut prophetarum vaquam tantum ardentem desiderio aduentus Saluatoris & redemptionis generis humani flagrant, ac hæc pretiosissima Virgo, Vnde si factus ille senex Simeon ob hoc ipsum desiderium meruit, non solum oculis suis videre, sed etiam tangere, & suis brachijs complecti Saluatorem,

mirum, hanc beatissimam Virgīnera, quæ sua ignita caritate, non solum superauit illam Simeonis omniumq; hominum, sed etiam supremorum angelorum charitatem, factam dignam, vt non solum videret, verum etiam in vtero suo eum conciperet, & fieret eius Mater? vtinam fas fuisset alicui videre internos oculos huius virgunculæ, huius simplicis columbæ, quomodo eos semper habuerit coniectos in caelum! deinde intellectum illum plus illustratum, quàm ipsorum Cherubimorum, ac voluntatem illam multò amplius accensam quàm Seraphinorum. O quomodo penetrabant & inflammabant eos sponsi caelestis? Vnde illi rectè dicit de illa: *Auerte oculos tuos, quia nesci me auolare fecerunt.* Et valde benedixisti Domine miseram enim potentes fuerunt oculi sponserum, vt te fecerint auolare de celo in terram ex sinu Patris in vteru & sinum humilis virgunculæ.

4. IAM verò sigillatim expende virtutes, mores & exercitia sancta, in quibus hæc benedicta virgo toto tempore à quo fuit in templum oblata, vsque ad desponsationem cum iosepho factam, se exercuit. Et primò, sicut referunt quidam sacri doctores, solita erat diem

diem in tres partes diuidere. In quarū prima secundum consilium Domini: *Primum querite regnum Dei,* à prima aurora vsque ad horam tertiam, totam se dabat exercitijs spiritualibus, tractans cum Deo, & occupans se in orationibus & cōtemplationibus sanctis. A tertia deinde vsq; ad nonam pro seruitio templi occupabat se operibus exercitijsq; externis faminarū proprijs. Postremo post horam nonam sumptu cibo corporali, qui erat admodum simplex & moderatus, totū reliquum tempus ponebat in lectione sacrarum literarum; atque ita intenta erat rebus diuinis, vt non contemneret humanas, perfectè amplectens vtrumque officium Mathæ & Magdalenæ. Vbi considera, quam bene obseruarit cōsiliū Prophetæ: *Audi filia. & vide, & inclina aurem tuā, & obliuiscere populū tuū & domum patris tui.* Vide & expende, cōferens in corde tuo audienda, & propter Deū relicto mundo, patre & matre, attende tibi ipsi, nullaq; cogitatione rerū externarū sinas te ab eo desurgere. Magna verè fuit quorundam Sanctorum deuotio, magnus affectus, què in Deum, diuinaq; res habere? At virgo sanctissima deuotionis sensu in

CANT. I.

CANT. 6.

Math. 6.

Psal. 44.

Deum, excellit omnes quotquot fuerunt, vel aliquando futuri sunt, sanctos. Et si sanctus Paulus, quia à Deo electus fuit & preparatus in vas electionis, ut portaret sanctum nomen eius coram gentibus, Regibus, & filiis Israel in oratione raptus fuit in tertium cœlum; vbi vidit & audiuit res tam arcanas, quas non licet homini loqui, quos affectus, quas mentis elevationes existimamus fuisse huius diuinæ Virginis, quam Deus elegit & preparavit, ut portaret non iam nomine Dei, sed ipsum Deum carne vestitum in utero suo sanctissimo, ut illi tot annis ministraret, ut toti mundo colendum & adorandum proponeret: Dubium igitur non est, quin illa sapius Angelorum præsentia, diuinæque personæ sit colloquij, quibus multorum mysteriorum, arcanorumque cœlestium particeps facta sit, licet illa, ut humillima, apud alios has Domini visitationes dissimulavit, repetens intra se verba illa sponsæ: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Deinde, quod ad virtutes heroicæ attinet, quoniam sanctissima hæc Virgo celebrem illam Dei sententiam per Prophetam enunciatam: *Sanctificatus, quia ego sanctus sum*, studiosè le-

ge-

gerat, nullus unquam fuit in mundo, qui tam accuratè, atque illa diuinita hoc mandatum præstiterit. Prima ergo virtuti, in quibus à prima ætate se exercuit, fuit singularis humilitas, qua nunquam se vili creaturæ anteponit, sed seruitur omnibus, & inferiorem se omnibus reputavit. Huic humilitati coniunxit obedientiam. Nam proprijs parentibus, maioribusque suis ita se subiecit, ita reueritæ, ut nulla in re etiam minima eos offenderit, vel contristavit. Ad hæc, dum puellula, adhuc esset, tantam prudentiam, modestionemque animi declaravit, ut nihil unquam puerile vel dixerit, vel egerit, vnde offendi aliquis posset. Præterea in hac fortissima Virgine eminet super omnes virtus illa, quæ est victoria nostra, nempe firmissima quædam fides: prævaluit leges caritatis plenitudo: in qua longè superavit omnes creaturas; eminet nobilissima virtus iustitiæ, superata excellenti religione & pietate in Deum, & res sacras: eminet quoque virtus illa, quæ in terra representat vitam angelicam, hoc est, summam & perfectam puritatem. In omnibus etiam aduersis rebus, fuit robore, & animi constantia plus quàm

D 5 viri.

Act. 9.

Cant. 2.

Leu. 11.

32 MEDITAT. DE

virili. Fuit & magna amatrix pauper-
tatis, nihil proprium possidens, & de la-
bore manuum suarum viuens: circa ve-
ritatem autem consilium Apostoli fe-
dulo obseruans: *Habentes uisum, &*
quibus tegamur, his contenti simus. Vi-
de & tam sobria & temperans in cibo
sumendo fuit, vix vt naturæ necessita-
ti faceret fatig. in ieiunijs & vigilijs erat
admodum assidua, nec ante aut cibum
sumebat, aut requiem oculis suis da-
bat, quàm necessitate adigeretur. Qua-
re & corpori curando vacabat potius,
ne sibi conscisceret mortem, quam ve
satisfaceret suæ cupiditati & sensui.
Nunquam apparebat in publico, nisi
religio & charitas ita postulasset; & tunc
quidem non sine honesto suorum pa-
rentum comitatu prodibat. Fugiebat
item omnem aspectum & colloquium
hominum: ac denique tanto ardore, ta-
lique modo omne virtutis officium
præstabat, vt non tam ipsa discere,
quàm potius alios docere videretur.
Talis igitur MARIA ab Euangelista de-
scripta est, talis ab Angelo reperta, talis
pro filij DEI Matre à Spiritu sancto ec-
lecta.

3. **CONSIDERA** illa verba Scri-
pturæ: *Soror nostra paruula est,* quàm
bs.

3. M. VIRGINE. 33

bene in hanc sanctissimam puellam
conueniant; erat vere paruula corpore,
sed animo magna valde, pauci anni æ-
tatis, sed multi sapientia & prudentia.
Itaque dum in hac tenera aetate adhuc
esset vnigenitus filius Dei, qui carnem
ex ea erat suscepturus, illa e regione glo-
riæ suæ throno oculis amore plenissi-
mis inspecta, ad ciues caeli dixit: *So-
ror nostra paruula est, & leuæ non habet:
quid faciemus sorori nostræ in die, quan-
do alloquenda est?* Vide quàm tenerè
Dominus hanc humilem virgunculam
amârit, non dedignatus vocare so-
rorem, quæ vix se reputabat dignam
nomine ancillæ: sororem vocat, quia
eam iam in sociam suam, & redemptio-
nis mundi cooperatricem elegerat.
Vocat quoque sororem, atque si Do-
minus alloqueretur angelos suos: & re-
tendit, quia Maria adhuc puella vitam in
terra ducens angelicam, meritò vocari
poterat soror angelorum. *Et ubera non
habebat:* quia nondum ad eam etatem
peruenerat, quæ idonea erat ad concipi-
endum Saluatorem, cuius aduentus
iam instabat. *Quid ergo faciemus hinc
sorori nostræ?* quâdo ab Archangelo Ga-
brielle salutabitur, quâdo noster
Incarnationis illi annuntiabitur, quâ
ipsa

ipsa, ipsius: que interueniente consensu
deber compleri? *Si murus est, adifice-*
mus super eum propugnacula argentea.
Erat te vera hęc optima. Vn̄go inde ab
illo tempore murus solidissimus ope-
ra Spiritus sancti fundatus & firmatus.
Vnde & Deus super illam aedificauit
propugnacula argentea, perficitado il-
lam indies in omni sapientia, virtute
& gratia, ad expugnandas inuincibiles
& infernales potestates, ad conterendū
caput antiqui callidissimiq; serpentis. *Sicut*
ostium est. Inquit scriptura: Et ceterū ostiū
fuit hęc diuinissima Virgo, fuit porta
illa semper clausa, per quam solus De-
us Saluator mundi transiit, in carne
ueniens ad redimendum genus huma-
num: fuit quoque ostium illud, per
quod omnes nos aditū & ingressū ha-
buimus ad Saluatorem & iudicem: es-
tium clementissimum, quod omni-
bus perpetuū patet, ostium vetē cœli,
per quod omnis ad nos salus venit,
quodque ingrediuntur omnes, qui ad
salutem æternam perueniunt. *Si itaq;*
ostium est, compingamus illud tabula ce-
lestis, largitate caritatis, plenitudine
misericordiæ, & omni donorum, &
charismatum cœlestiū varietate, vt hæc
ratione mereatur esse regina misericor-
diæ,

diæ, mater gratiæ, peccatorum miseri-
coris aduocati, miserorum refugium,
spes desolatorum & afflictorum, quæ
pellit in omnibus ærumnis & neces-
sitatibus nobis adiumentū & saluti esse.
Confidera deinde huius gloriosissimæ
Virginis responsū. *Ego murus, & v-*
bera mea sicut turris, ex quo facta sum
coram eo, quasi pacem reperiens. Ego
sum verē inurus per virtutum solidi-
tatem, & animi ostitudinem, perque
firmū propositum, puritatem animi
& corporis atq; etiā virginitatē per-
petuam semper conseruandā. *Et vbera*
mea sicut turris. Rectē dixisti benedi-
cti virgo, vbera tua fuisse sicut turtim:
licet enim vbera corporis adhuc par-
uula essent, at vbera animæ tuæ spiri-
talia, hoc est, altissima & ardentissima
desideria gloriæ tuę Dei, aduentus sal-
uatoris in mundum, & redemptionis
generis humani, erant quasi maxima
quædam turris in te. Vnde meruisti apud
Dominum primū inuenire pacem &
gratiam pro te: nam conformans te totam cerni voluntate diuina,
& artissimo charitatis vinculo te v-
num efficiēs cum dilecto tuo, summa
quædam & tranquillissima pax in ani-
mam tuam redundauit. Inuenisti de-
inde

inde etiam gratiam & pacem pro nobis, quia auctor est gratias, & ipsum Deum pacis apportasti, qui est pax nostra, quia per sanguinem suum reconciliando nos Patri, diuinam pacem, quæ exuperat omnem sensum, attulit.

6. CONSIDERA denique quomodo MARIA fuerit secunda EVA, quæ fecitius quàm prima à Deo creata, tota pulchra & innocens versabatur in Paradiso longe maiori voluptate affluentij, vbi non colloquebatur, vti fecit imprudens EVA, cū antiquo serpente. nec aures dabat fraudulētis ei⁹ persuasionib, sed auscultabat quid Dominus in ipsa loqueretur, tota prōpta ad obsequiū in omnibus diuinæ eius volūtat. Quare & hæc secunda EVA, longè maior iure appellatur mater viuentiū, quippe quæ foelici partu suo nobis attulerit vitam; at prima EVA potius vocari potest mater morientium, cum sua inobedientia nobis pepererit morē. Hæc est illa Rebecca, illa puella abscondita, & hominibus incognita, & eximia pulchritudine præstans, quæ à magno illo Patre nostro è multis fuit electa & quaesita, ac cum multis pretiosis donis oblata sola inuenta est digna quæ in sp̄s̄ dām veri Isaacynici filij sui acciperetur. Hæc

est illa sancta, omnibusque sæculis celebrata iudici; quæ sua singulari prudentia, animiq; fortitudine cepit superbis simi Holofernis principis tenebrarum *lud. 13.* rescuit, quare populū Dei, & à præsentipeticulo, & desperatione salutis vindicauit. Vnde & optimè in eā conueniūt laudes à populo illo huic admirabili victrici decantatæ. *Benedicta es tu filia à Domino Deo excelsis, præ omnibus mulierib, super terrā, tu gloria Hierusalem, tu honor & ornamentū totius populi.*

Hæc quoq; est illa illustris Esther, æterni Regis delictæ, incredibilis pulchritudinis scœmina, quæ cū multo tēpore latuisset, & diligēter custodita fuisset, inter oēs alias Virgines in Reginā electa est; tantāq; gratiā apud diuinā reperit maiestatem, vt toti generi humano liberationem à funesto æternæ mortis decreto impetrarit. Hæc deniq; est illa vnica & electa sponsa, altissimi que amica, tanta pulchritudine prædita, vt filia Sion ea conspecta beatissimam prædicarint, & Reginæ collaudarint. *Virgo verè generosa. Virgo plus à Deo, quàm ab hominibus cognita, per quam ventus illud secundū legē Mosaicā virginitalis & sterilitatis opprobriū penitus sublatū est, & antiqua male dictio in benedictio.*

tionem conuerſa. Virgo, quæ præter morem & inſtitutum legis, ſine vllò exemplo primam ſuam Virginitatem Domino confecrauit. Virgo omnibus ijs ornata dotibus, quæ in ſapientiſſimam religioſiſſimamque Virginem, & ſigillatim in eam, quæ debebat eſſe mater ſui creatoris, maxime compete- bant. Virgo non iam ſterilis, ſed fecunda, homini deſponſata, ſed à Deo graui data. Virgo cuius uterus intumuit ſine corruptione, cuiuſque partus editus fuit ſine Virginitatis læſione. Virgo in partu, & Virgo poſt partum, quæ quidem habuit benedictiones & gaudiũ Matris, ſed non ſenſit dolores & damna Matris. Virgo tam illuſtribus verbis promiſſa, tam ardentè deſiderata, tantoque tempore exſpectata; ac omnino ex parte ita ſœlix & perfectæ, vt nulla ei ſimilis, nec antè, nec poſt reperta fuerit. Virgo, quæ ita expleuit Matris officium, vt nò ſolum in ſe conſeruari virginitatis ornamentum, verum etiam auxerit, & incredibiliter illuſtrari. Virgo, quæ carnis integritate, & excellenti mentis puritate, non ſolum omnes homines, ſed etiam angelos ſuperauit. Nam illam ipſam puritatem, quàm cœleſtis ſpiritus conditione ſuæ naturæ ob-

obtinuerat, ſanctiſſima virgo diuina opere adiuta, ſuo ſtudio acquiſiuit & inuolabilerè cuſtodiuit. Virgo hec omnibus Sanctorum ordinibus altior & ſublimior, tantoque Deo omnipotentior, & conuictior, quanto fuit ab omni concupiſcentiæ maculâ, & lege peccati liberior. Virgo vnica quæ omnium Euangelicarum Virginum fuit primitiua mater & regina; prima contra fuit, quæ inuenit, aliorque docuit perfectam continentiam, & quemadmodum in carne mortali & fragili imitari poſſemus cœleſtium ſpirituũ puritatem. Virgo denique tam ſæcra, tam pura, & munda carne, mente, verbis, opere, & vultu ipſo, vt omnes, qui in eã oculos cõiicerent, faceret quodammodo Virgines, hoc eſt, puritatis amatores, ſic vt virginitas eius germinaret & produceret Virgines, hominesque corpore & ſpiritu caſtos redderet.

COLLOQVIUM.

O Virgo magiſtra Virginum, & Spiritus ſancti ſacramentum, omnium virtutum exemplar & ſpeculum, quæ poſt tricenarium adhuc puellula te ipſam obreuiſti in templo creatori odoriferi & gratiſſimi miſtar holocauſti: omni-

umque:

umque foeminarum prima fuisti, quam perpetuo virginitatis voto corpus & animam tuam Domino consecrasti: oro te per hoc singulare donum, quo Dominus ipse te ornauit, ut tanto ardore te totam diuinæ suæ Maiestatis seruitio dedicares, mihi velis impetrate gratiam, ut possim tuo exemplo cor meum omnino diuellere à mundo, parentibus, amicis, omniq; rerum terrenarum caducarumq; cura, ac totum me diuinæ voluntatis eius beneplacito committere, ut de me statuati quod ad eius maiorem gloriam, meæque animæ salutem faciat: & simul ut tua ope me semper mundum & purum in anima absque omni concupiscentiæ carnalis macula seruare queam, atque ita merear manibus tuis offerri sacro illo templo, nempe CHRISTO filio tuo in cælesti gloria.

DOCUMENTA.

1. Mater Dei, qua antè fuit sancta quam nata, & in gratia ita confirmata, ut nec venialiter peccare poterit, sacro templo inde à prima aetate inclusa fuit, sic prorsus, ut nunquam inde egrederetur, donec diuina voluntate esset Ioseph desponsata: non habent alia Virgi-

Virgines qua vò sunt, ut beatissima Virgo, sanctificata, quod magno opere delectat Iosephum: Iesus, & ab omni hominum conspectu & consuetudine non necessaria remotas. Sic enim erit securiores. Ceterò verò si liberam vitam agere velint, manibus periculis & bona fama, & salutis animæ se obiciunt.

2. Beatissima Virgo in templo praesentata est, Sanctorum suorum parentum Iacobim & Annæ manibus, ad praestandum votum, quod Domino fuerant à patribus, velut etiam à sancto, illi Anna Samuelis Prophetae matre, qua similiter votum filium Deo in templo obtulit, exemplum habere debent omnes Patres & Matres, non solum ut perfectè praesentent, quicquid de filiis Deo per votum, promiserint: scriptum enim est, si quid vouisti Deo, ne moueris reddere: displace enim Deo infidelis & stulta promissio. Sed vehementer quoque cauere debent, ne suos filios absteruant, vel impendant, quò minus vota sua, qua post annos discretionis ediderunt, exequantur.

3. B. Virgo adhuc puella existens templo inclusa est, ab omni mundi commercio separata. Vnde discimus multum ad insinuendam piam vitam prodesse, si

quis

quia ab insante etate in timore Dei sanctisq; moribus, à milidatorum conuersatione abstractus fuerit educatus. Nam, ut dicit sapiens Salomon, quàm quiescit vitam in adolescentia duxerit, ab ea in senectute quidam recedit.

4. At hoc sanctissimorum B. Virgine parentum exēplo, debent Patres & Matres salute documentum capere, ut maximum studium & curam penant in liberis rectè & p̄e educandis, inde à prima infantia, siue id fiat in propria, sive in alio loco honesto, ubi nullam vilius mali, vel dissolutionis occasionem habeant, sed potius bona exempla hauriant & discant, quatenus virtutes se stant, & vitia fugienda sint. Hac enim precipua causa est, cur plerumq; omnes mulieres tam sint leues & dissoluta, quod aquo mollius & indulgentius in puellari etate sint tractatæ.

5. Beatissima Virgo, licet esset genere nobilissima, tamen inter prima vici studia & exercitia, quibus ab incunabulis se dedit, fuisse solitudo, oratio, sacra ūlicerarum lectio, & manualia opera honestarum mulierum propria. Sicut de eate statutus est Salomon in persona mulieris fortis tantopere in Scriptura celebrata. Quæ fuit lanam & linum, & o-

perata est consilio manuum suarum, in confusione multarum nobilium, illustriumq; hominum nostri sæculi: qui de decori sibi fore putant, si eorum liberi non instituantur in omnibus mundi vanitatibus. Itaq; inter primas artes, quibus illos imbuunt, est ars tripudiandi, cantandi, instrumenta musica pulsandi &c. Quare quid mirum, si eorum filij, postquam inde à pueritia suxerunt lac mundi efficiuntur, ut eos Dominus appellat filij huius sæculi, prudentia carnalis tumidi, sine spiritu, sine deuotione, & sine timore

Dei.

DE DESPONSATIONE BEATISS. VIRGINIS MATRIS DEI MARIÆ, CVM IO. SEPHO.

MEDITATIO IV.
EVANGELIVM.

Matth. 1. CVM esset desponsata mater IESV MARIA Ioseph, antequam convenirent inuenta est in utero habens de Spiritu sancto.

FIGVRAE.

Gen. 39. I. Patriarcha Ioseph dum esset in Aegypto, vi servat et fidem Domino suo, qui totam domum suam ei commiserat, Domina quoque sua castitatem omnino custodivit.

2. Ad-

3. Adhuc cum eius fidei commississet omnia Aegypti horrea, omne frumentum fideliter ad sustentationem & salutem illius populi custodiuit.

PROPHETIÆ.

A Ccessit ad prophetissam, & concepit, & peperit filium, & jecit Dominus ad me. *Voca nomen eius, accelera spolia detrachere festina pradari.*
2. *Habitabit inuenis cum virgine, & gaudabit sponsa super sponsam.*

CONSIDERATIONES.

CONSIDERA sublimem huius prudentissimæ Virginis consilium; quæ dum esset adhuc subiecta legi terrenæ & carnali, velut iam spiritualis & Evangelica, multo ante Evangelium ab Apostolis prædicatû, & scriptû, tam perfecte et utæ legis institutû servavit. Nam lex vetus mædabat, ut omnes feminae, simulq; ad maturam ætatem pervenissent, nubere, & liberis gignendis operam darent: quæ autem steriles essent & infertunda pro infamibus & maledicis haberentur. At Virgo sanctissima sublimio-

sublimiora cogitans, decenter in animo nullum unquam virum cognoscere, floremque virginitatis suæ pulcherrimum Deo conditori suo cōsecrauit. Nec mirum, iam enim erat diuina Spiritus sancti vnctione edocta, & verbum illud Dei æternum, viuum & efficax prius eius fuit Magister, quam filius eius, prius mentem eius instruxit, quam se eius carne vestiuit. Itaque ea prima causa fuit quæ Virginem ad desponsationem incundam permouit, vt nempe, velut generosa & obsequens Abrahæ filia diuinæ voluntati, qua in omnibus actionibus suis duce utebatur, faceret satis? Et verissimile est à Domino illi reuelatum fuisse, sponsum cui iungenda erat, fore castum, neque tam maritum, quam testem, & fidum virginitatis eius custodem. Causæ autem cur sapientia diuina voluerit illam desponsari, & habere maritum, sunt scd hæ. Prima, vt in eius persona representaretur, & exprimeretur mysterium coniunctionis Christi cum Ecclesia, quæ simul & Virgo & sponsa eius, ac mater omnium fuit fidelium. Vnde non potuit inueniri ad significandum hoc mysterium magis idonea, quam Maria, quæ simul fuit Virgo, sponsa &

ma-

mater. Deinde id conueniens fuit ratione Christi, qui si natus non fuisset ex muliere coniugata, Iudæis gentilibusque non fuisset receptus pro Messia, imò velut illegitimus potius fuisset reiectus & repudiatus. Secunda est, vt hoc sacramentum esset occultum, & demoni ignotum. Quia si Maria extra matrimonium concepisset, suspicari potuissent, illam esse virginem ab Israhel prædictam. Quare admodum conueniens fuit, Dæmonem hac in re decipi. Tertia, vt genealogia Christi constaret, è tribu Iuda, & regia stirpe Dauid descendens; per genealogiam enim Ioseph virginis sponsi, qui erat de domo & familia Dauid patrefacta est genealogia Virginis, ac proinde & Christi filij eius. Quarto fuit id conueniens pro educatione ipsius Domini, in ætate puerili. Quare & Ioseph fuit reputatus Pater, ac nutritius pueruli Iesu. Deinde vt Ioseph vna cum matre eius curam haberet in profectioe in Ægyptum, & reditu, atque etiam vt mutuis officijs, & laboribus se sustentaret. Præterea fuit conueniens, ex parte ipsius virginis Matris Domini, vt esset viro coniuncta. Primo, ne à Iudæis secundum legem occideretur si deprehensa esset

E

ge-

gestore verum. Deinde ut in unum
esset ab infamia, si gravis inuenta fu-
isset extra Matrimonium. Vnde Do-
minus, cui honor & fama bona Matris
curæ erat, voluit potius nativitatem
suam in dubium vocari, quasi non na-
tus esset de Virgine, quàm pudicitiam
suar Matris, sciens quàm in ea esset ver-
genda, & quàm fama mulieris sit peri-
culosa. Tertio, ut mariti non solum so-
cierate, sed auxilio quoque videretur:
erat enim ipsa egens, & ætatis teneræ.
Vnde sicut Dominus in fine vitæ eam
commendavit discipulo, sic nunc per
Angelum in sponsam dedit, & com-
mendavit Iosepho iusto, ut fidus eius
custos esset. Quarto, ut tanta dignitas
Virginis, quæ erat, esse Matrem Dei
coniuncta esset cum humilitate coni-
gis fabri; ita enim in cõtemptum Do-
mini loquebantur Iudei: *Nonne hic est*
Math. 23. *filius fabri? Quare congruens omni-*
nò erat ut in persona Matris Dei serua-
retur illud consilium sapientis. Quan-
to maior es, humilia te in omnib. Et co-
ram Deo invenies gratiam. Denique
conveniebat beatissimam Virginem
desponsam in vtilitatem nostram; &
puro, ut Iosephi testimonio consta-
ret Christum e Virgine natum: nul-
lum

Beol. 3.

lum enim testimonium in hac re fir-
mius & certius accipi poterat, quàm
ab eius marito. Vnde sicut Apostolus
Thomas dubitans & tangendo fa-
ctus est veræ Resurrectionis Domini
testis, sic Ioseph dubitando, & Angeli
revelatione rem certo cognoscendo,
fidelissimus Virginitatis & integritatis
sponse suæ testis effectus est. Secun-
do Dominus voluit Matrem suam si-
milis esse Virginem & sponsam, ut in
eius persona uterque status, virginalis
& conjugalis honoraretur & appro-
baretur; atque ut eius vita (ut pote
quæ erat Princeps & deus Virginita-
tis) esset quasi omnis pudicitie exem-
plar, non Virginibus solum, sed etiam
coniugatis & viduis propositum, in
quod omnes intuerentur: atque ita il-
la omnibus facti est omnia, ut omnes
ad imitandas excellentes virtutes su-
as provocaret, itaque virginibus fuit
modestissima virgo, coniugatis castis-
sima coniux, & viduis vidua religio-
sissima.

2, CONSIDERA, cum Virgo
sanctissima annum ætatis decimum:
quartum cõplexer, sacerdotes templi,
pro instituto legis & sacri illius loci cõ-
suetudine cogitasse de ea collocanda

in Matrimonio, atque ita, ea nõ dissen-
tiente, quod sciret eam esse volunta-
tem Dei, ex omnibus stirpis eius ho-
minibus delegerunt hominem sua o-
pinione iustum & timoratum, hoc est,
moribus Virginis conuenientem, cu-
ius vira sanctissima, summaque hone-
stas omnium ore celebrabatur: Elegẽ-
re inquam, bonum Ioseph progenie
nobilem; erat enim de tribu Iuda, & re-
gia domo Dauid: sed à fortunæ bonis
egens, cui in sponsam hanc sanctissimã
Virginem promiserunt. Vbi perpende
cũm dies castissimæ desponsationis ad-
uocasset, quanta animi corporisq; mo-
deratione, quàm Virginea verecundia
illa, quæ iam Regi cœlorũ erat despon-
sata sese obtulerit, vt desponsaretur ho-
mini terreno. Tunc vidisses castam Re-
becca in sponsam accipi à magni Pa-
tris Abraham procuratore, non vt ipse
eam retineret, sed vt Virginem custo-
dieret, donec eam Domino suo Isaac ob-
tulisset. Humilis admodum & vilis
hæc hominum pauperum desponsa-
tio videri debuit in oculis hominum;
verum in oculis Dei, qui intuetur cor-
da & æstimat non opes, non nobilita-
tem sanguinis, sed virtutem duntaxat,
nulla vnquam in mundo extitit aut
cele-

celebrior, aut honoratior, aut castior.
Non erat hic cernere, magnum homi-
num comitatum vel applausum, sed
innumerabiliũ angelorum exercitũ,
qui cœlesti concentu, gratulationeq;
venerati sunt coniuges, Domino suo
tam caros & dilectos. Ex altera parte in-
boni Iosephi persona contemplare ma-
gnũ illum Patriarcham Iosephum,
filium Iacob; & videbis hunc virginis
sponsũ non solum meruisse com-
munionem eiusdem nominis, sed et-
iam recepisse eius castitatem, innocen-
tiam & gratiam. Nam sicut ille Patriar-
cha inuidia fratrum suorum venditus
est, & in Ægyptum abductus, quæ fuit
figura venditionis Christi: sic & hic in-
uidiam Herodis fugiens, eundẽ Chri-
stum in Ægyptum derulit. Ille ad ser-
uandam Domino suo fidem, seruauit
castitatem Dominæ. Hic cognoscens
Dominam suam, sui Domini matrem
esse Virginem, obseruando continen-
tiam, fidelis eius custos factus est. Illi
Deus inperituit multorum mysterio-
rum notitiam. Hic quoque particeps
factus est cœlestium sacramentorum.
Ille conseruauit frumenta Ægypti pro
salute populi, Hic custodiuit panem vi-
uum, qui de cœlo descendet pro salute

mundi, Rectè illud autem ei conuenit nomen Iosephi, quod significat augmentum: quia in hac casta desponsatione Virginis progressam fecit & virtutum incremento, & celebritate famæ & reuerentiæ apud homines, ob summam illam eius dignitatem quod haberetur gubernator, custos & Pater ipsius Dei. Quare dubium non est hominem fuisse admodum pium & fidelè, cui Mater Saluatoris fuit desponsata, Seruus verè fidelis & prudens, quem Dominus elegit in adiutorem & consolatorem suæ matris, deinde in gubernatorem suæ carnis, & diuini consilij sui in terra fidelissimum cooperatorem, Homo verè secundum cor Dei, cui, velut nouo Dauidi incerta & occulta sapientiæ suæ manifestauit, & profundi mysterij à nullo huius sæculi Principe cogniti, consensum reddidit; cui quoque concessit non solum videre, quem tot Reges & Prophetæ desiderauerunt videre, verum etiam illum audire, manibus suis portare, amplecti, osculari, nutrire & gubernare.

3. AD has omnes virtutes Iosephi accedit, admodum probabile esse, illum beneficio castissimæ suæ sponsæ

pet.

perpetuam quoque virginitatem coluisse, vt ex hoc virginali matrimonio nasceretur filius virgo. Si enim ille ante perfectam hanc desponsationem fuit integer & castus, quem admodum credi potest de homine testimonio ipsius Scripturæ tam iusto & sancto; nec vquam scripturam existat illum aliam coniugem habuisse præter **MARIAM**, cuius potius custos fuit, quam maritus, necessariò sequitur eum vna cum illa perpetuam Virginitatem conseruasse. Nam si **CHRISTVS** Matri suæ iam ætate proeclatæ noluit alium relinquere custodem, nisi virginem Ioannem, quanto magis noluit eidem adhuc in adolescentiæ annis existenti custodem adesse, nisi virginem: vt enim Dei filius non voluit nasci, nisi de puritate virginea: sic neque tractari vel nutrirì voluit, nisi manibus Virginum. Accedit, quod videbatur necessarium, vt sanctus hic domo pro tanto officio sibi commisso hac quoque singulari gratià **DEO** ornaretur, vt tam domi quam foris securius & castius cum suacastissima sponsa versari posset. Vnde colligi potest, vt quidam Doctores existimant, beatissimam virginem cognita sui sponsi virtute & sanctitate,

E 4

(de

(de quo & diuinam reuelationem acceperat) ab initio desponsationis conspirasse cum eo de conseruanda perpetua castitate, vt in his castissimis sponsis impleretur illud Eliaze vaticinium: *Habitabis iunem cum Virgine. Et gaudebis sponsus super sponsam.* Neque difficile fuit Virgini id persuadere Iosepho tum per efficaciam Spiritus sancti in ipsa loquentis, tum per ipsius Spiritus gratiam, quæ in animâ illius hominis vim suam, inclinando illum ad tam sanctam & castam voluntatem, exerebat. Quamquam verisimile quoque sit, beatissimam virginem, postquam admirando consilio se totam Domino consecrauit, vt quæ semper tenet silentij fuerit, & ad tacendum magis quam ad loquendum prompta, maxime in materia suarum virtutum, donorumque à Deo acceptorum, ne Iosepho quidem sponso suo virginitatis suæ patefecisset propositum: totam enim se manibus Dei commiserat, rerumque omnium suarum progressum & exitum magna animi securitate diuinæ prouidentiae commendarat. O fidem viuam Virginis, quantam in vniuerso Israele reperire non licuit. O simplicitatem ratam, vereque columbinam, que

VI.

vicit & destruxit omnem mundi prouidentiam. O excellentem animi generositatem in Deo fidem, & parentem consilio sanctissimi Regis David cuius ipsa erat dignissima filia. *Res. la Psal. 36. Domino viam tuam, Et spera in eo, Et ipse faciet.* sicut verè Dominus postea fecit, quando Angelum suum ad Iosephum amandauit, qui ei & suæ sponsæ integritatem, & sublimem incarnationis suæ mysterium reuelauit.

4. **CONSIDERA** quàm benè in persona Iosephi Virginis sponsi dixerit Propheta: *Accessi ad prophetissam, Et Esa. 8. concepit.* Quæ enim fuit hæc prophetissa, nisi Virgo sanctissima, quæ semper fuit spiritu prophético plena, & idè cum ab Elizabetha cognata sua cum tantis benedictionibus reciperetur, in diuino illo cantico. *Magnificat anima mea Dominum.* prophetauit prædixitque se ab omnibus generationibus appellandam beatam. Huic prophetissæ adiunxit se Ioseph, quando eam recepit in sponsam. Adiunxit se illi, non vt maritus cum affectu carnis, sed vt fidelissimus comes, & custos castissimus. Fuit certè hoc Virginis & Iosephi Matrimonium (quantum ad substantiam eius attinet) verum & legitimum, sed

E 5 san-

sanctum, virgineum, & angelicum; simile illi, de quo dixit Apollonius: *Dæmoni vos uni viro virginem castam exhibere Christo*, Quod si de tot alijs sanctis legimus, eos amore sponsi celestis, æternarumque nuptiarum desiderio, cum sponsis suis perpetuam servasse virginitatem, congruens certe erat, ut in hac palma super omnes tribueretur ei, quæ in Matrem Dei electa erat: ut in proposito & virtute Virginitatis à nemine vinceretur; illa quæ puritate vincit Angelos, & semper toti mundo fuit huius nobilissimæ virtutis speculum & exemplar. Subiecit post hæc Propheta: *Prophetissâ post suum ad eam accessum, concepsisse & peperisse. Conceptit verè beatissima Virgo, sed opera Spiritus sancti & virtute altissimi, & peperit filium, convenienter ei, quod de hac ipsa Virgine idem Propheta dixit: Ecce Virgo concipiet, & pariet filium.* Mulierem marito copulatâ concipere & parere mirum non est, sed ut Virgo permanens Virgo utrumque præstet, privilegium & prærogativa est solius Dei matris, quem non concubabat nasci nisi ex Virgine. Filio deinde huius Virginis & prophetissæ impositum à Deo est admirabile illud nomen:

men: Accelera spolia detrahere, festinus prædari. Quod verò hoc nomen tam obicium aliud est, quam quod Deus unigenito filio suo in pateri mandavit per angelum ad Iosephum dicentem: *Pariet filium, & vocabis nomen eius IESUM, ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum.* Iam si nomen Iesu non aliud significat quam Salvatorem, & officium Saluatoris est, debet hære hostes, prædam agere, spolia detrahere liberando populum à servitute, bene certe dixit Propheta, nomen quo appellabitur filius huius Prophetissæ, & Virginis admirabilis, futurum: *Accelera spolia detrahere, festinus prædari.* Atque hoc Saluatoris officium optime præstavit Iesus Dominus noster, qui, ut ipse dicit, fuit fortissimus ille bellidux qui in auxilium populi veniens, vicit & fontem amatum mundo tyrannicè dominantem alligavit, spoliaque ei detraxit, omnique præda iniuste usurpata exiit. De hoc Salvatore similiter locutus est Propheta dicens: *Aspicisti in altum, cepisti captivitatem.* Captivitas hæcerat sanctæ animæ, quæ tanto tempore fuerat tyranno infernali obnoxia. Videmus ergo quàm casta fuerit sponsa, ad quâ Iosephus accessit, quâ pura

2. Cor. 11.

Esa. 7.

Psal. 57.

eorum conuersatio, quàm sanctus fructus ex hac desponsatione fuerit consecutus, nempe ipse sanctus sanctorum, candor lucis æternæ, & speculum sine macula diuinæ Maiestatis, qui uti uoluit matrem suam esse sanctam antequam nasceretur, sic uoluit deinceps eam cõseruari puram & immaculatam usque ad mortem.

5. PERACTA ergo desponsatione Virginis sacræ in Nazareth, ubi Ioseph habitationem suam habebat, & ubi paulò post ipsi Virgini ab Angelo Annunciatio facta est; (mos enim Iudæorum erat, ut mariti, antequam spõs suis iungerentur, eas aliquanto tempore relinquere in parentum ædibus, aut etiam in propria domo omnihonestate custodirent) Cõsidera, quid ibi egerint, quasque in te sanctissima Virgo se occupauit; illa inquam, quæ ante consuebat potius cum Angelis cõuersari, quàm cum hominibus, potius cœlestibus; quàm terrenis vacare exercitijs. Vidisses eam tunc incedere totam curis implicitam, & in officijs, Marthæ occupatam, magnoque solatio suo sacras, Deo que dignas manus in abiectissimis, uilissimisque domus ministerijs fatigantem. Vbi

cx-

expendere quoque potes, quantum illa, quæ in Matre Dei erat electa submisserit se, & reuerita sit pauperem fabricum sponsum suum. contra uerò, quantum ille, ut erat homo iustus & prudens, tantam uirtutem & sanctitatem sponsæ suæ sit admittatus, planè persuasus se non iam cum muliere, sed cum paradisi angelo uinere. Quare & reuerentiam cœpit, non tanquam consorti, sed ut patronam & Dominam suam. Cogita quanta contentione & æmulatione, uicissim certauerint, uter plus obediret, uter plus alteri se submitteret. Unde conijcere possumus Iosephum suæ sanctissimæ sponsæ exemplo indies profecisse, & accessionem fecisse in studio uirtutis, ac imprimis in amore puritatis. O quàm uerè in domo illa impletum est, quod dixit Propheta, *Qui habitare facit unanimes in domo.* Et si in Euangelio scriptum est de Zacharia, & de eius uxore Elisabetha, Ioannis Præcursoris Domini parentibus quod iusti fuerint coram Deo, incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus sine querela; quanto maior sanctitas, obseruantia, & consensio exillere debuit in hac domo, inter Iosephum & Mariam, è qua nasciturus e-

E 7

rat

Sap. 7.

Psal. 67.

Luc. 1.

110 MEDITAT. DE

rat Dominus pacis? Nulla hic erant
 querelæ, nulla turbatio, nulla opor-
 tum dissimilitudo, sed ingens pax &
 concordia, caritas perfecta, honestas
 summa: domus verè bonorum terre-
 norum inops, sed cœlestium virtutum
 plena & opulenta. Non erat ibi aut fa-
 mulorum frequentia, cui ministrarent,
 aut amicorum, qui pauperem hunc
 sponte inuiferent: sed tamen erant
 sancti Angeli, qui aulam suam apud
 eam habebant, & mirificè de tanta co-
 rum puritate & gratia lætabantur. Quid
 verò mirum, continenter ibi fuisse to-
 tos angelorum choras, ubi simulade-
 rat ipse Angelorum Dominus? Nam
 si ipse dixit de alijs seruis suis, ubi un-
 que forent duo vel tres in nomine suo
 congregati, ibi se in medio eorum fu-
 turum, quanto potius existimandum
 est eundem Dominum in medio isto-
 rum duorum sanctissimorum sponso-
 rum fuisse, è quibus Maria futura erat
 eius Mater, & Iosephus eum in infan-
 tia erat educaturus & custoditurus? O
 beata domus, ô honoratum coniugi-
 um, ô felix societas.

COLLOQVIUM.

O Pu-

B. VIRGINE. 111

O Purissima & obedientissima Vir-
 go, quæ, vt in omnibus te diuinæ
 voluntati conformares, te libertate &
 consolatione tui Spiritus priuare, &
 graui iugo, seruiturique matrimonij
 subicere voluisti, oro te per hanc singu-
 larem obedientiam tuam & resignatio-
 nem, atque per castam inter te & Iose-
 phum tractatam conuersationem, vt
 à dulcissimo filio tuo impetrare velis,
 ut in nullo vitæ mee statu, aliquid a-
 gam contra diuinorum præceptorum
 obedientiam, vnde Maiestatem tuam
 offendam: ac præterea digretur ani-
 me tantum puritatis amorem & de-
 fidatium communicare, vt hac vita in
 omni cordis, corporisq; puritate trã-
 acta, merear in altera velut casta quæ-
 dam sponsa fisci illi Domino, qui à so-
 lis corde mundis videri meretur.

DOCUMENTA.

QVAMVIS virginis propo-
 situm & status, quem beatissima
 Virgo erat complexa, tanta esse per-
 fectionis & meriti, tamè quando cogno-
 uit voluntatem Dei esse, vt viro despon-
 saretur, totam se in eius manus resi-
 gnauit. Vnde discimus, quando abuo-
 peribus eius sanctissimis perfectissimisque
 ab

ab ijs, qui vices Dei gerunt ad alia officia inferiora anocantur, promptè obsequendum esse. Et iudicandum nobis utilius esse id, quod nobis mādatur, antefendo semper voluntatem superioris (quā cogitare debemus esse ipsius Dei) voluntati nostræ.

2. Ex hoc casto & virgineo beatiss. Virginis cum Iosepho coniugio, discere possunt omnes coniugati, matrimonium eorum, qui desiderio maioris perfectionis ex mutuo consensu perpetuam servant virginitatem vel continentiam, nō modo verum esse & legitimum, sed etiam maximi meriti & Deo Domino nostro tarato puritatis amatori gratissimum. Quod videtur quoque insinuasse Apostolus quando Christianis potius consuluit castitatem, quā coniugium, & adiūxit, ut qui iam uxorem haberent, viverent prout ac si non haberent, tēpus enim, subiungit, breue est, & figura huius mundi præterit. Quare homines omnem curam ponere potius debent in consequēdiis bonis æternis, quā in temporaliibus & caducis, quæ citò suæ habebunt.

3. Quoniam Dominus beatiss. Virginē ad tantam voluerat dignitatem, ut esset mater ipsius Dei cūbere, non solum

va-

voluit esse Virginem, sed virginem admodum humilem. Quæ de causa & in templo inter pauperes Virgines educata est, & seruitute Matrimonij sic iuncta est & marito vsa est admodum paupere & abiecto: ut nimirum homines intelligerent, fundamentum perfectionis, & clauem quæ custodienda conseruandaq; sint virtutes omnes, esse humilitatem. Vnde quō homines maiores progressus faciunt in donis & gratijs à Domino communicatis, hoc humilioris & submissiores esse debent. quō autem altius ascenderit, hoc fundamento destituti, ad grauiori & periculosi lapsi uent. Dominus nō legit Iosephum in matris suæ sponsam quōd esset homo magnus & illustris secundum mundum, sed quia iustus erat & sanctus: unde tantus honor ei accessit, ut de paupere & contempto fabro, tam famosus & honoratus sit factus in toto mundo, & tantopere exaltatus in calo. O si homines hęc philosophiam caperent, illi, inquam, qui tantò studio ancupantur gloriam & famam: nempe veros honores non acquiri accumulatione opum, & dignitatum, sed iustitia Christiana exercitatione, & sanctitate vitæ: non dubium quia plus curæ studijq; ponerent in virtute, quā in

pec-

peccatis comparanda, in acquirenda pietate, quam piscandis beneficiis & mendicis dignitatibus. Quocirca sapientibus visum est, ut posthabito Deo animarum salute, inhiantes per ares illicitis huiusmodi honoribus, tam in hac, quam altera vita sine infames & in gloria venientes illis Prophetæ verbis Quicumque honorificaverit me, glorificabo eum, qui autem contempnunt me, erunt ignobiles.

5. Etsi beatissima Virgo claritate sanctitate, & virtutum præstantia fuerit admodum celebris, ut verisimile sit ea multo nobilitiori coniungi potuisse Matrimonio, tamen maluit assumeri Iosephum pauperem fabrum, sed hominem magna virtute & sanctitate. Muld fecus hoc tempore, prohodolor, matrimonia inveniuntur à Christianis, nam in filiabus nuptui tradendis, non iam ad virtutem & sanctitatem, sed ad opes, nobilitatem & dignitatem maritorum respicitur. Similiter viri in ducendis mulieribus, non ad virtutes & pietatem, sed ad magnitudinem dotis, ad pulchritudinem externam attendunt. Unde videmus tot infalices coniugiorum exitus, tot conjugum lites, inmeritudines, bella: ut in oculis eorum non audiantur alia voca
quatu

quam virorum maledicentium istis, qui illis eorumque uxores procurant. Et eorum uxoris omnia mala imprecantur parentibus. quod auctores talium nuptiarum fecerunt.

Demus non solum voluit Matram suam esse virginem, & in oculis sue Mostatis sanctam sed etiam marito copulatam, id est, ut apud homines ab omni peccati suspitione esset immunis: nos videlicet infirmans, satum non esse, si in operibus nostris per bonam intentionem satisfaciamus Deo, sed insuper operam dandam, ne cuiquam offenculo simus. Monet siquidem Apóstolus ut bona faciamus, non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus.

MEDITATIONES

tres sequentes, hoc est, de Annuntiatione, Visitatione, & Purificatione, etiam si exstant in Meditationibus vitæ Christi, tamen hoc loco sunt repetitæ, sed copiosiores & meliores.

DE AN.

Ecce ancilla Dñi. fiat mihi secundū verbum tuum. Luc. 1.

DE ANNUN-
CIATIONE ANGE-
LI AD B. VIRGI-
NEM.

MEDITATIO I.
EVANGELIVM.

MISSVS est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilee, cui nomē Nazareth ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph, de domo David. & nomen virginis M A R I A. Et ingressus Angelus ad eam dixit. Ave gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulierib⁹. Quæ cum audisset, turbata est in sermone eius, & cogitabat, qualis esset ista salutatio. Et ait Angelus ei. Ne timeas M A R I A, inuenisti enim gratiā apud DEVM. Ecce cōcipies in ve-
ro,

213 **MEDITAT. DE**
 ro, & paries filium, & vocabis
 nomen eius IESVM. Hic erit mag-
 nus & filius altissimi vocabitur, &
 dabit illi Dominus Deus sedem
 Dauid patris eius, & regnabit in
 domo Iacob in æternum, & regni
 eius non erit finis. Dixit autem Ma-
 ria ad Angelum. Quomodo fiet
 istud, quoniã virum nõ cognosco?
 Et respondens Angelus dixit ei.
 Spiritus sanctus superueniet in te,
 & virtus altissimi obrãbrabit tibi.
 Ideoque & quod nascetur ex te
 sanctum, vocabitur filius Dei. Et
 ecce Elisabeth cognata tua, & i-
 psa concepit filium in senectute
 sua, & hic mensis sextus est illi,
 quæ vocatur sterilis, quia non erit
 impossibile apud Deum omne ver-
 bum. Dixit autem Maria: Ecce an-
 cilla Domini, fiat mihi secundum
 verbum tuum. Et discessit ab illa
 Angelus.

Gen 24.

FIGURAE.

1. **A**BRAMAM misit unum
 seruum suum in Mesopotamiam

VI

B. VIRGINE. 119

vt inde filio suo Isaac adduceret Re-
 beccam in sponsam.

2. Angelus Dei apparuit matri sã Ind. 12.
 psonis, & dixit: Ecce concipies & pa-
 ries filium, in Nazareth erit, & inci-
 piet liberare populum Israel.

3. Abigail, auditis legatus Dauid, 3. Reg. 25.
 qui mandarit eam sibi adduci in vx-
 orem ad orabãda in terra respondit:
 Ecce famula tua fit in ancillam
 vt lauet pedes seruatorum Do-
 mini mei.

4. Esther Virgo ex captiuitate Is- Eph. 2.
 raelitici populi, ob pulchritudinem,
 morumq; honestarum tantopere pla-
 cuit Assuero Regi, vt eam ex omni-
 bus puellis elegerit in sponsam suam
 & Reginam.

5. Moyses cum filij sui Israel splen- Exod. 34.
 dorem vultus eius ferre non possent
 in descensu ex altissimo monte, in
 quo cum Deo erat conuersatus, velo
 obtexit faciem suam, vt agere cum
 in posset.

PRO.

- Esaiæ 45.* 1. **R**ORATE cœli desuper, & nubes pluant iustum, aperiatur terra & germinet Saluatorem.
- Mich. 1.* 2. **E**cce Dominus egredietur de loco suo & descendet.
- Esaiæ 36.* 3. **D**eus ipse veniet, & saluabit vos.
- Psal. 71.* 4. **D**escendet sicut pluuia in vellus, & sicut stillicidia stillantia super terram.
- Isa. 7.* 5. **E**cce virgo concipiet, & pariet filium.
- Ierem 31.* 6. **C**reauit Dominus nouum super terram, femina circumdabit virum.
- Ezech. 44* 7. **P**ortæ hæc clausæ erunt, & non aperientur, & vir non transiet per eam, quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam.
- Ecclesi. 24.* 8. **Q**ui creauit me requieuit in tabernaculo meo.

C O N S I D E R A T I O N E S.

- Cant. 2.* **T**AM tempus erat vt pura illa & simplex turtur, post tam diuturnum silentium aperiret os suum, vocemque suam tantopete desideratam edere in terra nostra inciperet, à qua tanta gloria Deo in cœlo, & tanta pax & lætitia in terra hominibus euentura erat. Tēpus quoque erat vt fulgens illa aurora

ia

inciperet radios suos emittere, & noui solis, & diu exoptati & expectati ab omnibus gentibus aduentus indicium dare. Erat mundus totus profunda peccati nocte immerfus, & cæca ignorantia: caliginæ opertus. Vnde omnes vna voce clamabant dicentes: *Esaiæ 45.* **R**ORATE cœli desuper, & nubes pluant iustum, aperiatur terra, & germinet Saluatorem. Descendat tandem filius vnicus æterni Patris, ex suis altissimis abyssis, & velut pluuia voluntaria descendat in nostræ mortalitatis vellus, atque instar stillicidiorum de cœlo stillantium diuinis suis donis ferulem reddat hanc nostram sterilem & infecundam terram. *Psal. 72.* **R**umpe tandem Domine tuos cœlos, & descende; montes enim à facie tua liquefcent, & nomen tuum omnibus inimicis tuis innotescet. O quot Sancti Patriarchæ, Reges & Prophetæ optârunt videre diem illum, quo inuisibilis & altissimus Deus se videndum erat præbiturus, & cum hominibus conuersaturus? Quot lachrymas ea de causa profuderunt, quot preces, quot ardentis gemitus in cœlum emisserunt? Neque solum hi Sancti Patres, verum etiam Angeli Sancti in cœlo miserentes humanæ perditionis.

F

& de

& de nostra restauratione solliciti, velut is, qui erant Patri æterno longè carissimi, proni ante thronum gloriæ his verbis supplicabant: *Quare traduntur bestijs anima cõstitentes sibi?* Esto, id postulare tuam iustitiam, nunc aduenit tempus excrucandæ misericordiæ. Itaque *benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion, ut a desicentur muri Hierusalim* nempe cœlestis. Verùm multo magis illæ sanctæ animæ quæ tanto tempore obscuro carceri manserunt incluse, sub tyrânica sortis armati custodia, luce redæptionis cupidæ, continuis precib; misericordes Creatoris aures, mœstisq; cum gemitu vocibus pulsarunt dicentes. *Vsq; quo auertes a nobis faciè tuâ, & obliuisceris inopia & tribulatione nostræ?* Quousq; se efferet & gloriabitur inimicus noster super nos? Exurge Domine, adiuua nos per nomen sanctum tuum. Mirte fortissimam illam mulierem, quæ sua prudentia & humilitate conterat arrogantis & infernalis istius serpētis caput. Nascatur tandem gentis nostræ gloria, & stirpis nostræ spes vnicæ. Ecce omnia facent quasi cæca nocte obruta, donec tu iustitiæ Sol tuam claram optatamq; lucē mundo restituas. Desere tandem *ô verè nostræ*

Psal. 73.

Psal. 50.

Psal. 43.

Psal. 12.

Psal. 43.

Gen. 3.

Gen. 28.

Jacob paternam domum, & ab æterna requie tua descende, quia iam tempus est, vt manum ad moueas duro rastro, & in sudore vultus tui tuę dilectę proli victum prouideas. Ecce pauper pedibus nudis, soli baculo nixus transibis aquas Iordanis: & in peregrina patria humilis pastoris instar pascet gregem duri foci tui. Sed quando postea locupletior factus & pecoris & auri, in paternum regnum reuerteris, tunc gemi non stiparus agmine amplam Patris tui domum numerosa familia cõplebis.

Gen. 5.

2. AT quæ, ô Virgo prudentissima supra omnes diuino amore, & summo salutis nostræ desiderio flagrans, tuæ exitere preces, qui gemitus ex inflammatō pectore tuo euumpentes, vt ad misericordiam pietissima Patris cœlestis viscera erga populum suū commoueres? Planè credibile est, Beatiss. Virginem, vt erat Spiritu sancto plena & in prophetarum, totiusq; sacræ scripturæ lectione versata, probè sciuisse, proximum esse Saluatoris mundi aduentum: imò admodum probabile est, eam specialem reuelationem habuisse se proprijs oculis eum conspecturam. Nā si seni illi Simeoni, quod maximo desiderio incensus esset videndi

Christi, à Spiritu sancto reuelatum est eum ante mortem visurum Christum Dominum: multò fide dignius est hanc gratiam non negatam ei, cui supra omnes tantam donorum, charismatum-que diuinorum impertuerat copiam. Accedit, quod ardens eius desiderium longè excesserit non modò Simeonis: sed omnium antiquorum Patrum, atque ad eò ipsorum angelorum desiderium: nec tamen ideo aut reuelatum ei fuit, aut ipsa, vt erat humillima, vquam cogitauit se fore eius matrem. Certior itaq; à Spiritu sancto facta de tam eximia gratia, quando in dulcem illam contemplationem incidebar, se in terra visuram Conditorum vniuersi, & generis humani Redemptorem, ac dilectum illum animæ suæ super omnem dilectum: dici non potest, quem admodum nimia teneritudine & gaudio liquefactum fuerit cor eius, & quasi diuturnioris moræ impatiens, plena amoris fiducia ad ipsum Dominum conuersa dicebat, *Si inueni gratiam in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam, & senties in se diuinum responsum. Ostendam tibi omne bonum, ineffabili quodã lætitiæ sèssu & pace afficiebatur, tota rapta & absorpta in Deum saluatorem suum*

Mod. 33.

3. CON-

3. CONSIDERA, quomodo cum iam plenitudo temporis aduenisset, in quo sanctissima Trinitas per æterni verbi incarnationem decreuerat generis humani procurare salutem suam mensa caritate, qua humanam naturam prosequabatur in primis commota, atque etiam cœlestium spirituum, totq; suorum amicorum in terra existentium, & sigillatim huius Virginitant opere dilectæ humilibus ardentissimisque precibus, quibus illa quasi sagittis pretiosum cor suæ Maiestatis vulnerabat, cœleste illud Concilium coegit secundum illud Prophetæ. *Init Is. 26. Deum consilium, cogit concilium.* In quo primò fecit audientiam iustitiæ & misericordiæ, illas rationes audiuit, & huius supplices preces benignè accepit: deinde sermonem ad beatæ illius patriæ ciues de restituendis eorum ruinis & liberandis mortalibus habuit, in quo sublime mysterium in illud vsq; tempus occultatum, æternum què mentis suæ propositum, de mittenda in mundum altera diuina persona, nempe Verbo æterno in hunc finem, patefecit, vt sicut per illud omnia facta sūt, ita quoque omnia per idem reficerentur & restaurarètur, & vt persona diuina satisfi-

F 3. cica-

ciendo in humana natura iustitiæ pater & misericordiæ satisfaceret. Vbi expende quanta lætitia exuberint omnes illi beati Spiritus, quamque admirati sint immensam bonitatem & infinitam charitatem, ac sapientiam sui Conditoris: atque ilico ex diuinitatis thesauro in coelesti illo confessu publicatum est nomen Mariæ, decretumque per illam, in illa, & cum illa totum hoc ineffabile mysterium esse completum. Deinde euocato ad se Archangelo Gabriele, Dominus illi foelicis huius legationis literas tradidit, in quibus saluatio Virginis, incarnatio Saluatoris, redemptionis modus, plenitudo gratiæ, & sublimitas gloriæ, continebatur. Itaque missus est Angelus Gabriel à Deo ad Virginem. Missus est Angelus, quia semper consuevit Deus sua diuina mysteria hominibus per angelos patefacere. Missus est Angelus, ut sicut Angelus fuit causa nostræ perditionis; sic per angelum daretur initium nostræ salutis. Neque hic Angelus fuit ex infima Hierarchia, à qua solent ferri mitti ad homines, sed ex suprema, cuius iudicium manifestum potest sumi ex nomine. Nam Gabriel significat fortitudinem Dei, & rectè, quia venit ad

an.

annunciandum illum Dominum, qui solus est fortis & potens; qui in mundum venit ad expugnandum & exterminandum ex illo tenebrarum Principem, ad destruendam suam mortem nostram, ad spoliandum infernū, & potenti brachio liberandum omnes animas, quæ ibi inde ab initio mundi manserunt inclusæ. Fuit hic Angelus missus, non ab alio Angelo Superiore, sicut ordinariè à Domino in reuelationibus homini faciendis fieri solet, sed immediatè à Deo ipso, idque primò, ob magnitudinem negotij tractandi, quod non conueniebat per inferiores angelos substitutos peragi, sed per ipsam personam angelorum Principis. Secundò, ratione ipsius Virginis: nec enim congruens videbatur, ut tale mysterium alijs angelis, excepto Gabriele, prius innotesceret quàm Mariæ. Et si enim Deus Angelis manifestarit aduentum personæ verbi ad hominem redimendū, tamen huius redemptionis modum tantum reuelauit Gabrieli, & hic virgini. Tertiò admodū conueniens erat Gabrielè à sanctissima Trinitate amandari, quia in diuinissimū illud opus consilium debebant, potentia Patris, sapientia filij, & gratia ac misericordia Spiritus

F +

ritus

ritus S. Verum considera, ad quem sanctissima Trinitas, Deus omnipotens tam magnum Legatū amandet. Certū est, non amandari ad Reges & Principes mundi, sed ad pauperculam Virginem. Ad hanc misit altissimus suum angelum, qui ei diceret: *Concipiuit rex Speciem tuam.* O Virgo admirabilis, omni laude & honore dignissima. O mulier super omnes alias venerabilis, per quā Veteres Patres salutis suæ consecuti sunt remedium, & totus mundus veram vitam. Fuit ergo missus angelus ad virginem, & meritō. Semper enim angelis simillima fuit virginitas, tum ob vitæ puræ conformitatem, tum ob meriti æqualitatem. Virgo carne, virgo mente, & virgo professione. Virgo denique, qualem descripsit Apostolus, *mente est corpore sancta.*

2. Cor. 7.

4. Iam verò dum in cælo tantus fit apparatus, totaque legatio stipata tanto Angelorum numero in re tanti momenti adornatur, conuertere mentis tuæ aciem ad contemplandum, quid sub hoc tempus egerit illa humilis virginicula de Nazareth: illa tam pusilla & abiecta in seipsa, tamque magna & excellens in oculis Dei, quæ eius desideria, quæ cogitationes eius fuerint.

O quam

O quam remotæ & discrepantes ab eo quod Deus de illa cogitârat & decreuerat. Considera ergo, quomodo illa verifata fuerit in secreto conclauis obferato tota precibus ad cælestem Patrem fundendis intenta. Tenebat quidem prudentissimam virginem ostium illius clausum sed hominibus tantū, non Angelis. Ibi ergo erat tota in seipsa recollecta, & ardenti desiderio raptâ aduentus filij Dei in carne, & redimendi generis humani. Nec dubium, quin amplius solito inexplicabili dulcedine & suauitate liquefcens (ac si iam proximum cerneret, cuius amore ingemisceret & suspirabat) illachrymans dixerit. Quâdo tandem aderis dulcissimè Domine Deus cordis mei? Quando merebimur intueri faciem tuam? beatus venter qui te portabit, beata brachia, quorū amplexu teneberis, beata vbera quibus lac exsuges. Virgine Ita que mente humili, & corde deuoto in hunc modum loquente, illic Angelus Domini interuenit, multa luce circumfusus, candidaq; resulgēs, veste vultu nō terribili, quo alijs visendum se præbere solet, sed toto mansueti & gratioso, eaq; reuerentia, quam declarare decebat illi, quæ paulò post futura erat.

F 5. ma-

mater Domini; tanta quoque submis-
sione, vt videretur adorare mulierem,
qui aliàs adoratus erat à viris. Initium
ergo legationis suæ faciens dixit virgi-
ni: *Aue gratia plena*, ac si diceret. Pax ti-
bi sit & gaudium, quæ ab omni male-
dictione, & ab omni peccati macula es
immunis. Lætare ô tota pulchra, tota
immaculata, & tota gratia plena. Vide
quomodo Angelus eam salutet tan-
quam suam Dominam, omniq; ho-
nore dignam, & à Deo singulariter di-
lectam & electam. Neque verò inchoa-
re salutationem suã alio verbo debuit,
quàm illo lætitiæ pleno: hac enim no-
ua salutatione Saluatoris mûdi aduen-
tum annunciauit, qui plañctum Eux
in lætitiã, tenebras nostras in claram
lucem, mortem in æternam vitam cõ-
uertit. Rectè autem subiùxit, fuisse ple-
nam gratia: nam plena erat illo, qui au-
tor est, & dator omnis gratiæ. Magna
verè & abudans fuit Mariæ gratia, quæ
coelo gloriam attulit, terræ Deum ge-
nuit, Angelis attulit gaudium, & mun-
do pacem perfectam. Fuit quoq; *plena
gratia*, quia gratiæ, quæ alijs sanctis
particulatim sunt concessæ, eæ omnes
in summa perfectione & plenitudine
in ea existierunt. Illa siquidem fuit vel

lus, in quo filius Dei, instar roris de cæ-
lo delapsi cum vniuersa diuinitatis sug-
amplitudine se collegit, quod vellus
postea in ligno crucis expressum asper-
sit & irrigauit, instar salutaris pluuiæ,
omnes partes terræ. Et quid mirum,
plenam gratia fuisse illam, cum qua
erat Dominus ipse, id potius mirũ suis
quomodo Dominus, qui misit Ange-
lũ ad Virginem iã præsto adfuerit Vir-
gini. Bene ergò dixit ei Angelus. *Dom-
nus tecum*: tecum nimirum, in mente
per abundantiam gratiæ, velut tuus
Deus, tecum erit in vtero per assump-
tionẽ carnis, velut tuus filius, & tecum
per ardentissimam caritatem in corde,
velut tuus sponsus. Est quoque tecum
Pater, quia is genuit illum, quẽ tu con-
cipies, tecũ est filius, quia de carne tua
illum vesties. Et tecũ est Spiritus. S. cu-
ius virtute cõcipies. *Benedicta tu in mu-
lieribus*: meritò benedicta, quia in semi-
ne tuo benedictæ sunt omnes gentes.
Et benedicta in mulieribus, imò supra
omnes mulieres. Primò, quia præroga-
tiuæ virginitatis, adiunxisti donũ lœ-
cunditatis; imò quia primò omnium
cum voto obtulisti virginitatẽ Deo, in
omnibus alijs mulieribus maledictio-
nẽ legis rescidisti: sic prorsus, vt sicut in *Dent. 7.*

veteri lege steriles habebantur pro ma-
ledictis, sic post hanc oblationem tuam
status virginitatis antelatus, & beator
factus est statu matrimonij. Secundo,
quia libera exististi ab omnibus mulie-
rum maledictionibus, quæ sunt, con-
cipere cum virginitatis iactura, gestare
vterum cum salido & poena, & pare-
re cum summo dolore, Concepisti e-
nim saluo virginitatis flore, grauida
fuisi sine molestia, & peperisti cum læ-
titia. Neque solum inter mulieres be-
nedicta fuisi, sed etiam inter Angelos
ob gratiæ plenitudinem, & puritatis
tuæ præstantiam: benedicta deniq; in-
ter omnes Sanctos per tuæ charitatis
eminentiã & perfectionem. O quàm
suavis est sonus verbi, *Benedicta*, no-
stris auribus. quàm dulcis palato nostri
cordis: nullus enim tantus peccator est
qui non expertus sit se multas gratias
& benedictiones per Mariam accepisse.
Quare vnusquisq; inuitatur ad repen-
dendam illi gratiam, & laudandum
eam, vt dicat, *Benedicta tu.*

5. CONSIDERA quomodo cor
Mariæ ad Angelicæ salutationis vocē
totum trepidauit, non ob insolitum
Angeli conspectum (sepē enim viscba-
tur ab Angelis) sed ob diuinarum lau-
dam,

dum, & epithetorum excellentiã quæ
suis meritis existimabat longe esse ma-
iora. Propriam enim humilium est,
demissè de se sentire, & difficulter
credere quæ iudicant esse supra se. Tur-
bata est itaq; Maria, sed nõ perturbata,
multo autem minus locuta. Secuta *Psal 76.*
nempe exemplum patris sui Dauid di-
centis, *Turbatus sum, & non sum locu-
tus, cogitavi dies antiquos.* MARI-
A enim turbata est, sed non locuta, per-
pendens qualis esset ista saluatio. Tur-
batur ex virginea verecundia, non
perturbatur ex animi incõstantia: ta-
cuit & cogitauit intra se ex singulari
prudencia. Reuoluebat mente singula
verba huius cælestis nunciij, & com-
parando paruitatem suam, cum ma-
gnitudine Dei, & infinita eius perfe-
ctione, nihil in se inueniebat dignum
ranta prærogatiua. Quare cogitatio-
num variam tumultu implicita to-
ta interius commouebatur: quod di-
uinitus cognoscens Angelus, humili-
& blando sermone proprio eam no-
miæ cõpellans, dixit: *Ne timeas MA-
RI, quia inuenisti gratiã apud Deum,*
ac si dicere vellet. Magnam timendi
causam habuit EVA, quæ non modò
se, sed omnem quoque posteritatem
suam.

suam diuina gratia spoliavit. at tu quā causam timendi habes, quæ gratia es plena, Dominum habes tecum. & benedicta es in mulieribus? Tu, in quā, quæ gratiam ab Eva missam, cū humili mente, pijsque desiderijs sedulo quæsiuisses, apud Deum nuac inuenisti? O humillima M A R I A, cur turbaris, cur miraris de aduentu Angeli? Ecce venit ad te is, qui longè maior Angelus: non mireris propter Angelum Domini, cūm Dominus Angeli tecum sit, ac denique quid mirum à te videri angelum, quæ in terra vitæ agis angeli? Quin ergò visitet Angelus illam, quam habet in viuèdi ratione sociam? cur non salutabit, quæ vnà cum illo est cuius Sanctorum, & domestica Dei? ô si scires M A R I A, quantum altissimo placeret tua humilitas, & quanti te faciat, profectò non reputares te indignam hoc colloquio angelico. Iam qua ratione arbitraris te indignam gratia Angelorum, quæ inuenisti gratiam apud Deū, inuenisti quem quæsiisti, inuenisti, quem ante te inuenire potuit nullus. Quid verò est gratia illa, nisi pax quædam inter Deū & homines, destructio mortis, & vitæ reparatio? Hæc ergò gratia est apud Deum

Deum à te inuenta, quod, vti subiecit Angelus, *concipies & paries filium, & vocabis nomen eius. ESVM*. Ex hoc filij nomine, prudentissima virgo, intelligere poteris, quā magna & sublimis sit gratia illa, quam apud Deum inuenisti, quia paries Saluatorem (sicut dixit Angelus ad Iosephū (qui saluabit populum à peccatis eorum. Paries filius qui restituet salutem, concedet remissionem, adferet lucem, donabit vitam & portas cæli aperiet.

6. CONSIDERA Angelum, vt clarius exponeret Virgini, quantum paritura esset filium, subiunxisse *Hic erit magnus, & filius altissimi vocabitur*, &c. Rectè autè dicit fore magnū, quæ merito appellari *filium altissimi*, imò æqualis erit altissimo. Quomodo. n. nō poterit magn⁹ vocari ille, cuius magnitudo nō habet finē? de quo scriptū est. *Quis magnus sicut Deus noster?* Magn⁹ ergo homo fuit Iesus, magn⁹ doctor, et magnus Proph. de quo scriptū est. *Veniet Prophetæ magnus, & ipse venoabit in Ierusalem*, q. d. Angelus ad virginem Paries paruulum in infantulum, sed in illa paritate considera eius magnitudinem, quia à Deo magnificabitur corā toto mundo, vt oēs reges cum adoret,

*psal. 76.
Lmc. 1.*

& o-

Psal. 72.

& omnes gentes ei seruiant? O admirandus puerulus, & verè paruulus, sed non in sapientia: quia est ille, de quo scriptum est, quod *sciet reprobare malum, & eligere bonum*. Studeamus ergo & nos fieri paruuli & pueruli, imitando eius humilitatem & innocentiam: discamus ab eo, qui est mansuetus & humillis corde, vt magnus ille

Matth. 12.

Deus non sit sine causa factus homo paruulus pro nobis, ne frustra sit mortuus, ne liustra sit crucifixus. Imitemur eius mansuetudinem, desideremus fieri passionum eius participes, & offeramus eum pro mediatore inter Deum & peccata nostra, idcirco enim ipse est, natus idcirco nobis est datus. Subiecit deinde Angelus, Dominum

Psal. 79.

illi daturum *sedem David patris eius, regnaturumq; in domo Iacob in æternũ*. Magna res non est ei, qui sedet supra Cherubinos in excelso illo & sublimi gloria throno (sicut vidit Propheta) promittere sessionem in throno terreno David Patris sui. Quare aliam Hierusalem, aliamque domum Iacob nobiliorem & sublimiorem intellexerit Angelus, in qua Christus regnaturus erat in æternum, cuius regni nullus futurus erat finis. Quæ verò alia esse potest

est præter ipsas fidelium animas mansuetudinis David, & fidei Iacob imitatrices? In his nunc regnat Christus per gratiam, regnabitque in æternum per gloriam Beati in quibus regnat Iesus, quia iidem cum ipso quoque regnabunt sine fine. O quam gloriosum est hoc regnum, in quo vna conueniunt & conspirant omnes Reges & Principes terræ ad laudandum & glorificandum illum, qui est super omnes Reges & Dominos. O vniuersa benedictus Iesus quando veniet in regnum suum memor sit mei peccatoris, & in die illo quo regnum tradet Deo Patri suo, me dignetur in numerum suorum electorum referre, vt à me vna cum alijs filijs suis laudetur & colatur. Veni interea mi dulcis Iesu, & omnia scandala de regno tuo, id est, anima mea, tollas, vt tu solus in ea regnes & in æternum eam possideas.

Apo. 19.**Matth. 13.**

7. C O N S I D E R A quomodo huc vsque Virgo ancipiti animo pertractas qualis esset ista salutatio, prudētissimè conticuerit, volens potius humiliter silere, quam temerè loqui. At vbi in-structa & roborata fuit, tum Angeli verbis exterius prolatis, tum ab ipso Domino, qui interius illam alloquebatur,

tur, & fide timorem, gaudio verecundiam pellebat, dixit ad Angelum. *Quomodo fiet istud quoniam virum non cognoscit* quasi diceret. Cū Dominus meus conscientie meae testis, conscius sit voti, firmiq; propositi ancillae suae de seruanda virginitate, a uero cognoscere uiam, & rationem intelligere, qua diuinae Maiestati placeat me illud prestare. O quaestio sapientie plena, & tanta uirgine dignissima: iam enim illa legerat uirginem concepturam, parituramq; redemptorem; quare diuini illius oraculi certa, postulat ab angelo, quomodo & ordine id sit adimplendum, eod, quod Propheta, qui id futurū praedixit; nō simul exposuit modum, quo id fieri debuit, sed exponendum angelo reliquit. Respondit ergo angelus, *Spiritus sanctus superueniet in te.* Erat quidem Virgo iam ante Spiritu sancto plena, quia erat plena gratia, & Dominus erat cum illa, sed idem spiritus de nouo cum nouis donis & charismatibus, quae ante non habuerat, in illam est illapsus. Nā salua uirginali integritate concipere, esse pariter uirginem & fecundam, esse matrem filij Dei, haec omnes nouae fuerunt prerogatiuae & gratiae, quae a Spiritu sancto illi superuen-

uene-

uenerunt. Vnde bene subiunxit Angelus, *Eri uirtus altissimi obumbrabit tibi,* quasi diceret. In hoc tam nouo & sublimi mysterio, à Domino in te declarado, uirtute altissimi ita roborabere & firmabere, ut sentias gratiā, & nō amittas pudicitiam. Concipies filiū, q; uirginitatis tuae non uiolabit signaculū, sed instar gratissimae, suauissimaeque pluuiae descendet in te de caelo, & in utero tuo, tanquā spūsus in thalamo, requiescet. Vide, quomodo angelus paucis his uerbis perspicue significarit, omnes tres diuinas personas concurrissē ad hoc mysterium, quia spiritus sanctus cum suis maximis donis superuenit uirgini, Pater sua uirtute obumbravit, Filius Dei ex illa carnem assumpsit. Adiecit deinde angelus exemplum miraculosi conceptus sterili cognatae eius Elisabeth, non ut uirginem, quasi dubiam & incredulam confirmaret, sed ut miraculum miraculo accumulans, gaudium gaudio adiungeret, atque ita hoc nouo gaudio magis idonea redderetur, ad recipiendam ineffabilis illius dulcedinis & laetitiae, quā aduentus filij Dei erat allaturus, copiā & redundantiā. Accedit, quod admodum conueniens erat arcanum illud

EliGa-

Elisabetha, quod postea erat publican-
dum omnibus, primum ex ore angeli
patesceri Virgini, vt quæ iam in terra à
Domino diuinorum consiliorum par-
ticeps facta esset. Cum ergo celestis
nuncijs legationem suam absoluisset,
tacuit, ac reuerenter, & supplicanti
gestu ingenti desiderio consensura Vir-
ginis præstolabatur.

S. LÆTARE nunc virgo filia
Sion, exulta in corde tuo filia Hieru-
salem, ecce iam te audisti & credidisti,
audisti pariter & modum, vtrumque
valde admirabile & incundum, Age
ergo quoniam Dominus auribus tuis
tantum attulit gaudium & lætitiã,
audiamus nunc à te responsum exul-
tatione & lætitiã dignum. Audistite
concepturã pariturãque filium, sed
ope & virtute spiritus sancti. ecce an-
gelum tuum responsum præstolantẽ,
tempus enim est vt reuertat ad Domi-
num, à quo missus est. Expectamus
& nos, o Domina nostra, sententiã da-
mnationis miserabiliter oppressi, ver-
bum tuum misericordiz. En oblatum
tibi nostræ salutis pretium. Vnde si
consentis, mox liberati erimus: id ip-
sum, miserabilis Adã cum tota sua
posteritate tanto tempore à Paradiso
exulante,

exulante, supplex obtestatur, idem A-
braham & David cum omnibus alijs
sanctis Patribus habitantibus in regio-
ne ymbre mortis precatur, idem de-
nique flexis genibus, oculisque lachry-
mantibus suppliciter à te expectat to-
tus mūdus: & merito, nam ab ore tuo
pedit miserorum consolatio, captiuo-
rum redemptio, damnatorum libera-
tio, & vniuersi generis tui salus. Da er-
go Domina velox responsum, non mo-
do à terra, sed etiam ab inferno, & cœ-
lo tãto desiderio expectatam: imò Rex
ipse & Dominus vniuersitatis huius,
quantum speciẽ tuã desiderauit, tantũ
nunc expectat responsonis tuæ cõsen-
sum, quia per illam constituit saluare
mundũ. Si ergo copiã illi feceris tui re-
spõsi, faciet ille vicissim copiam nostrę
salutis. An non ipse est ille, quẽ tãto de-
siderio quærebas, pro quo gemebas, ac
nostrũ diuque orando suspirabas? Ecce
tu es illa ipsa, tanto tempore promissã,
illa tantopere expectata, illa ab omnib.
tãdiu expectita, & per quam ipse Deus
Rex noster ante omnia sæcula decre-
uit operari salutem nostram in medio
terre. Aperi igitur Virgo beatissima
cor tuum fidei, labia confessioni, vis-
cera tuo creatori. Iam verò perpende,
quo-

quomodo illo temporis puncto virgini cor nouæ cœlestisq; lucis radijs illustratum totum se conuerterit ad Dominum, sentiensq; se in solito charitatis ardore colliquefcere, sincero deuotionis affectu plena mente & corpore humiliter in terram prostrata, dixerit, *Eecce ancilla Domini fiat mihi secundum uerbum tuum.* Verba abbreviata, sed omnipotentia: nam quod tot precibus omnes Patres antiqui impetrare non potuerunt, illa his paucis simplicibusq; uerbis foeliciter obtinuit. O quam fuerit profunda, quam sancta, quam dulcia, quam prudentia & cōsiderata. Vide in quam paucis uerbis, quot mysteria comprehendantur, & tam sublimia, quā uerba sunt humilia. Etenim hoc breui responso impleuit cœlum lætitiâ, & omnes angelos exultatione. Spem crexit sæculo perduto, potestates infernales perterruit, ac Patribus sub eorum tyrannide obscuro adhuc carcere conclusis, libertatis gratiam promissit. Vnde mox post cognitam Virgini responfionem, coeperunt pariter oīcum incredibili gaudio cantare, & Dominum laudare dicentes, *Benedictus Dominus Deus Israel, quia uisitauit & fecit redemptionem plebi suæ.*

9. CON

9. CONSIDERA tantopere placuisse altissimo humilem huius ancillæ suæ consensum, ut post pronūciata uerba illa, uirtute Spiritus sancti æternum uerbum caro factum sit, & Virgo Mater Dei. Dic nunc, beatissima Virgo quis sensus, quis tui cordis affectus fuerit illo momento, quo diuini uerbi immensitas se abbreviauit, tuoq; benedictio uero se inclusit? quando immensus ille diuinæ charitatis ignis, qui missus erat in terram, ad inflammandum rauadum, totus se contraxit & occulit in sacris uisceribus tuis? quando incomprehensibilis illa Dei Maestas cum omni diuinitatis plenitudine in uirginem tuam delapsa sinum carnem assumpsit de carne tuâ, & ex filio altissimi, factus est fili⁹ tuus! Quæ eleuatio mentis ob summum huius ineffabilis sacramenti stuporem, quæ suauitas, quæ amoris flammæ, qui caritatis excessus id temporis deuotum pectus tuum non occupauit? Si enim anima sponsæ ad audiram sponsi uocē totalique facta est, tu quomodo in ingressu ipsius sponsi in uirginem thalamum tuum, hoc est, inter tantas caritatis flamas tota cōsumpta nō es? O quā ueremagna fuerunt, quæ in te operatus est

Cant. 5.

est

LAs. 1.

est is, qui potens est; quæ quoniam nullo ingenio, nec humano, nec angelico comprehendiqueunt, exponeretur, quæ sola ea comprehendisti, ac in te feliciter experta es. illo ergo pûcto celebratæ sunt in MARIÆ reginæ illæ nuptiæ æterni verbi cum natura humana. Tunc adimpletæ sunt figuræ, & scripturæ veteris documenta. Tunc finem habuere accensa sanctorum Patriarcharum, Prophetarum quæ desideria & vota, Tunc stellarum cæli ante faciem Dei Sinai dulcissimum illud manna, illum verum & vinum panis, qui darurus erat vitam & salutem mûdo, Tunc de monte abscissus est, sine manibus humanis paruus ille lapis, qui deinde crescens impleuit totâ superficiem terræ. Tunc fecit Deus novum super terram, vt foemina citra viri operâ, sua propria carne vestiret hominem. Tunc magnus ille legislator, ex cælesti monte descendens, ad dandam novam legem mûdo, faciẽ suam diuinam operuit velo carnis nostre mortalis, vt possit in terra viuere, & inter homines conuersari. Tunc denique misericordia & veritas obuiauerunt tibi, & iustitia & pax se mutuo oscularunt, perfectoque completum & consum-

*Psalm. 67.**Dan. 2.**Ier. 31.**Exod. 34.**Psalm. 34.*

summatû est magnum diuinę pietatis sacramentum, quod postea manifestatû in carne, iustificatum in Spiritu, apparuit angelis, prædicatû est gētibus, creditum est in mûdo, & assumptum est in gloria; vbi simul cum Patre & Spiritu sancto viuut & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

COLLOQVIUM.

LÆTARE benedicta super omnes mulieres, gaude angelorum gaudium & pax hominum, salus mûdi & exultatio totius generis humani. Gaude, & nos quoque miserandos Euz filios fac participes tanti gaudij & exultationis, oro igitur te per hanc incomparabilem dignitatem tuam, & per plenitudinem gratiæ, qua omnipotens DEVS te eo vsque extulit, vt tibi vna cum ipso omnia essent possibilia, velis ab ipso Domino copiosam & efficacem gratiam mihi impetrare, qua eundem Dominum possim spiritaliter concipere, & in anima mea semper conseruare, atque ita merear per Dei misericordiam fieri particeps beati illius præmij, & gloriæ, quam nunc possides in cælo. Nam Deus in hunc finem per te fecit & nostrum

G. fra-

fratrem : vt sicut ille dignatus est fieri nostræ humanitatis particeps, sic nos quoque mereremur fieri consortes sue diuinitatis. Supple ergo Virgo clementissima meam insufficientiam, imbecillitatem virium mearum confirma, vt ad eum finem peruenire possim, ob quem Dominus ex tuo vtero castissimo carnè suscepit. Noli mater nostra ad preces nostras viscera misericordie tuæ claudere: si enim tu, quæ es mater Dei, ac proinde & mater misericordie atque gratiæ, donum neges misericordie, quid faciet in ops anima mea, quod ibit, quod se conuertet? Succurre ergo mihi o mater misericors, neque ad multitudinem peccatorum meorum respicias, quia Creator noscitur non ad condemnandos, sed ad seruandos peccatores carnè ex te assumptis. Recordare te quoque ratione peccatorum ad tantam dignitatem euectam; vt esset mater Dei, Regina mundi, culta & honorata ab omnibus creaturis.

DOCUMENTA.

1. **B**EATISSIMA Virgo animaduersus se modo tam insolito, & tanto laudum præconio salutari ab Angelo turbata est, seq. colligens examinavit
qua

qualisnam esset ista saluatio. Vnde mulieres omnes discere possunt, si quando ab aliquo præter morem laudentur, & verbis aqua humani ritibus honorantur, ipsas quoque debere conturbari, & iustum habere laudatorem: Si enim factus sit Virgini turbari ad verba Angeli, quæro in istius turbari debent alia femina ad verba hominum: maxime hoc tempore, quo inter homines tanta regnat malitia & improbitas.

2. Si dignè volumus saluare gloriosam virginem, ita vt saluatio nostra sit grata & accepta, spero dare debemus vt comitem primo nobiscum habeamus puritatem cordis, quod faciemus, si desistamus à peccatis, & vitam nostram emendemus: vnde & hic angelus purissimum mundissimumq. speculum Virginem salutauit. Secundo debemus eam saluare fideliter, hoc est, non ere tantum, sed etiã corde & opere, non tepidè, sed ardentè, dedicando totum cordis affectum, omnesq. vires nostras in eius cultum & seruitium, quod significatum est nomine angeli Gabrieli, quod interpretamur fortunam Dei. Tertio debemus eam saluare reuertenter & humiliter, sicut quoque ab angelo fuit saluata, nepe maxima submissi. ne. Dani-

quæ salutanda est nobis frequenter omni loco, & omni tempore, qui enim hunc morem habent, non dubium, quin vicissim fructum suæ salutationis ab ea recipiant: nam cum illa sit humillima, non dedignatur resalutare suos salutatores: Ergo si sanctis votis & desiderijs, crebrisque & deuotis salutationibus ei obuiâ præcedamus, nō negiget illa cum auxilijs opportunis, & donis celestibus nobis occurrere, si ut de ea scriptum est, obuiabit illi, quasi mater honorificata.

3. Beatissima Virgo, nō modo fuit humilis mente, sed etiam sermone & opere. cordis quidē humilitatem demonstrauit, dum se rātis angeli laudibus indignam reputans, non gauiſa, sed turbata est. In sermone quoq; humilem se ostendit, quā do certior facta se esse electam in matre Dei dixit: Ecce ancilla Domini. Opere etiam demonstrauit, quando post conceptum Dei filium se contulit ad visitandam & iuuendam cognatam suam Elisabetha. Vnde discimus verum humilem non esse, qui tribu illis modis non demonstrat humilitatem. Sunt enim qui magnam humilitatem declarant verbis, sed si quid ab alijs illis dicatur contra eorum existimationem, mox offenduntur. Sini & alij qui humiliter de se

Mat. 5.

sentiūt, sed ab alijs tales habere nolunt, nec induci possunt, ut se vel coram aequo libus, vel inferiorib; humiliēt. Alij vero sunt, qui facile quidem exercent se in operibus humilibus & abiectis, sed in ijs suā quarunt laudem & existimationem. Omnes hi erunt huius virtutisio meritorij enim sole verē humiles sunt, qui beatissima Virginis exemplō cogitationibus, verbis & factis semper se humiles demonstrant.

4. Beata Virgo auditis tanta encomijs turbata est. hoc unum ex certioribus signis hominis corde humilis est. si ad laudes suas turbetur, emōq; moleste ferat & contra, si ob cōumelias & irrisiones hominū, latetur & gaudeat. Qui verē laetitia gestit in laudibus suis, & multo magis, qui ipsi prædicant & ostentant res suas, eo quod in aliquo pretio habeantur: ac rursus ij, qui dum nulla vel exigua eorum ratio habetur, aut pro meritie non honorantur, mox peruerbantur & grauare ferūt, omnes eiusmodi quantumuis honestam vitam, atque etiam religiosam ducant, potius videntur superbia, quā humilitatis ingressi sunt.

5. Beata Virgo, cum apparuit ei Angelus, dormierat, et cubiculo suo inclusa. Si digni esse velimus celesti visitatione

interniâ, consolationibus, operam debe-
 mus adhibere, ut in nobis ipsis collecti
 sumus, & à nimia hominum consuetu-
 dine abstracti. Nam verba quibus nos
 alloquitur Spiritus sanctus, sunt adma-
 diu delectata & suavia. Unde nec audiri
 possunt ab hominibus occupatis & di-
 stractis, sed solum à quietis & solitarijs.
 secundum illud scriptura Ducam eam
 ad solitudinem, & loquar ad cor eius.

6. B. Virgo ad faustam salutationem
 Angeli, cum tanta laude coniuncta tur-
 bata est, & se ipsa collegit. Unde disci-
 mus affluentia consolationum spiritalium
 copia, rebusque huius mundi prosperis eun-
 tibus, nos potius debere timere, ob periculū
 græde nobis impendēs. Cetera verò irruē-
 tiō, in nos afflictionibus & calamitatib.
 potius latari, tū ob maiore securitatem
 huius stat⁹, tū etiā ob magnitudinē meriti.
 7. Virgo benedicta cū verbis angeli esset
 turbata, antequā responderet, se ipsa coha-
 git: quo exēplo docemur, dū sentimus nos
 aliqua perturbatiōe mētis vel tēratione
 commoveri, potius tacendum, quā aliquid
 decernendū esse, deinde cōsiderādū quid
 factū op⁹ sit, ne quid dicamus vel facia-
 mus, cui⁹ nos posse a paniteat cōueniēti-
 documēto sapiētis. Fili sine cōsilio nihil
 facias, & post factum non poenitebis.

QVO.

Leon. Collaert fecit.

Vnde hoc mihi, ut mater Dñi mei veniat ad me. Luc. i.

QVOMODO
BEATISS.
VIRGO VISITARIT
ELISABETHAM
COGNATAM
 S. V. A. M.

MEDITATIO VI.
 EVANGELIVM.

Luc. 1.

EXVIRGENS MARIA in diebus illis abiit in mōtana cum festinatione in civitatem Iuda, & intrauit in domum Zachariæ, & salutauit Elisabēth. Et factum est, vt audiuit salutationem Mariæ Elisabēth, exultauit infans in utero eius, & repleta est Spiritu S. Elisabēth, & exclamauit voce magna & dixit, benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et vnde hoc mihi, vt veniat mater Domini mei ad me? **Ecce enim**

B. VIRGINE. 173
 enim vt facta est vox salutationis tuæ in aurib. meis, exultauit in gaudio infans in utero meo, & beata quæ credidisti, quoniã perficietur ea quæ dicta sunt tibi à domino. Et ait Maria: Magnificat anima mea Dominum. Et exultauit Spiritus meus in Deo salutari meo. Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus.

FIGURAE.

IVDITH cum capite Holofer. *Iudith. 13.*
Inis in Bethuliam reuertentem, totumq; populi gratulatione & applausu receptã sic allocutus est princeps OZIAS. Benedicta es filia à Domino Deo excelsso præ omnibus mulieribus super terram.
 2. *Consobrini Tobie, cum cognouissent prosperos eius post tot aduersa successus, cum gaudio eum visitauerunt, & congratulati sunt de omnibus bonis à Deo illi præstitis.*

1. Reg. 2.

3. ANNA mater Samuelis sterilis, filio à Domino donata, adorans Deū dixit: Exultauit cor meum in Domino, & exultatum est cornu meum in Deo meo.

P R O P H E T I Æ.

Psal. 34.

1. ANIMA mea exultabit in Domino & delectabitur super salutari suo.

Isa. 49.

2. Dominus ab utero vocauit me.

Iere. 1.

3. Antequā exires de vultu sanctificauit te, & prophetā in gentibus dedit te.

C O N S I D E R A T I O N E S.

1. VIRGO sanctissima post angelicū discessum plena remāsit duplici gaudio, tum ob diuinam filij Dei incarnationem in se peractam, tum ob admirandum & insperatum nuncium de sua cognata Elisabeth, quæ in extrema sua senectâ, & sterilitate antiqua ex singulari Domini dono conceperat filium. Quare & illico consilium de ea visenda cepit, partim vt ei gratularetur de tanta gratia diuinitus concessa, par-

tim quia voluntas erat filij, vt eam inuisitaret, quo sua diuina præsentia, & Spiritus sancti infusione suum electū & dilectum amicum Ioannem adhuc in vtero matris existentem quasi baptizaret & sanctificaret. Quid quæso Virginem ex solitudine illa tantopere amata extraxit, nisi officiosa & prodigiōsa eius charitas? Hæc fecit, vt illa, quæ tanta erat quietis amica & contemplationis, confuēratque sola in cubiculi sui secreto viuere, nec mollitie ætatis, nec verecundia virginibus innata, nec asperitate montium, nec itineris longitudine vel molestia potuerit retardari, quin in publicum prodiret, & officia omnia Elisabethæ deferret. Charitas omnes inducias, omnem tarditatem, omne otium eripuit. Caritas reddidit pedes eius ad currendum veloces, & ad insolitam fatigationem tolerandam alacres, totūque itineris molestias mitigauit. Caritas eam permouit ad incundam sponte hanc visitationem, ad ingrediendam domum alienam, quod non erat inuitata, nec expectata. Caritas denique effecit, vt non iret solum salutari cognatam, sed etiam ad operam suam in ministerijs domesticis præstandam:

iam enim probè intelligebat (vt illa quæ Christum Dominum iam in utero gestabat) fraternæ caritatis obligationem, hoc est, quemadmodum alter alterius onera portare, sanctis ministrare, honore inuicem præuenire, cum sollicitudine & seruire Spiritus proximorum necessitatibus subuenire debeamus, Vbi quoque perpende, magnam eius humilitatem, quod uenit ad tam sublimem statum, qualis erat, esse matrem Dei, quæ merito & uisitari, & ab omnibus gentibus coli & honorari debebat, non dedignata sit se demittere, & ea officia subire, quæ inferiores solent præstare superioribus. Nec mirum: habebat enim prudentissima virgo à cœlesti Patre erudita respectum filij institutum, de quo scriptum erat, quod per viscera misericordie sue uisitasset nos oriens ex alto, nullaque habita suorum commodorum ratione nostram uilitatem, propriæ uirginitatis & honori anteposisset. Non secus Virgo, (quæ uitam suam ad exemplum filij instituebat) posthabito suo commodo & solatio, in uiam se dedit cum tanta humilitate & festinatione ad uisendam, suæque præsentia & seruitio consolandam cognatam.

2. EX.

2. EXURGENS igitur Maria, abiit in montana; congruenter autem Virgo in montana abiit post uisionem angelicam, quia post degustatam cœlestium cibum dulcedinem humilitatis passibus uirtutum culmen conscendit. Conueniebat ut alta loca peteret, quæ in beato utero suo receperat filium altissimi, hoc est, ut conuersatio eius non esset amplius in terra, sed mentem altius attolleret ad uitam nimirum cœlestem, ad opera cœlestis & diuina. Exurrexit quoque Maria, & in Montana ascendit, quoad personæ suæ dignitatē, quia è Virgine & in fecunda, facta est mater, imò simul fuit Virgo & mater, priuilegio tam singulari, ut nulli unquam id concessum fuerit, nec cōcedi debuit, nisi illi, quæ erat electa in Matrem Dei. Exurrexit denique Maria, quia ex humili ancilla facta est æterni Patris filia unigeniti filij eius mater, & Spiritus S. spōsa. Abiit quoque *Maria in Montana*. Quid uero aliud designant *Pal. 36.* hi montes, nisi montes sanctos israel, montes excelsos, montes aromatum Patriarcharum, Prophetarum, A postolorum, aliorumque omnium Sanctorum ueteris & nouæ legis. Imò ascendit longius uique ad Angelorum

G 7 cho.

choros : sed neque inter angelos sub-
stitit, imò transcendit colles illos æter-
nos, nam per abundantiam gratiæ, &
puritatis ac perfectionis excellentiam,
omnem coelestem creaturam excessit.
Itaque hæc sanctissima Virgo etiam
antececlit potestatibus, & dominati-
onibus, atque etiam Cherubinis, & Se-
raphinis, donec peruenit ad fontem
illum purissimum, ad virtutum, per-
fectionumque Dominum, cuius illa
(sua carne eum vestiendo) facta est
Mater, imò illa erat mons altissimus
domus Domini, de quo dixit Prophe-
ta: *Erit in nouissimis diebus preparata
mons domus Domini in vertice mon-
tium, & eleuabitur super colles.* Verè al-
tus mons erat Maria. Sed vide quomo-
do illa in sublimi suo statu, oblita non
sit, se quoque esse liliū vallium: nã mox
atque aduerit se factam Dei matrem,
magna festinatione descendit, & se co-
gnatę suę velut ancillam subiecit. Quò
humilitatis profundę exemplo facile
declarauit se esse matrem eius, qui cū
esset in forma Dei, seipsum exinani-
uit, & propter hominem, formam ser-
ui assumpsit. O anima mea, si tibi illa
feclicitas contigisset, obuiate Virgini
per mōtana cū festinatione occurreris:
iamq;

Es. 2.

Phil. 2.

iamq; aliorum sermone didicisses vir-
gunculam illam habitu corporis tam
simplicem & pauperem, esse matrem
Dei, angelorum Dominam, reginam
cæli & terrę, ipsumq; Deum totius or-
bis conditorem, gubernatoremque in
forma pusilli infantuli utero eius in-
clusum, quanto stupore & exultatio-
ne mētis, & quasi à sensu alienata ma-
gna voce eam cepisses prædicare bea-
tam & fortunatā, abiectaq; ex reueren-
tia in terram genibus flexis, post eā ab-
eūtem prorepisisses, magna voluptate,
deuotisque lachrymis oscula infigens
sacrorum eius pedum velligijs?

3. INTRAVIT Virgo in domum
Zacharię, desiderio religiosam cogna-
tam suam visendi. Vbi vide nō dedig-
nari Mariam ire ad Elisabetham, Chri-
stum ad Ioannem, Dominam ad an-
cillam, Dominum ad seruum. Ac pri-
mo quidē Virgo, vt humillima, Elisa-
bethā salutauit, non tanquam dubia
(quasi testimonio Elisabethę probare
velit verba ab angelo sibi dicta) sed vt
eicōgratularetur, & officia quoq; sua
illi offerret, vt quæ iam ætate, atq; etiā
onere partus grauis, aliquo auxilio o-
pus habebat. Elisabetha verò mox, vs
audiuit vocem salutantis Mariæ, imò
Christi

166. **MEDITAT. DE**

Christi ipsius, Salvatoris sui, & Domini, qui per os matris illius saluabat, infans Ioannes viscibus eius adhuc conclusus, tanquam intimus carissus sponsi amicus, sicut ab illo repletus Spiritu sancto, ac Propheta, & precursor eius constitutus. Vnde & gratiæ illius, quam à Domino recepit, participationem fecit & Matrem, implens eam spiritu prophético, quo uterque illuminati & docti. Elizabetha quidem cognouit quæ nam esset illa, à qua saluaretur, atque idèo illi tanquam Domini Matris cum debita reuerentia benedixit. Ioannes verò, accelerato in eo diuinitus rationis usu, intellexit vtero Virginis inclusum, Dominum suum esse & Deum. Vnde cum lingua & voce non posset, exultatione animi & motu corporis, è ventre prodire conantis, vt obuiam eorum intrat, & reuerentiam exhibeat, eum saluauit. Vide, quomodo adhuc agens in vtero prophetare incipiat, suaque exultatione mundo annunciare filij Dei aduentum, & quasi è matris viscibus vociferatur, & dicit: *Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.* Dic Sancte infantule; Dic omnibus Prophetis maior, & plus quam Propheta; vnde tantum tibi gaudium, & exultatio?

1. Ioan. 1.

R. VIRGINE. 167

tatio? nondum es natus, & iam prophetas non vides matrem Domini, & vocem agnoscis? ò quanto lætior ad eum recipiendum abiisses, si tuis oculis eum videre potuisses, ò Propheta altissimi, bene apparet, quantum fuerit tuum desiderium aduentum huius Salvatoris annunciandi. ante faciem eius veniendi, & digito illum toti mundo demonstrandi. Nam necdum natus, incipis eum annunciare, & nondum conspecta luce das testimonium de vera luce, & vtero adhuc conclusus & alligatus, conaris: urere & officium exercere præcursoris. O si natus fuisses, tuisque oculis eum intueri, & manibus contingere valuisses, quanto maior fuisset tua exultatio, quanto maiori gaudio obuiam illi processisses: & simplex adorasses?

4. ITAQUE Elizabetha, vt diuinitus cognouit, se salutare à matre Salvatoris mundi, Domini sui, ineffabili lætitiâ gestiens, ei occurrit; & suavissimè amplexa est, nimioque gaudio exiliens magna voce exclamauit. Et restè magna voce, quia magna erant dona, quæ agnouerat in Maria. Magna quoque voce, quia agnouit magnum illum Deum, qui existit in omnibus locis, ibi

bi corporaliter esse præsentem. Exclamavit ergo voce magna, non tumultuosa, sed deuota: nec enim poterat exiguæ deuotionis vocibus collaudare Deum illa, quæ Spiritu sancto plena tota charitate ardebat, quæ in utero suo gestabat illum, quo inter mulierum natos non erat maior. Exclamauit igitur & dixit, *Benedicta tu inter mulieres* & *benedictus fructus ventris tui*, qui tam copiosis benedictionibus dulcedinis suæ te diuinitus præuenit. *Benedicta arbor. Benedictus arboris fructus. Benedicta virga radice iesse, & benedictus flos*, ex tali radice procedens. *Benedicta talis mater, & benedictus talis filius*. Imò ò mater beatissima non solum es benedicta inter mulieres, sed etiam inter mulieres benedictas, vberi benedictione es benedicta. Nam ab hoc benedicto tuo fructu summam gloriam saluo virginæ integritatis flore recepisti. *Benedicta inter mulieres, quæ tuo diuino partu ab omnibus mulierum filijs exclusa & sublata est primæ matris nostræ maledictio*. Et benedictus fructus ventris tui, cuius opera incorruptibilitatis & supernæ hereditatis semen in Adam perditū gratiosè est restitutū. *Fructus*

Psal. 20.

verè benedictus, non benedictione generali (vt aliorum omnium sanctorū) sed, vt loquitur Apost. *quorum Patres, Rom. 9. ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sacula*. De hoc fructu loquebatur Propheta, quando dixit: *Dominus dabit Psal. 24. benignitatem, & terra nostra dabit fructum suum*. Benignitate vsus est Dominus nobiscū, quando constituit Vnigeniti filij sui opera genus humanū ab æterna maledictione vindicare. Vsus est benignitate, quando ingrediens mundum spiritus sancti gratia, conseruauit vteri virginalis templum in Maria. Et tunc terra nostra dedit fructum suum, quando eadem Virgo ex sua carne terrena genuit filium secundum diuinitatem Patri æqualem, sed secundum veritatem carnis matri coasubstantialem. De hoc fructu quoque dixit Propheta. *In die illa erit gloria Domini in magnificantiis & gloria, & fructus terre sublimis*. Tunc germē Domini magnū fuit, & gloriosum, quando Filius Dei apparēs temporaliter carne nostra indutus, cælestium virtutum splendore clarus in mundo resulsit, & tunc fructus terre fuit sublimatus, quando caro illa quam

quam Deus de nostra natura mortali
assumpsit, suæ resurrectionis virtute
facta immortalis exaltata & euecta est
supra caelos. O Virgo felicissima, quæ
benè dixisti, te ab omnibus generatio-
nibus appellandam beatam: nam Ga-
briel in persona omnium angelorum,
& Elisabeth in totius humani generis
persona nunc appellârunt te supra om-
nes alios benedictam & beatam.

ENC. 1.

5. SYBECIT deinde Elisabeth. *Et
unde hoc mihi, ut veniat mater Domi-
ni mei ad me?* quasi diceret. Ego, ut ser-
ua & ancilla, potius debui venire ad te,
sed magna tua, cuique filij humilitas
impulit te venire ad me. O quanta hu-
militas laret in mente huius sanctæ
mulieris. Cognouit Elisabeth matrem
esse Domini quæ ad ipsam venit: sed
quia animaduertebat se tanti meriti
nō esse, vt à tanta hospite inuiseretur,
dixit: *Vnde hoc mihi?* Nec mirum quia
Spiritus ille, qui ei cōtulit donum pro-
phetiæ, dedit quoq; donum humili-
tatis, ac illo quidē agnouit ad se venire
matrem Saluatoris: hoc verò se esse
indignum, quæ ab ea visitaretur. Verū
quid admiraris tantopere Elisabeth
Matrem Domini venire te visitatum,
admirare potius, quod ad imitandum
filium

filium suū veniat, nō vt tibi seruiatur,
sed vt tibi seruiat. Vbi nota & illud,
admirationem hanc nō tam fuisse Eli-
sabethæ, quam infantuli Ioannis, qui
in vtero materno agnosceus Christi
præsentiam per os matris exclamauit,
dicens: *Vnde hoc mihi, ut veniat mater
Domini mei ad me?* sicut postea factus
iam vir hæc ipsa verba, quæ nunc per
os matris protulit, cum baptisimi causa
ad ipsum veniret. Christus, proprio ore
enunciavit. *Ego, inquit, à te habeo* *Matib. 3.*
baptizari, Et tu venis ad me? Subiecit
Elisabeth: *Ecce, vt facta est vox salutati-
onis tuæ in auribus meis, exultauit
in gaudio infans in vtero meo. Vide
quam velox & mirabilis sit operatio
Spiritus sancti, quam citò anima sub
hoc cælesti doctore aliquid discat, nam
eo ipso momento, quo vox Mariæ per-
uenit ad corporeas aures, subito Spi-
ritus sancti virtus ingressa est cor eorū,
qui eam audierant; nec solum matrē,
sed etiam infantulum vtero eius inclu-
sum amore Dei ibi præsentis accendit.*
*Vnde Elisabeth, quicquid per internā
inspirationem didicerat, cepit exte-
rius præsentibus annuciare & prædi-
care, dicens: Beata quæ credidisti, quia
perficitur in te, quæ tibi dicta sunt à
Domi-*

Domino. Vbi vide, quam bene idem Spiritus, quo hæc sancta mulier repleta fuit, eam instruxerit non solum in rerum præsentium scientia, sed præteritarum quoque & futurarum. Cognouit Elisabeth præsentia; vocando virginem Domini sui matrem, & fructum ventris eius benedicendo. Cognouit quoque præterita: quia vocando. Virginem beatam quod credidisset, declarauit se ignaram non fuisse & verborum ab Angelo ad eam dictorum, & consensus ab ea præstiti. Habuit præterea scientiam futurorum, cum dixit, in Maria omnia perficienda, quæcumque de illa dicta fuissent à Domino. à quis sermone vel cogitatione consequi poterit, quanta Spiritus sancti gratia plena fuerit beatissima mater Dei, si tanta cælestium donorum lux in matre precursoris Elisabetha emicuit? Si talia fuisse charismata & priuilegia à Domino concessa ancillæ, qualia arbitramur fuisse collata sanctissimæ eius matri.

7. CONSIDERA quomodo Mariæ cognito Elisabethæ responso, quo tantopere laudabatur & magnificabatur, licet in corde exultarit, tamen ad tantas laudes pudore suffusa fuerit: quantum seipsam humiliarit omnia sol-

De

Dei bonitati & liberalitati attribuendo, & quantas subinde gratias pro singulari hoc beneficio sibi, toti que generi humano præstito egerit. Denique cum animaduertit gratias & dona sibi à Domino comunicata; virginea verecundia & humilitate hæctenus ab ipsa celata, reuelatione Spiritus sancti ore aliorum patefacta: illico ipsa hæc; nolens amplius ignem diuinum in pectore suo ardentem latere, cælestis sui cordis thesaurum aperuit, sublatisque oculis & manibus in cælum profunda humilitate & deuotione, admirabile illud Canticum pronunciauit. *Magnificat anima mea Dominum, Et exultauit Spiritus meus, in Deo saluatori meo.* ac si diceret. O Elisabetha tu magnificas & laudas me, propter bona, quæ in me vidisti, sed anima mea magnificat Deum Dominum suum, à quo omnia ista bona mea profecta sunt. Similiter Ioannes infans gauisus est, & ob præsentiam meam exultauit, at Spiritus meus exultat tantum in Deo suo saluatore. O quam libenter, quantoque affectu deuotionis hæc benedicta virgo in anima sua laudarit & magnificauit Dominum illū, à quo fiebat sceleratopere exaltatam & magnificatam?

O quan-

O quanto maiori gaudio & exultatione, quam Ioannes, completus fuerit Spiritus eius: Ioannes enim tantum exultauit ob Christi præsentiam, sed illa exultauit, quod ipsum Christum semper secum haberet, & in utero suo gestaret. O quam demissè se in corde suo humiliarit & abiecerit, dum cogitaret, Deum ex tot mulieribus, in se solum pauperulam ancillam oculos suos coniecisse, vnde & dixit: *Quia respexit humilitatem ancilla sua.* O Virgo felicissima, quis sensus fuit tui amorosi cordis, eum videres te tot, tamque admirandis donis à Domino ornatam & circumfusam, diceretis: *Quis fecit mihi magna qui potens est?* Sed age, quæ fuerunt illa magna & mirabilia, quæ fecit tibi Dominus, & in te operatus est: verè fas non est, vt nos ea indagemus: sed nec vlla intelligentia creati comprehendere possunt: quare tantum admirari ea licet, & in consideratione eorum obstupescere. Tu ergo, in cuius sancta anima & corpore Deus tam magna operatus est, fac nos illorum participes, vt tecum exultare, eundemque Dominum suis laudibus celebrare possimus.

7. CONSIDERA quod sequitur
quæ

quemadmodum sanctissima Virgo cum Elisabetha permanferit quasi mensibus tribus, idque conuenienter: vt nempe hoc temporis spatio Elisabetha à Maria, & Ioannes à Christo accuratius erudirentur. Vbi cogitare potes, si primus Virginis in domum illam ingressus tantum attulit fructum, vt ad eius salutationem Ioannes præ gaudio exultarit, & sanctificatus fuerit, ac etiam mater fuerit impleta Spiritu sancto, quantam putamus in uteroque accessione ad Sanctitatem factam esse tam diuturna cohabitatione? Si Iacob Patri archa sua præsentia in ædib. auunculi sui Laban idololatæ, toti familiæ benedictionem attulit, & arca testamenti totam domum Obededom, quædiu in ea erat, benedictione impleuit, quæ eximij & singularibus benedictionibus arbitrabitur dotatam fuisse domum Zachariæ, in qua tædiu permanferit sanctissima mater Dei? imò Deus ipse in illa, à quo continenter profluebant & redundabant omnia genera charismatum & benedictionum? O quam ingens fuit commune illud duarum felicium Matrum gaudiū, quam dulcia, cælestiaque colloquia fuerunt inter eas instituta. O beata domus, in

Genes. 30.

H quæ

qua simul vivebant matres tales, nempe Maria & Elisabeth, & secunda tali prole Iesu & Iohanne. Vbi contemplare, quo Elisabetha vicinior erat partui, eo maiores ex gestatione uteri passam molestias, & ideo Beatam Virginem Dei matrem, summa humilitate, charitate, & sollicitudine eam consolatam fuisse, omniaque officia & ministeria illi obtulisse. Ex alia parte, si Elisabetha ex visitatione Dei paræ tantam admirationem cepit, ut exclamans diceret, *Vnde hoc mihi. ut mater Domini mei veniat ad me?* quantum capere debuit, imò quanto pudore suffundi, cum videret eandem causâ suâ, tam abiecta domi obire ministeria, ancillarum propria? Cæterum quæ exemplo filij sui (ut dictum est) non venerat ministrari, sed ministrare, si quando Elisabetha, uti verisimile est, illi prohiberet, ne se nimium abijceret in quibusdam rebus, tum mater ad matrem illa verba vsurpabat, quæ postea vsurpavit filius ad filium, *Sine modo, si animi decet nos implere omnem iustitiam.* Considera denique B. Virginem, cum iam ferè tres menses effluxissent, ante Elisabethæ partû (id enim historia Evangelicæ videtur maximè con-

Matth. 3.

ser-

sentancum) cum bona Elisabethæ venia domum reuertisse. Quod magna cum prudentia factum est. nec enim virgineæ eius puritati conveniebat, mulieri parienti adesse, multoque minus ut obstetricis obiret munera. Accedit, quod cum ad Elisabethæ partû futurus fuerit magnus hominum, tum cognatorum, tum vicinorum concursus, ut ei congratularentur, visum est sanctissimæ Virgini, quæ iam aliàs solita erat turbam & conspectum hominum defugere, se solitudini cordis sui committere. Hic iam perpende, si tantam lætitiâ & exultationem suo adventu illi attulit familiæ, quantum merorem conciliavit suo decessu: minus certè fieri non potuit, quàm, ut tum Elisabetha, tum ipse Iohannes vberim per oculos matris illachrymarent, & signa doloris ederent, sicut signa gaudij ediderant per eius adventum.

8. O anima mea, quæ semper es tam arida & frigida, nec vllò exultationis vel gaudij spiritalis sensu tangeris: sed quid mirum? Immo per enim hæres in vallibus, & depressis huius terræ locis, duccendis sensuum tuorum gregibus, & pacificis corde capellis tantum interius, sic ptoxius, ut nunquam mētē attollas sur-

H. 2. sum

fum cum desiderio tendendi ad perfectionem, & sanctorum conuersationem. Exurge tandem: & mente saltem considerationeque pete iuga montium, si forte spiritali aliquo gustu tangaris suauissimorum complexuum, qui inter Virginem & Elisabetham existerunt; si adlubescat officiosa illa amorisque plenissima mutuavtriusque consalutatio, ut causam exultandi cum Ioanne habeas, & solatium cum Elisabetha commune accipiendi, ac ob tot beneficia spiritalia tibi, licet immerenti, collata. vna cum matre sanctissima accinere possis sacrum illud canticum, *Magnificat anima mea Dominum.* Accede ergo anima mea, & quantum potes, labora, ut tantis gaudijs interesse possis; abijce te ad pedes nunc huius, nunc illius, & in utero Matris sponsum tuum cœlestem adora, venerare quoque fidelem eiusdem sponsi amicum in utero Elisabethæ delitescentem. O peccatores erigite animos, & nolite desperare, si enim tanta est Mariæ caritas, ut dignata sit visitare Elisabeth, ei que licet multo inferiori seruire, non dedignabitur quoque ad vos solandos & iuandos venire: nec vnquam veniet vacua, quia secum defert fructum sui ventris;

hoc

hoc est, Iesum Salvatorem nostrum, vitam nostram, & omne bonum nostrum. Beati, qui visitantur à Maria, Beati, qui obuiam eunt Mariæ, nam sicut scriptum est, qui inueniet illam, inueniet vitam, & salutem à Domino.

C O L L O Q V I V M.

O Virgo gratiosissima, & plus quam angelica, in cuius labijs tanta est gratia diffusa de cœlis, ut ad salutationis tuæ vocem Ioannes in ventre matris à Deo fuerit sanctificatus, & spiritu agnoscens Saluatoris aduentum summo gaudio exultarit; ipsa quoque Elisabeth spiritu sancto plena prophetarit, totque diuinorum mysteriorum notitiam acceperit: obsecro te per incredibile gaudium quo tota illa Zachariæ domus perfusa fuit, & per ineffabiles illas ac cœlestes consolationes, quibus sanctissima anima tua quotidie mirabiliter reficiebatur ex æterni verbi corporaliter in te habitantis præsentia, ut mihi à Domino impetrate velis mundum & castum, cor purum & simplex, ab omnibus rebus terrenis illud abstrahendo, & ad amorem desideriumque cœlestium attollendo, atque ut denique dignetur animam meam

H 3

ex

174 MEDITAT. DE
ex huius vitæ ærumnis ad illa diuina
gaudia transferre, vbi in æternum per-
fectè laudare & magnificare illum pos-
sim, pleneque lætari & exultare in eo,
Creatore & Salvatore meo.

DOCUMENTA.

1. **B**EATISSIMA Virgo post con-
ceptionem filij Dei subito exsurra-
uit: vt nos instrueret, quoties bonū ē, & sa-
lutare proposuisti in corde conceperimus,
ilico exurgendum esse, & deserendam
prauam peccandi consuetudinem, om-
nemq; somnolentiam, & ignauiam ex-
suscipiendam; sicut exhortatur nos Apo-
stolus. Surge, inquit, qui dormis, & ex-
urge à mortuis, & illuminabit te Chri-
stus.

2. Virgo discessit à Galilea, qua signi-
ficat volubilitatem, vt intelligeremus
debere nos ab amore & afflictione rerum
fluxarum & terrenarum discedere, qua
ob suam instabilitatem comparantur
volubili rotæ: eo quod in illis nulla pax
vel quies inueniri queat.

3. Virgo abiit cum festinatione, vt
instrueret nos, bonis operibus iungen-
dum ardorem, omniq; celeritate viam
mandatorum diuinorum percurrēdam,
vt possimus dicere vna cum Propheta,
Viam mandatorum tuorum cucurri

Ephes. 5.

Psal. 1.

CUL

B. VIRGINE. 175
cum dilatasti cor meum, sapiens quoq; Eccl. 5.
consulit, dicens: Ne tardes conuerti
ad Dominum, & ne differas, de dicina
dicim.

4. Virgo ascendit in montes, vt intelli-
geremus, quemadmodū sine difficultate
mons nō ascenditur, sic sine labore, &
vbi sibi illata nō posse ad culmen virtutis
perueniri. Atq; etiam vt doceremur, si se
curi esse velimus de salute nostra, opera
preium esse, vt tendamus ad fastigiū vi-
tæ p̄fectæ, abstrahendo se à rebus terre-
nis, & inhians calestibus secundū con-
siliū ab angelo datum Loth. Ne stes in
omni loco circa regionem, sed in mō-
te saluum te fac. Mundus enim tot la-
queis & periculis plenus est, vt homo
agrè se ex illis explicare possit.

5. Virgo intravit in domū Zacharia, &
salutauit Elisabeth, ad infirmos nos,
eos qui hinc inde vagantur, nec unquam se
colligunt ab huius sæculi curis, diuina visi-
tatione saluationeq; ipsius matris Dei
esse indignos, conuenienter mandato à
Domino Apostoli dato, ne quenquam
salutarent in via, si verò domum ali-
quam ingrederentur, precarentur eis
pacem.

6. Beata virgo, quāuis facta esset ma-
ter Dei, tamen non veruā esse demittere

Genesis. 28.

Et 4

6

se ad inuicendam uisitationem, & ministerium prestandum Elisabetha: ut uim mirum exemplum humilitatis omnibus praerberet, ac singulatim magnae dignitatis hominibus, intelligerent, quod quis in sublimiori statu uersatur, hoc rem laude & honore dignorem facere, quod se deiecit magis, ad subueniendum subditis in eorum necessitatibus, secundum illud sapientis. Quanto maior es, humilia te in omnibus.

Eccl. 3.

7. Si Elisabeth Spiritu sancto plena, quod mater Dei domum suam intrasset, dicebat, unde hoc mihi, Nos, qui sumus peccatis pleni, quid dicere uel facere debemus, quando ipse Deus dignatur sacramentaliter in domum animarum nostra spirituales intrare? quantam reuerentiam, qua gratiarum actione, quibus operibus excipere deberemus talem hospitem?

8. B. Virgo ut audiuit se laudari & beatam predicari ab Elisabetha, dixit. Magnificat anima mea Dominum, ut doceremur, si quando est donum aliquod à Domino concessum, uel opera bona laudemur, non debere nos aut oblectari illo laudum nostrarum praeconio, aut uanè in eo gloriarì, sed potius totum attribueri Deo, laudemque in eum transferre à qui

omnia

omnia dona in nos profuxerunt.

9. B. Virgo cum irret uisitationem Elisabetham, cum festinatione iter confecit, sed in domo cognata commorata est mensibus tribus, nempe ut mulieribus honestis exemplum daret, domi potius habitandi, quam in publicum prodessendi.

H 5

DE

DE PURIFI-
CATIONE B. VIR-
GINIS,

ET PRAESENTA-
TIONE CHRISTI
IN TEMPLO.

MEDITATIO VII.
EVANGELIUM.

POST QUAM impleti sunt dies
purgationis MARIAE secun-
dum legem Moyſi, tulerunt il-
lum in Hieruſalem, vt ſiſterent e-
um Domino, ſicut ſcriptum eſt in
lege Domini. Quia omne maſcu-
linum adſperiens vuluam, ſan-
ctum Domino vocabitur, & vt da-
rent hoſtiam, ſecundum quod di-
ctum eſt in lege Domini, par tur-
turum, aut duos pullos colum-
barum. Et ecce homo erat in Hie-
ruſalem, cui nomen Simeon, & ho-
mo

mo iſte iuſtus, & timoratus, expe-
ctans conſolatione Iſrahel, & Spi-
ritus ſanctus erat in eo. Et reſpon-
ſum acceperat à Spiritu S. non vi-
ſurum ſe mortem, niſi prius videret
Chriſtū Domini. Et venit in Spi-
ritu in templum. Et cū inducerent
puerū Jeſū parētes eius, vt facerēt
ſecundū cōſuetudinē legis pro eo,
& ipſe accepit eū in vlnas ſuas, &
benedixit Deū, & dixit. Nunc di-
mittis ſeruū tuū Domine, ſecundū
verbū tuum in pace. Quia viderūt
oculi mei ſalutare tuū. Quod pa-
raſti ante faciē omniū populorū.
Lumen ad reuelationem gentium,
& gloriā plebis tuæ Iſrahel. Et erat
pater eius & mater mirātes ſuper
his quæ dicebantur de illo. Et bene-
dixit illis Simeon, & dixit ad Ma-
riā matrē eius. Ecce poſitus eſt hic
in ruinā, & in reſurrectionē mul-
torū in Iſrahel, & in ſignū, cui cōtra
dicetur: & tuā ipſius animā pertrā-
ſibit gladi⁹, vt reuelētur ex multis
cordib. cogitationes. Et erat Anna
prophetiſ. filia Phan. de tribu A-
ſer, hæc ꝑceſſerat in dieb. multis, et

vixerat cum viro suo annis septem à virginitate sua. Et hæc vidua erat vsq; ad annos octoginta quatuor, quæ non discedebat de templo, ieiunjs & obsecrationibus seruiens nocte ac die Et hæc ipsa hora superueniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Iſrahel.

FIGURAE.

Exod. 29.
Num. 28.

1. **M**ANDAVIT Deus in lege sibi offerri quotidie duos agnos immaculatos, vnum mane, alterum ad vesperam, ad præfigurandum duas oblationes à CHRISTO. verò & immaculato agno Patri cælesti offerendas. Alteram initio vite, hoc die, in sua præsentatione, alteram in fine, in ara crucis pro generis humani redemptione.

1. Reg. 1.

2. Anna mater Samuelis ante sterilitis, impetratum precibus à Deo filium obtulit in domo Domini dedicando illum ministerio Domini, & simul vitulum in sacrificium offerendo.

PRO

PROPHETIÆ.

SACRIFICIUM & oblationem *Psal. 39.*
Soluisti, aures autem præbuiſti mihi.
Holocauftum & pro peccato non postulaſti: tunc dixi ecce venio.
 2. *Veniet deſideratus cunctis gætibus, Agge 2.*
& implebo domum istam gloria.
 3. *Statim veniet ad templum sanctum Mala 2 suum dominator, quem vos quaritis, & Angelus testamenti, quem vos vultis.*
 4. *Suſcepimus Deus misericordiam tuam, Psal. 47.*
in medio templi tui.
 5. *Notum fecit Dominus salutare suum, Psal. 97.*
ante conspectum gentium revelavit inſtitiam suam.

CONSIDERATIONES:

LÆTARE filia Sion, Hierusalem: gaudium tuum omnibus populis annuncia. Exultate portæ & muri templi sacri, & suscipite Dominum & Deum vestrum, qui hodie aduenit, ad offerendum se in commune pro salute omnium. Hodie fructus terræ sublimis oblati sunt creatori. Hodie sacrificium matutinum, hostia pacifica delata est à parentibus, & Virginis. **MARIE** manibus in templo oblata, & à sanctis illis senibus Simeone

H 7 & AA.

182 MEDITAT. DE
& Anna suscepta. Aperi Hierusalem,
ciuitas magni Regis portas tuas illi,
qui omnibus aperuit portas cæli, qui
in cruce aperuit portas sepulchrorum,
& dirupit potentia sua portas inferni.
Hodie Deus ille, qui Moyfi legem de-
derat in monte Sinai, legem suæ ipsius
legi subiectus, adimpleuit. Hodie cæ-
lestis sponsus simul cum suo nuptiali
thalamo templum ingreditur, Domi-
nus ipse templi. Egredimini filiæ
Hierusalem, & lucernis accensis alacri-
ter occurrite veræ luci, coniūgite vo-
ces vestras cum choris angelicis, & om-
nes simul eius laudes decantate: nam
omnes fines terræ pleni sunt eius bo-
nitate, omnes creaturæ tam cælestes
quàm terrestres & infernales, sunt ple-
næ eius misericordia, donis & benefi-
cij. Itaque omnes gentes cum gaudio
eum recipiunt; omnis terra eum ado-
rat, omnis lingua confitetur & glorifi-
cat hunc Deum infantulum, natum
quidem à matre, ante dies tantum
quadraginta, sed à Patre genitum an-
te omnia sæcula. infans est nutritus
lacte, sed dans cibum & alimentum
omni creaturæ. Infans, qui quasi in-
firmus, patitur & plorat, sed toti mun-
do vitam & lætitiã impertiens. In-
fans

B. VIRGINE. 183
fans obuolutus & ligatus fascijs, sed
nos omnes à peccatorum vinculis ex-
olucens. Infans in terra maris depor-
tatus manibus, sed in cælo requies-
cens in sinu Patris. Offerit secundum
legem in templo sacrificium, & eidem
in cælo omnia offeruntur sacrificia.
Ipse est donum, est Pontifex, est alta-
re & propitiatorium, est is, qui offert,
& simul est is, qui pro omnibus offer-
tur, & is, qui recipit oblationem & sa-
crificium. Quare omnis status, omnis
sexus, & omnis ætas exultat & gestit
in cælestis huius infantis oblatione
tot mysteriorum plena. Virgines qui-
dem, quia Virgo permanens Virgo
eum genuit. Viduæ, quia Anna vidua
meruit eum videre, & alijs quoque
annunciare. Coniugatæ exultant, quia
fuit reuelata Elisabethæ, quæ & de co-
nesdum nato propherauit. Exiliunt
quoque infantes, quia Christus infans
suz infantie primitias templo conse-
cravit. Denique & senes, quoniam Si-
mon senex illam gratiam à Spiritu
sancto impetrauit, ut non ante ex hac
vita excederet, quàm CHRISTVM
Dominum, veram vitam, conspexisset.
A. CONSIDERA, quomodo Virgo,
post-

postquam diuino partu suo ditasset & consecrasset præsepe Bethleemicum, elapsis quadraginta diebus, quibus per legem non erat fas ingredi templum, abscedat, & cum puero Iesu se conferat Hierosolimam, vt eum velut agnum immaculatum æterno Patri in sacrificium matutinum pro generis humani liberatione offerret. Vbi obserua duas fuisse leges de muliere pariente. Altera erat, vt si gigneret mascululum septem diebus, quasi immunda separaretur à consortio hominum: quibus finitis, hoc est, die octauo circumcideretur infans, & ipsa triginta tres alios dies domi remaneret, nec foras antè exiret, aut templū intraret, quam tota esset purificata: Quibus diebus expletis, cum filio adibat templum oblatura sacrificium pro se & filio. Altera lex erat speciatim de primogenitis, quæ Dominus (inde ab eo tempore, quo sustulit omnia primogenita Ægypti, sola autem primogenita populi Israel seruauit) sibi voluit offerri & consecrari sicut & omnium aliorum fructuum primitias sibi offerri voluit. His ergo legibus & præceptis voluit filius Dei natus ex muliere esse subiectus, ea que in se & Matre sua sanctissima perfecte ad-

Luc. 12.

Exod. 13.
Num. 8.

adimpleri. Non erat satis vero humilitatis magistro (quamuis omnino esset æqualis Patri) se humili virgunculæ submittere, sed voluit quoque, vt nobis exemplum daret submittere se legibus illis, quibus alioquin soli peccatores & serui erant subiecti. Hic vide, quomodo Saluator noster semper magis magisque proficiat in obedientia, humilitate & charitate. In obedientia, quia vt ante in circumcisione, sic nunc in sua redēptione se subiecit præcepto legis. In humilitate, quia primò in natiuitate se demonstraui pauperem, post in circumcisione assumpsit ymbolum hominis peccatoris, nunc autem se præsentat, & offert quinque denarios pro sua redemptione, quare declarat se non solum pauperem & peccatorem, verum etiam seruum, habentem opus redemptione. Demonstrat denique suam caritatem, quia cum diues esset, voluit fieri pauper, ad ditandam nostram paupertatem, & cum esset innocens & immaculatus, pro nostrorum peccatorum remedio, assumpsit formam peccatoris; cumque esset liber, velut verus filius, hæresque legitimus in domo Patris sui, causa nostra suscepit formam serui, vt nos vindicaret

ret liberaretq; è Tyranni infernalis fau-
cibus, & in veram filiorum Dei liber-
tatem affereret.

3. **CONSIDERA** nec sanctissimam
quidem Virginem huic legi mulie-
rum immuandarum fuisse astrictam,
eò, quòd (vt Spiritus sanctus eius spò-
sus eam appellat) fuerit tota pulchra,
& pura ab omni peccati macula. Et euj
abstinere à templi ingressu debebat il-
la, cuius venter intactus factus erat tē-
plum Spiritus S. ? quare non intrabit
templum illa, quæ genuit templi Do-
minum? Verè ò virgo beatissima, nul-
la causa fuit, cur hac purificatione e-
geres, ac primo quidem nulla fuit res-
pectu tui, quia tota purissima, tota
mundissima fuisti, quia Spiritus san-
ctus superueniens in te mentem tuam
purificauit, & Christus assumendo de
te carnem, purificauit & sanctificauit
vterum tuum. Secundo, nec necessa-
ria fuit purificatio ratione partus, in
quo, ne fingi quidē potest vlla impuri-
tas: Christus est enim ipsa sanctitas,
est candor æternæ lucis, speculum sine
macula, omnisque puritatis fons, qui
venit ad expurganda omnia mundi
peccata. Tertio, nec fuit necessaria
ratione legis, quæ supponebat con-
ceptio-

ceptionem mulieribus communem,
sed tu non ex viri commercio, sed diui-
nitus supra omnem legem & naturam
concepisti, includendo hominem visce-
ribus, sed intactis, sicut dixit Propheta:
*Nouum faciet Dominus super terram, ler. 31-
femina circumdabit virum.* Non erat
igitur Maria hac lege comprehensa, sic-
ut nec circumcisionis lege comprehen-
sus erat filius; voluit tamen prudentis-
sima virgo multis de causis obseruare
illam. Ac primò quidem, vt se ipsi filio
suo conformaret, qui factus sub lege,
non venerat soluere, sed adimplere le-
gem. Vnde sicut ille, licet opus non ha-
beret, voluit circumcidi: Sic illa, vt ve-
ra humilitatis filij imitatrix, licet im-
munis à macula voluit teneri lege pu-
rificationis. Secundo, vt exemplum o-
bedientiæ daret, parendo maiorum
instituti & decretis. Tertio, ne iu-
dæis (quos conceptionis, virginæ que
punitatis eius mysterium latebat) oc-
casionem aliquam præberet, vel scan-
dali vel obmurmurationis, quasi effect
legis præuaricatrix. Quarto, vt hac
Christi filij sui oblatione (qui nostra
est purificatio) veteris legis præcepto
finem imponeret. Denique vt nobis
exemplum obedientiæ & humilitatis

re-

Cant. 4.

Sap. 7.
Hebr. 1.

relinqueret, vt ipsa quoque, seu virtutum magistra, quod verbo, vti mulier, non poterat, saltem doceret exemplo.

4. CONSIDERA quomodo B. Virgo in coitinere conficiendo vsa fuerit comite dilecto sponso suo Iosepho, immo comitibus multis angelorum choris, qui & illi, velut Dominæ suæ, & domino ipsi, in brachijs illius gestato iucundum & honorificum comitatum præbebant. Vide quanto maiori lætitiæ & festinatione adierit sacrum templum, & domum Dei, quàm domum Zachariæ: & quanto nobilius fuerit donum ab ea gestatum ad offerendū, Deoque longe gratius & acceptius, quàm fuerint dona Abel, & sacrificiū Abrahæ; hæc enim erant vmbrae & figuræ, sed illud fuit ipsa veritas, hæc erant creaturæ, at illud, ipse creator. Eia anima mea sequere deuoris passibus in hoc itinere præcedentem MARIAM, perpende, qua modestia & honestate progrediatur, qua reuerentia pretiosum illum cordis sui thesaurum, filiū suū, & Deum suū deportet, & virgineo pectori suo astringat, qua deuotione templum, benedictum ventris sui fructum in brachijs gestando, ingrediatur. O quàm pulchrum & iucundum fuit hoc

hoc spectaculum, tam filij, qui gestabatur, quàm matris, quæ eum gestabat, cuius præsentia angelos recreabat, & totum templū exornabat. Tunc ingressō verò Salomone, & Domino templi in suum ipsius templum impletum est, quod prædixit Propheta. Maiorem gloriam fore huius domus, quàm primæ à Salomone fabricatæ. Tunc quando hæc viua, & vera testamenti arca (in qua reconditi erant omnes thesauri æternæ sapientiæ & scientiæ) manibus Virginis introducta est in suum sanctuarium, alia festa, cantus & iubilationes vidisses & audisses celebrari in cœlis, quàm visæ vel auditæ sint in terris, quando Salomon introduxit, & collocavit arcam sub Cherubinorum alis.

Agg. 2.

3. Reg. 8.

5. Et ecce homo erat in Hierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus expectans consolationem Israel, homo verè animi virilis, ob ardēs & constans humanæ redemptionis desiderium. Vnde & magaa de causa vocatus est iustus, quia non tam optabat salutem suam, quàm communem omnium, non tam quærebat propriam, quàm totius populi consolationem. Desiderabat hic sanctus homo ex vnâ par-

parte solui corporis vinculis; ex alia vero ingenti flagrabat desiderio, ut ante suum ex hac vita discessum, suis oculis mereretur videre Christum Dominum. Sciebat enim beatos esse oculos, qui eum videre mererentur. Vnde & Spiritui sancto (qui seipsum negare non potest illis qui ex corde illum desiderant) placuit consolari illum, & certum reddere de hac gratia. Quare & ipse multo ardentem humane salutis zelo inflammatus continuis precibus, lachrymisque celesti Patri supplicabat, ut cito emittere vellet Saluatorem suum, & tandem finem imponere grauissimis malis, quibus magno suo dolore cernebat mundum inundare. Id postulabat, id expectabat, dieque & nocte suspirabat dicens cum propheta, *Propter Sion non tacebo, & propter Hierusalem non quiescam, donec egrediatur, ut splendor in sinu eius & Saluator eius ut lampas accendatur.*

Isa. 62.

6. CONSIDERA quomodo puerulus eius (dum manibus parentum induceretur in templū) memor si ierui & amicis in eonis, interna quadam inspiratione eum commonefecerit. Deinde, quanta celeritate & gaudio sanctus hic senex diuinitus admonitus, ad

ad templum venerit. Cumque illi à Spiritu sancto patefactum fuerit, puerum illum, quem in brachijs matris viderat, esse Christum Domini, illum tantopere desideratum, & animæ suæ dilectum, cogita. quid ille facere, quid dicere potuerit, quando iam morti vicino occurrit vita, quando proprijs oculis cernebat suum Deum, creatorem & vniuersi Dominum factum hominē; illum Saluatorem, à tot Prophetis predictum, & ab omnibus veteribus sanctis tantopere expectatum: quando virgo ipsa eius mater (cui optimè perspecta erat voluntas filij) illum ei obtulit, in manibus eius deposuit. *O benedicte Iesv, o dulcis amator hominum, quam es liberalis, imò prodigus tui apud eos, qui te desiderant? Siue con tantum tenebatur desiderio videndi tui, sed tu preterea voluisti reponi in eius brachijs. Quos verò animi sensus putamus tunc exuisse in hoc sancto senē? quot amoris lachrymas ex beatis oculis fluxisse? quot laudibus, quanta gratiarū actione profectum tuum illum, qui eum in tantum bonum conseruāat? O quanta deuotione brachia sua extendit ad recipiendum tantū thesaurum? quanta volupta-*

voluptate receptū est amplexus & cūculatus, nullam ex eius conspectu capiens fatietatem. Considera deinde contra, quomodo dulcis I E S V S amator diligentium se, suo amabili respectu, eius cor omninō liquefecerit diuina & ineffabili consolatione. Vnde nihil mirum fuit, animam illam sanctā iam rerum creatarum fastidio affectā, post conspectum Creatorem, flagrasse desiderio ex hac vita discedendi, dum pronunciauit illud plenum affectu cāticum. *Nunc dimittis seruum tuū Domine, secundum verbum tuum in pace. Quia videris oculi mei salutare tuum.* Quomodo enim poterat aliter dimitti, quā in pace ille, qui non modo oculis suis cernebat, sed etiam manibus tenebat ipsum Deum pacis, & consolationis? Vidisses hic enim, qui perfectam ætatem vix poterat se commouere, facillimē suis brachijs gestasse & mouisse opificem ac gubernatōrē totius vniuersi. Portabat eum, à quo portabatur; qui verbo virtutis suæ portabat & sustentabat omnia. Ecce hinc Simeon, quod Spiritus sancti ductu in templum veneris, & duo magis illustra templa inueneris. In illo templo inuenisti vnam matrem & vnum filium;

vtrumq;

vtrumq; templum sanctum & viuum Domini. Beati tui oculi, de quibus bene dixit Spiritus sanctus, eos mortem non visuros, quandoquidem meruerunt videre vitam. Et qua ratione ausa fuisset mors in eius oculos se ingerere, quos Christus sua viuifica visione consecrauit, si ipse Simeon id non desiderasset, & postulasset?

7. IAM verò, vt ne deesset vel sexus, vel status yllus, qui non redderet testimonium Saluatori in hoc primo suo in mundum ingressu, eadem ipsa hora præstò in templo adfuit illa sancta Vidua Anna, cui ob vitam religiosam, & accensum desiderium humana salutis verisimile est, sicut non secus quā Simeon fuit donata spiritu prophético, ita Spiritu sancto illi reuelatum fuisse, eam ante mortem suam visuram Christum Dominum. Itaque diuina inspiratione certior facta illum esse præsentem, postquam cum incredibili lætitia humiliter eum adorasset, mægnaque sua consolatione etiam brachijs excepisset, coepit eius laudes prædicare omnibus expectantibus & desiderantibus redemptionem Israhel. Mulier verè hoc dono, priuilegioque, videndi filium Dei in carne, digna. Erat enim

I

affi-

affidua in templo Dei-castitatem colebat, continuis ieiunijs carnem suam macerabat, & in oratiōe perseverabat. Talibus communicat Deus suum spiritum, & celestibus consolationibus dignos reddit. Hic perpende quanta fuerit voluptas Virgini, cum summo cordis iubilo coniuncta videre, tantam recessione in dies fieri ad gloriam filij. Verum heu mater beatissima, hoc tuum gaudium mox inperato dolore & afflictione fuit imminutum: nam cum Simeon inciperet vaticinari de Christi passione, & persecutionibus quas in vita esset perpeſſurus, addidit, dolore de Christo tuam quoque san-ctam animam velut gladio acutissimo transigendam. Fuit hic acerbus nunci-
 us tibi, o clementissima mater, calix tam amarus, ut deinceps vsque ad vite finem nunquam vlla ex re verum gaudium capessere potueris. O Simeon tantam voluptatem tibi attulit conspe-ctus Saluatoris, tantaque consolatione perfudisti eius matrem; cur ergo nunc clarissimas cordis eius aquas turbas, & consolationū eius mel misces, ita amari nunciij felle? O quantum solatiij hic dies illi attulisset, si certior reddita non fuisset de istis ærumnis per omnem
 vitam

vita tolerandis? Verū æterna sapientia, Vnigenitus filius Dei, sicut à primo cōceptionis suæ tēpore cœpit pro nobis ferre crucē: ita Matrē quoque suā, tū ad augendū eius meritum & coronā, tum ut ipsi esset similior, participē esse voluit fructuū crucis. Etenim tam glorioſa res est, pati; tam pretiosæ sunt tribulationes & aduersitates, ut Deus voluerit matrem suam, vti erat ipsi omnibus alijs creaturis carior, ita etiam plus alijs omnibus creaturis pati, omni-que doloris acerbitate affligi. Quantum ergo halucinantur, quantum seipſos decipiunt, qui afflictiones execrantur; omnesque huius vitæ labores, molestias & cruces defugiunt, & in festanda quiete, & perfruendis voluptatibus suam collocant felicitatem.

8. CONTEMPLARE
 deinde anima mea deuotissimam pro-
 cessionem ab his sanctis personis in-
 stitutam. Et primo vide, quanto
 gaudio & exultatione venerabiles il-
 li duo senes, Iosephus & Simeon an-
 teceſſerint, cum Propheta cantan-
 tes: *Suscipimus Deus misericordiam
 tuam in medio templi tui.* Proximè se-
 quebatur Virgo M A R I A, gestans

in brachijs cum incredibili gaudio benedictum ventris sui fructum, in cuius comitatu magna reuerentia procedebat illa sancta Vidua Anna, summa cum lætitia laudans & benedicens Dominum. Ad altare, vt peruentum est, vide quomodo B. Virgo flexis magna deuotione humi genibus, & oculis in cœlum subleuatis, Patri æterno obtulerit pretiosum illud donum, quo nobilius gratiusque à condito orbe non fuerat oblatum: obtulerit, inquam, pro totius generis humani reconciliatione, illam oblationem nouam, illam hostiam sanctam, & tantopere Deo gratam, de qua ipse Deus dixit: *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit.* Ex alia parte considera, quomodo ipse puerulus Iesus se ipse in tenella ætate pro nobis obtulerit Patri in sacrificium matutinum, donec sacrificij vesperitini postea in ara crucis, de nouo offerendi tempus aduenisset. Tunc impletum est, quod propheta olim in persona ipsius Filij Dei dixerat. *Holocaustum pro peccato non potest ulasibi, tunc dixi, Ecce venio:* nam cum veteris legis sacrificia non valerent ad expiandum peccatum, venit hodie magis ille Angelus testamenti ad templum sanctum suum, ibique

Matth 3.

Psal 39.

ibique obtulit seipsam, hostiam immaculatam, infinitaque vi ad omnia mundi peccata expianda præditam. Denique & Virgo eius Mater, seipsam vnâ cum illo obtulit Patri, offerens se ad omnes tribulationes, dolores & crucis tolerandas, quas causa filij per omnem vitam erat perpessura. Quid verò minus facere poterat, quam cum tam cœlesti dono etiam donare seipsam, si plena erat hoc ipso suo donis?

9. CONSIDERA denique quam exilem & pauperulam oblationem hinc tam eximio dono Beatissima Virgo coniunxerit. Nihil hic auri, nihil lapidum pretiosorum pro Rege cœli oblatum est, sed nec vituli pro eo oblatis sunt, vti Anna pro suo filio Samuele obtulerat, verum tantum par turturum, vel columbarum. Id quod admodum congruenter factum est, nam vt pro hominibus terrenis animalia terrestria oblata sunt: ita pro Christo homine cœlesti offerri debuere animalia volatilia & cœlestia. Mandabat lex pro infante oblato in templo, offerri agnum in holocaustum, & turturem vel columbam pro expiatione peccati: qui vero per inopiam non poterant offerre agnum, ijs satis erat par turturum vel

198 MEDITAT. DE
duos pullos columbarum offerre. Et
hæc fuit oblatio Virginis, vti personæ
pauperulæ. Sed nec aliud decebat of-
ferri ab illa simplici & innocente colu-
ba, à castissima illa turture virgine
Maria, quam columbas vel turtures.
Hæc quoque fuit benedicti filij eius
Iesu voluntas; qui, vti in alijs rebus om-
nibus semper paupertatem professus
est, sic in hoc quoque actu voluit fieri
oblationem propriam pauperum, vt
nos paupertate sua locupletaret, red-
deretque diuites in hac quidem vita,
in fide & gratia, in altera verò cælestiū
opum hæredes. Quanquam si rectè
omnia expendas, non defuit hic supra
turtures & columbas, agnus Domino
oblatus: quid enim aliud fuit infantu-
lus Iesus, nisi agnus ille immaculatus,
qui venerat, vt pro totius mundi pec-
catis offerretur? O mater sanctissima,
magno quidem cum gaudio hodie
offers filium tuum, sed veniet tem-
pus, cum is qui hodie in brachijs Sime-
onis in templo oblatus est, cum tuo
extremo dolore non in templo, sed
extra ciuitatem offeratur in brachijs
crucis. Hodie aliena oblatione redem-
ptus est, tūc autem sanguine suo redi-
met alios. Hodie quinque siclis cum
redē-

B. VIRGINE. 199
redimis, tibi que restituitur, tunc verò
ipse quinque vulneribus redimet mū-
dum, & tibi tolletur. Hoc est sacrificiū
matutinum, illud erit vespertinum.
Hoc lætum & iucundum est, sed il-
lud perfectius, & vtrique vestrum
acerbius. Quare vtrique sacrificio opti-
mè competit, quod dixit Propheta: *Ob-
latus es, quia ipse voluit*. Nam hodie
oblatus fuit, non quod ipse opus habe-
ret, vel quod lege obligaretur, sed quia
voluit. Sicut & postea oblatus fuit in li-
gno crucis, non quod illud meruisset,
vel quod Iudæi contra eum præualu-
issent, sed quia ita voluit pro nostra sa-
lute. O anima mea, si te quoque cū vera
deuotione offerres, & in manus resig-
nares Domini illius, qui voluntariè se
obtulit pro te, quātam experirere in te
pacem, quanto gaudio, quanta conso-
latione perfunderere? dulcis enim Ie-
sus tam bonus & liberalis est, vt etiam
pro exiguis nostris oblationibus non
nōrit aliud reddere, quā seipsum in-
finiti boni fontem & thesaurum.

COLLOQVIVM.

O VIRGO sanctissima, o pura & in-
nocens columba, que ipsos quoque
angelos puritate vincis, obsecro te per

admirabilem illam obedientiam & humilitatem, qua benedictus filius tuus, Dominus vniuersi, nulla lege obligatus, tanquam seruus in templo præfatus, & tu mater eius immaculata, immundarum mulierum instar, voluisti purificari & sanctificari, velis & anime mee tantam impetrare puritatem, vt sit quasi templum sanctum, quod ipse filius tu^s ingredi & incolere dignetur. Et sicut ille tam clementer iusto Simeoni concessit potestatem ad solum videnti, sed etiam gestandi in vlnis suis Christū, sic mater suauissima mihi exores gratiam, vt antequam migrem ex hac vita, possim Saluatorem meum, & cordis oculis videre, & desiderij brachij complecti ac tenere, & nunquam ab eo diuelli. Ac sicut ille per manus tuas se obtulit pro me, sic etiam per te velit pauperulam meam oblationem, hoc est duo paruula minuta, animam scilicet, & corpus meum acceptare, vt cum in hac vita totum me diuino eius seruitio dederim, in altera merear in templo cœlestis Hierusalem illi præfatus, vbi perfectè cum videam, coque perfruar in æternum.

D O.

DOCUMENTA.

1. **B** VIRGO subiiciendo se Purificationis legi, non solum de opinione puritatis & sanctitatis nihil detraxit, sed est potius hoc humilitatis actu illustravit exemplum omnibus religiosis & spiritualibus hominibus præbens, vt existiment consuetudine mortificandi & humiliandi se, nihil de eorū exiftimatione bona imminui, imò auferri potius, ipsarū virtutes hū exercitijs conseruari.
2. **B. VIRGO** & Iosephus puerum IESVM detulerunt in templum Hierosolymitanū, vnde patres & matres capere possunt exemplum, suos filios Domino offerendi, & à primis annis pueritia ad Ecclesias deducendi, vt audiant verbum Dei, & diuinis officijs intersint, vt legant libros pios, & in doctrina Christiana virtutibus, bonisq; moribus instruantur, secundum illud consilium Ecclesiastici Eccl 7. Si filij tibi sunt, erudi illos, & incurua eos à pueritia eorum. At heu multi filios suos potius diabolo, quam Deo à primis annis offerunt, dum eos nimis indulgentes, & in summis delictis educant, plenes vitijs & peruersis moribus. Vnde in parentibus verè adimpletur

zur, quod scriptum est. Imolauerunt filios & filias suas demonijs, & nõ Deo.
 3. Sicut in hac oblatione in templo facta, Deoq; tam grata, interfuerunt tres persona, nempe Ioseph, MARI A, & puer IESVS, sic, si oblationem nostram, quã facimus de nobis ipsis velimus Deo gratiam esse & acceptã, tria sunt nobis necessaria. Primò virilis constãtia in bono proposito, & diuini cultus operibus. Secundo virginea puritas in nostra cõuersatione. Tertio simplicitas & puerilis humilitas in nostra conscientia iudicando bene de omnibus, & reputando nos inferiores & minores omnibus.

4. CHRISTVS Dominus noster non obtulit pro nobis, in templo nec animalia, nec fruges terra (sicut faciebant Iudai) sed obtulit bestiam optimam & pretiosissimam, quam habuit. hoc est seipsum Deum & hominem, sic nos Deo non debemus offerre, aut deteriora, aut res exigui pretij, sed meliora & pretiosiora, non debemus seruire Deo tantum verbis, & caeremonijs externis, corde rebus terrenis affixo, sed totum debemus dedicare diuino seruitio, animam, corpus, vitam, cor, denique omnia nostra. Multo enim nobis utilius est, si nos ipsos donemus Deo, à quo omne,
 ho.

bonum nostrum, omniq; salus proficiscitur, quam ut demus nos mundo, & voluntati nostri, qua sunt causarum & perditionis nostra.

5. B. Virgo oblationi CHRISTI filij sui in templo facta adiunxit oblationem turturum, vel columbarum. Turtur est avis casta & solitaria: columba vero est pacifica & sine felle & viuit in societate aliarum; ut intelligant speciatim Sacerdotes, qui quotidie in sacrarum templis CHRISTVM offerunt, & cum ijs omnes alij qui communicando, spiritualiter eundem CHRISTVM aeterno Patri pro expiandis suis peccatis offerunt, si velint oblationem suam à Deo acceptari in salutem, & non in condemnationem animarum suarum; eos debere familiares, & comites habere duos virtutes. & primò quidem mentis & corporis castitatem, abstinendo à cõuersatione hominum periculosa Deinde pacem & vnionem caritatis cum proximis.

6. Simeon, ut habet Euangelium, in spiritu ingressus est templum. Vnde discimus, non debere quenuquam vel coactè, vel ex consuetudine, vel questus, commodine temporalis causa semancipare diuino seruitio, sed ex mera deuotione

Quotidiano desiderio seruicendi Deo, Tales enim vna cū Simeone facillè inueniunt Mariam & Iesum, hoc est, spiritualens consolationem & aeternam salutem.

7. Si Simeon tanta spiritali letitia, deuotione & reuerentia puerum Iesum recepit in brachijs, quā dō maiori deuotione, reuerentia, & spiritus fernore, cum eūdem Dominum & Saluatorem recipimus in sacra Eucharistia, id prestare deberemus? quando quidem non iam brachijs, sed ore ipso eum excipimus, nec sustinamus manibus, sed in corporis viscera. animamque nostram eum demittimus.

8. Simeon accepit Christum in vlna sua. Vnde docemur, per opera bona peruenire ad salutem: neque enim sola fides sufficit ei, cui suppetit tempus & modus opera bona exercendi, non satis est capere Christum mente, & intelligentia, sed opus est quoque eum apprehendere manibus, quibus opera designantur.

9. Christus in presentatione sua voluit institui oblationem more pauperum hoc est offerri par columbarum Semper in actionibus suis Dominus se demisit, humiliavit, volens haberi minor & vilior, quā dō erat, ad pudesfaciendam praesul dubio superbiam nostram: nos enim sem-

semper volumus extolli, & maiores haberi, quā dō vera sumus.

10. Simeon & Anna quia frequentabant templum, meruerunt conspectu Saluatoris consolari, Res sancta est frequentare Ecclesias, in ijs enim sua dona & charismata Deus imperari solet, & non in plateis, & vijs publicis, in quibus homines vagantur. & peccandi potius, quā dō bene agendi occasiones accipiunt.

11. Anna Prophetissa erat in templo, seruans Deo in castitate, continuis orationibus & crebris ieiunijs, vnde & promouit filium Dei videre & agnoscere. Nō patet facit arcana sua & mysteria, nec caelestes consolationes communicat Deus hominibus mundanis & carnalibus, sed ijs qui virtute sua prauis carnis inclinationes vincunt, & continuum cum amore proprio bellum gerunt, sicut Prophetia significauit illis verbis. Quē docebit scientiam, & intelligere faciet auditum & ab lactatos à lacte, auuilos ab vberibus, hoc est illos, qui se toros subtrahunt ab omnibus mundi delitijs & illecebris, carnem mortificant, & in sanctis diuini cultus exercitijs sese occupant.

DE CON-
 VERSATIONE B.
 VIRGINIS,
 POST FILII ASCEN-
 SIONEM IN COELVM, ET
 DE FOELICI EIVS MI-
 GRATIONE EX
 HAC VITA.

MEDITATIO VIII.
 SCRIPTVRA.

Tunc reversi sunt Hierosoly-
 mam à monte, qui vocatur
 Oliueti, & cum introissent,
 in cenaculum ascenderunt, vbi
 manebat Petrus & Ioannes, Iaco-
 bus & Andreas, Philippus & Tho-
 mas, Bartholomæus & Matthæus,
 Iacobus Alphæi & Simon zelotes,
 & Iudas Iacobi. Hi omnes erant
 perseverantes vnanimiter in ora-
 tione cum mulieribus, Maria ma-
 tre Iesu & fratribus eius.

FL

B. VIRGINE. 207
 FIGVRAE.

1. **A** NNA Phanaclis cum vi- *Luc. 2.*
 dua permansisset, inquit
 scriptura, reliquum vite tempus
 transegit in templo continuis oratio-
 nibus & ieiunijs serviens Deo.
 2. Sancta vidua Iudith, ait scri-
 ptura, post mariti mortem se in v-
 nam domus partem cum ancillis suis
 inclusit: in qua cilicio induta, in con-
 tinuis ieiunijs, & orationibus vitam
 agebat, & ob virtutem in magna a-
 pud vniuersum populum veneratio-
 ne erat. *NO ES ENTO LETTA
 VLA CIRCUMVA.*

PROPHETIÆ.

1. **H** EI mihi quia incolatus meus *Psal. 119.*
 prolongatus est, habitavi cum ha-
 bitantibus Cedar, multum incola fuit
 anima mea.
 2. Educ de custodia animam meam, ad *Psa. 42.*
 consistendum nomini tuo, me expectant
 iusti donec retribuas mihi.
 3. Latatum est cor meum & exultauit *Psal. 25.*
 lingua mea, in seipso et caro mea requies-
 cet in spe.

CON

CONSIDERATIONES.

Pars 1.

DESIDERIVM Beatiss. Virginis, continenter cum dilectissimo filio suo permanendi, & nunquam ab eo discedendi, semper fuit vehemens & ardens. Vnde, sicut, quam diu in hac terra vixit, in societate ei⁹ semper fuit, ei⁹que officia sua detulit; & pariter quādo propter nos passus est, & cruci affixus, ex summo amore quo cum prosequeretur optabat saltem cum ipso (quoniam pro ipso non poterat) pati & mori, sic postquam eum vidit resuscitatum, & gloriosè ascendentem in cælum, se relicta in terra, cogita quomodo corde affecta fuerit, quanto amore, desiderioque filium suum comitandi flagrauerit. Quonquam multæ, grauissimæque causæ fuerint, cur æternæ sapientiæ visum sit Matrem suam ad aliquod tempus relinquere in terra. Quarum prima est, quia ira placuit suæ Maiestati, cuius voluntas maximè semper fuit rationi consentanea, licet humano ingenio comprehendi nequeat, quanquam dicere possumus, cum sic voluisse pro consolatione Apostolorum, omniumque fide-

lium

lium, vt ita vtraque Ecclesia tam triumphans quàm militaris gemina consolatione, visibili & inuisibili frueretur. Nā ascendens in cælum, totam ciuitatem Dei visione beatifica, non diuinitatis suæ solum, sed etiam sacræ humanitatis exhilarauit, vt tam angeli, quàm animæ beatorum, ingrediendo ad ipsum, & egrediendo ab ipso vberissima inuenirent pascua. Similiter Ecclesiæ militanti primum misit coelestem illū & inuisibilem consolatorem suum Sanctum spiritum. Postea, quia fideles suos, visibili sacri corporis sui presentia priuauerat, loco suo sanctissimā suā matrem reliquit, vnicam Ecclesiæ suæ consolatricem. Magnum sanè solatiū erat omnibus hominibus, in terra conuerti illam matrem, cuius filius, Deus & homo, victor mortis, & vitæ auctor iam regnabat in cælis; ac certè nimis durum fuisset omnibus fidelibus vno eodemque tempore Sole pariter & Luna destitui. Tertia causa, ob quam Dominus voluit Matrē remanere in terra, est, instructio fidelium. vt nimirū illa esset velut Magistra religionis & fidei in illis nascentis Ecclesiæ principijs. Et quamuis Sancti Apostoli à Spiritu Sancti fuerint in omnibus veris dogma-

210 **MEDITAT DE**
tibus instituti, tamen Maria longè om-
nibus alijs clarijs myſteriorum pro-
funditatem, ipſamq; veritatem à ſpiri-
tu veritatis intellexit. Vnde & mala
Apoſtoliſ, ſigillatim autem Euangeli-
ſtis, arcana, & cœleſtia myſteria reuelauit
que ipſi ſcriptis mandarunt, & ſuis
ſucceſſoribus commendârunt. Vbi co-
gita, quantam conſolationem attulerit
fidelibus, hanc cœleſtem magiſtram
audire, per cuius ſacrum os, quoniam
ipſi Chriſtum audire non poterant,
loquebatur ipſe Chriſtus, atque in-
telligere particularem tot myſteriorum
& veritatum fidei explanatio-
nem. Quarta cauſa, ob quam Domi-
nus eam relinquere voluit in mundo,
fuit, vt fideles inter tot moleſtias, tem-
peſtates, & perſecutiones mundi ha-
berent aliquod præſidium, & ſolatiū:
ne ſi hoc quoque beneficio ſpoliarentur,
viderentur proſus à Chriſto de-
fert: nec enim habebat puſillus ille
grex in terra, à quo inter tot ærumnas
& cruces, rabidis vndique circumdatus
lupis, animari & corroborari poſſet.
Voluit ergo dilectam ſuam matrem il-
lis in matrem & magiſtram relinque-
re, vt dulcis eius præſentia omnibus in
mœore eſſet ſolatiū, in doctrina lu-
mea

B. VIRGINE. 211
men, in perſecutione robur, & in illis
Eccleſiæ incunabilis ſingulare præſi-
dium. Ac certè admodū neceſſarium
fuit Eccleſiæ adhuc teneræ, ne talis co-
lumna loco ſuo iubitò moueretur, ſed
potius ad aliquot annos pro vniuerſæ
fabricæ ſpiritualis firmamento, & ſu-
ſtentatione immobilis perſiſteret.
2. **CONSIDERA** quas fuerint exer-
citia in quibus hæc ſanctiſſima Vir-
go, ſe poſt **CHRISTI** filij ſui aſcen-
ſionem in cœlum occupauit: Quam-
uis enim, quid illo tempore egerit,
quam piè ſancti que vixerit, non tam
hominibus, quam ſoli **DEO** fuerit
exploratum (cui omnia cœdium ſe-
creta patent) ac ſimul Archangelo **Ga-**
bricli, Virgini in cuſtodem attributò,
cæteris que angelicis ſpiritibus, à qui-
bus crebro viſitabatur: nihilominus
ex ſcriptura ſacra conſtat, eam, poſt-
quam vidit **CHRISTUM** à mor-
tuis excitatum, eius que glorioſæ in
cœlum aſcenſioni interfuit, vt vnâ
eum Apoſtoliſ cum ſummo gaudio
ad urbem redijt, in eadem domo vſq;
ad Spiritus ſancti aduentum cum il-
lis permanſiſſe; vbi in precibus perfe-
uerans vnâ cum reliquis Spiritus
ſancti primitias recepit. Et ſicut illa
plus

plus alijs diuino amore ardēbat, ita si-
de dignū est, sanctū & amabilem spi-
ritū, vberiore donō suorū copiā in
hoc suū vas capacissimū, in hoc sanctū
suū templū, in purissimū suum sacra-
rium effudisse. Iam verò vide quibus-
cum Virgo sanctissima in virtutū scho-
la, sub magisterio & disciplina Spiri-
tus sancti conuersata sit. Vbi expende;
si in mente aliorum fidelium existabat
aliqua excellens deuotio, si animi in
precibus eleuatio, si sensus & gustus a-
liquis spiritualis, quæ deuotio, quæ
mentis extasis, quam admirabilis gu-
stus esse debuerit, in hac Virgine præ-
stantissima, in hac diuina arca, in qua
cum tanta plenitudine gratiæ, & lu-
minis celestis claritate habitabat ipse
Deus? Et speciatim, licet illa in se tota
spiritualis fuerit & perfecta, & ideo
minus, quam vllus alius, opus habue-
rit cæremonijs externis, ad excitandam
deuotionē, tamen, quoad vixit, Chri-
sti filij sui exemplo, voluptatem cepit
ex visitatione templi, & omnium San-
ctorum locorum, ad excitandam me-
moriam & mentem, ad cōtemplatio-
nem diuinarum rerum, variosque pie-
tatis affectus in suum dilectum. Itaq;
sæpè conscendebat montem Caluariæ,

in quo Dominus est crucifixus. Vbi
cogita, quot lachrymis locum illum
sacrum irrigarit, in quo Christus filius
eius de cruce tantum profudit sangui-
nem ad abluenda peccata nostra. Dein
de ingressa Saluatoris speluncam, ma-
gna deuotione venerabatur sanctum
sepulchrum, congratulādo sibi de glo-
riosa eiusdē filij sui resurrectione. Hinc
digressa ad montē Oliueti, vnde Chri-
stus ascendit in cælum, ineffabili de-
uotionis affectu exosculabatur pedum
Christi vestigia miraculosè in viua illa
petra expressa. Vehementer item gau-
debat visitatione humilis speluncæ
Bethlehæm, foeticis partus testificatri-
ce; vbi augustissimum, & benedictum
ventris sui fructum, vilius inuoluit
pannis, deposuit in præsepio, ostendit
Pastoribus, viditque adorari à Magis.
Magna quoque animi voluptate sub-
inde visēbat parauilam ciuitatem Na-
zareth, Galiliæ florem, in mentem
reuocans, se ibi salutatam à cælesti nū-
cio. Ibi enim summo cordis gaudio
Saluatorem mundi concepit. Ibi lac ex
yberibus suis ei dedit. Ibi eum educa-
uit, & multis annis iucundissima eius
consuetudine vsa fuit. Denique perue-
niens ad aquas Iordanis, magna lætri-
tia

sua animi recolebat, quid eo loci egisset Ioannes, quomodo ibi filium suum baptizasset, & Spiritus sanctus specie columbæ in eum delapsus esset, auditaque de cælo vox, qua æternus Pater obedientiam filij collaudabat, eumque totius mundi Magistrum & Doctorem constituebat. Quo verò ardore spiritali putamus accensum fuisse cor Beate Virginis, quibus lacrymis terram irigasse, cum hæcæliaque Palestina loca inuiseret, in omnibus expendens & contemplans, quid filius eius CHRISTVS in singulis egisset, docuisset, & perpeffus esset.

3. CONSIDERA, sicut beatissima Virgo præfigurata fuit in duabus illis sanctis sororibus, Martha & Magdalena, sic complexa est, & in se expressit utramque vitam, actiuam & contemplatiuam. Nam à tempore, quo illa concepit, & peperit CHRISTVM Dominum nostrum, tota sollicita & officiosa, velut Martha se exercuit in vita actiuâ, in multis curis, laboribus, peregrinationibus, & diuersis molestiis tam mentis, quam corporis, quibus vita illa est obnoxia. Postquam autem filius ascendit in cælum, ab om-

ni

ni temporali sollicitudine, negotijsque Marthæ immunis, totam se dedit oratio & quieti Magdalene, singulari studio deinceps vacans contemplationi. Quo in exercitio (ut illa, quæ iam huius vitæ tædio affecta, magno & vehementi amoris incendio in filium, tota consumebatur, desiderio dulcissima eius præsentia fruendi suspensa,) continenter amoris lacrymas profundeabat, atque instar turturis desertæ cum gemitu vitam spiritumque ducebat. Nec mirum: Nam si omnes homines debent amare, desiderare, & querere CHRISTVM Dominum suum toto corde, tota anima, totisque viribus, quanto ardentius faciat illa, cui CHRISTVS non solum erat DOMINVS, sed etiam filius? Verùm non caruit admiratione, immò etiam magno miraculo, quod cum illa esset tanto diuini spiritus splendore illustrata, totaque sagittis & flammis charitatis transfixa & accensa, potuerit tantum pondus diu sustinere, & non potius fuerit tanto diuinarum illustrationum pelago & incendio absorpta. Hec licet ita sint, tamen credendum non est, illam consue contemplationi,

cul-

cultuique diuino fuisse deditam, ut aliorum salutem neglexerit, vel curam nullam haberit discipulorum, aliorumque, qui recenter religioni se adiungebant; ac si sibi soli uiueret, posthabita salute & commodis aliorum, in id existimandum est, eam supra omnes alios singulari quodam charitatis zelo exarsisse, non in Deum solum, sed erga proximum quoque, ac peculiarem curam habuisse Ecclesie, cuius post Christum primarium erat membrum, & pro qua ipse Christus tam duræ & ignominiosæ morti se subicere voluit. Itaque beatissima Virgo, velut oliua fructifera in domo Domini, & sicut mater communis familie nouæ & sancte, ad lucrificandos omnes, se accommodabat omnibus; verbisque & scriptis operibus & orationibus continuis, immensam caritatem suam, & ardentem zelum, de vniuersiuiusque salute, demonstrabat: affligebatur cum afflictis, erigebat lapsos, confirmabat stantes, sustentabat debiles, curabat peccatores, animabat pusillanimes, infirmis & pauperibus præsidium suum offerebat. Et quia certò sciebat, in caritate consistere plenitudinem legis, omnique perfectionis vinculum, non dedigna-

ba-

bat cum humilibus & infirmæ conditionis hominibus conuersari, vici communibus eorum cibus, eandemque viuendi rationem cum eis tenere. Denique consilijs, & responsis suis diuina sapientia plenis, primitiue illi Ecclesie magno adiumento & ornamento erat: illa enim docebat Apostolos, confortabat Martyres, instruebat Confessores, erat speculum Virginum, consolatrix viduarum, admoenebat coniugatos, omnes in vera & Catholica fide confirmabat. Quare verisimile est eius sapientia singulari, exemplo, honestissimisque laboribus non solum iudeos, sed etiam gentiles multos ad fidem conuersos. Accedit his omnibus studium peculiare in colenda paupertate sancta, sciens, quantoperè ea esset à Christo filio suo laudata, & viuo quoque ipse exemplo consecrata. Voluit igitur, ut affirmant quidam auctores, semper viuere inter pauperes & Evangelicas viduas, quæ à primis septem Diaconis ab Apostolis ordinatis, sustentabantur. O ter sancta & admirabilis vidua, & que consue te abiecasti, ut in numero aliarum pauperum esse volueris, & vnà cum illis ex communibus elemosynis viuere, ut in hoc quo-

K que

que perfectum Christianæ paupertatis exemplum mundo relinqueres. Atque hinc cognosci quoque potest profunda eius humilitas. Nam cum illa solita fuerit se in omnibus rebus demittere, & infimam censere Scriptura quoque, dum nomina commemorat eorum qui post ascensionem Christi se receperunt in cœnaculum, cum merito primo loco mentionem facere deberet **MARIE** matris Domini, nihilominus prius nominat omnes Apostolos, tum mulieres, ac postremo **MARIAM IESU** matrem: Quod merito ita contigit, ut nimirum quæ existens prima, se faciebat omnium extremam, prima omnium & suprema fieret: & quæ erat ancilla omnium, fieret regina & domina omnium, & quæ cum ineffabili mansuetudine non solum se postponebat pauperibus viduis, sed etiam mulieribus peccatentibus, quæ ante fuerant peccatrices, merito super ipsos Angelos exaltaretur.

4. **I**AM appropinquabat tēpus, quo hæc sanctissima mater ex hoc mundo migratura erat ad filium: vbi considerata causas, ob quas, etsi fuerit cōcepta sine peccato, congruebat illam per angustā

mor-

mortis portam transire. Ac primò, admodum conueniens fuit, ut Maria, sicut in alijs multis rebus se conformauit Christo, sic etiam in ista se conformaret, eundemque cū filio calicem biberet, atque ita per mortem (sicut & ille fecit) transiret ad gloriam. Ad hæc non expediebat Mariam destitui commodis & fructibus, quos homines ex morte sanctè obita solèr colligere: His enim per mortem accessio fit ad meritum & præmiū, Vnde & mors eorū dicta est pretiosa in cōspectu Domini, verè pretiosa, cū illis nō aliud sit mori, q̄ è retro carcere egredi, & magno onere leuari, attingere periculosæ peregrinationis metā, redire ad patriā, & ingredi portā virg & regni cœlestis. Quāuis aut̄ beatissima virgo verè sit mortua, mag-nū tamē discrimen fuit, inter ipsius, aliorumq; in morte: nullus enim vnquā sanctus exstitit, qui aut maiore desiderio expectārit mortem, aut cōstantiore animo contempserit, aut à thesauro omnium virtutum instructior & paratior ad mortem fuerit. Certè si beati appellantur, qui in Domino moriuntur, quis hac erit beatior, q̄ genuit vitæ aurorem, & mortis destructorem? Et si beati sunt serui illi, qui à Domino

Apo. 14.

Luc. 12.

K 2 re-

redunte inueniuntur vigilantes, quæ beata erit hæc mater, quæ non solum inuenta est vigilans, verum etiam cum summo desiderio expectauit, & recepit tantum hospitem? Et si, sicut scriptum est, *iustus sperat in morte sua*. hoc maiore niti debet fiducia, quo accuratius omnem iustitiæ legem impleuit. Lætare ergo virgo prudentissima, quæ tanta cura adornasti & conseruasti tuam accensam lampadem; nam fieri non potest, vt aut oleum tibi defit, aut vt lampas exstingatur. Sequere ergo tuum dilectum sponsum, imò tuum filium, qui præcedit te, & vocat te, vt possis vna cum illo optatis perfui nuptijs. O quoties cogitandum est virginem lachrymis inter preces mixtis, in sacrificium filio obtulisse ardēs suum cor, pulsando piæ eius aures illis verbis affectu plenis. Dirumpe tandem Domine vincula mea, & educ de hac custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo, vbi me expectant iusti, donec retribuas mihi coronam iustitiæ; Ecce quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus, quando veniam & apparebo ante faciem tuam? Deinde conuertens se ad Angelos,

Proph. 14.

Psal. 141.

Psal. 41.

los, (qui eam continenter tanquã sui Principis matrem visitabant, & aulicorum more eam circumstabãt) ait illis. *Adiuo vos filia Hierusalẽ si inueneritis dilectum meum, vt nunciatis ei, quia amore languo*. Vnde cogita, quomodo purissimi illi spiritus (partim compatiendo materno & amoris plenissimo affectui virginis, partim quia ipsi etiã magno desiderio expectabãt huius reginæ aduentum) supplicãrunt Domino, hoc beneficium gratuitò sibi concedi, vt possint eam deducere & collocare in regio throno ad dextram ipsius in cœlo præparato. O quàm verè dixisti beatissima Virgo te languere amore & dilecti tui desiderio. nã tota vita tua aliud non fuit, quàm continuus quidã languor. vnde à tempore quo genuisti filium tuum, vsq; ad passionem, multarum & variarum persecutionũ, quas ille perpeffus est in vita, timore languisti: deinde toto acerbæ suæ passionis tempore, donec eũ vidisses à morte excitatũ, mortali & extremo dolore languisti. O dulcissime Iesu, q̄ huic matri tuæ fuisti fructus tã lætus & iucundus, cur illi causa es tã diuturni & acerbi martyrij? **CONSIDERA**, quomodo Dominus, de quo scriptum, quod ex-

audiat preces pauperum, & præparati-
onem cordis eorum nihil minus fa-
cere poterit, quam tam iustum & fan-
ctum desiderium dilectæ suæ Matris,
& Angelorum, pro illa supplicantium
exaudire. Quare illico decrevit, ut
Archangelus Gabriel adiret Virginem
filiam Syon, ei que diceret, *Concupi-*
uit rex decorem tuum, & ideo vocat te,
ut venias, & compares te ad cœlestes
& æternas eius nuptias. Ac valde con-
ueniens fuit, angelum illum, qui pri-
mus foelicem illum nuncium de ad-
uentu filij Dei è cœlo in terram vir-
gini attulit, eundem quoque bonum
nuncium adferre de glorioso eius
transitu è terra in cœlum. Nam si de
Apostolo Petro, aliisque multis San-
ctis legitur eos à Domino certiores de
hora mortis redditos, quanto magis
credendū est hunc favorem imprimis
præstitū ab eo dilectissimæ suæ Matri;
quæ semper omnibus illis donis &
charismatibus abundavit, quæ nulli
vnquam sunt concessa? Vt ergo Virgo
tam lætum & desideratum nuncium
audijt, & vocem dilecti sui agnovit, g-
pulsas ad cordis eius portā dicebat illa
amabilia verba: *Aperi soror mea, ami-*
ca mea, colūba mea, immaculata mea,
to.

Psalms 44.

Cant. 2.

tota præ lætitia exultans hæc verba di-
xit, fide & charitate plena, ac tali Matre
verè digna. *Eccc ancilla Domini, fiat*
mibi denovo secundū verbū tuum iam
si sanctus ille Rex David exultavit, cū
illi nunciaretur, quod esset iturus in
domum Domini, quantam putamus
lætiā fuisse huius beatæ matris cū ei
indicatū est, iam iam iter instituendū
ad domum cœlestem? O quomodo
conficiebatur desiderio ex hoc corpore
migrandi, & oculis suis cernendi Do-
minum, filium suum, & perpetue cū
eo permanendi? O dies beatus, o nun-
cius foelix, tanto iucundior, quanto
optabilior. Cum igitur hac de causa
paulatim inciperet viribus deficere,
confidera quemadmodum in vili illo
suo lectulo decubuerit tota diuinis in-
tenta laudibus, & ineffabili quadam
cordis dulcedine & pace absorpta, &
in dilectū suū transformata. In hoc er-
go statu existēs, & tota amore emolli-
ta, visa est hæc spōsæ verba recitare. *Ful-*
sate me floribus, stipate me malis, quia
amore languo. Voluit autē Dominus
novā hic adiungere consolationem, ut
nepē illa, (quod accidit magno illi pa-
triarchæ Iacob) præsentem videret, nō
solū omnes filios suos tunc in vrbe
K 4 de.

Psal. 121.

Cant. 11.

degentes, sed etiam omnes sanctos Apostolos, in diuersis mundi partibus dispersos, qui visu singulari à Domino moniti nõ sine miraculo omnes Hierosolimã peruenērūt, simulq; omnes facili huius dilectæ suæ matris migrationi præsententes adfuerūt in qua, velut nouellæ oliuarum sacrarũ circumdantes lectulũ, haud dubiũ quĩ ex teneritudine, summoq; dolore cordis multas lachrymas profuderint, multi quoque mærentium aliorum gemitus auditi & suspiria, non quidem ratione Mariæ, quæ tantis huius vitæ malis tandem libera, ardens suum diuturnumque explebat desiderium, sed ratione Ecclesiæ adhuc teneræ, quæ absentia talis matris, talisq; Magistræ & gubernatricis acerbũ admodũ vulnus accepit; quippe cuius salutaribus cõsilijs, opera & auctoritate mirum in modum sustentabatur. Verum ex alia parte pendente amabilia illa & extrema verba, quæ sacra virgo, coram illis protulit, sanctas admonitiones, & cohortationes, quibus illos est solata, vt nempe hunc suum è mundo transitum ad veram vitam non cum luctu, sed potius cum gaudio & gratulatione exciperent. Accerte hic lucus

ctus & mærorum coniunctus erat cum magno quodam interno & spiritali gaudio, quod excitati sunt ad hymnos & psalmos in Domini laudem concinendos; scientes, se non perdere Matrem suam, sed potius ad regnum cœlestem præmittere, abire illam tanquam nostram aduocatam, quæ quoniam mater sit nostri iudicis & simul mater misericordiæ, fideliter quoq; & efficaciter negotia salutis nostræ sit tractatura.

G. DEHINC expende, non solum angelorum choros, & omnium Sanctorum in cœlestibus ordinibus existētium agmina, sed etiam ipsum regem gloriæ dignatum fuisse obuiam procedere dilectæ matri suæ, eamque suscipere, atque id postulabat amor talis filij erga talem matrem. Nam si ipse Dominus idem officium præstitit alijs multis sanctis, vt præsens in eorum obitu adesset, quanto potius credendum est idem fecisse illi, quæ tũ natus, tum ardentissimæ caritatis arctissimo vinculo erat coniuncta, & super omnes creaturas dilecta. Vidit igitur MARIA CHRISTVM filium suum illis oculis, quibus eum viderat paulo ante obitum suum B. Stephanus. Vidit eum venientem inter-

medias Angelorum copias, & ad fructu vultu tam hilari & iucundo tendentē, vt tota incomparabili completeretur gaudii & exultatione, quod in tam benignas & amicas manus depositura esset animam suam. Vidit denique desideratam illam faciem admodum pulchram, & vocem dilecti sui suavissimam, inuitantem, vt instar columbæ in dulcium suorum vulnerum foramina, & amabilis lateris sui cavernam intraret, exaudiuit. Unde verisimile est, eam ex diuina filij præsentia viribus quodammodo renouatis, surrexisse, & positus humi genibus, - brachijsque complicatis hæc vltima verba pronunciauissē. *In manus tuas fili commēdo spiritū meum.* Suscipe animam meam tibi tantopere dilectam, quàm puram & immunem ab omni peccato conseruasti. Corpus meum tibi & non terræ commendo. Custodi tabernaculum, in quo tibi habitare libuit, transfer me ad te, qui dignatus es descendere ad me, vt vbi tu fueris, dulcissimus meorum viscerum partus, ibi ego quoque, Mater tua inueniar. Obsecro te quoque vt hos caros meos filios, quos dignatus es vocare tuos fratres, consolari & confortare

Cant. 2.

tare velis, & ad benedictionē mearum manuum, eis nouas & copiosas benedictiones accumulare. Cogita deinde quanta verborum suauitate ei responderit Dominus, dicēs: Veni mater mea benedicta in requiem tuam. Exurge, & veni amica mea, & pulchra inter omnes mulieres, ecce hyems transijt, imber abiit & recessit, veni sponsa mea & immaculata mea, nam odor vnguentorum tuorum, tuarumque pretiosarū virtutum est super odorem omnium aromatū. Quibus verbis auditis, purissimum spiritū suū in manus filij tradidit, breuique & suaui edito suspirio, diuinos oculos suos clausit, innocentissimaque anima ex castissimo illo corpore exijt. Vbi cōsidera, illā, vt aliena semper fuit ab omni carnis corruptione, sic etiā immunē fuisse ab omni dolore mortis, imò benedicta illa anima summa suauitate, & incredibili cum lætitia & corpore excessit, cantantibus & iubilantibus angelis cum tota cœlesti militia, ac in brachia imò in cor dilecti filij sui in infinito amore recepta est. Non audiebantur ibi amplius plangens & lamenta, sed dulces concentus, lætæ iucundæ, harmonia cœlestis. & in tua omnium gratulatio & exultatio.

Cant. 4.

Cant. 4.

COLLOQUIUM.

OMARIA mater gratiæ, & mater misericordiæ, quæ, cum esses innocentissima, exemplo filij, Domini nostri, qui sua morte mortem destruxit, voluisti quoque tua morte lenire, & securiorem reddere mortem nostram: rogo te, per ineffabilem consolationem, quam sensitisti in hora tui transitus, dum coram præsentem aspiceres filium, & omni metu reiecto, in dō cum summo gaudio & securitate spiritum tuum in sanctissimas eius manus commendaris, digneris ultimo vitæ meæ momento, velut misericors mater animæ meæ peccatrici assistere, tuique favoris umbra ab omnibus tuorum inimicorum insidijs & insultibus eam defendere; ut securius possit locum illum periculi plenum transire, & in tuas benedictas manus suscipi, in quas ab hac hora toto corde eam commendo. Nam si tu aduocata nostra mihi fueris propicia, non dubiam spem capere possum filium quoque tuum, Dominum meum non repudiatum eam animam, quæ à sua matre fuerit recepta & commendata.

DO.

DOCUMENTA.

BEATISSIMA *Virgo post Christi filij sui ascensionem, totam se orationi frequentationi Templi Dei, alijsq; pijs & sanctis exercitijs dedit: præbens eare perfectum exemplum; non solum omnibus virginibus, qua desiderant corpore & spiritu se diuino cultui consecrare, sed etiam omnibus Evangelicis viduis, quodnam sit proprium earum officium, & quomodo in hac vita conuersari debeant, hoc est, mundi tumultus, eiusque vanitates defugere, non secus, quam si omnibus rebus mundanis essent mortua, adherere soli Deo, noctu diuq; attendere orationi, meditationi, & priorum sanctorumq; librorum lectioni, sacra templa visere, amare lacrymas, cum Angelis potius, quàm cum hominibus conuersari, continuèq; suspirijs & desiderijs ad cælestia aspirare.*

2. *Mors beatissimæ virgini nullum metum vel maerorem, sed potius consolationem attulit summam; velut suauissimus & incundissimus somnus: illa enim per omnem vitam eam exoptauit, quasi annam ad bonam æterna & cælestia. Hac autem primaria causa est, cur homines tantopere reformident & fugiant mortem, quoniam videlicet, om-*

K. 7

nana

nam sp̄s suam collocarunt in bonis caducis & terrenis, quibus per mortem spoliantur. Si igitur mortē timere nolumus, imitemur hanc nostrā beatam matrem in sanctā & pia vita, eiusdemq; desiderijs non terrenis sed celestibus.

3. CHRISTVS Dominus noster nō modo sanctissimā matrē suā, sed innocentissimū quoq; corpus suū voluit legi mortis subiectum, ut nobis in morte nostrā aliquod esset solatiū eiusq; Matr̄is exēplo magis corroboraremur; ac prater ea ut eodē exēplo possemus nō solum consolari nos ipsos, sed alios quoque in illa extrema & difficili mortis agonia. Nam si illi, qui erant ligna viridia, hoc est, ab omni peccato immunes, voluerunt degustare mortē, quāto magis nos ligna arida, qui onerati sumus peccatis, patienter tolerare debemus hanc pœnā, eandemq; ingredi portam, quā ante nos Christus eiusq; mater ingredi non dubitarunt: cū suo ingressu tam facile & iuendā tam redderint, ut optari potius, quā reformidari debeat.

4. Quemadmodum omnes gratie & privilegia B. Virgini propter nos sube concessa; occasione enim lapsus nostri electa fuit in matrem Salvatōris, ac proinde merito obligatur esse advocata Ecclesie

clesia, omniumq; fidelium, ut salutē consequatur; sic etiam per singularia beneficia, qua illi contigerunt in morte, tenetur facere specialem advocatam & protectricem in morte nostrā. Quare si optamus in extremo illo & tremendo momento ab ea iuvari & defendi, inuocemus Mariam, deuotiq; simus Maria; nullus enim unquam ei deuotus fuit, qui illa hora fuerit ab ea desertus, sed potius magna consolatione affectus.

5. Virgo sanctissima Dei mater, quia Luc. 12, respectum habebat consilium à Domino aliquando datum, de tenendo ultimo loco in hominum conuentibus: voluit ab omnibus haberi & tractari, tanquam omnium vltima & infima. Qua humilitate obtinuit, ut postea in caelo exaltata fuerit supr̄ omnes, in confusionem nostram, qui mereremur ob peccata nostrā existere sub terra; & tamen semper volumus insar olei eminere super alios, nec patimur quēquam nobis anteferris; & si videatur nobis, quod exigua nostrē ratio habeatur, vel non satie magno honore afficiamur, moleste ferimus & turbamur: vnde eniet, ut postea in altera vita, quemadmodum ipse Dominus testatus est, ignominie eijciamur, & nouissimum locum, omnium pedibus subiecti, sentiamus.

23° MEDITAT. DE

*Et Beatissima Virgo, vni à Domino per-
ijt, ita etiam pro sua consolatione obti-
nuit, ut Apostoli omnes presentes illi sub
extremam vitam horam adessent, pra-
bens ea re nobis exemplum, multo magis
nos, qui sumus peccatores, magis auxi-
lio indigemus, debere desiderare & pre-
serrare, ut in obitu nostro aliquos homi-
nes spirituales presentes habeamus,
qui nobis adiumento sint, &
in tanto discrimine
solarium aliquod
submini-
strent.*

DE

Veni coramaberis de capite Amana . cant. 4

D E G L O -
R I O S A A S S V M -
P T I O N E B E A T I S S I M A E
V I R G I N I S M A T R I S
D E I M A R I A E .

M E D I T A T I O I X .
S C R I P T V R A .

Apoc. 12.

S I G N V M magnum apparuit
 in caelo, mulier amicta Sole, &
 Luna sub pedibus eius, & in ca-
 pite eius corona stellarum duode-
 cim.

F I G V R A E .

2. Reg. 6.

R E X David post debellatos o-
 mnes inimicos, videns iam
 regnum suum esse in pace & quie-
 te, inquit Scriptura, recordatus est
 arca testamenti, quae erat in domo
 Obbededom: cumque eam vellet in
 suum transferre palatium, ut ibi in
 maiori

maiori honore & auctoritate esset,
 instituit eam in rem festum admo-
 dum solenne, vario concentu musico-
 rum instrumentorum celebrandum
 ipseque Rex cum toto populo abiit ad
 eam inde amouendam, & cum ma-
 gna laetitia & gratulatione in suum
 palatium adducendam.

2. Cum regis Salomonis mater se ad *Reg. 2.*
 visitandum filium suum conculisset,
 asserit Scriptura, fuisse matri Regis
 preparatum thronum regium, eam-
 que ad eius dexteram consedisse.

3. De Hesther virgine Hebraea com-
 memorat Scriptura, eam à magno *Esth. 2.*
 Rege Assuero amatam supra omnes
 alias mulieres. Unde tantam gratiam
 apud Regem obtinuit, ut eam in spon-
 sam suam elegerit, & capiti eius co-
 ronam regiam imponerit, regni-
 que participem effecerit.

P R O P H E T I A E .

1. **S** Virgo Domine in requiem tuam, tu *Psal. 85.*
 & arca sanctificationis tuae.

2. *Siv-*

- Cant. 2.* 2. *Surge, propera amica mea, columba mea, formosa mea & veni. Iam enim hyems transiit, imber abiit & recessit.*
- Cant. 4.* 3. *Veni de libano sponsa mea, coronaberis.*
- Psal. 72.* 4. *Tenuissimum dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me, & cum gloria suscepisti me.*
- Cant. 8.* 5. *Qua est ista, quæ ascendit de deserto, delictis affluens, innixa super dilectum suum?*
- Psal. 44.* 6. *Aspexit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate.*

CONSIDERATIONES.

Hum. 1.

IAM tempus erat, vt pura illa & innoxia columba, quæ missa est à magno nostro Patre in hunc turbulētum mundum, post inuentam pacem tan-
toperè ab omnibus desideratam, cum ramo oliuæ viridi rediret in arcem, ad eum, qui illam emiserat. Tempus erat, vt virgo sacratissima à Patre celestii huc ad nos missa, pro salute mundi, post allatas tantas generi humano felici suo partu benedictiones, & luctum nostrum in gaudium conuersum, non amplius resonaret in terra, ac nobiscū à terram abiret, sed ad creatorem suū

re-

reuerſa, nouam quoque sua præſentia celestibus ciuibus tanto desiderio cam præstolantibus, conciliaret pacem & lætitiā. Verū primò considera, quibus de causis congruens fuerit, vt sacerum huius innocentissimæ matris corpus non conuerteretur in cinerem & putredinem, sed vnà eū sanctissima anima gloriosum transferretur in cælum. Et primò, sicut beatissima virgo excepta fuit ab illa generali maledictione contra Euam lata in pœnam eius peccati, *In dolore paries filios tuos: sic censetur quoq; excepta à generali pœna, de qua dictum est Adamo. Puluis es, & in puluerem reuerteris.* Hoc enim priuilegium virgini debebatur, ob extimiam sanctitatem & gratiam, qua digna iudicata est, vt in se ipsū Deum reciperet. Adhęc cum MARIAE caro eadem sit cum carne Christi, vt hæc ob dignitatem suæ personæ mansuincorrupta, secundum illud. *Non dabis sanctum tuum videre corruptionem:* ita certè conuenit, & matris carnem incorruptam mansisse: nam putredo & vermes sunt humanæ conditionis peccato inquinatæ opprobrium, à quo opprobrio cum Christus fuerit immunis, immunis fuerit & Maria, cuius carne

Psal. 15.

ne

ne Christus se vestiuit. Et certè a uibus Christianis abominabile videtur, audire sacratissimam carnem, è qua suam carnem Christus sumpsit, & cū diuina natura coniunxit, in cibum datum uerbis. Præterea si Dominus integram seruare uoluit uirginalem uerecundiã suæ matris: cur fas nõ sit credere, quod illã à putredine & foetore alienã cõseruare uoluerit? si enim tanto honore eã affecit in uita, ut super oēs alias mulieres eam tot priuilegijs & prærogatiuis exornãrit, sanè ualde piũ est credere, quod eam etiã in morte hoc singulari priuilegio honorare uoluerit. Accedit, dignum esse, ut Dei thronus, sponsique coelestis thalamus, & sacrum illud Christi tabernaculũ sit ubi ipse est: nõ thesaurum tã preciosum potius in caelo, q̃ in terra cõseruari, congruens est. Ac si Dominus domũ Raab meretriciã euertere noluit, cum reliquis domibus urbis Hiericho, eo quod in illam recepti, & absconditi ad vnã diem fuerint exploratores Iosue, quanto rationabilius domũ uirginis **MARIÆ**, in quam idem Dominus receptus est, & totos nouem menses inhabitauit, conuenit non destrui, nec in cineres dissolui? Si quoque Do-

Eos. 6.

minus dixit seruis suis: *Qui mihi ministrat me sequatur: & ubi ego sum, illic & minister meus erit*, nec dubium sit, beatissimam uirginem fidelius alijs omnibus Christo seruasse, tot annis pro eo laborãdo, eum comitãdo quocunq; iret, & ministrando usq; ad crucem: Si igitur illa nõ est, ubi uult Christus ministros suos esse, ubi erit? Et si ibi est, ubi Christus, sed æqualis reliquis in gratia, quomodo locus datur diuine equitati & iustitiæ, cuiq; rependenti secundum merita? Ergo si Maria dũ uixit, uirtutibus & meritis omnib; præluxit mortalibus, diuina usq; iustitiæ cõgruens est, ut à filio, ad sublimiorẽ, quam ceteri ministri, gradus sit euectã; nempe non anima tantum, sed etiam corpore; imò si de alijs multis legitur, eos in Resurrectione Domini, ex speciali priuilegio vnã cum **CHRISTO**, à mortuis excitatos, resurrexisse, cū quo etiam nunc in gloriosis corporibus regnant in caelo, qua ratione credi potest, priuilegiũ à Christo multis concessum, negatum propriæ matri? Denique nec dubium ullum est, quin Christus id facere potuerit, est. n. omnipotens: modũ quoque, & rationẽ id perficiendi perspectam habuerit, est

est enim infinita sapientia præditus. Voluit quoque facere, quia summè bonus & benignus est. Erat quoque hoc ipsum admodum conueniens vt fieret: nam cum ille madauerit in honore habendâ matrem, conueniens, rationique consentaneum erat, vt hoc honore quoque afficeret matrem suam. Quare & contra dubitationem vllam fecit, & corpus eius incorruptum, & putrefactio nis expers custodiuit; atque in anima & corpore gloriosam in cœlesti regnum subiecit.

2. Legimus sanctum regē Dauidem, post de bellis omnes hostes, & pacificam regni sui possessionem obtentâ, in palatio regio degentem, atrâ Dei tandem recordatum, quæ adhuc in priuatis aedibus Obadedom custodiebatur, sed non tanta veneratione, quâta sacris his reliquijs debebatur. itaque mox imperauit, vt quanta fieri posset religione, & veneratione in suum palatium transferretur, ipseque cum toto populo eò concessit, vt illam exciperet, & comitaretur. Non secus Christus Dominus noster, rex cæli & terræ, post triumphantem de mundo & Satana subactis celebratum, dum in cælo, in pacifica & cœlesti Hierosolyma regna-

ret.

ret, recordatus est sanctæ & diuinæ arcæ, in qua ille elegerat corporaliter habitare, & adhuc sub terra erat. Vnde desiderio ardens transferendi illum in locum digniorem, vt rem omnium longè carissimam, cogitauit illum, quanta posset soleannitate perficere. Quæ de causâ obsecrabant illum quoque Angeli sancti, optantes videre suæ Reginae gloriam & exaltationem, per quam ciuitatis illius cœlestis ruinae erant restauratæ. Idem orabant Patriarchæ & Prophetæ, cum omnibus alijs cœlestium ciuium ordinibus, vt gratiam aliquam rependerent, pro singulari beneficio sibi præstito, quod opera huius matris ab illis tenebris, & vmbra mortis (in quibus tot annis delituerant) sint liberati, & in admirabile lumen ac Domini eorum gloriam translati. Pro hac quoque re supplicabat beatissimæ Virginis anima: videbatur enim conueniens, vt innoxium eius corpus, quod semper ei paruerat, laborumque & afflictionum pro ipso Domino perpefforū, particeps fuerat; particeps quoque fieret præmij, summæque gloriæ, quam in cælo obtinuerat. Similiter & ipsum corpus suis quoque precibus cœlestis sponsi aures

I pul-

Cant. 1.

pulſauit ad quem videtur, dum ſuaui-
ter in illo ſepulcro obdormirer, in hęc
verba locutum, *Oſculetur me oſculo
oris ſui.* Deniq; ſpiritus admirabilis ip-
ſius Domini gemitibus inenarrabilib;
clamās in corde, orabat illum, imò per
eius bonitatem inſinitamque carita-
tem conſtingebat, ad hanc gratiam
& honorem tuę matri tantopere dile-
ctę impertiendum. Permotus ergo hi;
deſiderijs ſanctis, iuſtisq; precib; clemē-
tiſſimus Dominus, cum diuinam ſuā
volūtatē patefeciffet vidiffes ſubito
aperiri cęlos, & angelorum exercitus
deſcendere, q; magno triūpho & iubilo
partim præibant, partim ſequebantur,
partim etiā comitabātur Regē glorię,
qui ipſe ſanctiſſimam matris animam
brachijs ſuis amātiffimē complectens,
adiit campum Gethſemani, vt ibi in-
nocentiſſimum eius corpus inueniret.
Vbi dum dulcia illa, & amoris plenif-
ſima verba pronunciat. *Surge amica
mea, ſpecioſa mea & veni, ſonet vox tua
in auribus meis. Vox enim tua dulcis, et
facies tuā decora nimis. Veni de Libano
ſponſa mea, coronaberis. vno momēto
ſancta illa anima puriſſimo corpori cō-
iuncta eſt, & gratioſis, diuinisq; ocu-
lis ſuis apertis reſpondit, *Ecce, venio, vt**

Cant. 2.
C. 24.

faciam volūtate tuā Deus meus. Quo
dicto, poſtquam velut humilis ancilla
incredibili ſubmiſſione Dominū ado-
raſſet, accepto ab eo oſculo pacis illius,
que exuperat omnē ſenſum, inſinita le-
titia geſtiēs in filij ſui brachia ſe recepit.
3. CORPORE verd illo glorioſo è ſe-
pulchro prodeunte, videre erat è tēra
fulgentem quandam & ſplendidam
emergere aurorā imò nouum quē-
dam ſolem hoc noſtro lucidiorē.
Tunc omnes ſtellę matutinę, ſpiritus
illi angelici, beateque animę, huius
noui ſolis radijs illuſtrate, gratius
cęperunt collucere, & feſtis vocibus
accinere, ſic proſus vt terra & quę
cælum eius laudibus, ſuauiſſimisq;
hymnis & melodijs reſonaret. Quod ſi
de Regina Saba ſcriptum eſt, eam in-
greſſam fuiſſe Hieroſolymam multo
cum comitatu, & diuitijs, camelis por-
tantibus aromata, & aurum inſinitum
nimis, & gemmas pretioſas, cum quæ-
reret Regem Salomonem: quanto
nobiliorem, illuſtriorēq; comita-
tum fuiſſe credimus huius magnę
Reginę & imperatricis, non terrę ſo-
lū, ſed etiā cęli quos theſauros, quan-
tas opes tot donorum & chariſma-
tum cęleſtium à diuina bonitate illi
colla-

244 **MEDITAT. DE**
collatorum secum abstulerit? Quam
varia & odorifera fuerint excellentissi-
marum virtutū eius aromata? Quam
copiosam & resurgens fuerit perfe-
ctissimæ eius charitatis aurum? Quam
pretiosæ tot præstantium prærogati-
uarum gemmæ, quibus supra omnes
alias creaturas à Domino ornata fuit
& exulta? O quam nobile donum
hoc die terra nostra intulit cælo, vt
dum damus & vicissim recipimus,
fælici amicitie vinculo humana diui-
nis, terrena cœlestibus iungerentur.
Sursum ascendit primo fructus terræ
sublimis, vnde postea optima & per-
fecta dona ad nos defluerunt. Itaque
etiam hæc beatissima Virgo ascendens
in altum dabit dona hominibus; nec
enim potest illi, aut potestas, aut vo-
luntas desesse; est enim illa Regina cœli,
est misericors, est denique Vnigeniti
filij Dei mater: tam verò contemplet,
quo modo hæc gloriosa regina eue-
cta sit in cælum, diuina nimirum lu-
ce vndique vestita & circumdata, & in-
star teneræ & delicatæ sponsæ supra
dilectum suum innixæ, sustentato, &
deportata in vlnis eius, quem sæpius in
vlnis suis deportauit, & virgineo suo
pectori applicuit. O quā fœlix remunera-
ratio,

B. VIRGINE. 245
ratio, quam iucundum hoc fuit specta-
culum. Hæc est speciosa illa columba,
quæ, vt canit Ecclesia, visa est ascendere
super riuos aquarum, verè columba
ob singularem suam puritatem &
simplicitatem, & simul speciosa ob di-
uinarum eius virtutum ornatum, &
inestimabilem gloriam. Rectè au-
tem dicit, quod viderit ascendentem
super aquas; nam ascendit innixa super
fontem viuum, super aquas refectio-
nis, de quibus ipse Dominus dixit. Sæ
quis sitit, veniat ad me & bibat: Consi-
dera deinde quanta lætitiæ signa de-
derit nobilis ille comitatus eā cingens.
Legitur de rege Dauide, cum comitare-
tur arcam Dei, illam septem cantorum
choris circumdatam fuisse, suarum vo-
cum, cantionumq; varietate suauissi-
mam edentiū harmoniā & cœcentum:
quales ergo chori erant, qui hodie hæc
viuam Dei arcam stipârunt, nisi chori
Angelorum, Patriarcharū, Prophetarū,
Apostolorū, Martyrū, Cōfessorū
& Virginum, qui omnes vna cantan-
tes dicebant: *Surge Domine in requiem
tuam, tu es arca sanctificationis tue.* Ar *Psal. 131.*
ca terè regia, arca pretiosissima, in
qua totius sanctificationis thesaurus
latebat: arca non iam illa, quam rex
L 2 Dauid

Dauid tanto triumpho comitatus est vsque in suum palatium, quæ à Moyse fuit fabricata, & tabulas continebat legis, sed viua arca, cuius architectus & habitator fuit ipse. Auctor Legis, creator & conditor orbis, ille fabricauit illam, ille comitatus est, imò ille deponit eam in regium suam & cœleste palatium. Itaque meritò in solennitate tam gloriosâ præ gaudio iubilant omnes filij Dei, & singulatum Angeli accinent laudes Virginis, eo quod ipsorum Regem genuisset, & vitam in terra similem suæ, imò plusquam angelicam duxisset. Iubilabant Patriarchæ, quod nata ex eorum stirpe, nobiliores & illustriores quoque ipsos reddidisset. Iubilabant Prophetæ, quia illis primum fuit reuelata, & ab illis varijs modis prægnüciata. Canebant etiam Apostoli, qui tunc ad hæc viuebant in terris, quia ab ea velut matre & Magistra, in multis dogmatibus erant instructi, multorumq; arcanorum & diuinorum mysteriorum conscij per eam facti. Gaudebant similiter Martyres, velut de illa, cuius anima transfixa fuerat doloris gladio, & ideo plusquam Martyr erat, imo omnium martyrum regina. Celebrabatur item à

CON-

Confessoribus, quia quo tempore Christus passus & mortuus est sola intrepidè eum confessa est. Denique & Virgines magnum ei detulère honorem, & suauis concentu eam sunt comitata, eò quod inter illas omnes tenacè rit principatum, atque vnà cum Virginitate meruerit obtinere donum fecunditatis. Hic perpende quântum præ letitia exilerit B. Virgo inter tot laudes, tantas benedictiones, & tot suauissimas cœlestium concentuum voces, & multò amplius, cum videret diuinos filij oculos in se cū tanto amore coniectos, iamque suis brachijs complecteretur tantopere desideratum & questum. Quare meritò vsurpare potuit illa sponsæ verba, *Inueni quò diligis anima mea, tenui eum, nec dimittam.* *Cant. 3.*

4. **C O N S I D E R A**, dum hæc regina tanto cum triumpho & gloria è terra in cœlum perducitur. supernæ Hierusalem ciues admirabundos naturam tam imbecillem tantis refulgere virtutibus & donis, intra se dixisset, *Quæ est ista, qua ascendit de deserto, Cant. 3. delitijs affluens, innixa super dilectum suum?* Quæ verò erât aliæ hæc delitiæ, nisi rarū illud virginittatis decus, cum fecunditatis dono coniunctū? illa singularis,

L 4 pro-

profundaque humilitas, illa ardentissima charitas, ille fauus misericordiae dulcissimus, illa gratiae plenitudo, illa gloriae eius prerogatiua singularis?

Ascendit denique innixa super dilectum suum, vnum idemque facta cum ipso. O felicem matrem, cui diuina maiestas seruiuit pro sustentaculo, quaeque in sui sponsi, filijque vlnis meruit requiescere. O quanta dignitas, quam eximium priuilegium est tam familiariter posse inniti super illum, in cuius facie etiam Angelicae potestates reformidant oculos conijcere. Considera, quid hoc loco primi Angelorum chori, qui in hoc nobili triumpho praebant, responderint. Hec est, dicebant, illud tabernaculum sanctum Syon, manu altissimi fundatum, de quo ille, postea factus homo, natus voluit. Adhaec subiungentes dicebant, *Isa est speciosa inter filias Hierusalem.* Eadem de causa & reliqui Sanctorum chori, qui instar coronae huius sacrae Imperatricis latus stipabant, dicebant: Hec est, cuius profundam humilitate Dominus respexit, in qua magna operatus est, qui potes est, vnde & omnes generationes merito eam beatam praedicant. Cum igitur tanta solemnitate & pompa deducta fue-

at

rit in caelum, cogita quam ineffabili letitia perfusa sit, in ipso ciuitatis Dei ingressu, quanta congratulatione ab omnibus fuerit recepta, quanto honore & gloria hodie à Domino fuerit in domicilium caeli inducta, ut responderet officium hospitalitatis sibi praestitum, cum ingrederetur castellum mundi, hoc est, virginicum eius uterum. nam sicut in terra locus inuentus non est dignior illo virginali templo, in quo **MARIA** hospitium praebuit Dei filio: sic in caelo non fuit locus dignior regali illo folio, in quod ipse **MARIAE** filius matrem suam euexit. Iam quis mente comprehendere poterit, quanto deuotionis affectu omnes illae caelestes legiones illi obuiam processerint, quo concentu, qua celebritate fuerit perducta ad thronum gloriae? Quam sereno vultu, diuinisque amplexibus fuerit à filio recepta, eoque honore, quo tanta mater erat digna; eaque gloria quae tantae matri congruebat. Verè felicia fuerit oscula ab ea infantulo **IESU** data, quando eum in vlnis suis virginis complectebatur, & pectoris sui lacte pascebat. Verum, quanto feliciora putamus fuisse oscula,

3. Reg. 2.

Psal. 44.

Apo. 3.

Tunc, ut scriptum est, *positus est thronus matri Regis, qua sedit ad dexteram eius.* visaque est regina, de qua locutus est Propheta, assistere ad dexteram Regis glorie in veste deaurata, summæ & inestimabilis glorie, innumerabiliū virtutum & perfectionum varietate circumcirca adornata. Tunc illi viginti quatuor seniores, ut est in Apocalypsi, coronas suas deposuerunt ante thronum Dei; hoc est, ante beatam Virginem, in qua, velut in regio throno ipse DEVS requieuit. Et quid aliud per hos seniores significatur, nisi omnes cælestium civium ordines, qui omnes deposuerunt coronas suas, hoc est, victorias, honores, & præmia ad Virginis pedes; hoc ritu testificantes illam esse Reginam suam, & omnibus illis coronis esse digniorem, eò quod in ipsa, plus quam in alijs omnibus resulerit angelorum puritas, Patriarcharum fides, Prophetarum spes, caritas & zelus Apostolorum, constantia Martyrum, Doctorum sapientia, Confessorum temperantia, castitas Virginum & Matrum sæcunditas. Tunc audisses in cælo vocem communem omnium, ex immenso gaudio & lætitia clamantium, *Benedicite & claritas & sapientia.*

874

gratiarum actio, honor, & virtus. & Apo. 19. *fortitudo Deo nostro. Gaudeamus & exultemus, & demus gloriam ei, quia venerunt nuptia agni, & uxor eius preparavit se.* O quanto iubilo, quanta admiratione & gaudio, quam lætis & iucundis vocibus omnes viæ & plateæ celestis civitatis personuerunt? ibi prædicabantur Mariæ laudes, ibi omnibus patebat eius gloria, ibi nomen eius ab omnibus in cælum ferebatur, & merito: quia quo quisque honore & felicitate fruebatur in se is longissime redundabat in MARIA, imò ex abundantia eius plenitudine omnes participabant & gaudebant.

6. *SIGNVM magnum apparuit in Apoc. 12. cælo, mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus eius.* Signum verè magnum est beatissima virgo: quia è longinquo visa est, nempe à Deo ante omnia sæcula præuisa & prædestinata, ut esset vni geniti filij sui Marer, & similiter ab initio mundi fuit à præcis Patribus varijs modis præfigurata & prædicta. Magna quoque est Virgo ob magnitudinem opum, honoris, potentia, & nobilitatis: quæ enim vnquam vel ante, vel post ipsam in mundo reperta est à virtutibus, donisque cælestibus, in quibus

L 7 VC

ab eo, qui dixit, *Sine me nihil potest fieri*. Præterea, ut Luna est admodum mutabilis, & varia; sic Ecclesia varijs mutationibus, persecutionibus, & afflictionibus subiecta est. Vnde nunc plena luce refalget, nunc tota obscuratur, sic ut rectissime dicatur Maria stare supra Lunam, sed sub Sole, utpote media inter solem & Lunam, Christum & Ecclesiam. Nos igitur sacra huius nostræ mediatrix amplectamur vestigia, & supplices pedibus eius deuotissimis precibus eam teneamus, nec deseramus, donec suam nobis impertiat benedictionem.

7. **SEQUITUR** in scriptura. *Et in capite eius coronam stellarum duodecim*. Caput verè dignum coronari stellis, quod suo eximio splendore potius illustrat stellas, quam illustretur & ornetur ab ipsis. Quid verò mirum coronari stellis eam, quæ est amicta Sole? Utinam illarum gemmarum valorem comprehendere quis valeat, ac nominare stellas, è quibus regia illa Mariæ corona fuit contexta. Quid igitur aliud fuisse stellas illas cogitare possumus, quibus illa collucet tam admirabiliter, nisi duodecim prærogatiuas, quibus Maria supra omnes dotata fuit & exornata.

Qua-

Quarum prima est, quod ex singulari Christi filij sui gratia concepta fuerit sine vlla peccati originalis macula, instar fulgentis auroræ, & Stellæ matutinæ, quæ prima lucem veri solis intulit, & annunciauit mundo. Altera prærogatiua & stella huius coronæ est, quod inde à mundi principio natiuitas eius tot modis fuerit præfigurata, & tot illustribus promissis prænunciata. Tertia est, quod prima, neglectis ex libertate spiritus legis Mosæque decretis, Deo virginitatem, mentis quæ & corporis integritatem consecravit. Quarta est, quod tanta reuerentia & submissione, tamque officiosè fuerit saluata à b. Archangelo, ac fixata illam in regio throno supra omnes cælestes Hierarchias considerem vidisset. Quinta prærogatiua fuit, quod in beato utero suo sola Spiritus sancti virtute, nulla ope humana, & sine vlla virginitatis suæ iactura filium conceperit. Sexta est, quod à communi illa & veteri mulierum in dolore filios parientium maledictione immunis fuerit: nam non solum citra dolorem vllum peperit, sed etiam summo cum gaudio & exultatione. Septima est, quod post partum Virgo permanferit: filius e-

sima

nim Dei eodem modo egressus est ex utero matris, quo postea exiuit è sepulchro clauso. Vnde sequitur illam simul fuisse Virginem & Matrem, atque ita consecutam esse benedictionem fecunditatis, vt non amiserit donum Virginitatis. Octaua fuit, quo genuerit filium, qui simul erat Deus, ac prouide verum hominem, simul & verum Deum, quare & merito appellatur Mater Dei. Nona prerogatiua est, quod inde ab exordio conceptionis suae tanta gratiae copia in ea fuerit, vt tota vita neque peccarit, neque peccare potuerit, etiam venialiter; quod de nullo alio sancto, etiam in utero matris sanctificato legimus. Decima est, quod post mortem sacrum eius corpus fuerit integrum, & ab omni corruptione ac putredine liberum conseruatum, non secus quam corpus filij. Undecima, quod paulo post obitum fuerit à Domino resuscitata, animaq; & corpore in caelum gloriosè assumpta. Duodecima, & vltima prerogatiua est, singularis illa gloria, qua nunc in caelo supra omnes beatorum & supra omnes Angelorum choros perfruitur, sic prorsus, vt post Christum ceu Regina & Mater eius primam sedem ad filij sui dextram in caelesti regni

obtineat. Haec ergo sunt pretiosissimae illae, & inaeftimabiles gemmae, ac lucidissimae stellae, quibus magna huius mulieris, & dignissima nostrae Reginae tantopere à Deo honoratae, & ab omnibus creaturis cultae caput exornatum videmus. Quare merito de ea dici potest, quod in eius laudem canit Ecclesia: *Nec primam similem visa est, nec habere sequentem.*

COLLO QVIVM.

O Serenissima Regina, o misericordiae matri, o vita, dulcedo & unica spes nostra, quae hodie cum tanta gloria caeli ascendisti, tuaque singulari pulchritudine, vniuersam ciuitatem Dei exhilarasti, oro te per sponsi huius dilecti, cui inseparabiliter nunc es coniuncta, amorem, vt tantarum deliciarum, quibus in felici patria abundas, nos inopes Eue filios in hac lachrymarum valle exules participes reddere digneris; conuerte, queso, ad nos misericordes & maternos oculos tuos, & deorsum dona & charismata spiritalia demitte, vt, si non mereamur beatæ & laurae illi mensae accumbere tanquam filij, saltem ex micis de sanctissimis tuis manibus cadentibus satiari possimus

tanquam catelli. Quare, ô fidelissima
aduocata, & misericordissima mater
nostra benignè excusare velis insuffi-
cientiam nostram, nobisque conce-
dere, vt precum tuarum beneficio ad
contemplationem & possessionem ce-
lestium tuorum bonorum peruenire
aliquando possimus, vbi fauore &
opera tua gloria coronati, te, filiumq;
tuum d. a. l. c. i. s. s. i. m. u. m. in secula seculor-
um dignè collaudemus, A. M. E. N.

D O C Y M E N T A.

BEATISSIMA Virgo corpore &
anima in calu a s s u m p t a est, vt ibi p r o
nobis officio fungeretur Mediatrici &
aduocatae apud Dominu, tã in corporali-
bus, quã spiritualibus necessitatibus Ita
que si velimus ab ea exaudiri & iuuari,
ac tandem aliquando cõ ea regnare & triu-
phare in caelo, sicut amamus eã imitari, &
semitam illam quam illa percurrit, per-
sequamur. Nam imprimis Virgo vt ad
caelestẽ domum attingeret, tenuit viam
puritatis: sic nos insistenti eius vesti-
gijs oheram dare debemus, vt puritatem
scriptum est, Non intrabit in carnali-
quid coinquinatum S E C V N D O
nuit B. Virgo viã humilitatis: sic nos a-

Apo. 21.

ã imitandam semper debemus hãc vir-
tutem habere in corde, verbis & operi-
bus: submissè de nobis sentiendo, & cum
omnibus colloquia humilia & mansue-
ta instituendo, nec refugiẽdo humilitatis
CHRISTIANE opera, si quando
aut proximi charitas, aut maior Dei glo-
ria postulat. Nisi enim efficiamur sicut
paruuli, inquit Dominus, non intrabi-
mus in regnum caelorum. Tertio ten-
nit B. Virgo viã paupertatis, nihil ha-
bens proprium in hoc mũdo: sic nos si vo-
lamus esse participes optum caelestium, ne-
cessè est, vt cor nostru ab his bonis terre-
nijs & caducis auellamus, cũ dixerit Do-
minus, Facilius esse camelo transire per
foram acis, quã diuitem intrare in re-
gnu caeloru. Quarto trinit B. Virgo viã
charitatis tam erga Deu, quã erga pro-
ximum: sic & nos amere Dei debemus
omnibus alijs rebus, etiã vitæ nostræ an-
teponere, parati potius mori quam diui-
num aliquod præceptu præuicari, de-
bemus item dilatare charitatem in pro-
ximum, compatiendo illi, & in necessi-
tibus tam corporalibus, quam spiri-
tibus illi subueniendo: charitas enim est
Symbolum, & esse Domino, quo dignescit
tur veri Christiani, & discipuli CHRIS-
T I. Quinto beatissima Virgo quo-

Matth. 23.

Matth. 23.

que ambulavit per viam patientiæ in tribulationibus & persecutionibus: per quas necesse est & nos ambulare, si salvari velimus. Nam, ut dicit Apostolus: Non coronabitur, nisi qui legitime certaverit. Denique sicut sanctissima virgo usque ad finem vitæ in his sanctis & pijs actionibus, quibus tantam coronam promeruit in cælo, perseveravit sic satis nobis nõ est, bonam vitam ingredi, sed opus est tot celestis coronæ premium assurgamur, ut in vita pia & sancta usque ad finem perseveremus, cum dixerit Dominus: Qui perseveraverit vivet in æternum. **Matt. 10.**

2. Tim. 2.

2. Cor. 15.

2. Quoniam ceteris & certitudo divinarum mysteriorum Resurrectionis & Ascensionis in cælo Christi Domini nostri plurimum prodest ad salutem nostram. Sic enim Christus, inquit Apostolus, nõ celavit, vana est fides nostra, idcirco Dominus voluit illis tot apparitionibus, tamque varijs argumentis horum vitam manifestare: Sed mater eius sanctissima, quia Resurrectionis eius & Assumptionis in cælum fides non faciebat ad salutem nostram, sed tantum credebat ad maiorem eius honorem & gloriam, idcirco noluit tam manifestare, sed potius id temporis occultare, totam enim curam relinquentes Do-

qui suis temporibus cum summo matris sue honore illud Ecclesia inspiravit. Unde discere possumus, quæ in nostrum honorem reddantur ex parte nostra melius taceri & occultari; Deus enim, quando ad maiorem gloriam eius, & proximorum utilitatem rem emulget ita, si autem redundent in salutem aliorum, nõ modo possunt, sed etiam debent manifestari, exemplo Apostoli, qui ad Corinthios in fide consiliandos, sublimem illam revelatorem suum in tertium cælum profecit.

3. Mater Dei sanctissima, quia ceterum remotionem habebat à terra, & in Deo solo quem adorabat, delectata, idcirco in cælis super omnes angelorum chæros exaltata est. Hic modus est, quem Deus in electis suis remunerandis, & reprobis castigandis tenet: ut quo amplius honoris affectum suam ab amore rerum terrestrium cõmittat, hoc sublimiorem in cælo sedem consequatur. Ceterum, quod affectu & mente magis immensus fuerit terra, voluptatibusque & delictis huius mundi, ac carnis firmius adhaeruit, hoc sancte profundiorum obtinebit sub terra. Itaque si caris cognoscere volumus, quæ seorsum nobis obnoxia sunt, limitibus aut humilibus felixnam infelix, diligenter affectus & desiderii

*cordis nostri indagemus, sicutne celestia,
an carnalia & terrena, atq; hinc affe-
mare poterimus, quid Deus nobiscum fu-
acturus.*

DE NATI-

VITATE S. IOAN-

NIS BAPTISTAE.

MEDITATIO X.

EVANGELIVM.

Luc. 1.

ELISABETH autem impletum
est tempus pariendo, & peperit
filium. Et audierunt vicini
& cognati eius, quia magnificavit
Dominus misericordiam suam
in illa, & congratulabantur ei. Et factum
est in die octavo, venerunt circumcidere
puerum, & vocabant eum nomine
patris sui Zachariam. Et respondens
mater eius, dixit:

quaquam, sed vocabitur Ioannes.
Et dixerunt ad illam. Quia nemo
est in cognatione tua, qui vocetur
hoc nomine. Inuebant autem Pa-
tricius, quem vellet vocari eum.
Et postulans pugillarem, scripsit,
dicens, Ioannes est nomen eius,
& mirati sunt uniuersi. Apertum
est autem illic os eius, & lingua
eius, & loquebatur benedicens
Deo. Et factus est timor super
omnes vicinos eorum, & super omnia
montana Iudaeae divulgabantur
omnia verba haec, & posue-
runt omnes qui audierant in cor-
de suo dicentes. Quis putas, puer
iste erit? Etenim manus Domini e-
rarum cum illo. Et Zacharias pater
eius repletus est Spiritu sancto, &
prophetauit dicens. Benedictus
Dominus Deus Israel, quia visi-
tauit & fecit redemptionem ple-
bis suae.

FIGURAE.

ELISABETH propheta resuscitatus
4. Reg. 4.
saturus filium mulieris Suma.

M

mi-

266 **MEDITAT. DE**
*mitidū pramissit seruum suum Gie-
 xi, mandans ei, vt accingeret lum-
 bos suos, baculumq; suum poneret
 super faciem mortui pueri, quem
 secutus est Propheta, eumq; à morte
 excitauit.*

PROP HET IÆ.

- Mala. 3.* 1. **E**CCĒ ego mitto angelum meum,
 & preparabis viam ante faciem
 meam.
- Psal. 131.* 2. *Parauit lucernam Christo meo.*
- Esa. 49.* 3. *Dominus ab utero vocauit me, &
 ventre matris meae recordatus est nomi-
 nis mei.*
- Luc. 1.* 4. *Tu puer Propheta altissimi voca-
 beris, praebis enim ante faciem Domini
 parare vias eius.*

CONSIDERATIONES.

Pu. 1. **I**N veteri testamento legimus, ma-
 gno propheta Helisæo agētē in mō-
 te Carmelo, filium mulieris Sunami-
 tidis, quæ consueuerat Prophetam ho-
 spitio recipere, mortuum in ea ipsa de-
 mo iacuisse. Vnde mater summo do-
 lore afflicta ilico se contulit ad proph-

B. VIRGINE. 267
 ram, multisq; lachrymis eum roga-
 uit, vt vellet descendere, vt quemad-
 modū suis orationibus & meritis im-
 petrasset filium istum, sic etiam nunc
 mortuum dignaretur vitæ restituere.
 Præmisit tunc Helisæus seruum suum
 Giezi accinctum lumbis cum baculo
 suo, vt eo super faciem pueri defuncti
 posito, quodammodo disponderetur
 ad resuscitationem mox consecuturā.
 Verum inexta mater notis precib. in-
 stans obtinuit, vt Propheta ipse se con-
 ferret ad excitandum filium. Elisæus er-
 go ingressus domum, & locum in quo
 iacebat puer mortuus, clauso ostio ora-
 uit Dominum, & incumbens corpori
 mortuo, ita se contaxit, vt os poneret
 super os eius, & oculos super oculos,
 manus super manus, caloreque suo il-
 lud calcificans resuscitauit, & viuum
 matri suæ restituit. Quis verò est alius
 hic magnus Propheta in monte fe-
 dens, nisi vnigenitus Dei filius, qui
 quæta suspensus fruebatur fœlicitate
 & gloria, totumq; mundum è cœli fa-
 stigio gubernabat? Hic est propheta il-
 le in veteri lege promissus, de quo ad
 populum Israel Moyses in hæc ver-
 ba locutus est: *Prophetam de gente tua,
 & de fratribus tuis, sicut me suscitabit
 ad 2 tibi*

Dent. 18.

tibi Dominus Deus tuus, ipsum studios.
 De hoc eodem Propheta, cum iam ad-
 uenisset, & admiranda opera in mun-
 do patraret, dixerunt turbæ. *Quia Pro-*
pheta magnus surrexit in nobis, & quia
Deus visitauit plebem suam. Verè magnus
 est, quia magnus est Dominus, & ope-
 rù admirabiliù effector. Deinde in pso
 na pueri mortui cõsidera genus huma-
 num, quod miserabiliter mortuum ia-
 cebat, quod misero diuine gratiæ spiritu de-
 stitutum, & per peccatum suum eter-
 næ condemnationi addictum. Hunc
 filiù suù deplorabat Synagoga eius ma-
 ter, cælesti sponso supplicans uocibus il-
 lis Prophetarum & Patriarcharum,
 qui tanto desiderio aduentum salua-
 toris expectabant, rogabantque ut coe-
 los suos inclinaret, & descenderet ad
 restituendam homini eam vitam gra-
 tiæ, quàm in statu innocentia creatu-
 do illum inuenerat. Motus igitur
 Dominus misericordia, partim huma-
 nae misericordiæ magnitudine, partim suæ
 Redemptiæ precibus, de redimendo ho-
 mine delibens, primum ante se emi-
 sit, ut fecerit Elisabeth, seruum suum
 Ioanuem renibus accinctum, quoda-
 liud non designabat, nisi eius conti-
 nentiam & uirginem castitatem. De-

inde misit eù cum suo baculo, quod sig-
 nificauit prædicationem timoris &
 poenitentia, qua Ioannes eos permo-
 uebat, & dura illa corda præparabat,
 ad recipiendum saluatorem post ip-
 sum uenientem. Posuit Ioannes hunc
 baculum super faciem pueri mortui,
 sed non resuscitauit: nam baptismus
 eius non dabat, sed tantum demon-
 strabat gratiam, & ad illam dispone-
 bat. Denique descendit magnus ille
 Propheta ex alto, ad illuminandum &
 uiuificandum sedentes in tenebris &
 umbra mortis. Ad hæc considera, quo-
 modo se infinita illa maiestas contra-
 xerit, & humana natura assumpta se
 abbreviaret, factus paruulus similis no-
 bis. Vnde factum est, ut suæ caritatis
 flammis nos calefaciens, & pectoris no-
 stri glaciem igne suo, quem uenit mit-
 tere in terram dissoluens, morte sua
 nobis restituerit gratiam & vitam æter-
 nam.

2. ELISABETH, tempore pariendi
 completo, peperit filium. Vide quàm
 admirabilis hic infans non solum san-
 guine iunctus, sed etiam conformis
 Christo fuerit in omnib. uitæ actioni-
 bus. Accertè admodum conueniens
 fuit illum, quò Dominus quasi instru-

mento uti voluit ad dandum redemptionis nostræ initium, alijs omnibus ipsi Domino in viuendi ratione esse similes. Vnde & sicut Christus in veteri lege fuit varijs modis præfiguratus & prænunciatus; sic & Ioannes à Prophetis prædictus, & multo ante promissus fuit. Christus ab angelo Gabriele annunciatus est Virgini Mariæ, & sanctum eius nomen simul ab eodem angelo Ioannes patri suo Zachariæ annunciatus est, & proprio nomine appellatus. Christus à primo suæ conceptionis momento fuit sanctissimus, omnis maculæ originalis expertus, & Ioannes quasi à prima sua origine est in utero matris sanctificatus. Christus fuit diuinitus conceptus, & natus ex matre virgine, Ioannes est per miraculum conceptus & natus de matre sterili. In natiuitate Christi angeli Dei dixere gloriam, & pastores gausi sunt in hac verò Ioannis pater benedixit, & laudem Deo dedit. Vicini verò & cognati Elisabeth ei congratulati sunt. Christus multos annos latuit, antequam se manifestaret mundo. Ioannes similiter, puer in desertum secedidit, ibique multis annis delituit, &

tequam initium prædicandi faceret. Christus nunquam literas didicit, sed à primo cõceptionis die plenus fuit diuina sapientia. Sic Ioannes magistrum in terra non habuit, sed à Spiritu sancto, dum adhuc esset in utero matris, fuit institutus. Christus prædicauit penitentiam, & sacramentum Baptismi instituit. Ioannes item penitentiam prædicauit, & primus omnium cepit baptizare aqua, imò ipse Christus fuit à Ioanne baptizatus. **C H R I S T V M** secuti sunt Apostoli, multique discipuli. Ioannes quoque discipulos, multosque suæ doctrinæ imitatores habuit. **C H R I S T V S** ob prædicationem veritatis multas passus est à Iudæis persecutiones, & tandem iniuste ab eis occisus. Ioannes similiter ob dictam veritatem, ab Herode incarceratus est, & Herodiadis tandem opera è medio sublatus. **C H R I S T V S** fuit verus sol, Ioannes verò ardens & resplendens lucerna: **C H R I S T V S** erat filius Dei; Ioannes verò erat eiusdem Dei angelus. Christus erat verbum, Ioannes autem vox verbi: Christus erat magnus ille rex & Dominus, qui venit aditurus possessionem mundi. Ioannes au-

tem fuit eius præcurfor missus ad parandam viam & locum ipsi Domino. Christus erat sponsus cælestis, cui desponsanda fuit fidelium Ecclesia; at loannes fuit amicus sponsi, imò paranymphus & mediator huius spiritualis Matrimonij. Fuit deniq; loannes tantaræ & admirandæ sanctitatis, ut homines in eam opinionem venerint, ipsam esse Christum, hoc est, Messiam à Deo in lege promissum, sed humiliter loannes, potius eligens solidè consistere in seipso, quàm vana opinione hominum efferi supra se, apertè confessus est se non esse Christum. Quæ humilitate meruit fieri & singularis Christi amicus, & plusquam propheta, & post sanctissimam Dei matrem inter omnes natos mulierum maximus.

3. CONSIDERA in hac natiuitate ioannis mysteriorum plena, quomodo natus sit è Patre muto. Zacharias enim, quoniam dubitaret de promissione angeli, vsu linguæ priuatus est; deinde quomodo natus sit ex matre admodum vetula & sterili. Quid verò aliud mutus Zacharias designat nisi vetus testamētum? & loannes, quod nomen significat Domini gratiã, quæ

præ-

præfiguratur nisi nouum? Tunc ergo veteris testamentum amisit vocem & obmutuit, quando veteri successit nouum: cū enim inciperet se prodere gratiã Euãgelij, prophetarum oracula cessant, antiquæ completæ sunt figure, ac ceremoniæ omnes & sacrificia legis finem suum obtinuerunt. Tunc quoque synagoga vetus in Elisabetha in illam vsque horam sterili præfigurata, cepit parere filios gratiæ in Ioanne præsignatos. Atque ideo rectissimè dixit Dominus, Legem & Prophetas in Ioanne completos, & ex illo tempore regnum cælorum vim pati cœpisse. Quid igitur mirum Ioannem sua natiuitate non solum matri, sed vt dixit Angelus, etiam alijs multis, tantam at tubilè lætitiã? sicut Christus, qui est ipsa gratia, attulit quoque sua, non solum mūdum, sed etiam ipsum cælum infinito complendo gaudio. Vnde merito dici potuit Elisabethæ, quod dixit propheta, dum gratularetur Synagoga, quod à Christo facta esset fecunda, & noua, multo que scelicior mater. *Latare, inquit, sterili, quæ non parit decanta laudem, quæ non parturicbas, quoniam multi filij deserta magis, quam eius, quæ habet virum.* Merito ergo &

Isa. 54.

M 5 ma-

iragna ex causa lætata est Elizabeth, omnēsque alij congratulati sunt ei de misericordia ei à Domino præstita, non solum quia Dominus ab ea sustulerat sterilitatis opprobrium, genueratque filium: sed quia genuerat Ioannem, illum, qui stellæ matutinæ instar verum Solem antegressus, veterisque legis nocti finem imponens suo ortu foelix diuinæ & claræ gratiæ luci principium erat daturus.

4. *IN die octauo uenerunt circumcidere puerum.* Fuit Ioannes circumcisus, non quod opus haberet circumcisione (erat enim in ipso matris utero à Spiritu sancto circumcisus, & in Christo spiritualiter baptizatus) sed ad obsequendum legi, & ne populo vllum offendiculum præberet: quod fecit exemplo Christi, cuius Spiritus illi erat, antequam nasceretur, communicatus. Cognati eius cogitabant illi imponere nomen Patris, Zachariæ; is enim motus erat in populo receptus, primogenitum (maximè quando erat vnigenitus) paterno appellare nomine. Verò mater se opponens, voluit eum vocari Ioannem, quod nomen solo ore angeli patefactum eius Patri, cum à matre, utpote post apparitionem angeli mu-

to, Elizabeth cognoscere non potuerunt, necessariò diuina reuelatione didicit. Nam quando ad aduentum virginis repleta Spiritu S. propheticè cognouit Domini præsentiam, simul etiam cognouit officium Præcursoris à filio suo exercendum ac proinde & nomen quo erat appellandus. Cognati verò non contenti hoc nomine, nutu explorarunt voluntatem Patris, qui cum loqui non posset, scripsit dicens, *Ioannes est nomen eius*, quasi dicere vellet. Hoc nomen non impono illi ego, sed iam ante à Deo per angelum illi impositum est. Nomen verè nouum, nomē è cœlo delapsum, nomen, quod quia designat gratiam Dei, non illi solum populo, sed etiam toti mundo attulit lætum nuncium pacis & misericordiæ. Tunc omnes sunt admirati. Tunc nouo, & admirando miraculo aperta Zachariæ lingua cœpit laudare & benedicere Dominum, quia per fidem soluta est, quæ ante per incredulitatem fuerat ligata. Tunc veteris Testamenti os, vsque ad illum (non secus quàm lingua Moyses) ligatum & impeditum loqui cœpit, & clare mysteria nouæque legis gratiam prædicare. Vide quanti meriti fuerit Ioannes,

quia reddita Patri voce, sacerdoti restituit loquendi facultatem, ac præterea illi adiunxit prophetiæ gratiâ. Adhæc linguam, quâ angelus vixerat, dissoluit: & os, quod Gabriel concluderat, Ioannes infantulus aperuit. Quid verò vel dignius vel illustrius hac fide esse potest? quid gloriosius hac religione in qua sterilis concipit, virgo parit, mutus loquitur, infantes adhuc maternis inclusi visceribus toti mundo annuntiant futura gaudia? Ac valdè conueniens fuit, illum, quo inter filios hominum nullus existerat maior, supra omnes sanctos in ipso sui ortus principio tot virtutibus & miraculis eminere, vt huius noui prophetæ aduentu omnes vicini populi his admirabilibus euentis excitati, præpararent se ad aduentum magni Regis, cuius Ioannes erat præcursor & nunci-
us.

5. **QVOD** ad hoc sanctum & mysticū nomen Ioannis attinet, vide quâ benè significet gratiam Dei, ac primo quidem ob diuinæ gratiæ plenitudinem Ioanni communicatam, dum adhuc existeret in utero matris. Secundò, ad significandum tempus gratiæ, quod à Ioanne exordium habuit, vt te-
status

status est Christus illis verbis: *A diebus Ioannis regnum celorum virm patitur.* *Mat. 23.*
Tertio ob gratiæ ipsius excellentiam, quam Ioannes primo omnium erat prædicaturus & annunciaturus mundo, quæ erat peccatorum remissio, & diuinæ gratiæ communicatio humano generi facta. Vnde colligitur dignitas & præstantia Ioannis: nam etiam si omnia alia finem habuerint, & omnia prophetarum oracula contulerint, solum tamen hoc gratiosum nomen ab angelo nominatum antequam conceptus esset, satis esset ad præbendum testimonium singulari gratiæ à Domino illi communicandæ. Et certè dignum fuit, vt diuina gratia, quam petierat illa quæ fuit gratia plena, per eum qui gratia item plenus esset, prædicaretur: ac similiter congruens fuit, vt abundantè gratia ornatus esset ille, qui tanquam hinc distinguere debebat tempus gratiæ à tempore veteris legis. Et eum is primus meruit digito demonstrare præsentem illum Saluatorem, quem lex & Prophetæ venturum promiserant. Felix es Ioannes, quia nomen tuum scriptum fuit in celo, & ore Angeli patefactum, antequam scriberetur in terra, & ore homi-
num.

num publicaretur. Fælix, qui, antequam huius mûdi degustares labores, meruisti recipere prius gratiam quam vitam extra maternum uterum: prius genere lucem cæli, quam terræ. Vnde quomodo vnquam potuisset culpa & peccatum aditum inuenire ad te, cuius animam sanctam Deus inde à prima origine totam occuparat? Verè magnum donum est esse à Spiritu sancto illustratum, sed longe maius esse ab ipso Spiritu repletum. Quare sicut vas balsamo plenum non admittit alterius liquoris mixtionem; sic anima Ioannis (in qua plena regnabat sanctificatio) locum habere non potuit vlla sæculi macula. Quid igitum mirum, si præter legem, qua omnes infantes nascuntur cum fletu, solus Ioannes cum gaudio suâ Natiuitatem præuenerit: prius siquidem diuinas cepti possidere res, quam humanas; prius Deo viuere, quam sibi; & antequam cerneret præsentia, meruit prænunciare futura.

6. ERGO diuulgatis per vicina loca omnibus admirabilibus quæ in Natiuitate Ioannis acciderant, omnes stupore pleni inuicem dicebant. *Qui puer iste erit?* qui vix natus,

fecit tanto stupore plenas? Vide quem admodum hic sanctus spuer necdum loquatur, & tam è sola sua præsentia in mundo, omnes complet admiratione. Nondum in deserto prædicat, nec Christum digito demonstrat, & iam animos commouet & totius populi corda præparat ad recipiendum ipsum. Certè si Ioannes in tam tenera ætatura, dat signa tantæ virtutis, & potentie, quid arbitramur eum facturum in ætate matuta, quando asperimæ vitæ exëplo, & prædicatione, aures populi verberabit, his terribilibus verbis. *progenies viperarum, quis demonstrauit vobis fugere à ventura ira? facite ergo fructum dignum penitentia. Nam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor, qua non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Ac profecto nullo alio vel exemplo, vel spiritu & zelo opus fuit, quâ Ioannis ad frangenda illa dura peiora, comprimendisque tumidos & superbos populi ludaci spiritus. Vnde optimè dixit Angelus (loquens de eo ad patrem Zachariam) illum præcessurum Dominum in Spiritu & virtute Eliæ, cui Ioannes & austeritate vitæ, & loquendi libertate, & diuini honoris.

Matth. 3.

zelo, salutisque animarum fuit simillimus. Iam verò vos simplices turbæ, quæ, dum alter alterum percunctatur, declaratis vos magno desiderio teneri cognoscendi statum futurum huius pueri, primùm quærite à veteribus prophetis, & respondebit vobis Malachias, per cuius os loquens Deus dixit. *Ego enim mitto angelum meum, qui præparabit viam ante faciem meam.* Ioannes igitur Angelus Dei est, & primò quidem ob officij sui dignitatem, quod erat, esse Dei Legatum: nam sicut officium angelorum est res occultas revelare, sic Ioannis officium fuit novæ legis mysteria prædicare, quæ prius erant occulta. Officio quoque angeliungebatur Ioannes, quando peccatores abducebat à malo, & hortabatur ad bonum, illisque cœlestis præmiij & æternæ proponere supplicia. Præterea Ioannes dicitur Angelus ob innocentiam suam virginalem, vitæque angelicæ puritatem, quam in deserto agebat; qua de re & à Christo coram turbis laudatus est. Felix Ioannes: qui tamlem meruit habere suarum virtutum præconem. Vnde verè dici potest, ad maiorem Ioannis gloriam pertinuisse, quod existens homo meruisset virtutum

Mal. 3.

sua vocari Angelus, quam si nomine & natura angelus fuisset. Secundo rogate ab ipso angelo Gabriele. *Quis puer iste erit?* & respondebit vobis id ipsum quod dixit Patri de eo, *Erit enim magnus coram Domino.* Multi superioribus sæculis vocati sunt magni, vt Alexander, Pompeius, & alij, sed hi non coram Deo, sed hominibus tantum fuere magni. Fuerunt deinde alij tempore Legis, vt Abraham, Moyses, David, alijque multi, ob excellentem sanctitatem & virtutem dicti magni, sed nullus eorum magnitudinem & excellentiam attigit Ioannis. Primò enim ille existit magnus in conceptione, tum quia fuit miraculosa, vt pote à parentibus iam etate confectis & sterilibus, tum quia & conceptio, & nomē, & vitæ eius qualitas cælitus, ore angeli fuit annunciata. Fuit quoque magnus post conceptionem, eò quod in vtero materno fuerit sanctificatus, & Spiritu sancto repletus. Secundò magnus fuit ob res admirabiles, quæ, vt diximus, in eius naturate eueniunt. Tertio fuit magnus in totius vitæ suæ progressu, in continentia virginan, in abstinentia, iustitia, fide, prædicatione, sapientia, ac denique in fortitudine & constantia sua

sua pro veritate, usque ad mortē Quir-
to fuit, & est magnus Ioannes, post-
quam ex hac vita excessit, ob remu-
nerationis & præmij celestis magni-
tudinem. nam præter gloriosorum
eius meritorum multitudinem, tribus
sigillatim aureolis & excellentijs in
cælo resulget, quarum prima est
virginitatis; secunda doctrinæ &
prædicationis, tertia illustris marty-
rij. Meritò ergo Ioannes, non so-
luta fuit magus, vt dixit Angelus,
sed etiam, teste Domino Angelorum
inter omnes hominum filios non fuit
maior illo.

7. Deinde vide, quomodo tertio
loco etiam Zacharias Ioannis pater
turbis percunctantibus, *Quis putas
puer iste erit?* responderit, illis verbis,
quæ prophetans ad ipsum puerum di-
xit, *Tu puer propheta alijssimi vocabe-
ris.* Alij quoque veteris Legis sancti ap-
pellabantur, prophetae Dei, at Ioannes
singulariter dictus est Propheta altissi-
mi; nam alij procedente tempore à Spi-
ritu sancto hoc donum obtinuerunt
(vnde & nati sunt, vt postea pro-
phetarent) sed Ioannes sua natiuitate
prædixit Christum, & ex vtero ma-
tris cum salutauit. Alij prophetae
sue

fuerunt à Spiritu sancto illustrati, sed
Ioannes fuit Spiritu sancto repletus.
Fuit quoque Ioannes omnium Pro-
phetarum terminus. Vnde sicut stella
aurore, quò soli vicinior est, apparet
maior, & plus alijs fulget: Sic Ioannes
quia postremus fuit & Christo iustitij
Soli vicinior, fuit maior, alijsque Pro-
phetis illustrior. Imò, sicut illum
bene appellauit Dominus, fuit non
solum Propheta, sed etiam plusquam
propheta. Nam Saluatorem, quem
alij à longè prædixerunt, & cum
desiderio summo eum videndi salutâ-
runt, Ioannes suis oculis contuitus est,
præsentem, in Iordane baptizauit, &
digito monstrauit, dicens, *Ecce agnus
Dei.* tam verò bonæ turbæ, petite
quoque ab ipso CHRISTO, *Quis
putas puer iste erit?* quam opinionem
habeat de illo: & ipse respondebit, illū
nō solum plus esse quàm Prophetam
& quod in mundo non sit alius eo ma-
ior: sed etiā fuisse lucernam ardentem,
& lucentem. Fuit Ioannes verè lucer-
na, quæ luce à Domino communi-
cata, discussis veteris legis tenebris,
cepit cæcum populum illuminare,
vt possit splendorem clarissimi So-
lis post ipsum orituri sustinere. Et
hæc

284 **MEDITAT. DE**
 hæc est lucerna, de qua loquens Deus
 per Prophetam dixit. *Paravi lucernam*
Christo meo. Tunc autem lucerna hæc
 inclusa visceribus, ad æternæ læcis pres-
 entiam, tota fuit diuinæ charitatis
 incendio inflammatæ. Tunc admissi
 veri luminis radijs supernæ gratiæ li-
 quore fuit completa; sic profus, ut ex
 eius plenitudine, cuius & mater parti-
 ceps facta est, adhuc utero clausa virgi-
 nis in Spiritu cognōrit verbi incarnati
 mysterium. Valde autem congruente
 erat, Ioannem, qui venerat ad testifi-
 candam, manifestandamque lucem
 de celo ad illuminandos homines de-
 lapsam, ipsum quoque esse lucem. Ita-
 que Ioannes erat lucerna, quæ primò
 in se ipsa ardenti quadam charitate &
 zelo salutis humanae flagrabat. Secun-
 dò lucebat alijs exhibendo Christum,
 hortandoque populum, ut eum tan-
 quam Messiam, in lege promissum re-
 ciperent, eiusque fidem & doctrinam
 amplecterentur. Lucerna quoque fuit
 alijs, ob splendorem eximiarum virtu-
 tum: erat enim omnibus rarum quod-
 dam humilitatis exemplum, pudici-
 tiæ speculum, virginitatis ornamen-
 tum, lumen sapientiæ, forma inno-

cca

centiæ, exemplar continentiæ, regula
 paupertatis, vivaque & perfecta idea
 poenitentiæ; contemptus mundi, & sui-
 ipsius: Quam poenitentiam, sicut voce
 prædicauit, alijsque persuasit, sic opere
 in se perfecte expressit, quædo quidem
 à teneris annis deserta patria & paren-
 tibus, in horridum se abdidit desertum,
 vbi aspero testus cilicio ex pilis camel-
 lorum textu, vilissimis locustis, melle-
 que syluestri vitam tolerabat, conten-
 tus aqua pro potu, & nuda humo, pro
 lecto: iam si is qui tam copiosa gratia
 in utero matris fuit ditatus & sanctifi-
 catus, & in natiuitate sua tot beneuo-
 lentia diuinæ indicijs à Domino ho-
 noratus, factus est cultor eremi, tanta-
 que seueritate poenitentia carnem suam
 castigauit, quis hominum reperietur,
 qui audeat gloriari vel de sanctitate,
 vel aliqua virtute sine alio? O Ioannes
 inter omnes sanctos sanctissime, mira-
 rituam sanctitatem possidens, imitari
 non possumus. Itaque merito inter om-
 nes hominum filios nullus te maior
 fuit qui fuisti mente & corpore Virgo,
 passione Martyr, prædicatione Doctor,
 reuelationum copia Propheta, conuer-
 satione Sanctus, ac denique imitatio-
 ne Angelus.

8. PO-

7. **POSTREMO**, petite ó turbamur ab ipso Ioanne (sicut petiuerunt Pharisæi, à Pontificibus & Sacerdotibus ad eum missi) *Tu quis es? & respondebit Ego vox clamantis in deserto.* O profunda præcursoris humilitas. Prophetæ, homines, angeli, ipse Deus, tor laudibus illum ornant, & super alios extollunt, sic vs vocent, non hominem, sed Angelum Dei; ipse verò ait se non esse nisi simplicem vocem, & sonum, quoniam illam habet substantiam, sed in aërem euanescebat. Hanc humilitatem non habuit primus Angelus Lucifer, qui voluit vsurpare sibi gloriam diuinitatis; nec habuere patrum nostri parentes, qui diuinæ sapientiæ similitudinem assumere voluerunt. Contra humillimus Ioannes, cum oblatum ei esset & nomen, & dignitas Messia, à quibus homines parati essent ad eum pro Messia recipiendum, constanter tamen hunc honorem repudiavit, imò etiam humiliter se abiecit, asserens, se non solum non esse **CHRISTVM**, sed nec dignum, qui se ad eius abijceret pedes, & corrigiam calcamentorum eius solueret. Vnde Dominus (qui dixerat humiliantem se exultandum) voluit manui, quæ

reputabat indignam tactu ipsius pedum, diuinum suum caput submittere, vt ab eo baptizaretur. Verum quis erat iste clamans in deserto, cuius Ioannes erat Vox, nisi Christus ipse? cuius diuino spiritu Ioannes erat plenus, & per eum loquebatur. Tunc ergo cepit **CHRISTVS** per eius os clamare, quando nimirum adhuc latebat in vtero matris, & cum voce non posset, motu saltem & exultatione conabatur manifestare præsentiam saluatoris. Clamauit etiam Christus per Ioannem, quando natus vocem restituit Patri, & per os eius prophetauit, ac benedixit Dominum **DEVM** Israel, qui dignatus erat visitare & redimere plebem suam. Clamauit item **CHRISTVS** per Ioannem, quando in deserto prædicans, populum hortabatur ad poenitentiam, & ad præparandam viam Domino post se venturo. Tota quoque Ioannis conuersatio in illo deserto, ab ineunte ætate vsque ad mortem, quid aliud fuit quàm continuus Christi clamor ex ipso Ioannis inuitantis homines ad contemptum mundi, ad mortificandam carnem cum poenitentia iam in modo & in morte ipsa Ioannis clamauit **Christus**, ex ipso fidelis sui serui doces

mundum, vitam potius, quam veritatem & iustitiam descendentem. Christus ergo erat qui clamabat. Christus erat aeternum Patris Verbum, & Ioannes erat vox, ac rectè: nam sicut verbum ore expressum, manet infixum animis audientium, vox verò subito euanescit: sic Ioannes instar vocis defecit & præterijt, sed verbum Dei semper creuit, & in æternum manet cordibus fidelium infixū. Ita enim ipse Ioannes loquens de Christo confessus est, dicens; *illum oportet crescere, me autem minui.*

Ioan. 3.

9. CONSIDERA denique quantum gaudium & exultatio fuerit boni illius Zachariae patris Ioannis, cum videret in extrema sua senectate à Domino donatum filio tantæ sanctitatis & expectationis; quando vidit sibi ipsam Domini beneficio, ac filij merito vocem utriusque linguæ restitutum: quando spiritus propheticus plenus, cognovit non solum puerum illum à Domino missum in eius præcursores, sed ipsum Deum, saluatoremque mundi esse vicinum, imò presentem, ut potest Ioanne manifestatum & digito demonstratum. Quare nihil mirum est tantam exultationem circumvallatum,

in diuinas erupisse laudes, & deuotissimum illud accinuisse Canticum, *Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitauit & fecit redemptionem plebi suæ.* Eia anima mea, lætetur & nos cum hoc sancto Propheta, & infinitis laudibus & benedictionibus Dominum Deum veneremur, qui per viscera misericordiae suae dignatus est nos, longissimè per peccata nostra ab isto disunctos, apparendo in carne visitare, quætere & iustificare. Qui visitauit nos misericordis medici instar, ad curandum inueteratum superbiae nostrae vulnus nouo & admirabili suæ humilitatis exemplo. Adhæc fecit redemptionem plebi suæ. Non eramus adhuc plebs eius, quando Dominus in mundum venit, imò inimici potius eius, & plebs diaboli: verum ipse redimendo nos sibi acquisiuit, & ex inimicis amicos fecit, ac in suam plebem elegit. Nam cum venditi essemus sub peccato, & miseræ seruituti antiqui nostri hostis addicti, ille persoluto sanguinis sui pretio gratuito nos liberauit, non enim, teste eius Apostolo, redempti sumus corruptibili auro & argento, de vana nostra conuersatione, sed pretioso sanguine quasi agni immaculati, ut

Luc. 1.

1. Pet. 1.

ex manibus inimicorum nostrorum liberati, possimus illi seruire in sanctitate & iustitia coram illo omnibus diebus nostris. Coeterum in quo staturat mundus, & quo loco erant res nostræ, quando hic cœlestis medicus nascens ex alto nos visitauit? certè, vt bene dicit hic sanctus Propheta, inuenit nos sedentes in tenebris, & vmbra mortis, hoc est diuturna peccati & ignorantie cœcitate oppressos, & antiq̃ hostiæ fraude multis erroribus obnoxios, qui ad æternam mortem nos pertraherent. Vnde benignissimus Dominus noster afferens, veram cognitionis suę lucem nostrorumque errorum tenebras discutens, veram ad patriam cœlestem viam patefecit, & actionum nostrarū gressus direxit, vt illam veritatis viam ingrederemur, quam ille commonstrauit, ac tandem etiam perpetuę pacis domicilium nobis promissum occuparemus. Verum quid Domine dulcissime te permouit, quid impulit, vt gloriosum illum & regium thronum tuum desereres, & in hanc vallem lachrymarum, miseriarumque plenam descenderes? nisi, sicut bene dixit hic Sanctus Propheta, *viscera misericordie tue*, illa intima charitas, illa amoris ple-

L. Ab. 2.

na & veie paterna viscera, ille amor impatiens, quo quodammodo declarabas, te Deum non esse, nisi miserum hominem participem faceres tuę diuinitatis. Hic amor effecit, vt descenderes de cœlo ad nos visitandos. Hic fecit, vt carnem nostram assumeres, vt nobiscum conuersari posses. Hic fecit vt tolerares tantos labores, iniurias, ærumnas; ac denique hic effecit vt patereris, & vitam exponeres pro nobis, vt nos possimus fieri hæredes regni cœlestis. Benedicamus ergo anima mea Dominum nostrum in omni tempore, eius laudes semper sint in ore nostro, continenter eum habeamus in corde & memoria nostras; & virtutes eius preciamur, quoniam ex tantis tenebris nos in admirabile & gloriosum lumen suum vocauit. Eia quis dabit mihi Deus meus, quando veniet dies ille, vt ego quoque emergens ex his tenebris & vmbra mortis, ac beneficio tuo è tot mundi laqueis, & è manibus omnium inimicorum meorum liberatus, sine timore coram te seruiam in sanctitate & iustitia perfectus, omnibus diebus vitæ meæ, iam in omnem æternitatem?

N 2

COL-

COLLO QVIUM.

O Dulcissime Iesu, ó lux vera in tenebris lucens, quæ de cælo descendisti ad illuminandos omnes homines, tuarumque abundantium benedictionum radijs dilectum, & fideliem amicum tuum Ioannem præuenisti, sic vt prius tibi natus sit, quam à ventre prodierit; ante cognóit te Deum suum, quam ipse à mundo agnitus fuerit: quem prætulisti omnibus reliquis veteris Testamenti sanctis, vt præcederet ante faciem tuam velut nuncius, præcursor, & Angelus Dei. Sicut igitur, Domine clementissime, tuæ immensæ bonitati placuit humilem Ioannem ad tantam dignitatem euchariteita rogo, vt pro infinita misericordia tua velis quoque animam meam vehementer per peccata depressam & humiliatam erigere, vt in posterum secum exemplum, salutariaque consilia præcursoris, dirigam pedes meos viam salutis, sicut ulq; per huius glorie sancti merita, mihi misero peccatori concedere velis, vt sicut ille in primo tuo aduentu præ nimio gaudio exultauit: sic etiam ego in secundo tuo ad-

E VIRGINE. 293
 uentum possim gaudere, & vnà cum omnibus angelis & sanctis in gloria tua exultare.

DOCUMENTA.

1. **D**IXIT Angelus Ioannem magnum futurum eorum Dominum. Unde discimus, veram magnitudinem non consistere in amplis dominiis, in opibus, rerumque multarum scientia, sed in virtutibus, & in vita sanctitate, quæ admodum liquebit in altera vita, quando cuique dabitur premium secundum merita, tunc enim iusti & amici Dei, qui in mundo habitati sunt pauperes, contempti, & abiecti, exaltabuntur, & inter primos cæli Senatores collocabuntur. Qui vero in mundo habitati sunt in oculis hominum magni, stabunt sub contemptu pedibus, nisi anteriorem aliquam locum consequantur.
2. Cognati Ioannis urgebant, ne islo, sed Patris potius nomine, vel ab eius uelociter ex familia appellaretur. Verè Zacharias & Elisabeth constituerunt in sua sententia, nec permisissent aliud nomen ei imponi, quam ab Angelo irro patefactum. Quare exemplum datum est parentibus, ne putent honorificum

esse imponere filijs maiorum suorum nomina, qui sepe suere profanis & gentilibus potius quam Christiani, sed nomina Sanctorum & religiosorum, tum quia illa fuerunt hominum Deo gratorum, cum quo etiam nunc regnant in caelo, tum quia seponerem pueri ad sui nominis Sanctum afficiuntur, eiusque virtutibus libentius imitantur, & recipiunt in aduocatum.

3. Ioanni impositum est nomen, cum circumcideretur, ut intelligamus nullius nomen in librum vite referendum, nisi prius cor suum, animique sensus ab omnibus cupiditatibus carnalibus circumciderit, nisi omnibus desiderijs & voluptatibus illicitis mundi & carnis renunciarit: neque enim in vno eodemque de diuisari possunt Deus simul & mundus, delicia diuina, et illecebra carnalis. Vnde si homo elegerit vnum, necessarium est repudiet alterum.

4. Hoc nomen Ioannis interpretatur gratia Dei. Itaque si velimus nos inuenire similes in gratia Dei, quemque dignam gratiam apud diuinum eius beatitudinem obtinere in eis, diligenter exiuiamur vitam nostram, eamque cum vita Ioannis comparemus, cum puritate animi illius, humilitate, poenitentia

sobrietate, seruire, & zelo animas inuadit & secundum progressum, quem in his virtutibus nos fecisse animaduertemus conuenienter vite Ioanni, poterimus quoque adijcere, ad quem gratia gradum peruenimus.

5. Etiam si mater Dei intrasset domum Zachariae patris Ioannis, ibique remansisset mensibus tribus, sua Christi gratia presentia domui illi tantas afferens gratias & benedictiones: non tamen inde vox illi fuit restituta, sed mutus permansit usque ad filij circumcisionem. Vnde dicitur primo, paenas temporales huius saeculi sepe vtilius relinqui hominibus, quam tolli, nempe ab maiorem eorum humilitatem & meritum. Secundum, Dominum solitum relinquere eius modicis & flagella pro peccatorum nostrorum satisfactione. nam et si quam de peccatoribus diuina restituantur gratia, tollatur culpa, & consequenter poena aeterna: nihilominus remanet obligatio alicuius poenae temporalis, quae similibus flagellis expiatur, & tollitur.

6. Zacharias post linguam diuino beneficio solutam mox primo quoque verbo erupit in laudes & benedictiones Dei, informans nos, ut simulatque cognouimus

rimus, nos aliqua gratia spirituali, vel temporali à Domino donatos, ante omnia non ore tantum, sed etiam rebus recidamus gratias, suamq; diuinam Maiestati nos gratos exhibeamus, tum quia Deus ipse in se omni laude & benedictione dignus est, tum ut gratiam acceptam conferuamus, & etiam augetur.

7. Ioannes à puero recepit se in desertum ad agendam poenitentiam, ut intelligamus bonum esse portare iugum Domini à prima adolescentia, bonorumq; operum studio se assuefacere, dum natura adhuc tenera est. nam velut arbor à maturo & indurata potius frangitur, quam flectitur: sic homo, si ab incunte aetate non se inflectit & inclinatur ad bonum, cum ad matum itatem peruenerit, etiam si maxime velit, non poterit tamen, nisi cum summa difficultate, prauam consuetudinem vincere, & ad bonum se inflectere, nisi Deus potenti manu sua ei succurrat.

8. Ioanni satis non fuit in solitudine degere, sed in ea quoq; sanctissimam vitam virtutibusq; plenam traxerat. Vnde colligere possumus, religiosos non debere gloriari, aut securos esse, hoc solonamine, quod versentur in religione, aut

multos annos in ea consumpserint, nisi etiam sanctè & religiose uixerint: imò nihil eis proderit, (sèu potius uehementer euerit, si solo nomine religiosorum contenti sint, & vitam homini non conformem, ut enim ingredi religionem est summa perfectio, ita non rursus in ea religiose, summa damnatio est.

9. Ioannes ut securè propria perfectioni consequenda operam daret, & animam suam immunem à peccato seruaret, hominum conuersationem, & mundi tumultum fugit, docens nimirum exemplo suo, assiduis in mundo custodiendi uita innocentia, & sanctitatem acquiri nam, ut dicit quidam Sanctus, sicut impossibile est arborum in uia publica posse conseruare suos fructus usque ad maturitatem: sic quasi impossibile est, ut homo remansurus in mundo, immunis maneat à peccatis. Et sicut in eodem periculo sunt illæ arbores, quæ licet plantata in horto concluso, foras tamen suos ramos porrigunt, sic ut præseruantes, licet arborem attergere non possint, possunt tamen detigere fructus: sic religiosi, qui existentes in canobis implicent se negotijs secularibus, in magno periculo sunt, ne à diabolo bonorum operum fructibus spolientur.

298 **MEDITAT. DE**

10. Dixit Christus Ioannem esse lucernam ardentem & lucentem. Seruo Dei & Christiano satis non est esse lucernam tantum, hoc est, ut habeat tantum fidem & nomen Christiani sine charitatis ardore, & bonorum operum luce nec satis est hanc lucernam tantum in speciem splendere operibus bonis & pijs, et necesse est, ut in se quoque habeat ardorem charitatis. Nam esse tantum lucernam est summa damnatio, solum splendere alijs magna est vanitas, ardere solum sibi exigui est pretij, sed ardere simul & lucere summa perfectio est.

PROE.

Redemisti nos Domine in sanguine tuo. Apoc.

PROOEMIUM
 IN SEQUEN-
 TES DISCVR-
 SVS,
 DE COMMVNI
 SANCTORVM.

(Al. 44.)
ASTITIT Regina à dextris
trici in vestitu deaurato circum-
data varietate Hæc nobilissi-
 ma Regina tantopere honorata, quam
 coelorum Rex considerare voluit ad suâ
 dexteram, non est aliud, quàm Ecclesia
 eius Spôsa, quæ dicitur assistere Christi
 dexteræ, quia singulariter semper fuit
 ab eo amata, & beneficijs multis affe-
 cta, ac potenti eius manu continen-
 ter custodita. Hæc igitur dicitur varie-
 tate circumdata, eo quod multæ & va-
 riæ sint eius vestes & ornamenta.
 Quot enim fuerunt filiorum eius in to-
 to Sanctorum exercitu virtutes, quot
 dotes & excellentiæ, tot si dicere stes

COMMVNI SS. 301
 totque & tam varia huius Reginæ su-
 per ai regis sponsæ ornamenta. Hæc
 autem omnia vestimenta sunt aurea,
 vel inaurata. Nec aliud hoc aurum de-
 signat, quàm charitatis perfectionem,
 sine qua nullum ornamentum pul-
 chrum, nulla virtus alicuius pretij esse
 potest; reliquæ enim omnes, hæc desti-
 tutæ, ut bene dicit ad Corinthios Apo-
 stolus, nihil sunt. Talia fuerunt orna-
 menta, & pretiosæ in aures ac armillæ,
 datæ Rebeccæ, quando à magno Pa-
 triarcha Abraham, accepta est in spon-
 sam Isaac primogeniti filij sui. Sic in
 Salomonis templo non aliud erat videre,
 nisi purum & mundissimum aurum:
 neq; enim cõuenit in domo Dei quic-
 quâ apparere vile & immundum. Vn-
 de rectè Ecclesia sancta dicitur vesti-
 ta auro, quia tota sancta est, tota pul-
 chra, tota munda, & immaculata. De
 qua dixit Dominus, *Vna est columba*
mea, perfecta mea, immaculata mea ut
existeret sibi gloriosam Ecclesiam non
habentem maculam aut rugam. Viden-
 tur quidè veteres illi sapientes & Philo-
 phi (sicut & hæretici) multa virtutû or-
 namenta similia cû Ecclesia Christi spô-
 sa habuisse. sed magnum erat discrimen;
 licet enim viderentur aureæ,

1. Cor. 13.

Gen. 24.

2. Reg. 6.

Cant. 6.

Ephes. 6.

non tamen erant: quia quæcunque sapientia, quæcunque iustitia, humilitas, patientia, castitas, vel alia quævis virtus, si non refulget auro veræ charitatis, falsâ, & nullius pretij est. Itaque merito depingitur Ecclesia cum veste aurea, quia omnia eius vestimenta hæc nobili diuinaque virtute contexta sunt & confuta. Quanquam verò semper suis induta sit ornamentis, non tamen idcirco omnia apparent. nam aliquando demonstrat se ornatam fide, aliquando spe, nunc charitate, nunc alia virtute, sub qua quodam modo omnes reliquæ delitescunt, vt videri nequeant. Tunc ergo hæc magna Regina primò apparuit vestita & ornata quasi flammea purpura, quando post ascensionem sponsi sui in cœlum descendens amabilis spiritus in ignitarum linguarum specie super Apostolos, ita inflammatuit eorum pectora, vt omni humano timore depulso palam ceperint diuinitatem Christi prædicare, non in ludæa modò, sed etiam in omnibus mundi partibus, & spargentes sua prædicatione diuini ignis flammæ omnium mortalium fide & amore in Christum redemptorem nostrum accenderint. Deinde comparuit hæc nobi-

bilis Regina vestita fide, quando Sancti Apostoli, alique fideles ceperunt conuiscare miracula, aliisque inuisitatis signis, vt hæc re huius cœlestis sponsi præstantiam testificarentur, hominesque ad amplectendam eius legem allicerent. Apparuit quoque ornata spe & fiducia, quando eius filij ceperunt mentem à terrenis attollere ad contemplationem, & desiderium rerum cœlestium, dicentes cum Apostolo, *Cupio dissolui esse cum Christo* & nem cum Propheta. *Situi animam meam ad Deum feram vinum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei?* Postea verò apparuit Ecclesia vestita caritate, quando, vt legitur, *multitudinis credentium erat cor unum, et anima vna*, nec quisquam eorum quæ possidebant aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Apparuit item vestita fortitudine, quando fideles ardentes, diuini honoris accensi zelo tanta libertate prædicabant Christi fidem, animoque intrepido, abiecto omni minarum, cruciarum, ipsiusque mortis metu suis contradictoribus & tyrannis respondebant: sicut responderunt Apostoli, *Si inustum est in conspectu Dei nos peccatis nostris, quæ Deum, iudicatis.*

*Phil. 7.
Ejal. 42.*

Acto. 4.

Acto. 4.

non enim possumus, quæ vidimus & au-
 diuimus nō loqui. Tunc cæperunt ty-
 rannorum persecutiones totiꝫ mun-
 do innotuit illustriſ martyru fortitu-
 do & conſtãtia. Tunc nō modo homi-
 nes robusti, sed etiam tenere virgūcu-
 læ, & pueri certatim cum magno gau-
 dio & promptitudine ad martyrium
 currebant, parati pro defensione verita-
 tis Christianæ profunderē sanguinem
 & vitam. Deinde vestiuit ſc Ecclesia
 sancta, veste prudentiæ & sapientiæ eo
 tempore, quo in ea florere tot sancti
 Doctores & Patres, qui sua doctrina,
 prædicatione, diuinisque scriptis con-
 tra fraudes & corruptelas hereticorum
 Ecclesiam defenderunt, firmiorem-
 que & illustriorem reddiderunt. Appa-
 ruit adhuc vestita temperantia, quado
 tot eius filij contempto mundo cum
 eius vanitatibus, desiderio vitæ perfe-
 ctæ cum innumeris Sanctis Monachis
 deserta, & tot religiosis congregatiōni-
 bus, Virginumq; choris claustra & cæ-
 nobia complerunt. Huiusmodi ergo
 sunt ornamenta, & aureæ vestes huius
 dilectæ Domini sponsæ, Ecclesiæ San-
 ctæ matris nostræ. iã si ob tantã varieta-
 tem & venustatem virtutum, quæ in
 terra reperiuntur in hominibus san-
 ctis

ctis & iustis, licet non sine imperfe-
 ctione, apparet ita bella & admirabilis
 Ecclesia militans: quid erit videre in cæ-
 lo Ecclesiam triumphãtem, illã dilectã
 sponsam agni, quando sine vlla ma-
 cula aut ruga illi licebit, vt scribit in *Apoc. 9.*
 Apocalypsi beatissimus Ioannes, se-
 terram obtegere & adornare candida &
 fulgenti byllo, quando intra innume-
 rabiliū Angelorum, Sanctorumque
 splendores, in veste aurea consumma-
 tæ perfectissimiq; charitatis, cum bel-
 la omnium virtutum varietate, suo-
 rumq; gloriosorum filiorum meritis
 apparebit oriente auro gratiosior, lu-
 na pulchrior, & sole ipso elegãtior? Hęc
 est illa ciuitas sancta, illa Hierusalẽ no-
 ua, quam idem Euangelista vidit descẽ-
 dentem de celo, manibus Dei præpa-
 ratam, & sponte suo celesti ornatam,
 in qua ipse Deus habitat cū omnibus
 suis sanctis, & ipsi cum ipso in æternũ.
 Reſtat nunc, vt postquam vidimus va-
 rietatem vestium & ornamentorum
 Matris, videamus quoque ornamenta
 & cultum filiorum, qui post aduentũ
 sponsi sui in terram, deinceps florue-
 unt, & vsq; ad finem mũdi in hac mi-
 tante Ecclesia florebut.

IN COM-
MUNE APO-
STOLORVM.
DISCVRSVS I.
EVANGELIVM.

Mat. 9. 10.

Mat. 3. 6.

Luc. 6. 9.

CVM dies factus esset, IESVS vocavit ad se discipulos suos quos voluit, & elegit duodecim ex illis, & fecit ut essent duodecim cum illo, quos vocavit Apostolos, ut eos postea mitteret ad prædicandum, ut Simonem quem mutato nomine vocavit Petrum, & Andræam fratrem eius, & Iacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem dicitur Jacobi, Philippû & Bartholomæum, Matthæum & Thomam, Iacobum Alphæi, & Simonem Cananæum, Iudam Jacobi, & Iudam Iscariotem, qui postea eum tradidit. Et videns Iesus turbas misericordia motus super illas
quia

quia erant afflictæ, & iacebant sicut oves non habentes pastorem, dixit ad discipulos. Mellis multa, operarij autem pauci, & convocatis ad se duodecim, cepit eos mittere binos, & præcepit illis. Ite & prædicate, quia appropinquavit regnum celorum, infirmos sanate, mortuos resuscitate, leprosos mundate, dæmones eijcite, gratis date quæ gratis accepistis. Nolite possidere aurum vel argentum, nec pecuniam, nec quicquam per viam portate, non sacculum, nec virgam nec panem, nec duas tunicas, quia operarius est dignus cibo suo. Ecce ego mitto vos tanquam oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.

Vos amici mei eritis, si feceritis, quæ ego præcipio vobis. Iam non dico vos servos, quia servus nescit quid faciat dominus eius, Vos autem dixi amicos, quia omnia quæcumque audivi à Patre meo nunc feci vobis. Non vos me elegistis, sed ego

IOH. 13.

308 DISCVRSVS. DE
 ego elegi vos: & posui vos, vt eatis,
 & fructum afferatis, & fructus ve-
 ster maneat, vt quodcunque peti-
 eritis Patrem in nomine meo, det
 vobis. Hæc mando vobis, vt diliga-
 tis inuicem. Si mundus vos odit,
 scitote quia me priorem vobis o-
 dio habuit. Si de mundo fuissetis:
 mundus quod suum erat diligeret:
 quia verò de mundo non estis, sed
 ego elegi vos de mûdo, propterea
 odit vos mundus.

Mat. 28.
 Mar. 16.

Denique Iesus, (post suam re-
 surrectionem) apparens discipu-
 lis suis, dixit illis. Data est mihi o-
 mnis potestas in cœlo & in terra.
 Ite ergo in vniuersum orbem, &
 docete omnes gentes, & prædicate
 Euangelium omni creaturæ, bap-
 zantes illos in nomine Patris, &
 Filii, & Spiritus sancti, docen-
 tes eos seruare omnia quæ-
 cunque præcepi
 vobis.

FIGV.

COMMVNI SS. 309
 FIGVRAE.

1. **I**ACOB Patriarcha habuit *Gen. 31.*
 filios duodecim Patriarchas, *Exod. 1.*
 a quibus descendit & originem tra-
 xit totus populus Dei.
2. *Moyfes elegit duodecim Prin-* *Exod. 18.*
cipes in duces totius populi Israhel, *Num. 1 2.*
 dum in itinere essent in terram pro-
 missionis: atque hi Principes quoque
 erant illi qui cum suis tentorijs
 stabant circum tabernaculum & ar-
 cam Domini.
3. *Moyfes misit duodecim explora-* *Num. 13.*
tores ad considerandam terram pro-
 missionis, quam erat occupaturus.
4. *Salomon constituit duodecim* *3. Reg. 4.*
praefectos populi Israhel. quorum
officium erat domui regia procurat-
ricium.

PROPHE TIAE.

1. **P**RO patribus tuis nati sunt tibi *Psal. 44.*
 filij, constituit eos Principes super
 omnem terram.
2. *In omnem terram exiuit sonus eorum, Psal. 5.*
 & in fines orbis terra verba eorum.
3. *Com-*

Jerem. 16. 3. *Constitui super vos speculatores, au-
dite vocem tubæ.*

Isa. 62. 4. *Super muros tuos Hierusalem consti-
tui custodes toto die & tota nocte, in per-
petuum non tacebunt.*

Isa. 12. 5. *Quam pulchri super montes pedes an-
nunciatis, & predicatis pacē, annun-
ciatis bona, predicatis salutē, dicētis,
Stetit gnabit Deus tuus?*

Isa. 60. 6. *Qui sunt isti, qui ut nubes volant, et
quasi columbæ ad fenestras suas?*

Abid. 7. *Mittam ex eis qui saluti fuerint ad-
gentes in mare, in Africam & Lybiam
tenentes sagittam, in Italiam et Græciā,
ad insulas longè & annuntiabunt glo-
riam meam gentibus.*

CONSIDERATIONES.

Punct. 1. **S**ANCTISSIMVS rex & Pro-
pheta David, considerans excelsa
Domini opera, speciatim creationem,
gubernationem, & admirabilem stu-
pendumque machinæ mundi ordi-
nem, exclamavit in hæc verba, *Quam
magnificata sunt opera tua Domine, om-
nia in sapientia fecisti.* Magnam pro-
fecto sapientiam Deus demonstravit
in creatione cæli & terræ, illud tanta
astutorum, signorumque celestium,
hæc verò plantarum & animalium

Vario-

varietate ornando. Deinde in creati-
one duorum clarissimorum mundi
oculorum, magnorumque luminari-
um, Solis & Lunæ, ut lumen præbe-
rent omnibus terræ partibus, ac dies,
aliæque anni temporis distinguerent.
Sed si magna fuit sapientia hunc mun-
dum condere, non minor certe boni-
tas fuit illum gubernare; nam cum
ipse solus solo voluntatis suæ nutu po-
tuerit illum gubernare, sicut potuit
creare, voluit tamen creaturis suis et-
iam ad honorandum illas, hanc po-
testatem committere. Non satis fuit
benignissimo Domino communicare
illis suam esse, se etiam vim & facul-
tatem dare ut alijs communicarent
esse; ut cum aliquas earum voluit esse
cautos effectrices, à quibus aliarum
perfectio & administratio penderet
atque ita firiliores reddere suo condi-
tori D. o. Quemadmodum experien-
tia te viderimus cælis, & particulatim
planetis, signisque cælestibus à Do-
mino communicatam vim influendi
in hæc inferiora, fecundandi terram,
efficiendiq; ut arbores omnes, cæteræ-
que plantæ temporibus statis opera
hominis exultæ fructus suos produ-
cant. Iam verò non minus, sed magis

ad-

admirabilem in sapientia & bonitate demonstravit se Deus in fabrica & gubernatione Ecclesie, mundi noui, nec enim aliud Ecclesia est, quam mundus, non materialis sed spiritualis, non terrenus sed celestis, in quo mundo pariter cœlum est & terra, partes superiores & inferiores, hoc est, status & gradus, alij sublimiores, alij humiliores, alij perfectiores, minus perfecti alij. In hac terra quoque reperiuntur diuersa animalia, alia munda, alia immunda, hoc est, boni & mali, iusti & peccatores. Sunt quoque in ea varice plantæ & arbores, alia vtilis & frugifera, alia syluestres & infrugifera, de quibus scriptum est, eas excidendas, & in ignem proijciendas. Ex alia parte, sicut Deus in hoc mundo materiali vititur creaturis superioribus, hoc est, corporibus celestibus, pro gubernatione & perfectione inferiorum; sic mundus hic spiritualis Ecclesie ab eo ornatus est suis cœlis, stellisq; & signis celestibus, quorum opera, velut causarum secundarum, gubernat, promouet, & dirigit animas fidelium, vt producant fructum vite & salutem consequantur. Quid vero aliud sunt hæ stellæ, nisi illæ, de quibus loquens Apostolus dixit, *Quisquam*

quidem posuit Deus in Ecclesia, primii 1. Cor. 12. *Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationum, opulationes, gubernationes, genera linguarum.* itaque Ecclesie prælati, predicatores & pastores populi fidelis, sunt huius cœli spirituales stellæ, in quo cœlo super omnes alios resplendent duo illa maxima & lucidissima luminaria. Quorum primum est Christus Dominus noster, qui est clarissimus ille Sol iustitie, illa vera lux, quæ illuminat omnes homines: lux quæ non solum lucet in his partibus interioribus Ecclesie, sed omne etiam lumen & vim alijs omnibus Ecclesie eiusdem stellis communicat, imò etiam radios suos vsq; ad supernam Ecclesie triumphantis Hierusalem porrigit, illuminatq; & inflammat cœlestes ciues & angelicos spiritus, qui tanto desiderio ardent contuendi gloriosam eius faciem. Deinde alterum luminare, quid aliud est præter Matrem illâ beatissimam, quæ genuit ipsum solem, illam purissimam Virginem, quam, feri *Cant. 6.* ptum est, pulchram esse vt lunam; quæ ex abundantia lucis ab eodẽ sole communicatæ, resplendet in nocte huius sæculi, velut refugium, mediatrix, & ad-

aduocata omnium peccatorum. Post hæc autem nobilissima luminaria, inter omnia astra, interq; eos quos Dominus gubernandæ Ecclesiæ suæ profecit, suosque cooperatores in operæ humanæ salutis esse voluit, primum locum tenent sancti Apostoli, qui duodecim signorum cælestium instar resurgunt in Ecclesiâ, suæque doctrinæ, miraculorum, vimorumque exemplorum influxu & luce, ex toto orbeterarum vberissimum retulerunt fructu, fidemque Christi in toto mundo plantarunt & propagarunt. Hi quoque suæ duodecim illæ lucètes stellæ, quas sanctus iste Euangelista, in speciem coronæ impositas vidit capiti magnæ mulieris, quæ apparuit in celo amicta Sole & Luna sub pedibus eius: nam hæc mulier aliud non designabat, nisi ipsam Ecclesiam sanctam, quæ in primis suis initijs mirabilibus horum duodecim Patrum operibus, velut à duodecim lucidissimis stellis fuit adornata & illustrata.

2. CIRCA hoc Apostolatus officium in Dei Ecclesiâ tam exitium & singulare. Primò consideranda est beatissimorum Apostolorum electio. Secundò huius numeri mystici significatio.

tertio, Apostolici officij dignitas. Quarto, ampla eius potestas. Quintò, fructus ex ea in mundo consecutus. Et primò circa vocationem & electionem horum gloriosorum Sanctorum consideranda, Filium Dei, vt fortem illum armatum expugnaret, & è mundo exterminaret, in quo tot iam sæculus regnarat, simulq; vniuersum genus humanum dura sua seruitute liberaret, non è cælo euocasse angelorum legiones, nec coegisse horum exercitus, sed ex tot hominum millibus elegerit tantum duodecim. Et cum in orbe terrarum tot essent Reges, Principes, aliq; viri illustres, tanta quoque doctorum, sapientum, & eloquentium hominum turba, nullum tamen ex illis delegit æterna sapientia, sed homines pauperes, simplices & indoctos, vt testatur Apostolus, *Videte, inquit, fratres vocatione vestra, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles sed quæ illa sunt mundi elegit Deus, vt confundat sapientes, & insipientes mundi elegit Deus, vt confundat fortia, & ignobilia mundi. Et contemptibilia elegit Deus, & ea quæ non sunt, vt ea quæ sunt destrueret.* Erat mundus similis magnæ statuæ, quæ in somnis vidit rex Nabucho *Dan. 2.*

donosor, cuius caput erat aureum, pectus cum brachijs argenteum, venter cum femoribus ex ære, tibiæ cum pedibus ferreæ. Quibus metallis significabatur dignitas, opes & potentia monarchiarum & principatum, qui diuersis temporibus existuri erant in mūdo. Deus verò deiecit eam superbam illam statuam, non immisit in eam de celo aut sagittas, aut ignem; nec effecit vt in eam caderent montes, sed exiguū lapillum sine manibus hominum voluit è monte abscindi, quo percussi pedes vt fuerunt, totus iste colossus concidit, & in puluerem redactus est. Hic autem lapillus paulatim augetur creuit in montem ingentem, vt sua amplitudine cōpleret totā terram. Quid vero aliud fuit hic exiguus lapis, nisi Christus? de quo scriptū est. *Petrus erat Christus. q. natus sine opa hōinis ex monte virginali, tunc percussit & demolitus est hanc statuam, quando stultitia crucis, & ignominiosa morte pūdefecit mundi superbiam, humanā sapientiam stultam reddidit, & regnum diaboli destruxit. Tuncq; lapillus iam paruus & contemptus creuit, & totum mundum impleuit, quando hi dūcīpuli sui pauperes ab opibus terrenis, sol-*

1. Cor. 10.

dūctes in fide, & celi sibus virtutibus, profanas aras cultumq; sacrilegā idolorum destruxerunt, & totū mundum gloria & fide Christi imp'ērunt. Tunc huius mundi Princeps fuit eiectus foras, & Christus mansit Princeps & Dominus vniuersi, *Rex Regum, & Dominus dominantium*. Secūndū illud de eo prophetatum. *Dominabitur à mari usq; ad mare, & à flumine usq; ad terminos orbis terrarum.* Vbi vide, Deum non subiecisse sue legi populos auctoritate & potentia sicut opum, sed prædicatione pauperum, & simplicū hominum Imperatores, Monarchas, & Reges mundi obedientiæ fidei Christianæ subdidisse. Similiter nec opera sapientum & magnorum oratorum vocasse suos pauperes piscatores, sed contra opera idiotarum piscatorum conuertisse, & ad se attraxisse sapientes Philophos & oratores mundi. Sicut quoque in vetere Testamento Deus ad hāgendam Regis Pharaonis superbiam nō immisit in eum leones, aut tigides aut armatas copias, sed exiguas muscas & ranunculas. Similiter ad edomandū tyranni Holofernis arrogantiā, non vius est nisi opera imbecillis sexus, nēpe foeminae Hebrææ. Ad delendum

Apec 19.

Psal. 71.

E. cod. 3.

Iudith. 13.

Iud. 7.

item potentem & innumerabilem Medianitarum exercitum, non nisi paucorum hominum manu usus est, qui in manibus loco armorum aliud non habebant, nisi lagenas terreas, in quibus erat accensa lampas, & vnam tubam. Eodem modo celestis ille dux ad pudefaciendam superbam huius mundi sapientiam misit homines contemptos, & instar agnorum mansuetos, ut contra ferocissimos lupos depugnarent ad eos conuertendos, & à lupis in agnos transformandos. Erant verè sancti Apostoli, ut vasa fictilia, debiles, & contempti, sed pectora eorum ardenti salutis animarum zelo flagrabat. Erant enim tubæ, quæ non solum perterruerunt inferni potestates, sed etiam ex omnibus terræ partibus sub vnum caput in vnam Ecclesiam populum Dei electum conuocauerunt & congregauerunt. Hæc gloria Christi est, & in huiusmodi electione personarum infinitam & admirabilem sapientiam suam demonstrauit. Quod fecit, ut agnoscerent se ad Apostolicam dignitatem vocatos non merito suo vel sufficientia, sed ex mera gratia & bonitate Domini. Qui ita voluit, cui ita placuit, quemadmodum & ipse dixit. *Non vos me elegistis*

Ierem. 7.

Ierem. 15.

(61)

Sed ego elegi vos. ut nimirum efficerentur humiliores, quando viderent in se nihil esse, vnde tam sublimi officio & statu digni videri possint. Deinde speciatim Dominus elegit Apostolos pauperes, ut exuti omnibus curis & sollicitudinibus temporalibus, in prædicatione Euangelij essent præpiores, suoque exemplo melius alijs persuadere possent paupertatem Euangelicam. Elegit quoque simplices & ignorantes, ut fructus ab ijs colligendus non attribueretur magne eorum sapientie & prudentie, sed diuinæ tantum potentie atque ita mundo innotesceret, propagationem Euangelij non humanum, sed diuinum opus fuisse. Denique elegit eos imperfectos & peccatores, ut quoniam futuri erant pastores vniuersales totius mundi, ex propria fragilitate, quam in se experti essent, & ex misericordia quam à Deo recepissent, discerent, quantum deberent aliorum infirmitatibus compati, quantamque misericordiam erga alios exercere. Tales congruebat esse primos pastores & Doctores generis humani, pauperes, humiles & mansuetos, & tales etiam pro infinita sua misericordia Dominus nobis dedit.

3. **CONSIDERA** deinde nomen & numerum huius chori Apostolicæ nam vt scriptum est, elegit & voluit eam esse duodecim; & appellari Apostolos, quod nomē significat, missum, vel legatum, & rectè Hi enim fuerunt illi Legati, & sælices nuncij ab ipso Domino emissi ad annuncian- dum Euangelium nouum in vniuerso mundo. Voluit deinde esse duodecim, ob magnum mysterium hoc numero comprehensum, continet enim ter quaternarium numerum, & quater ternarium, qua re aliud nõ significatur, quàm Apostolos fore primos, qui in quatuor mundi partibus prædicaturi & perfecturi essent sanctissimæ Trinitatis gloriam & fidem, mysterium in illam horam vsque occultum, & à paucis cognitum. Secundò voluit esse duodecim ad complendas veteris legis figuras, in qua sacer hic numerus varijs modis fuit vsurpatus & celebratus. Neque enim aliud duodecim fontes à populo Israhel reperti in deserto Helim significauerunt, nisi aquas gratiæ Euangelicæ, quibus in duodecim fontes Apostoli irrigauerunt omnes partes terræ. Similiter duodecim lapides pretiosi in Rationaliante summi veteris legis Sacer-

Luc. 6.

Exod. 25.

Exod. 28.

Et

dotis pectus collocati, non aliud designabant, quàm Apostolos duodecim, quos Christus summus Sacerdos & Pontifex noster ornamenti loco collocavit in sua sacra veste, quæ est Ecclesia Catholica, in qua hi gloriosi sancti virtutum sanctitatisque exemplo gemmarum pretiosissimarum insar relucet. Sed & duodecim panes propositionis, qui continenter erant in templo in conspectu Domini optimè præfigurabāt hos duodecim Apostolos, qui tua doctrina & prædicatione quasi sacris panibus omnes mundi populos pauerūt. Nec minus in duodecim lapidibus, ex quibus constructum erat Dei altare mysticè præmonstrati sunt duodecim Apostoli, velut illi, ex quibus tanquam viuus lapidibus Dominus suam Ecclesiam fabricauit. Congruentissimè quoque possunt comparari duodecim bubus æneis, sustentantibus magnum illud vas, dictum mare æneum, quod erat in templo, præfigurans baptismum; nam Apostoli primi fuerunt, qui hoc sacramentum in salutem populi fidelis administrarūt. Item duodecim leonibus in throno Regis Salomonis exculptis, quia non solum suo immenso rugitu intar leonū famelicorum cur-

Exod. 25.

Deut. 24.

Deut. 27.

3. Reg. 18.

3. Reg. 7.

3. Reg. 10.

rentes ad prædam salutis animarum totum mundum complerunt, verum etiam magna vi & robore persecutoribus omnibusque fidei hostibus sese opposuerunt. Hi denique sunt duodecim illa pretiosa fundamenta nouæ & sanctæ ciuitatis Hierusalem, quam tanquam sponsam ornatam vidit sanctus Euangelista de coelo descendentem. Nam hi gloriosi principes illi fuere qui solida sua doctrina, pretiosisque meritis Ecclesiam Dei fundarunt & sustentarunt: lapides verè pretiosi, quia pretiosa morte pro Christo tolerata tantam gloriam attulerunt Christo, & Ecclesiæ eius splendorem tantum: nec solum fuerunt lapides, sed altissimi montes, & montes sancti: supra quos (sicut scriptum est) posita sunt fundamenta Sion ciuitatis Dei. Et rectè vocantur montes, quia sancti Apostoli quasi montes primis solis iustitiæ radijs illustrati sunt, & celestium donorum imbre perfusi. Ecce Apostoli, qui confessione sua celestis patriæ fundamētum, sanctis moribus erexerunt, exemplis virtutum adornarunt, miraculis dilatarunt, & sanguine proprio dedicarunt.

4. IAM verò considera dignitatem & ex-

& excellentiam officij Apostolici. Et primo, quàm magna & singularis gratia fuerit, eos ex omnibus totius mundi hominibus seligi, vt in terra familiariter conuersaretur cum Domino totius orbis, assidere eius mensæ, semper diuinum illum vultum gratiæ plenum contemplari, salutarem & cælestem eius doctrinam continenter audire, eius admiranda opera oculis vsurpare, esse de lectos noui Testamenti ministros, & diuinorum mylteriorum dispensatores. ALIÆ dignitas & prærogatiua S. Apostolorum fuit, quod essent lapides primi collocati, & immediatè fundati, super lapide angulari Christo Iesu supremo sanctæ Ecclesiæ fundamento, vt loquitur Apostolus ad Ephesios. *Iam, inquit, nō estis hospites & aduenæ, sed estis ciues sanctorū & domestici Dei, superedificati super fundamentū Apostolorū & Prophetarum ipso summo angulari lapide Christo Iesu.* Vnde & merito sancti Apostoli vocantur Ecclesiæ columnæ, de quibus Deus per Prophetam dixit, *Ego confirmavi columnas eius.* Et quæ sunt hæ columnæ, nisi de quibus sponsa sui sponsi pulchritudinem describens, dixit. *Crura eius columnæ marmoræ, fundata super bases*

Apoç. 21.

Psal. 96.

Ephes. 2.

Psal. 74.

Crus. 5.

aurum. Quod aurum significat charitatem, supra quam erant fundati sancti Apostoli, sicut Dominus eis commendauit dicens: *Hac mando uobis, ut diligatis inuicem.* Tertia prerogatiua Apostolorum est, quod antelati sunt, dignioresque facti non solum omnibus veteris legis Patriarchis & Regibus, verum etiam prophetis, quod id temporis tanta sanctitate & miraculis floruerunt. Multo enim maior & uberior gratia communicata fuit Apostolis quam prophetis, maiusque diuinorum mysteriorum lumen, utpote illis, qui digni aestimati erant, ut reciperent primitias Spiritus Sancti; itaque magnitudine caritatis, donorumque caelestium abundantia omnibus veteribus sanctis antecelluerunt. Deinde Prophetæ amandati erant ad unum tantum populū, nempe Hebræum; at sancti Apostoli nullis præfinitis limitibus tanquam Doctores & Pastores uniuersales, missi sunt ad omnes populos & nationes mundi. Præterea salutem, quam Prophetæ multo ante prænunderant, & salutare illud tanto opere desideratum, quod illi à longè salutauerant, Apostoli proprijs oculis coram viderunt, auribus audierunt, & manibus contigerunt. Vnde & veritas quam

Ioan. 15.

quam prophete dicere potuerunt. *Quod t. Ioan. 2. fuit ab initio q̄ audiuimus, quod vidimus oculis nostris quod perspeximus, & manus nostra contrectauerunt de verbo veritate annunciamus vobis.* Denique Prophetæ tantum præpararunt materiam fabricandæ nouæ Ecclesiæ, sed Apostoli opere compleuerunt, & initium fabricæ dederunt, sicut & legimus Dauidem regem omnem materiam pro ædificio templi parasse, sed Salomonem iactis fundamentis totum ædificium absoluisse.

5. POTEST quoque eminentia & dignitas Apostolorum colligi, ex varijs nominibus quibus in scriptura appellantur, & ex varijs rebus quibus præfigurantur. Ac primo quidem vocantur Principes, de quibus dixit Propheta, *Constitues eos Principes super omnes terram* eo quod fuerint prima capita & gubernatores Ecclesiæ, ac velut populi fidelis duces in omnibus mundi partibus. Deinde vocantur & sunt populi Pastores & Doctores, quibus Dominus impijs pascendi, instruendique gregis sui curam commisit, quos & ante Deus per prophetam promiserat: *Dabo, inquitens, vobis Pastores in iuxta cor meum, & pascunt vos scientia & doctrina.*

Psal. 44.

Hier. 3.

Psal. 28. *Et doctrina.* Atque id Dominus ipse mandavit Apostolis, quando post resurrectionem apprensus eis dixit, *Esentes docets omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & filij & Spiritus sancti, docentes seruire omnia, quae praecepta vobis.* Sunt quoque Apostoli vocati *Psalm. 46.* *Dij iuxta illud psalmi. Dij fortissimi vehementer eleuati sunt,* idque ob miraculorum, aliorumque operum admirandorum excellentiam quae Dominus per illos patrauit. Qua de causa & Moyses Deus Pharaonis nominatus est. Omnibus autem honoris titulis & elogijs eminuit, quod ab ipso filio Dei vocati sint amici: nam Apostolis ceu fidelissimis amicis omnia Patris sui arcana patefecit, diuinorumque mysteriorum participes reddidit, dicens ad illos: *Ioh. 15.* *Item non dicam vos seruos, quia seruus nescit quid faciat Dominus eius, sed dixi amicos, quia omnia quaecumque audiuimus a Patre meo nota feci vobis.* Imo, post gloriosam resurrectionem suam, cum mandaret Mariae, vt Petro ceterisque Apostolis bonum hunc nuncium afferret, appellauit eos fratres. Quae verò maior excogitari potest in terra dignitas quam hominem mortalem fieri amicum iuratum & secretarium.

tarium, non regis alicuius aut Imperatoris terreni, sed ipsius Dei, Regis & Domini caeli & terrae: Adhuc ex reb. quibus Apostoli sunt assimilati, colligi potest singularis eorum dignitas, & primo sunt assimilati caelis, de quibus *Psalm. 118.* *Propheta. Caeli enarrant gloriam Dei.* Verè caeli, in quibus Christus habitat, quorum verbis tonat, miraculisque & alijs signis admirabilibus fulgurat. Imò in eum modum per eorum os intonuit, vt eorum sonitu tremefecerit totam terram. Deinde comparantur nubibus volantibus, tum ob celeritatem qua percurrerunt totum mundum, tum quia instar fecundarum nubium doctrinae suae imbre totum mundum irrigauerunt. Tertio assimilantur palmitibus vitis ob magnam coniunctionem, quam habuerunt, cum vera vite CHRISTO Domino nostro, sicut ipse dixit illis. *Ego sum vitis, & vos palmites.* *Ioh. 15.* *Felices palmites, qui virtute caelestis vitis à qua prolucti estis, attulistis in mundo vinum nouum gratiae Euangelicae quod latificat corda, & animas diuino amore inebriat.* Quarto sunt comparati agnis, sicut Dominus ad illos dixit. *Ego mitto vos, sicut agnos inter lupos.* *Luc. 10.* *Agni fuerunt ob innocentiam, humili-*

Matth. 5.

328 DISCVRSVS DE
litem & mansuetudinem, atq; etiã
ob utilitatem, quam sua doctrina & ex-
emplo attulerunt mundo. Quanto fue-
runt a Domino vocati lux mundi, illi
enim sunt lucernæ illæ ardentes impo-
sitæ Ecclesiæ candelabro ad præbedam
litem omnibus domum Dei incolen-
tibus. Atq; etiam fuerunt illi, qui do-
ctrinæ suæ luce infidelitatis & ignoran-
tiæ tenebras è mundo exterminarunt.
Sunt item appellati sal terræ quia sapi-
entiæ eorum sale cõditus est insipidus
hominum terrenorum gustatus, vt in-
ciperent degustare saporem & suauita-
tem rerum cœlestium. Deinde sicut
sal à putrefactione præseruat carnes, &
vulnera consolidat, sic hoc sal aposto-
licum valuit ad sananda vulnera no-
stra, seruan dasq; animas à corruptio-
ne peccati.

6. CONSIDERA deinceps ma-
gnam & multiplicem officij Aposto-
lici potestatem. Quarum prima & prin-
ceps est, quando Christus in extrema
coena ordinauit eos in sacerdotes, in-
effabilemque illam super Angelos po-
testatem dedit consecrandi & offeren-
di in sacrificium verum, sanctissimum
corpus suum & sanguinem in remissi-
onem peccatorum nostrorum. Præ-

ter-

329
COMMVNI SS.
terra post resurrectionem suam dedit
illis etiam potestatem in corpus suum
mysticum, nempe absoluedi homi-
nes à peccatis, tradēs eis clauēs cœli, vt
illud pro arbitrio suo claudere & aperi-
re possent. Verè potestas admiranda &
diuina, qua illis concessum est homi-
nes reconciliare cum Deo, gratiam Spi-
ritus sancti conferre, reddereque ani-
mas maculis peccatorum imundas,
puriores lucidioresque stellis, ac deni-
que peccatoribus patefacere cali por-
tas, & que facere angelorum, aliorum
que ipsius cœli ciuium consortes. Vide
quanta fuerit bonitas & clementia
Christi D. N. largiri hominibus in ter-
ra degentibus clauēs cœli: quanta rari-
tatem eiusdem benignitas, nam cum
proprium sit solius Dei dimittere pec-
cata, nihil aliud fuit communicare
hanc potestatem Apostolis, quam sa-
cere eos tantum non Deos in terra. Al-
tera potestas quam Dominus illis at-
tribuit fuit illa iurisdictio & auctoritas
Ecclesiæ, quam suo sanguine acqui-
sierat, regendi & gubernandi. licet
hæc potestas, sicut & præcedens, fuerit
principaliter cõcessa S. Petro, tanquam
capiti & Principi Apostolorum totiusq;
Ecclesiæ: illi enim particulatim Do-
minus

minus suas oves commendauit, quando ei dixit. *Pasce oves meas.* Et dabitur ei *claves regni caelorum.* Quam potestatem non recepit ille pro se solo, sed etiam pro omnibus suis successoribus ad populi fidelis salutem. Tertia potestas Apostolica fuit, praedicare & docere nouam legem gratiae omnes gentes, scribendo eam non in tabulis lapideis, (sicut scripta fuit lex timoris data à Deo per Moysen) sed in tabulis cordis carnalibus, tanquam legem amoris. Quam potestatem illis dedit Dominus, quando ad praedicandum dimissis, dixit, *Ite, docete omnes gentes.* Quarta potestas Apostolorum fuit, posse scribere & edere Scripturas Canonicas, tum quia Spiritus sanctus per eorum ora loquebatur, tum quia à summo legislatore Christo instituti & informati fuerunt de omnibus sanctae fidei mysterijs. Quinta & vltima potestas eis à Domino collata, fuit uisus miraculorum. Conuenientissimum enim erat, ut qui doctrinam tam sublimem & inauditam diuulgabant, eiuus ueritatem admirandis operibus confirmarent, ut excitando mortuos, illuminando caecos, surdis audiam testuendo, daemones expellendo, & omni genere morborum homines libe-

rando

rando. In summa, habuere Apostoli potestatem supra naturam, ad curandam supra elementa, ad mutanda supra daemones, ad eos eiciendos, super alicuias humanas, ad liberandas eas à peccatis, & denique supra mortem, in alijs, ut eam fugent, in seipsis, ut contemnant: nam eadem constantia qua disseminarunt & defenderunt fidem, eadem etiam tandem sanguinem & propriam vitam profuderunt.

7. CONSIDERA deinde fructum à gloriosis his sanctis mundo allatum, uerbis illis à Christo indicatum. *Ego elegi uos, ut estis, & fructum afferatis, & fructus uester maneat.* Verè autem magnus & admirandus fuit fructus ab his duodecim factus, tum quod Evangelicis Christi totum orbem terrarum complerent, tum quod tantas, tamque graues difficultates & impedimenta superarent, quae opera daemones, ministrorumque eius in omnibus mundi partibus se obieciunt. Falorum Deorum cultum exciderunt, medicamentorum ora clauerunt, radices peccatorum euulserunt, igneque diuino, quo ipsi ardebant, totam huius mundi sylvam accederunt, seruireque spiritus, lumine

& plen-

IOAN. 10.

& splendore veritatis complerit. Quare quicquid hodie boni cernitur in Ecclesia Dei, id omne laboribus orationibusque horum gloriosorum Apostolorum acceptum ferri debet, saltem omnis, quam inde ab illis temporibus expertum est humanum genus, eorum beneficio procurata est. Hi fuerunt quatuor illi fontes, per quos aqua gratiæ doctrinæque Evangelicæ ex paradiso illo terreftri derivata est, imò celestis Christus Iesus Dominus noster, qui irrigavit omnes partes mundi. Ab his gloriosis principibus & Dei amicis permanavit constantia Martyrum, iustitia Confessorum, prudentia & zelus Doctorum, Sacerdotum sanctitas, Vita monasticæ rigor, & Virginum puritas. Unde merito sanctus Propheta, velut admirans copiosum fructum, quem noui operarijerant Ecclesiæ impertanturi dixit. *Nimis honorati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum.* Et quid aliud fuit huiusmodi exigui Apostolorum chori prædicationis nisi granum sinapis, quod Dominus dixit esse quidem omnium minimum, sed in terram proiectum, in tantâ pullulæ magnitudinem, ut non solum alias operet plantas, sed etiam in solidam ar-

Gen. 2.

Psal. 138.

Matth. 13

borem excreseat, in cuius ramis aues cœli colligantur, & habitationem capiant. Pusillus certe grex, ut illis Dominus dicebat, fuit s. Apostoli, sed tanta fuit vis spiritus in animis eorum, qui per os se prodebat, ut exiguum fidei semen, quod in cordibus hominum illi plantarent eoque creverit, ut celsissimæ, amplissimæque arboris instar, ut dixit Propheta, implevit totam terram, vmbraque sua contexit montes, & ramos suos à mari ad mare extendit. Sic profus, ut nunc in toto vniuerso in ramis, sub vmbra huius scelicis arboris nēpe doctrinæ Evangelicæ & Apostoli. oēs fidelium animæ vberima pascua, summam pacē, & securam quietem inueniant. Si ergo hi gloriosi Apostoli, dum adhuc essent in terris, non sua sed Christi virtute tam fuerunt potentes, quid non poterunt modò, cum viuūt cum Christo ipso in æterna scelicitate? Et si dum essent in vita mortali videbantur habere vitæ & mortis impetiū, quia vno eorum verbo & vini moriebantur, & mortui ad vitam excitabantur: quantam ergo cogitandū est nunc eorum esse potentiam, cum ad tantam gloriam euecti sunt in celo? Quare merito gaudet & exultat Ecclesia sancta, quod

Psal. 79.

Ab. 5.

quod beneficio sponſi ſui Chriſti in-
ruerit opera & ſtudio tam potentium
principum defendi & cuſtodiri, à ta-
libus Doctõibus erudiri, & clariffimo-
rum horum luminum ſplendore illu-
ſtrari. Ita plane, vt inter omnium erro-
rum tenebras & hominum peruerſo-
rum flagitia amplius halucinari non
poſſit: ſed nec tempeſtates vllas mun-
di, nec hoſtium inſultus, nec impugna-
torum fraudes, ac denique nec ipſas in-
ferorum portas pertimeſcere debeat,
quæ portæ (vti promiſit Dominus)
nunquam contra eam ſunt præual-
taturæ.

Matth. 10.

8. CONSIDERA, quod ſitam
ſublimis & excellens ſit Apoſtoli mu-
neris ſtatus, tamque eximius fructus,
exco in toto orbe conſecutus, quam
magnum & copioſum ſuorum labo-
rum præmium à Domino in celo ob-
tinuerint. Multa cerè præmia Chriſtus
D.N. Apoſtoliſ ſuis partim dedit, partim
promiſit: ſpectatim quatuor, duo
in hac vita, & duo in altera. Primum
eorum quæ in hac vita dedit, fuit Pax
cõſcientiæ, & cordis gaudium: pax, in-
quam, quæ exuperat omnem ſenſum,
quam Dominus ex hoc mundo ad Pa-
triæ migraturus eis reliquit dicẽs: Pax

Matth.

mat. de vobis. pacẽ meã relinquo vobis. IOANN. 14.
Similiter de gaudio locutus eſt idem
Dominus, quãdõ diſcipulos ob diſceſ-
ſum ſuum mœſtos, hiſ verbis ſolatus
eſt: *Iterũ videbo vos. Et gaudebis cor vo-
ſtrum. Et gaudiũ veſtrum nemo tollet à
vobis.* Hæc pax & hoc gaudiũ eſt illud
cõcuplũ, quod Dominus in hac vita læ-
gitur iſis, qui propter ipſum renunciant
ſæculo, & omnib. pompis eius, ingre-
diunturq; viã crucis. Qua de re loque-
batur, cum dixit ad Apoſtolos. *Nemo
eſt qui reliquerit domũ, aut fratres, aut
ſorores, aut patrẽ, aut matrẽ, aut filios,
aut agros, ppter me, q. nõ accipiet centies
tantũ, nõ in tẽpore h. c. nõ in ſeculo ſu-
turo vita æterna.* Et tamen pax & cõ-
latio ſequentũ Chriſtũ rãta eſt, vt homi-
nẽ inducat in contẽptũ omnĩũ rerũ
creatorũ, longiſſimẽq; ſuperet omnẽ
pacẽ & conſolationẽ, quæ haberi in hac
vita poſſit. Secundum præmiũ eorum
in hac vita, ſũere perſecutiones, carce-
res, flagella, exilia, crucis, & denique
mors glorioſa, p Chriſto tolerata. Hoc
eſt præmiũ, quod Dominus ſolet da-
re iſis in hoc mundo, quos pro ſuis ami-
cis habet, & ad tẽtus amat, nam nulla
re homines magis conformari, ſimilio-
resq; reddi Chriſto poſſunt, quã ſi pro

Chri-

Christo ipso patiantur, pro illo exponant vitam suam, qui suam exposuit pro nostra. Hoc est præmium illud, quod nomine calicis Dominus promittit in persona Iacob & Ioannis omnibus suis discipulis, quando illis dixit:

Math. 20.

Calicem quidem meum bibetis. Calix hominibus mundanis & carnalibus amarus & ingratus, at seruis Christi admodum suavis & gratus. Nec secus esse potest, quia calix est Christi, qui est fons omnis suauitatis: & est cal. x. e quo Christus bibens omnem inde diuinis labris suis amaritudinē ad se attraxit, pro nobis autem omnem suam dulcedinem in illum deposuit: sic ut non solum homines ætate grandes, sed pueri quoque, & teneillæ virgines magno desiderio ad hunc calicem degulandum currant. Quare nec mirum est,

Act. 5.

Apostolos (uti scriptum est) iuuē gaudentes à conspectu concilij quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu comitari meliam pati. Similiter Apostolus scribens ad Philippenses eos hortabatur, ut non modo gauderent, sed etiam gloriarentur in suis persecutionibus, dicens: Qui vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed etiam ut pro illo patiamini. Præmium verè magnum.

Phil. 1.

Quis vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed etiam ut pro illo patiamini. Præmium verè magnum.

num, præmium pretiosum & optabile. Sicut enim Christus Dominus non solum nihil ardentius amauit; maiorique desiderio quæsiuit & expectauit, quam mortem crucis; ita magno & singulari beneficio aspicere dicitur, quos amat, quando eos suæ crucis participes reddit.

9. DEINDE vitæ præmia iam dista à Domino in hac vita Apostolis data, considera quàm ingens eorum remuneratio & merces fuerit in altera vita, eaq; duplex. Prior à Domino expressa est, quando Petrus percunctatus ab eo est, ecquid præmij relinqueretur ijs, qui omnia reliquissent, ipsumque secuti essent. Respondit enim his

Math. 19.

Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione cum sederit filius hominis in sede Maiestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israel. Grandis verè dignitas in amplissimo honoratissimoque illo cōcilio, velut primos Senatores & Principes summi & vniuersalis Iudicis cœli & terræ in totius mundi conspectu sedere. De his locutus est Propheta, cum dixit, Dominus

Esa. 54.

ad iudicandum veniet cum Senibus populi sui, & principibus eius. Quid autē

P aliud

aliud designant istæ sedes, in quibus Dominus ait illos secum confecturos, nisi ingentem securitatem, preeminentiam & dignitatem, quam illi præ alijs velut ipsius Iudicis amici & domestici consecuturi sunt? O felix pauperum eorum qui omnia reliquerunt ad iequendum Christum, qui in horribili illo elementorum fragore, in tremendo illo meritorum nostro examine, & tam ancipiti iudicio reddet omnino securos, imò in seuerissimi iudicis presentia gloriosos, quippe coram quo, non tanquam eius amici & socij, comparebunt. O admirabilis mutatio dextere excelsi. Qui dum adhuc in terra degerent erant fex & perisphema mundi, pauperes, angustijati, afflictj, & contempti instar ouium ad mortem destinatarum, illo die ad tantam euehantur gloriam, vt dicantur iudices mundi. Iudices non hominum solum, sed, vt dicit Apostolus, etiam Angelorum, atque hoc erit præmium solis Apostolis super alios omnes à Domino concedendum. nam admodum congruus erat, eos qui tam fideles fuerant socij Saluatoris in suis persecutionibus, tentationibus, & laboribus vsque ad crucem, socios quoque eius fieri in exalta-

tionis & gloria, quando veniet cū Maiestate ad iudicandum & vindicandum eos omnes, qui ipsum negauerint & persecuti fuerint. Alterum præmium ab eodem Domino Apostolis promissum fuit, quando post extremam eternam ad mortem iturus dixit, *Vos estis, Luc. 22. qui permansistis mecum in tentationibus meis: Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, vt edatis & bibatis sicut mensam meam in regno mee.* O inestimabile præmium, tam exigui & breuis seruitij Christo ab Apostolis prælitij, fieri vna cum illo amplissimi regni coheredes, assidere cum angelis instar filiorum illius mensæ, manū in eandem lacem cū filie Dei mittere, & Deū ipsam in cibū sumere. O beata cōpensatio, quia pro pane doloris, & amaro calice lacrymarū, quem Apostoli sumperunt in hoc seculo cū Christo, tam in celesti æternoque conuiuio laudissimo illo pane vitæ exiaturantur, & in mensarum eius deliciarum & voluptatum torrente inebriantur.

10. **CONSDERA** deniq; licet promissio hæc, de adeunda possessione regni sui, & sessione ad mensam in cælo à Christo Apostolis facta, sit præmium omnibus electis commune, om-

340 MEDITAT. DE
nes enim sunt filij Dei, & hæredes eius
Regni, ac Christi cohæredes; omnes
quoque sunt cœlestis conuiuij partici-
pes, tamen quia, vt loquitur Apo-
stolus agens de beatorū gloria, *Stella dif-*
fert à stella in claritate. Apostoli sancti
ad gradum, regni illius sœlicissimi sin-
gularem, longeq; alijs excelsiorem pro-
uehantur & corona magis gloriosa co-
ronabuntur. Nam sicut in Ecclesia mi-
litante, vt eius lapides, primum tenu-
ere locū, vt idem testatur Apostolus,
Postiūt, inquit, *Deus in Ecclesia, pri-*
mum Apostolos, &c, ita etiam in trium-
phate clarus, vel vt splēdidiore stella
re lucebant, & mensæ regis cœlestis ac-
cumbent tanquam primi cœlestis au-
læ Principes, & filij eius primogeniti
vnicē dilecti. O felicissimi! Apostoli, iam
finis est laborum vestrorum, iam tri-
bulationum vestrarum hycms transijt
& persecutionum æstus, iam ceperunt
flores apparere; quia iam nunc cum
Christo regnatis, iam mensæ eius accū-
bitis, in qua plenē abundanter tamen
& sitim expletis. Quod, si dum adhuc
essetis in hoc mundo Dominus ocu-
los vestros appellauit beatos, quod ei
conspicerent, quem tot Reges & Pro-
phetæ desiderarant videre, quanto be-

Cor. 15.

1. Cor. 12.

Matth. 13.

60

COMMUNI SS. 341

tiores nunc estis in cœlo, vbi videtis, & *Esaiæ 64.*
auditis, quæ nullus oculus vidit, nec *1. Cor. 2.*
autis au diuit, nec vllus intellectus hu-
manus vel angelicus comprehendere
potuit, sed solus Dominus pro ijs qui
ex corde Deū diligant colantq;. Qua-
re nunc B. Apostoli, potiori iure quam
olim potestis eum B. Petro exclamare,
Bonum est nos hic esse, quia tō iam am *Matth. 15.*
plus cernitis in terra vultum Magistri
vestri mortalem transfigurati sed cla-
rē videtis in cœlo vultum gloriosum
eiudem Domini iam immortalē. *Psal. 33.*
Videtis non in monte Tabor, sed vt lo-
quitur Propheta, in monte sancto S:ō
illum magnum Deum omnium De-
orum.

COLLOQUIVM.

QVAM magna est, dulcissime De-
quæ tuæ charitatis & misericor-
diæ abundantia, quod satis non fuerit
tibi humano generi dedisse inexplica-
bile illud donum, nempe te ipsum in
Saluatorem & Magistrum nostrum,
sed etiam Ecclesiæ tuæ pro gubernatione
& instructione prospicere volueris
Sanctos Apostolos, vt illi essent qua-
si lux mundi, & sal terræ. Optimē co-
gnouisti benedicte IESV, vt sapientif-

P 3

simus

542 DISCVRSVS DE
simus, clementissimusq; Medicus no-
stræ imbecillis naturæ conditionem:
nam providens peccatores ob suâ im-
puritatē non auros se adiūgere ad te
purissimum fontem, & Deum infini-
tę Maiestatis, procurare voluisti Pastro-
res, homines nostri similes, vt maiori
fiducia & securitate ad eos confugere-
mus, partim vt sancta eorū institutio-
ne purgaremur, & in viam salutis diri-
geremur; partim vt eorum intercessio-
ne gratiam apud tuam Maiestatem, in-
ueniremus, ac peccatorum nostrorum
remissionē, sicut eam inuenit mulier
Cananæa. Obsecro te igitur per tãram
bonitatē tuam, eorūq; gloriosa me-
rita, mihi vt gratiam impertiri velis, ve-
ritatis notitiam (quam mihi beneficio
gloriosorū istorum Apostolorū com-
municare dignat⁹ es) semper & inuis-
labiliter in corde retinendi, ore vsq; ad
mortem intrepidē confitendi, & opere
quoq; perfectē præstandi & explendi,
vt extremo illo die, cum ad iudican-
dum veneris, illiq; velut iudices mun-
di tibi affluderint, non eorū sententiã
à tua Maiestate reiiciat, sed potius gra-
tiosè absoluat, atq; vna cum illis, alijs
que omnibus sanctis cœlesti præmia
dignus pronunciet.

DO

DOCUMENTA.

SCRIPTVM est, à Domino primò
electos Apostolos, deinde verò septu-
aginta duos discipulos: quos misit ad præ-
dicandum. Et operis serenitatem illi populo.
Neque legimus quemquam illorum
ante vocationem se ad obediendum hoc
munus obrulisse: imò quendam se vitro
offerentem. Et dicentem, Sequar te, quo
cunq; ieris, repudiavit. Vnde discimus,
neminem, quantumvis idoneum se re-
putet, debere se offerre, vel ingerere ad
functionem docendi vel gubernandi a-
lios: sed debere potius expectare, donec
ab ijs, qui vices Christi gerunt, vocetur
Et eligatur: ne, dum falso pietatis zelo
querit lucrifacere animas aliorum, per-
dat suam.

2. Dominus vocavit Apostolos in me-
dio suarum occupationum, alios dum ni-
scerentur, alios dum negotijs temporali-
bus vacarent, eorum iudicis, seu seruitiū
omnibus huius vitæ occupationibus me-
rito præferendum. Quarum magnam ti-
mendî causam habent, qui dum sentitis
se à Christo vocari, cum ab eorum
aliquid, vel respectum humanum sequi
negligunt: quo enim maior est hoc eorū

Matth. 9.

P 4 in-

ingratitude, hoc maius damnum, durie
remque penam dainde sunt relaturi.

3. CHRISTVS voluit Apostolos tan-
tius esse numero duodecim, ut insua-
ret, quem admodum hic numerus com-
positus est ex duobus numericis, denariis
& triario, sic Apostolos, eorumque succes-
sores, qui sunt Ecclesie pastores & prae-
lati, debere pra omnia alijs obsequi decem
mandatis suae sanctae legis, & duobus cha-
ritatis, quae sunt diligere Deum super o-
mnia, & proximum sicut seipsum.

4. Dominus idcirco tam paucos disci-
pulos ad epem ferendam toti mundo ele-
git, ut indicaret, licet reuera deberem
esse multi praedicatores & pastores Eccl-
siae, tamen semper fore paucos veros ope-
rarios, multos autem mercenarios, Sem-
per enim pauci sunt, qui quarunt onus,
& laborem, plurimi vero qui sectantur
otium, & honores aucupantur. Pauci
quarunt prodesse alijs, & lucrificari a-
nimas, multi contra, qui querunt alijs
dominari, & lucris inhiant temporalibus.
Quare rectè dixit Christus discipu-
lis, Dominum rogarent ut mitteret ope-
rarios in messem suam, non quod deessent,
aut inopia operariorum idoneorum labi-
raret, sed quod deessent boni & vtili-
perarij qui semper sunt pauci.

5. CHRIS-

3. CHRISTVS ut Apostolos suos
extolleret super omnes veteris & noui
testamenti sanctos, voluit eos in hac vi-
ta omnium hominum esse abiectissimos
& contemptissimos, sicut Apostol. Paul.
ad Corinthios scribens, de se alijsque Aposto-
lis loquitur. Futo, inquit, quod Deus
nos Apostolos nouissimos ostendit,
tanquam morti destinatos, nos stulti
propter Christum, &c. Atque eandem nor-
mam Dominus cum omnibus alijs suis a-
micis tenet, nempe humilians illos quos
amat. Quare magnam causam timendi
habent, qui semper ad altiora tendunt,
& super alios honorari cupiunt, ne tan-
dem ad infimum locum deiciantur: et
qui nunc primas sedes occupare conan-
tur, cum pudore & rubore tandem co-
gantur occupare extremas.

6. Non legitur Apostolos à Spiritu san-
cto in remotissimas regiones inter barba-
ras gentes amandatos, secum tulisse vli-
cum commensurum pro sua sustentatione:
irò à Domino vetitum ille fuit, ne secum
ferrent vel pecuniam, vel peram, vel
annatunicas, vel baculum, ut serui Dei
intelligant (speciatim qui officio fungun-
tur iuuandi alios) primo, non debere eos
pro se nimis esse sollicitos in rebus ad cor-
poris pertinentibus, sed solatium suum

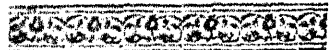
querere in Deo, cuius causa laborant, certo confisi, illum necessaria omnia illis prouidurum, secundum illa uerba ab ipso Domino ad eosdem Apostolos dicta. Nolite solliciti esse, dicentes, quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Quarite primum regnum Dei & iustitiam eius, & haec omnia adhibeantur uobis. Secundo in ijs que ad alios pertinent, mandauit Dominus, ne gestaret baculum, ut intelligeret serui eius, non teneret & imperiosus aduersus alios agendum esse, sed magna cum benignitate & mansuetudine tractandos.

7. Dominus primum dixit ad Apostolos se non esse electum ab ipsis, ipsos autem electos a se: deinde subiunxit ut irent & reportarent fructum fructumque ipsorum permanentium, quicquid autem peterit Patrem in nomine suo, id consecuturo. Deo significabatur primo, eos quibus incumberet cura inuadendum animarum, non posse seruire aliquem suorum laborum fructum, nisi a Deo electi, & a punctu & missi fuerint, per eos qui locum Christi tenent; & quamuis ecclesiam se facere aliquem fructum, se tamen ecclesiam & stabilis esse non potest. Deinde, etiam se electi essent a Christo, non debent inuenire fructum quem colligunt sua activitate

buere doctrina, sed uirtuti & gratia l'actis caelestis, a quo, si in precibus eius operari implerent, omnia eorum sufficientia proficiuntur, sicut dicit Apostolus. Omnis sufficientia nostra ex Deo est. Id est ut conferentur in humilitate, & non eueniat illis, quod idem Apostolus monet. *1. Cor. 9.* ne, ne dum alijs praedicant, ipsi a Deo reproberentur.

8. Dixit Christus ad Apostolos. Si de mundo elletis, mundus quod suum est diligeret, sed quia de mundo non estis, ego elegi uos de mundo, propterea uos odit mundus. Ex his salutaribus nostris uerbis quilibet intelligere potest, Deum non a mundi partes sequatur. Nam si, quia conatur uitam institueret piam & sanctam, mundi legibus contrariam assequatur, persecutiones patitur, contemnitur, omniaque infelicissime cedunt, signum est eam occisum mundo, ac proinde electam a Christo, qui uerissime dicit, illos non esse de mundo, cum sint potius de caelo supra mundum. Contra uero si ille, qui conatur uicinitatem mundo colere, amatur & honoratur ab omnibus, prospicere non potest illi: cedunt, signum est illi de ligno mundo, ac proinde non parum dubitare debet, nisi sit a partibus Christi, & sit in numero a Christo electorum.

Matth. 10. 9. Consulebat Dominus Apostolis suis, ut essent in conuersatione cum hominibus simplices sicut columba, & prudentes sicut serpentes. Columba habet hanc proprietatem. caret felle & malitia si pellicur, semper redit, si pulli ei tollantur gignit alios in eodem etiam nido. Prudentia uero serpentis in eo, quod pro defensione capitis, periculo exponat totum corpus. Talis quoque esse debet uerus Christi seruus, & prima imitari simplicitatem columbae, cogitando bene de omnibus, in bonam partem interpretari quicquid illi dictum factumque fuerit, benefacere male agentibus, nunquam cessare ab inuestigijs in proximos conferendis, etiam ingratis suis, & maledictis ab eis afficiatur. Secundo, ut ubi uides periclitari honorem & gloriam Christi capitis nostri, uel anima sua salutem, quae est principalis hominis pars, imitando sibi sciat serpentis prudentiam, & exponendas in solam facultates, aliaque bona temporalia, uerum etiam uitam, si opus sit, propriam, ad tuendum diuinum thronum & animam salutem.

DE COMMUNI
S AN C T O -
R V M M A R T Y -
R V M,
DISCVRSVS II.
EVANGELIUM.

V I D E T E uosmetipsos, nam *Mat. 24.
Mar 13.
Luc. 21.*
ante omnia iniicient uobis manus suas, & persequentur tradentes in Synagogas, & custodias, trahentes ad Reges & praesides, propter nomen meum. Continget autem uobis in testimonium illis. Et quando duxerint uos tradentes, ponite in cordibus uestris non praemeditari quemadmodum respondetis, sed quod datum uobis fuerit in illa hora, id loquimini, ego enim dabo uobis & sapientiam, cui non poterunt resistere & contradicere omnes aduersarij uestri. Tunc tradent uos in tribulationem

350 DISCVRSVS DE
 nem. Trademini autem à parenti-
 bus, & fratribus, & cognatis, & a-
 micis, & morte afficient ex vobis.
 Tradet autem frater fratrem in
 mortem, & pater filium, & consur-
 gent filij in parentes, & morte affi-
 cient eos, & eritis odio omnibus
 gentibus propter nomen meum.
 Qui autem perseverauerit vsque
 in finem, hic saluus erit, & capillus
 de capite vestro non peribit. In pa-
 tientia vestra possidebitis animas
 vestras.

FIGVRAE.

Gen. 3.

1. **N**OE Patriarcha in renoua-
 tione mundi post generali
 diluuium solenne sacrificium obtu-
 lit Deo ex omni genere animalium,
 quae in terra inueniri potuerunt.

1. Reg. 3.

2. **I**N dedicatione templi à Rege
 Salomone extructi multa millia o-
 uium & boum in sacrificium occisa
 fuere.

Ion. 2.

3. **I**ONAS in terribili quadam
 tempestate proiectus in mare à grā-

COMMVNI SS. 351
 di pisce absorptus est: cumq; putare-
 tur submersus & mortuus, saluus &
 incolumis in littus eiectus est.

PROPHETIÆ.

1. **P**ROPTER te mortificatus tota *Psal. 43.*
 die, estimatus sumus sicut oves occi-
 sionis.

7. **P**osuerunt morticina seruatorū suorū, *Psalm. 73.*
 escas volatilib. cali, carnes sanctorū tuo-
 rum bestijs terra. Effuderūt sanguinē eo-
 rum tāquam aquam in circuitu Hieru-
 salem, & non eras qui sepeliret.

3. **M**ultae tribulationes iustorum, & de *Psal. 33.*
 omnibus hijs liberabit eos Dominus. Cu-
 stodis Dominus omnia ossa eorum: unū
 ex hijs non conteretur.

4. **I**ustorum anime in manu Dei sunt, *Sap. 3.*
 & non tanget illos tormentum mortis.
 Etsi caram hominibus tormenta passi
 sunt: spes illorum immortalitate plena
 est: in paucis vexati, in multis bene dis-
 poterunt: quoniam Deus tentauit eos,
 & inuenit eos dignos se, tanquā aurum
 in fornace probauit illis, & quasi bolo-
 casti hostiam accepit illos.

CONSIDERATIONES.

DAVID Propheta sanctus præ-
 uidentis persecutiones excitandas

in futuram Ecclesiā, nobilissimamque
ciuitatem varijs modis ab hominibus
impijs affligēdam & vastandam com-
miseratione tantarum calamitatū mo-
tus se conuertit ad Deum & dixit. *Deu*
venerunt gentes in hereditatem tuam,
polluerunt templum sanctum tuum, po-
suerunt Hierusalem in pomorum custo-
diam. Posuerunt morticina seruarum
tuorum escas volatilibus caeli, carnes san-
ctorum tuorum bestijs terra, effuderunt
sanguinem eorum tanquam aquam in
circuitu Hierusalem, & non erat qui se-
peliret. Quid verò aliud est hec Dei he-
reditas, hoc templum sanctum, & haec
eius ciuitas, quam dilecta illa Nauicula
quæ in hoc vasto & spaciofo mundi
mari cōtinuis ventis & tempestatibus
agitur & concutitur, nempe Ecclesiæ
Sanctæ, quæ toto orbe diffusa, partim
varijs tyrannis, partim à malignis spi-
ritibus grauissimas continēter perpelli-
est persecutiones. Hanc Domini hære-
ditatem magna vi & immanitate in-
uasertunt huius mundi Principes vt ei
vastarent & penitus exciderent, multi-
plicibus tormentis homines iustos &
innocentes excrucians, & vita spoli-
ando. Hoc ipsum & S. Propheta Hebr-
as deplorabat cū lachrimis dicens. A-

Psal. 78:

sacra tua, Domine, destruxerunt, & pro-
phetas suos occiderunt. & reuelatus
sum ego salus, & quarunt animam meā
vt auferant eam. Verum, o inaudita
impietas, non satis erat impijs, duris &
exquisitis supplicijs sanctos à medio
toltere, & pretiosum eorum sanguinē
effundere, sed inuidia & malitia exce-
cati, ne permittebant quidem vt sacra
illa corpora mandarentur sepulchræ,
unde & in publicas vias bestijs deno-
randæ obijciebant. De iisdem persecu-
tionibus Prophetarum & Sanctorum
veterum scripsit Apostolus, laudans fi-
dei eorum constantiam his verbis. Alij
in iudicia & verbera experti, insuper in
vincula & carceres lapidati sunt, sciti
sunt, in occisione gladij mortui sunt, cir-
cumierunt in melo, in pellibus caprinis,
egētes, angustiati, afflicti, quibus dignus
non erat iocundus, in solitudinibus erran-
tes, in montibus, & in speluncis & ca-
uernis terra. Felices sancti, qui, dum
mundus affligendo eos facit indignos
se, reddit eos dignos cælo. Idem prædi-
xit quoque Dominus suis Apostolis. Item. Ioh. 10:
Eccæ ego mitto vos, quasi agnos inter lu-
pos. Mitto vos quasi manuctos, humi-
les & pacificos inter crudeles, superbos
& iracundos, qui existimabunt se in
vobis

Hebr. 11.

Ioh. 10:

vobis occidendis sacrificium præstare Deo. Verùm considera, quãdò superiores illis fuerint in patiendo martyrii noue legis: fuerunt enim ad id inuicem & animati CHRISTI exemplo, qui tanquam Princeps & dux cum cruce eos præcessit, ad quem sequendum hortatur quoque Apostolus Petrus, dicens. *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius*. Quis iam tam abiectus miles sit, qui nullum ictum sustinere velit, dum videt ducem suum & Imperatorem à capite vsque ad pedes vulueratum & fauciatum, & quis cum filijs huius sæculi velit coronari rosis, dùm cernit Dominum suum coronatum spinis? Nec solum martyres fuerunt exemplum Saluatoris animati, sed etiam inter ipsa tormenta consolati & recreati tandem copiosè remunerati. Promiserat enim se eos refocillaturum in laboribus, plañctum eorum cõuerfurum in gaudium, & abundantem retributurum in celo mercedem. Benedicte afflicti ones, quæ causa CHRISTI tolerantur, & benedicte lachrymæ, quæ eiusdem Christi desiderio sparguntur, & beati culi, qui merebuntur diuinis eiusdem Creatoris manibus abstergi.

a. NAL

2. NARRAT Euangelista iohannes in Apocalypsi sua, se in visione sua vidisse equum candidum, & sedentem in eo habuisse arcum, datamq; ei coronã. Et mox subiungit, *Et exiit vincens, ut vinceret*. Quid vero aliud significabat hic equus totus pulcher & candidus, nisi exercitum sanctorum Martyrum, in quo sedet Christus Saluator noiter cuius ore: a pugnat, sicut scriptum est. *Qui ascendit super equos tuos. et quadrageima saluatio, suscitabit suscitabit arcum tuum*. Nihil enim aliud designat hic arcus? Domini nisi prædicationem, & prudens Sanctorum suorum responsum, quæ velut sagittæ cor tyrannorum penetrabant, & vitiorum malignorumque spirituum exercitum fugabãt. Nam corona diuini huius equitis capiti imposta significabat victoriam, quam per validos suos milites & pugnatores de mudo & dæmone obtinuit: in quolibet enim martyre ipse certabat, in quolibet vincebat, & in quolibet coronabatur. Quare bene dicit scriptura cum exiisset vincens ut vinceret: idemque confirmauit Propheta, quando in persona Sanctorum Martyrum dixit. *In Deo faciemus virtutem, & ipsa ad Psal. 59. nihilam deducet tribulantes nos*. Post hæc

Apoc. 6.

Abacuc. 9.

Psal. 59.

hæc vidit Ioannes exeuntem alium
 quum rufum, sedentique in eo date
 fuit potestas tollendi pacem de terra,
 vt homines se inuicem interficeret, &
 ideo in manus traditus est ei gladius
 magnus. Quid verò aliud præfigura-
 bat hic sanguineus equus, quam tyran-
 norum, aliorumque dæmonis mini-
 strorum exercitum, cui insidens ipse
 dæmon tam immaniter, tamque mul-
 tiplicibus supplicijs defæuit in sancto-
 rum Martyrum corpora atque vitam
 Hi sunt equi illi, & quadrigæ illæ Pha-
 raonis, persequentes populum Dei, qui
 omnes sunt in mari rubro submersæ.
 Hic est impius ille & crudelis eques,
 qui pacem sustulit è terra, qui velut dis-
 cordiæ autor, & hostis pacis, nequam
 defecit omni genere tentationum, per-
 secutionum & insidiarum turbare ge-
 nus humanum. Huic traditus est ille
 gladius magnus: hic enim accendit o-
 dia; commouet seditiones, inflammat
 ad bella animos, efficitque vt homines
 in mutuas cædes ruant. Denique hu-
 ius consilio & suggestione tyranni tan-
 tum martyrum sanguinem effuderit,
 tantamque immanitatẽ in Christi co-
 seffores exercuere. Legimus in dedica-
 tione templi Dei, à Salomone occisi

2. Reg. 2.

centum viginti millia euium, & vigin-
 ti duo millia bouum. Quid verò aliud
 tanta sanguinis profusio in dedicati-
 one templi denotauit, nisi sanguinẽ to-
 tidem millium Sanctorum, qui Chri-
 sti Ducis sui exëplo, pro nomine eius
 sancto vitam suam profuderunt, suo
 que sanguine sanctam eius dedicauit
 Ecclesiam? Similiter solemini illo holo-
 causto ex omnibus animalibus mun-
 dis terre tertius à Patriarcha Noë facto,
 non aliud designabatur, quam horum
 sanctorum Martyrum passio & sacrifi-
 cium, qui ex omni ætate, conditione
 & gente pro Christi nomine toto orbe
 fuerunt trucidati, & quasi animalia
 munda & innoxia Domino in holo-
 caustum oblati. Quamobrem eodem
 loco rectè dicit scriptura, quod *odora-
 tus sit Dominus odorem suauitatis*, in
 quam sententiam & de martyribus
 scriptum est: *Pretiosa in conspectu Do-
 mini mors Sanctorum eius*: neque enim
 Deus tantopere delectatus est fumo &
 sanguine animalium, quantum san-
 ctorum martyrum passione, vtpote
 sacrificio longè in diuinæ Maiestatis
 conspectu gratiore. Denique in
 hos inuictos Christi milites optimè
 conueniunt verba sponsi suam spon-
 sam

Gen. 7.

Psal. 117.

sam laudantis. *Dentes tui*, inquit, *sicut greges tonsarum, quæ ascendunt de lana ero, omnes gemellis foetibus. & sterile non est inter eos.* Fuerunt sancti Martyres dentes, quia ut fidei sanctæ fidei & Ecclesiæ Christi defensores, cum opus esset, tyrannis demonstrabant dentes, resistendo illorum impietati, sapientissimisque responsis eos mordendo. Erant quoque quasi oves tonse & lotæ, quia spoliati sunt lana & abluti, quædam amissa vita sunt exuti corporibus, & proprii sanguinis lacrimæ mundati, & scenderunt ad vberissima pascua gloriæ, fecundaram omnium in se cum gremio fructu, quia ad sanctitatem vix ad iunxerunt tolerantiam martyrii. Nequillus inter eos sterilis fuit, qui non modo sibi profuerunt recepto pro singulari præmio & corona in cælo, verum etiam alijs, suo illustri exemplo plurimum conversionem & salutem illorum promouendo.

3. CONSIDERA inter omnia opera Christiana nullum esse præstantius, nec maiore laude dignum, nec in Ecclesia Dei celebrius tolerantia martyrii. Ratio est, quia charitas, in qua illud opus fundatur, & è qua procedit, omnibus præstat virtutibus, atque in-

charitatis opera hoc martyrii præstat reliquis: sicut bene dixit ipse Dominus: *Maiorem charitatem nemo habet, quæ vitam suam ponat quis pro amicis suis.* quod verè adimplerunt Martyres. Magnam quoque est hoc opus, tum ratione mali, quod in illo toleratur omnium acerbissimum, nempe mors, tum ratione boni, quod homo perdit omnium gratissimum, videlicet vita. Verum sicut homo constat anima & corpore: ita duo reperiuntur martyrii genera. Vnum manifestum & externum, quod consistit in passione corporis, & morte pro CHRISTO tolerata. Alterum, est internum, quod consistit in occulta quadam virtute animi eorum qui robore spiritus conantur mortificare opera carnis qui quidem dum inuisibiles persecutiones & malignorum spirituum insidias patienter tolerant, & carnalibus cupiditatibus fortiter oblectantur, de se Deo omnipotenti gratissimum offerunt sacrificium, facti hoc modo, tempore licet pacis, veri martyres Christi. Nam non solum martyrii loco reputatur profundere sanguinem in Christi confessione, sed etiam mentis deuotæ seruitus, & cor mortificatum est continuum quoddam martyrium

rium. Iam quod ad primi generis martyres attinet, qui proprie vocatur Martyres, quibusque singulatum tribuitur in caelo aureola martyrij, hi fuerunt prudentes illi negotiatores, qui in uita in agro pretiosa margarita, omnia sua usque ad sanguinem & vitam propriam exposuerant, ut eam comparare possent. Audierant, nimirum, hi gloriosissimi sancti, quod Dominus dixit. *Nisi quis renunciauerit omnibus quae possidet, non potest meum esse discipulus.* Quare neque dubitarunt magno animo opibus, honoribus & voluptatibus, usque ad proprium corpus & vitam temporalem renunciare, ut omnibus rebus creatis contenti, possent sequi Christum, eiusque discipuli esse. Non reformidabant tyrannorum minas, non carceribus, gladijs, flagellis, equuleis, candentibus laminis, morte ipsa terrebantur; sed ob oculos posito vno Imperatore suo Christo aucto, cruci affixo, plus ad patendum animabantur & accendebantur, maioremque cruciatum ipsi sentiebant ex Christi passione, quam ex supplicijs sibi nomine Christi illatis. Vincti erant in carne; sed corde cum Christo pendebant in cruce. Unde bene poterant cum Apostolo dicere. *CHRISTO*

LUC. 14.

affixus sum cruci. Vincto ego, iam non ergo, vinctus vero in me Christus. O beatam martyrum mentem, quae neque tribulationibus, neque angustijs, neque verberibus, neque laboribus, neque vllis rebus praesentibus aut futuris potuit separari à charitate Christi. Felix mors & verè pretiosa in conspectu Domini, quae finem dedit misero huius mundi exilio, & aditum ad aeternam felicitatem aperuit, stolam immortalitatis dedit, angelis aequales reddidit, & cum Christo coniunxit. O quanta est dignitas, quanta securitas, egredi ex hoc ærumnoso seculo lætum & hilarem, inter mortis angores exire gloriosum, breui momento concludere oculos, qui bus videntur homines, & aperire illos ad videndum in aeternum Deum, extremum tolli è terra, ut in caelo inter angelorum choros colloceris. O beata Ecclesia quae in hunc modum fuisti glorioso sanguine tot martyrum illustrata. Ecce iam non desunt tibi, nec lilia, nec rosæ ad coronandum tuos filios. Currat igitur omnes, qui ad veros & aeternos honores anhelant, ad recipiendum illas amplissimas coronas, vel candidas in bonorum suorum operum praemium aut rubicundas in retributionem martyrij.

Q

4. QVOD

4. QVOD attinet deinde ad gloriosum martyris nomen, & quibus de causis hæc victrix palma & corona acquiratur, primò sciendum est, nomine Martyris non aliud significari quàm testimonium; quia Martyres vere ut que ad mortem sunt testimonia. Primò enim dederunt testimonium fidei Christianæ, quæ erat verissima & certissima, & quod CHR. ST VS Dominus noster erat verus, & naturalis Dei filius, ac Creator vniuersi, qui per infinitam suam charitatem factus homo venit in mundum, ad redimendum sua morte genus humanum. Inter cetera exemplo suo aperitè declarauit huius temporis passiones non esse indignas ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis. Denique demonstrant quatuor principales virtutes, & primò quidem summam in Christo caritatem, cuius amore vitam proleuderunt; Secundò inuictum animi robur, quo omnem metum repellebat. Tertio solidam fidem, eos in sancto proposito confirmantem. Vltimò patientiam insuperabilem in tolerantia omnibus tormentis, quæ ab infernali hoste per ministros eius Tyrannos peruerunt excogitari ad affligendum cor-

pu

pus humanū. Jam ut aliquis per supplicia & mortem perueniat ad martyrij gloriam, necessarium est, ut dicta peccata secuta sit aliquo sequentium modorum. Primò enim illi sunt, veri martyres, qui patiuntur, moriunturque pro fide, & vera confessione Christi. Nam ut loquitur Apostolus, *Corde Rom. 10. creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salutem* Atque ita qui licet Christianus semper debet esse paratus ad confitendum etiam ore illam fidem, quæ tenet corde, etiam si pericula esset vita. Secundò veri Martyres sunt, qui patiuntur pro Christo sicut sancti innocentes pro eo sunt occisi ab Herode, qui existimabat se vnà cum illis etiam occisurum Christum. Vnde mentò, quia eius loco mortui sunt, hæc gloriosa corona coronati sunt. Tertio veri martyres sunt, qui pro charitate, quæ debent proximo, etiam que saltem patiuntur, & etiam discrimini vitæ se exponunt, sicuti exemplum Christi, de quo scriptum est. *Portauit peccata nostra in corpore suo 1. Pet. 2. super lignum, ut nos mortui peccatis, uiueremus iustitia.* Quarto martyres sunt, qui potius eligunt mori, quàm præuaticam aliquod præceptum legis,

Q 2 gis,

gis, vti fecerunt sancti illi Machabæi, qui ne diuinam legem transgredere-
tur, ab impio Antiocho inaudita qua-
dam crudelitate sunt mactati. Quintò
martyres sunt, qui patiuntur ex eo quod
imunitates & priuilegia Ecclesiæ de-
fendant, vti fecit inuictus ille martyr
S. Thomas Cantuariensis. de quo le-
gimus, cum post mortem eius Clerus
iusta ei perfolueret, vt solet fieri pro
defunctis, angelos auditos inchoantes
Antiphonam, *In virtute tua Domine
letabitur iustus*: quæ solet cantari in
Missis Martyrum. Sextò martyres sunt
qui patiuntur propter suam bonitatem
vel iustitiam, quomodo passus est iu-
stus Abel à fratre occisus, de quibus di-
xit Dominus. *Beati qui persecutionem
patiuntur propter iustitiam, quoniam
ipsorum est regnum celorum.* Septimò
& postremò martyres sunt, qui patiun-
tur propter defensionem veritatis, vt
cum diuini honoris zelo, salutis & alie-
næ procurandæ causa impulsæ alium
corrigit, vel reprehendunt, qua de
causa S. Ioannes Baptista Domini præ-
cursor mortem sustinuit. Similiter san-
cti Prophetæ Isaias & Ieremias, ille ab
impio rege Manasse, hic à populo lu-
daico. Zacharias quoque Sacerdos a-

Matth. 5.

2. Par. 14.

den

dem de causa ab eodem populo fuit
inter templum & altare crudeliter lapi-
datus & occisus. *Matth. 23.*

s. **A D H Æ C** quæ ad cruciatus &
pœnas quæ sustinentur in martyrio,
tria alia inueniuntur Martyrij genera.
Quidam enim patiuntur & excrucia-
tur animo tantum & nõ corpore: quo
modo passa est beatissima virgo Ma-
ria, dum staret sub cruce filij conueni-
enter vaticinio Simeonis. *Tuam ipsius
animam pertransibit gladius.* *Luc. 2.* Ac dolor
quidem ille, quo in morte filij transfi-
xum fuit, cor misericordissimæ virgi-
nis tam vehemēs fuit & grauis, vt me-
ritò illa dicatur plus quàm martyr, i-
mò Regina martyrum. Nam hoc tan-
to acerbior & atrocior fuit Mariæ hæc
passio, quod totum quod passa est, fue-
rit in solo spiritu & anima, qui dolor
fuit longè maior doloribus, quos Mar-
tyres sustinuerunt in corpore. Vnde &
verissimè completum est illud Iohannis
vaticinium, *Sol conuertetur in tenebras* *Joel. 2.*
& *Luna in sanguinem.* Christus enim
verus Sol iustitiæ in morte sua conuer-
sus est in tenebras; & Luna, hoc est eius
mater ex intima cõpassione tota cõuer-
sa est in sanguinem, Sunt deinde alij
Martyres, qui particulatim patiuntur

Q 2

in

in corpore & non in anima, imò inter tormenta mirabilem diuina gratia in spiritu sentiunt consolationem, accedit, quod causa, ob quam patiuntur, quæ est Dei gloria, affert incredibilem voluptatem; sicut legimus de S. Apostolo Andrea, qui cum tanto gaudio & exultatione accurrat ad crucem, quæ conspectam verbis affectu plenissimis saluauit, velut rem diu optatam & quæsitam. Talis quoque fuit inuictissimus martyr Laurentius, qui craticulæ ardenti impositus, tyranno illudebat; & alius ille martyr, qui iussus nudis pedibus ambulare super ardentes carbones, dicebat, sibi videri se calcare rosas. Similiter quanta consolatione, & refrigerio affectum putamus fuisse beatissimum protomartyrem Stephanum, quando inter lapidationem vidit cœlum apertum, & IESVM, pro quo patiebatur, stantem à dextris virtutis Dei; & iam ad ipsum coronandum paratum? Tertia ratio sustinendi martyrii est, quando acerbitas doloris non corpus solum, sed animum etiam peruenit. Sicut contigit CHRISTO Saluatori nostro; à cuius anima sancta omnis omnino consolatio & voluptas fuit subtracta. Licet enim gra-

uissima essent supplicia, & dolores, quos in corpore suo ob temperatissimam, tenerrimamque complexionem, perpeffus est, tamen dolor, quo ex cruciabatur beatus eius spiritus, tanto fuit in infinitum grauior & acerbior, quanto certius cognoscebat se satisfacere pro peccatis totius mundi, & tamen non solum iudeis, sed etiam multis Christianorum millibus parum re ipsa profuturum, simulque cernebat infinitam offensam peccatis nostris apud dilectissimum Patrem contractam sibi expiandam. Itaque tam intolerabiles, siue exterius, siue interius, fuere eius cruciatus, ut merito per Prophetam dixerit. *O vos omnes, qui transitis per viam, attendite & videte, si est dolor similis sicut dolor meus.* Vbi etiam videmus quantum nos amaret Dominus, quod poenas illas, quas causa nostra perpeffus est, voluerit esse omnis confortationis & refrigerij expertes: quas verò nos patimur, voluit mistas & temperatas esse multis consolationibus.

6. CONSIDERA quanta sit dignitas & præstantia huius generosi operis, ac primò quidem ratione ipsius officij. Hi enim speciatim appellantur

milites Christi, validique illi pugna-
res, quorum opera Dominus expugna-
uit inimicos suos, mundum, carnem
& dæmonem, vitia extirpauit, & im-
pium idolorū cultum funditus euer-
tit. Secundò ratione perfectionis ha-
ius status; martyrium enim est actus
summæ perfectionis, ex nobilissima,
perfectissimaque virtute, nempe cari-
tate, vt supra diximus, profectus. Ter-
tiò ratione magnitudinis doni, quod
Martyres offerunt Christo. Nemo e-
nim plus dare potest, quàm is, qui dat
seipsum, qua in re martyrium longe
excedit omnia alia sacrificia & oblatio-
nes. In alijs enim oblationibus offe-
runtur tantum res quædam externæ,
vel pars tantum hominis interioris, et
in martyrio omnia tam externa quam
interna offeruntur. Quartò, ratione
difficultatis victoriæ, magna enim vir-
tus in animo requiritur, vt corporis
cruciatu, mortemq; contemnat, cum
etiam ipse Christus impendente sua
passione, vt scriptum est, signa timoris
& mœoris dederit. Similiter martyrij
metu multi sancti vacillauerunt in fide,
quidam etiam eam deseruerunt. Quintò,
quia martyres maiorem habent
cum Christo conformitatem: vt enim

de

de eo dicit sponsa. *Dilectus meus can-*
didus & rubicundus. Sic hi gloriosi
sancti eum imitantur in candore per-
mentis puritatem, & vitæ integritate-
m, ac similiter in rubore imitando sa-
eram eius passionem. Ac magna solet
esse militis gloria, quando te conformat,
& quali similem reddit suo inui-
ctissimo duci Sextò, ratione pretiosæ
eorum mortis. De martyribus enim
peculiariter scriptum est. *Pretiosa in*
conspectu Domini mors sanctorum eius.
Pretiosa, hoc est, valens inæstimabilis,
quia pro illa datur æterna gloria, illa-
que cælium ipsum comparatur. Septi-
mo, ratione securitatis propriæ salutis;
nam, vt aiunt Doctores, quatuor sunt
hominum genera, quibus statim aper-
tetur cælum post mortem. Primi sunt
pueri innocentes, & alij recens bapti-
zati. Secundi sunt, veri contriti, qui
perfectam penitentiam peccatorum
habent. Tertij, qui ad culmen perfe-
ctionis & caritatis peruenerunt. Quar-
ti, qui martyrio gloriosè vitam finiunt,
hoc enim summo caritatis actu anima
ab omnibus maculis expurgatur. Va-
de, teste Augustino, iniuria facit mar-
tyr, qui orat pro martyre; quare de-
bemus potius ei congratulari, orare-
que

psal. iii.

Luc. 9.

que non pro illo, sed pro nobis ipsis, v^ocorum orationibus adiuuemur. Octauo, quia perfecte Christum imitantur, conuenienter illi dicto. *Qui vult venire post me, abneget semetipsum & tollat crucem suam, & sequatur me*, quæ tertia Martyr morte tolerata pro Christo perfecte adimplet & præstat. Nono ratione consolationum maximarum, quibus Deus solet eos recreare, qui amore ipsius aliquid patiuntur, sicut dixit Apostolus. *Sicut abundant possessiones Christi in nobis, ita per Christum abundat consolatio nostra*. Tanta verò est consolatio, quam martyr sentit in corde, dum animaduertit se per martyrium reddi conformem Christo, & proximum esse gloriæ: vt etiam inter media tormenta hæc sua interna consolatio in corpore ipsum, partemque sentientem redundet. Decimo & vltimo, ratione venerationis cultusque, quo Ecclesia illorum gloriosum natalem celebrat, ac merito, quia hi sancti multis beneficijs cumularunt, & continenter cumulant Ecclesiam sanctam. Nam primo eam confirmarunt testimonio proprii sanguinis. Secundo nostram tepiditatem excitant, & deuotionem accendunt. Tertio populum fidelem, non solum

2. Cor. 1.

salu-

salutaribus consilijs, sed multo magis viuis efficacibusque inuictæ suæ virtutis exemplis inuant. Denique sunt nostri fidelissimi aduocati & protectores: nam securi de salute sua, solliciti aduocati nostræ, orationibus suis & meritis apud Dominum in omnibus necessitatibus nobis succurrunt.

7. IAM verò quod ad præmium attinet à Domino in celo præparatum pro suis his inuictis militibus, proque gloriosis bellatoribus, profecto nullo ingenio poterit vnquam dignè comprehendere, nullaque oratione exprimere, quanta eius sit magnitudo & excellentia. Tanta enim eorum remuneratio est, vt omnem modum excedat, tam copiosa, vt numerari nequeat, tam plena & abundans, vt finem non habeat, tam pretiosa, vt omnem æstimationem & valorem excedat. Et quamuis multum videtur passi sancti in terra, nihil tamè fuit comparatione beatitudinis, quam sunt consecuti. Nam vt loquitur Apostolus, *Non sunt cõsigna passionis huius temporis ad futuram gloriam, qua reuelabitur in nobis*. Hic considera, quando hæc sanctæ animæ victrices exeunt è campo sui crucis conflictus, quanto trium-

Rom. 8.

pho & gloria conscendant cœlum, quæ
toque gaudio & exultatione à superne
Hierusalem ciuibus deducantur & re-
cipiantur: maiore proculdubio, quàm
Dauid. Adolefcens, quando reuertens
victori cum capite illius superbi Phil-
stæi ab eo occisū, obuiam procedebat,
cum varijs hymnis & canticis filiæ He-
erusalem dicentes, *Percussit Saul milia,
& Dauid decem millia.* Nam potuere
quidem Tyranni affligere, atque eni-
vita spoliare corpora Martyrum, sed ni-
hil potuere amplius contra illos, at ho-
rum gloriosorum Sanctorum victoria
fuit multo maior, quia non solum vi-
cerunt tyrannos persecutores, verum
etiam in ipsis vicere dæmonem, qui
inuidia sua malitiaq; illos instigabat,
vicerunt similiter & mundum, atque
etiam mortē ipsam. Quapropter con-
gruenter Saul in Tyrannorum perso-
na solus percussit mille, sed Dauid in
persona SS. Martyrum percussit decem
millia. Non fuit satis clemētissimo gra-
tissimoque domino nostro addere a-
nimum seruis suis, qui propter ipsum
in hac vita laborant, & affliguntur,
promittendo illis auxilium, dicendoq;
ne sint solliciti: se verbis eorum tantam
efficaciam adiuncturum, tantamque

pre-

præbiturum sapientiam, cui resistere
nec repugnare valeant omnes eorum
aduersarij: sed voluit præterea spe præ-
mij eos confortare, quando eis dixit,
ne dubitarent, nec enim vel capillum
de capite eorum periturum, ac licet cor-
pora eorum impijs carnificum mani-
bus laniarentur, & ferarum dentibus
discerperentur, ac flammis etiam arde-
rent & consumerentur, se tamen etiam
minimi capilli curam habiturum. Jam
si Deus tanti facit vnum capillum mar-
tyrum, quanti faciet eorum animas,
quantum honorabit & solabitur? Sic
enim fatetur ipse Dominus in Apoca-
lipfi, *Qui vicerit dabo ei sedere in thro-
no meo, sicut & ego vici, & sedi cum Pa-
tre meo in throno eius.* Quæ dignitas,
quæ gloria singularis animæ est, posse
assidere supremo Regi in throno regio-
dum ante eum in pedibus consistunt,
velut ministri, omnes & principatus, po-
testates, throni, & dominationes, sicut
de illis scriptum est, *Millia millium mi-
nistrabant ei, & decies millies centena
millia assistebant ei.* Quod non eo fit,
vt homines putentur angelis antelati,
nam & ipsi cum Dracone infernali di-
m-carunt, & in sanguine agni vicerunt:
sed quia iusto Denudicio Martyribus.

Apoc. 7.

Dan. 7.

illa singularis prærogatiua conceditur, sedendi, iudicandiq; illos, à quibus iniquè fuerint iudicati. O immentà bonitas, O ingens Christi Domini nostri liberalitas, qui tam exiguas & breues seruorum suorum afflictiones, remunerat tam gloriola & æterna corona, sicut bene expressit his verbis Apostolus, *Quod in presenti est momentaneum & leue tribulationis nostra, superatum aterna glorie pondus operatur.* rectè vocat *glorie pondus*: tanta enim est eius magnitudo, vt nec ab homine, nec ab Angelo vlla ratione sustineri possit, nisi à Deo mirabiliter sustententur.

2. Cor. 4.

8. QVONIAM verò proprius victorum præmiū esse solet, coronam, vt dicit Apostolus, *nō coronabitur, nisi qui legitimè certauerit.* Idcirco Propeta de his victoribus loquens, dixit. *Posuisti in capite eius coronam de lapida pretioso.* Duobus ergo coronis coronati sunt sancti Martyres. Vna aurea, quæ non est aliud quàm ipsa beatitudo & gloria essentialis, quæ consistit in beatifica DEI visione, quæ communis est omnibus beatis, qui omnes, vt celestis regis filij, & regni eius hæredes meritò ipsi quoque vocantur.

2. Tim. 2.

ib.

Reges, & hac regia corona ornati sunt, teste Euangelista Ioanne. *Fecisti, inquit, nos DEO nostro regnum & Sacerdotes, & regnabimus super terram.* Altera corona sanctorum Martyrum est, quæ à Doctoribus dicitur Aureola, quæ præmijs loco datur ijs, qui heroico aliquo opere excellentem quandam victoriam ex hoste retulerunt. Sunt autem eiusmodi aureolæ omnino numero tres; conuenienter triplicem militiæ spirituali in qua se Christianus exercet, nam alij cum mundo, alij cum carne, alij cum dæmone bellum gerunt. Ex his verò martyres peculiariter & excellenter expugnant mundum, repudiando omnem eius gloriam & voluptates, patienterque tolerando omnes persecutiones usq; ad mortem. Vigines verò speciatim domāt & mortificant carnē, abstinendo ab omnibus delictis carnis, alijsq; multis actionibus etiam licitis. Doctores deniq; Ecclesiæ particulatim vincūt dæmonem, dum verbo Dei eum è cordib. mentibusq; hominum exterminant. Hæ ergo Aureolæ non aliud sunt, quam quædam sanctarum animarum accidētalis gloria, certumque corporis gloriosi ornamentum, quo quasi simbolo ab

Apost. 2.

Angelo

Angelis, alijsque beatis dignoscuntur, & honorantur quasi digni illa prerogatiua ob heroicum facinus perpetratum. Inter has autem coronas & aureolas omnium honoratissima gloriosissimaque est illa sanctorum martyrum, tum ratione actus quo acquiritur qui difficilior illustriorque est ceteris: tum quia in aureola martyrij continentur aliaë duæ. Nam martyr; non solum refert victoriam ex mundo, contemporis honoribus, opibus, & voluptatibus sed etiam ex carne, exponendo corpus accerrimis cruciatibus atque doloribus vsque ad mortem: deinde debellat quoque dæmonem dum inuicta sua constantia illum pudescit, & inanes reddit omnes eius contus & machinationes, quibus operantur rannorum sanctam fidem conuellerent, & nomen Christianũ extinguere molitur. O quam pulchrum quamque iucundum erit spectaculum, oculis in cælo cernere candidatum illum Martyrum exercitum coronis aureis in capite gemmis pretiosis intermicantibus, splendidisque & candidis vestimentis, adamantibus, margaritis, & pyropis nobilissimis vndique distinctis fulgentem. Vbi adamantes denotabunt imperabilem

perabilem eorum fortitudinem; margaritæ lachrymas & sudores: pyropi vulnera, sanguinemque amoris Christi profusum. Venite nunc filie Hierusalem, ciues superne patrie, & videte hos gloriosos martyres cum coronis, quibus à Domino in die foelicis sui coronati sunt cum summa cordis lætitudine coronati. Hi sunt nobiles illi triumphatores, qui spiritibus impijs tenentium Principum edictis minisque, meminerunt præmia æterna peruenire. Hi sunt qui viuētes in carne proprio sanguine in Ecclesiam fundarunt, & calicem Domini biberunt, facti perfecti eius imitatores & amici. Hi denique sunt qui ab Evangelista iohanne visi sunt stantes ante thronum Dei coram agno in stolis albis, & palmæ in manibus eorum; eumque petere, quinam essent, respondit: eos ex magna tribulatione venisse, lauisseque stolas suas, & dealbasse in sanguine agni, & ided dignos factos, ut starent ante thronũ Dei, illique seruiant nocte ac die, in templo cœlesti, ipseque DVVS in throno sedens semper habitet cum eis. Quare nulla amplius vel fame vel siti vexabuntur, nec vllò frigore vel aestu amplius affligentur, quia agnus stans in me-

Apo. 7.

me-

medio throni, deducet eos ad fontem vitæ, & Dominus absterget lachrymas ab oculis eorum.

9. DENIQVĒ præter hoc primum martyrij genus, quod consistit in perferendis corporis pœnis, est aliud quoddam, vt supra dictum est, interioris martyrij, quod consistit in abnegatione sui ipsius, & proptij carnis mortificatione, de quibus dixit Apostolus. *Qui carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs.* Atque hoc speciatim inuenitur in statu Religioso, quem si conferamus cum martyrio, inueniemus quidē in aliquibus rebus illo inferiorē, tamē in multis esse etiam superiorem vel certē qualem. Et primò quidē hoc inferior est martyrio, quod in eo non sunt tam magni & acerbi cruciatus ac in martyrio. Contrā verò superior est, quod licet eius dolores non sint acerbiores, sint tamen diuturniores & magis continentes, vt benè dixerit quidam Sanctus Doctor: *Viuētes in pœnitētia possunt martyribus comparari: grauior est enim longa fuga, quā velox mors.* Adhæc illa vna præcipua est martyrij gloria, quod vitā exponat pro Christo, q̄ summum est omnij quæ ab homine dari possunt

Ro

Religio verò licet hanc gloriam nō habeat, tamen prolongatione vitæ, quæ magnam occasionem præbet multorum operum bonorum exercitio, hanc gloriam apud Dominum in cælo non æquare solum, sed etiam superare potest: atq; ita habita ratione nostri spiritalis profectus, cuius causā in mundum venimus, non dubium est, quin multi anni sanctē in religione impensi maiorem meritorum præmiorumque cumulum efficiant, quam solus actus martyrij, qui vno momento sæpe absoluitur. Accedit quod assiduum illud studium, contentiæq; religiosorum in vitijs oppugnandis virtutibusque acquirēdis, quasi cō-inuum sit Martyrium. Etenim, sicut quando tyranni conabantur tormētis Confessoribus eripere CHRISTVM & fidē, qui vsque ad mortē eis resistebant vocabantur Martyres; sic quādo maligni spiritus per se, vel alios varijs tentationibus & fraudibus conātur Christum eripere ex seruatorum eius cordibus, adimendo illis pudicitiam, temperatiam, humilitatem aliasque virtutes, qui fortiter illos oppugnant, & cum labore obluantur, meritò quoque appellari possunt Martyres, imò eo magis, quod

quod hi dæmonem ipsum, illi verò ita-
 tum homines infestos habeant. Preterea
 instituto religioso particulatim hæc
 competit gloria. Primo ratione voluntatis
 paupertatis, ut enim asserit deuotus
 Bernardus, non alia de causa Dominus
 eandem mercedem promisit pauperibus
 & Martyribus (vtrorumque enim dicit
 esse regnum cælorum) quia paupertas
 voluntaria est quoddam martyrium.
 Nam quid admirabilius esse potest, quod
 martyrium grauius, quam in tanta
 ferulorum copia pati famem, inter tot
 tamque pretiosa vestimenta algere,
 inter tantas opes, quas mûdus offert,
 hostis promittit, & appetitus humanus
 desiderat, semper esse medicum? Annon
 ergo merito coronabitur, qui in hunc
 modum pugnat, cõtempnis mundi
 promissis, illuso & triumphato inimico,
 ac crucifixa propria conscientia & qua
 simulatur. Deinde non paupertas tantum,
 sed cõtinuus quoque ille confictus
 castitatis, illa corporis per pæniti-
 entias maceratio, abstinentiæ, cilicia,
 disciplinæ, aliarque mortificationes
 religiosæ sunt quoque genus martyrij.
 Abnegatio verò proprii iudicii &
 voluntatis, non aliud est, quam
 quotidianū martyriū, si horo-

rum

rem quidem spectes, paulo illo mitius
 & lenius, sed diurnitate longinquitateque
 temporis molestius. Verum quia ad
 rationem veri martyrij videtur requiri
 mors, ut illa non secuta nemo
 martyr appelleretur. Vide quemadmodum
 nec hac perfectiæ careat religiosum
 martyrium. Et primo quidem, sicut
 morte corporali homini subtrahuntur
 opes, parentes, amici, omnesque res
 huius mundi ita ingressu religionis
 homini eadem hæc adimuntur, haud
 secus quam si mortuus esset: immò
 morte corporali multo facilius homines
 his commodis, quibus in altera vita
 opus non habent, se spoliari sinunt,
 quam religiosi, quia continenter illis
 manent oculis obiecta, & frui illis
 possent, si modo vellent. itaque quo
 animus nobilitior est corpore, hoc cruciatus
 iste altero grauior est & molestior.
 Denique in martyrio homo moritur
 corpori, at in religione moritur sibi
 ipsi. Vnde parum refert animam viuere
 in corpore, si nõ amittit sibi viuere,
 sed Christo. Atque hinc merito efficitur,
 non vnum in religione esse martyriū,
 sed multa, cum in ea sit perpetuum
 quoddam bellum, cõtinuumque certamen
 cum callido serpente, inimico nostro,

stro, qui id vnum laborat, vt nos, sub-
lato Christo miserè depascatur. O sin-
gulare status religiosi priuilegiū, quod
præter alias multas excellentias & me-
rita, omnes qui in ea viuunt, licet illis
gladio persecutoris propter Christum
non adimatur vita, nō tamen destituti
sint martyrij merito & gloria. O sacer
religiosæ seruitutis status, qui homines
non solum facit martyribus æquales,
sed etiā Angelis, Deo caros, demonib;
terribiles, & omnibus fidelibus com-
mēdabiles. O seruitus digna, quæ ab o-
mnibus amplexetur & desideretur,
cuius beneficio mereamur summū ho-
num, sempiterno perfruiamur gaudio,
& felicissimam perfectissimamque cū
Deo assequimur conjunctionem.

COLLO QVIVM.

O Dulcissime Iesū, ō verum exem-
plar, caput & Princeps omnium
Martyrum qui non solum verbis nos
cohortari dignatus es ad abnegādum
nos ipsos, crucem depositandam, & te
insequendum, sed voluisti quoque ad-
mirando exemplo tuo, prælata cruce
nos animare & ad eandem perferen-
dam confortare; oro te per illā immē-
sam caritatem, quæ te ad hoc totum

optan-

optandum faciendumque pro nostro
solo commodo, maiori que salute per-
monit: ve quandoquidem non merui
re ipsa aliquid pati, vel sanguinem pro-
fundere pro nomine tuo, vt minimū
mibi eam largiris gratiam, vt saltem
in animo accensum quoddam sentiā
desiderium, possimque esse ē numero
illeiūm martyrum, qui per mortifica-
tionis viam, tua gloriosa exempla, sa-
lutariaque sequuntur consilia; atq; ita
cruentigam voluntatem meam in om-
nibus suis cupiditatibus, & affectio-
nibus terrenis, cor in omnibus inordi-
natis desiderijs & amonibus, ac carnem
omnibus vitijs & mundi concupiscen-
tijs; vt hæc ratione mihi perfecte mor-
tuas tibi soli viuam, te solum amem,
te desiderem, & tui amore omnes hu-
ius vitæ afflictiones & ærumina dulce-
scant, omnesque labores & onera alle-
uientur.

DOCUMENTA.

ICONSPLIT Dominus, ne tem-
pere persecutionum solliciti simus
in frameditando quæ respondeamus: se
sugg. strum illa hora quæ responden-
dum sit aduersarijs nostris. unde disci-
mus idem faciendum in persecu: ionib;
spiritualib; hostiū inuisti illū, quādo da-

18077.

non, in rebus quas constat ad gloriam Dei, aliorumque salutem pertinere, ut de terreat & abducet à bono proposito, obijcit ob oculos difficultates & pericula qua evenire possunt: suggerens, si hoc vel illud eveniat, quid esses acturus? nec enim debemus tunc esse solliciti, ut certò statuamus, quid hoc vel illo casu dicendum agendumve sit: tunc enim Deus non concurrit sua gratia, sicut consuevit concurrere dum casus illi reipsè eveniunt: respondendum autem est inimico, quod quidam servus Dei respondit, dicens: Quando casus ille evenierit, probè scio quid agendum sit, quid autè ego sum acturus, nescio, nec iam attinet id definire.

2. Dixit CHRISTVS servos suos à proprijs parentibus, cognatis & amicis tradendos in mortem & occidendos: ut intelligeremus in nostris tribulationibus, persecutionibusque, non debere nos persequi habere tantum ad parentes & amicos, in illis spem desigere, ex eorum sententia & arbitrio pendere, periculum enim est, ne illi secundum consiliū carnis & mundi nos prodant, & causam præbent nostram condemnationi: at debere potius confugere ad Deum nostrum, amicam fideliem, & verum patrem in consi-

67.

lione confidere, ab eo omne auxilium & solatium expectare.

3. Non legitur ante Salvatoris adventum, cum homines vitam agerent carnalem, inter cognatos, & amicos fuisse aliquam ordinariam persecutionem: ut se mutuo traherent ad mortem. At postquam cæcæ amplecti sunt Christum, ac sanctè vivere, mox exorta sunt cognatorum persecutiones, sic fratres, ut nec pater parceret filio, nec filius patri, nec avunculus amico. Hic perpetuus fuit mundi mos: ut dum filij mundanæ arguant vitam, à patribus & amicis inimicè amentur & diligantur, seu quantum primum vel minimum signum præbent sæculi deserendi, & Christo adhaerendi, sic tam parentes quam amici infestissimi eorum hostes sunt, eosque plus quam alium neminem exagitant & ducunt, secundum illud Domini dictum, inimici homini domestici eius.

4. Christus hortaturus martyres suos ad vitam pro ipso profundendam, non dixit, nec de corpore, nec de ulla eius parte eam non perituram. Sed tantum dixit, non periturum ullum capillum capitis, quæ res tam parva est, ut pars corporis dici non possit: ut intelligamus, tantam Dei esse bonitatem & liberali-

R

tatem

tatem erga suos seruos, ut quicquid ei offeratur ad eum colendum, licet minimū. Et nullus momenti, illa tamen magni faciat, copiosūq; premio aliquando sit remuneraturus.

Luc. 21.

5. In patientia vestra, inquit Dominus, possidebitis animas vestras, unde discimus, iniurias nobis ab hominibus illatas non esse nobis noxias, sed potius valere ad comparandam patientiam, Et per hanc animā nostrā salutem, nam, ut dicit S. Apost. Iacobus, qui patienter suffert tentationes, recipiet coronam vitæ, sicut contra, qui perdit sapientiam, perdit Et coronam.

Iacob. 1.

6. Non dicit Dominus, seruos suos in persecutionibus, Et patiēdo possessor animas suas, sed in patientia. ut indicaret, non sufficere ad salutem si multæ afflictiōibus Et arumnis obnoxij simus, ac etiam patiamur pro ipso Christo, nisi hæc omnia toleremus patienter Et ad finem perseueremus, neq; enim pænæ tolerat, sed patientia ipsa coronatur.

7. Quemadmodum veri martyres sunt qui pro gloria Christi Et proximi salute contemnunt vitam, sic quando quis ut Christiani hominis officio faciat satū, non laboras; quid homines de se loquantur vel sentiant, sed libere dicit, quod

erat ad gloriam Dei esse cōueniens, aut non erubescit in presentia aliorum bonū opus exercere: vel curd̄ religiosus est, ubi pendit si, quia vel mortificationem aliquam facit, et regulas suas obseruat, contemnatur, vel etiam stultus habetur: hic, inq; a similitudine quadam potest etiam vocari Martyr. Nam sicut martyr anteponit Christum vitæ suæ, sic hic anteponit Christū gratiæ humanæ. Quapropter sicut martyrium est actus summæ perfectionis, ac proinde summo premio dignus, sic ante dicitur stultus ob similitudinem, quam cum martyrio habent, sunt quoque magna perfectionis. Et in celo copiosè remunerabuntur.

R 2 DE

DE COMMUNI
SANCTO
 RVM CONFES-
 SORVM.
 DISCVRSVS III.
 EVANGELIVM.

Matth. 5.

VOS estis sal terræ, quod si
 sal euaserit, in quo salie-
 tur? ad nihilum ualebit ultra
 nisi ut mittatur foras, & concu-
 cetur ab hominibus. Vos estis lux
 mundi. Non potest ciuitas abscon-
 di super montem posita: neque ac-
 cendant lucernam, & ponunt eam
 sub modio, sed super candelabrum
 ut luceat omnibus, qui in domo
 sunt. Sic luceat lux uestra coram
 hominibus, ut videant opera ue-
 stra bona, & glorificent patrem
 uestrum, qui in cælis est. Sint lum-

bi uestri præcincti, & lucernæ ar-
 dentes in manibus uestris, & vos
 similes hominibus expectantibus
 Dominum, quando reuertatur à
 nuptijs, ut cum uenerit & pulsauerit,
 confestim aperiant ei. Beati ser-
 ui illi, quos cum uenerit Dominus
 inuenerit vigilantes. Amen dico
 uobis, quod præcinget se & faciet
 illos discumbere, & transiens mi-
 nistrabit illis. Et si uenerit in secun-
 da uigilia, & si in tertia uigilia ue-
 nerit, & ita inuenerit, beati sunt
 serui illi. Quis putas est fidelis di-
 spensator & prudens, quem con-
 stituit Dominus super familiam
 suam, ut det illis cibum in tempo-
 re. Beatus ille seruus, quem cum
 uenerit Dominus, inuenerit ita fa-
 cientem. Amen dico uobis, quo-
 niam super omnia bona
 constituet eum.

Luc. 12.

*Matth. 24.
 Luc. 12.*

Exod. 28. **V**ETERIS Legis Sacerdos
inter alia vestimenta, secundum
ordinem à Deo prescriptum
habebat vestem hyacinthinam, in
ius extrema partibus pendebat qua
simila punica coloris varij, mistum
medio aureis tinnabulis.

PROPHETIÆ

Ier. 3.

1. **D**abo vobis pastores iuxta cor meum, & pascent vos scientia & iustitia.

Dan. 2.2.

2. Qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti, & qui ad iustitiam erudiit multos, quasi stella in perpetua aternitates.

Ecl. 4.4.

3. Hi sunt viri misericordia, qui pietates non desuerunt, cum seminum rum permanent borra, hereditas sanctorum nepotes eorum, corpora ipsorum sepulta sunt, & nomina eorum vivet in generatione & generationem.

CONSIDERATIONES.

POST victicem sanctorum Martyrum exercitum, proxime
quoniam

quantur nobiles & splendida turmae Confessorum, qui officiorum, ministeriorumque varietate non solum Ecclesie militanti magno sunt ornamento, verum etiam multiplici sua virtute quasi clarissimis quibusdam stellis illustriorem reddunt Ecclesiam triumphantem Vbi consideranda est, quænam admodum in Republica bene constituta duo hominum genera sunt necessaria. Alterum eorum qui eam custodiant, & armis contra hostes defendat. Alterum verò eorum, qui sua sapientia & prudentia eam administrant, & in pace bonisque moribus conferuent & sustentent. Christum Dominum nostrum voluisse in Ecclesia sua esse duo hæc hominum genera, ut alij fide, sanctoque zelo armati, fortiter eam defenderent, alij verò celesti orati sapientia & prudentia illam gubernarent, & ad omnem virtutem ac perfectionem permoverent. Ex primo illo genere fuit, formissimus exercitus Martyrum; quorum munus fuit, ut iam dictum est, non solum confiteri, & intrepidè aduersus omnes hostes fidem Sanctam tueri, verum etiam, cum opus esset, sanguinem & vitam pro religione Christi, sanctissimi que nominis

Exod. 25.

nis eius gloria profundere. Ex secundo vero genere fuit illustris chorus Confessorum, quorum officium erat non modo prædicatione, & doctrina, sed sanctæ quoque conuersationis exemplo, bonorumque operum exercitatione religionem ac cultû diuinum promouere, vitia & abusus populi fidelis extirpare, mores reformare, simplices & rudes instruere, concordiam & pacem inter omnes sanctam ecclesiam conferuare, ac denique pauperum & afflictorum necessitatibus ex charitate Christiana succurrere. Hi sunt illi prudentes & fideles Domini serui, in Ecclesia per summi Sacerdotis vestem veteri lege præfigurati, qui vt representabat ipse personam Christi, ita vestibus suis representabat Ecclesiam, qua scriptum est, quod sit circumdare varietate. Erat hæc Pontificia vestis coloris cœlestis, quo significabatur castitas horum Sanctorum Confessorum vita & conuersatio: in quorum quoque persona dixit Apostolus. *Nihil autem conuersatio in calis est.* Hæc vestis in extrema ora habebat quædam tintinnabula aurea; nam hi sancti non solum prædicatione & doctrina, sed etiam virtutum pio exemplo quæ-

Psal. 44.

Phil. 2.

suaui quodam sono populi fidelis aures dulcebant, tepidos excitabant, feruentes recreabant & promouebant, errantes autem in viam bonam reducebant. Deinde per mala punica colore vario tintinnabulis intermixta, non aliud designabatur quàm eorum charitas, operaque virtutis, quibus gloriosi hi Confessores, doctrinam, bonamque famam coniungebant. Nec enim erant è numero eorum, qui quod alios docebant, ipsi non faciebant, de quibus Dominus, *Dicunt, inquit, & Mat. 23. non faciunt, sed suæ ex illis de quibus idem Dominus dixit. Qui fecerit & do Mat. 6. euerit, hic magnus vocabitur in regno cœlorum.* Sunt præterea hi sancti admodum congruenter ab Euangelista Ioanne in Apocalypsi præfigurati in candida & splendenti byssina veste, qua vestita erat sponsa Agni, quæ est Ecclesia sancta, dicens: *Datum est illi, vt cooperiat se byssina splendenti & candido. Apoc. 9. Byssinum enim in significaciones sunt Sanctorum.* Et re ceteri sancti Confessores in se expriment candorem & splendorem byssi, candorem quidem pura & innocua vita, splendorem autem piorum operum claritate. Eò quoque spectauit Sapiens, cum agens de Ecclesia

Prouer. 31.

in præsentia illius mulieris fortis dixit, *Bjssus & purpura indumentum eius.* Purpureo enim colore significare uoluit statum Martyrum, candore uero byssi, hoc collegium Confessorum, sicut clarus paulo post illud exposuit, dicens. *Fortitudo & decor indumentum eius.* Vbi nomine fortitudinis denotauit Martyrum constantiam in persecutionibus, nomine uero decoris, ornamentum, quod hi sancti Confessores sua uirtute Ecclesiæ Dei attulerunt.

2. IAM circa gloriosum nomen Confessorum cõsiderandum est, quomodo possimus, & debeamus confiteri Deum Dominum nostrum, ita ut inde mereamur appellari Confessores. Ac primò quidem priscis illis sæculis cum Ecclesia persecutionibus immatissimorum Tyrannorum fidei Christianæ hostium exagitaretur, qui constantè usque ad mortem, fidem Christi profitebantur glorioso hoc Confessorum nomine compellati fuere. Cum uero hi omnes qui ita patiebantur, ut sanguinem pro Christo profunderent, inciperent uocari Martyres, est testes, quasi suo sanguine uentem fidei Christianæ testari essent; re-

liqui omnes Christiani, qui sine afflictione & profusione sanguinis, sanctam & piam uitam agebant, eo quod & hi multis modis confiteretur Christum, ceperunt appellari Confessores. Primo enim confitebatur illum corde credendo in ipsum, adorando & uenerando illum tanquam principium & finem rerum omnium. Quare poterant cum Propheta dicere, *Confitebor tibi in toto corde meo, in consilio iustorum & congregatione.* Secundò confitebantur ore, gratias illi agendo, continuoque laudando & benedicendo, secundum illud Propheta. *Confitebor Dominum in ore meo.* Atque hæc confessio dignissima est, tum Deo, ob suam Maiestatem & excellentiam omni laude & honore dignâ, tum homini, qui in eum finem conditus est, ut Deum continenter laudet & confiteatur. Utillissima quoque est ob eximiam mercedem, quâ inde referimus: cum dicit Deus per iurum prophetam. *Sacrificium laudis honorificabit me, & illiciter, quo ostendam illi salutem meam.* Sed & necessaria est: nec enim satis est corde credere in Deum ad obtinendam salutem, sed opus est quoque ore eum confiteri. Tertiò confessi sunt hi san-

Psal. 117.

Psal. 103.

1. Reg. 2.

cti illorum operibus & factis: nec enim è numero fuerunt illorum, de quibus Apostolus dixit, *Fatentur se nosse Deum, factis autem negant.* Aliud autem non est factis confiteri Deum, quam vitam agere Christiano homine dignam, & diuina obseruare mandata. Nam cum Christus sit ipsa sapientia, iustitia, veritas & sanctitas, homines stultitia sua instar belluarum rationis expertium viuendo negant eius sapientiam, iniquitate iustitiam, mendacij veritatem, carnali & turpi vita sanctitatem: itaq; quotiescunq; sinunt se à flagitijs & peccatis expugnari, toties DEVM negant, sicut contra, quoties bonum opus præstant, glorificant & confitentur DEVM. Atque idem Dominus hortabatur Apostolos suos, dicens, *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum qui in calis est.* Præter hos tres modos confitendi DEVM, est & alius, quando homo se accusat ob proprios defectus & peccata, *Iustus enim, vt habet Sapient. prior est accusator sui.* Confitendo enim peccata nostra, confitemur Deum: quia hoc ipso fatemur eum solum esse iustum & sanctum, omnes ven-

Tit. 1.

Matth. 5.

Prover. 13.

homines peccatores & mēdaces. Deinde quando nos accusamus de peccatis, & dolentes ea cupimus nobis condonari, confitemur Deum esse bonum & misericordem, ac solum habere potestatem ea remittendi, sicut monet S. Ioannes Apostolus, dicens *Si confitemur peccata nostra fidelis est & iustus, ut remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate.* Vides ergo quot vias Deus homini patefecit ad salutem: vt enim non mereamur in numero sanctorum Confessorum referri per opera bona à nobis præstita: saltem aliquo modo poterimus ad illum pertinere, si corde contrito & humiliato nos ipsos ob diuinā Maiestatem peccatis nostris offensam accusamus.

I. Ioan. 1.

3. ADHÆC considerandum est, quantum inter Confessores sit discrimen. Nam tot discrimina sunt, quot sunt virtutes & prærogatiuæ, quibus hi gloriosi sancti in Ecclesia Dei reseruent. Alij enim illustres fuerunt eximia fidei confessione, alij præstanti eruditione, alij vitæ austeritate, alij denique raræ Christianæ pietatis operibus. De singulis autem videbimus à quibus præfigurati fuerint in lege veteri,

R. 7

deinde.

deinde quibus rebus sint comparati. Tertio quib⁹ nominibus in Scriptura appellati. Hinc enim cognosci poterit, quod cuiusque ordinis officium fuerit, quamque eximia sit huius sacri Confessorum chori dignitas & excellentia. Primus ergo ordo Cōfessionum fuit eorum, qui constantes tempore persecutionis in fide varijs modis fuerunt afflicti, alij multari exilio, alij incarcerati, alij bonis suis exuti, alij denique varijs modis excruciiati, ita tamen, ut sanguinem, vel vitam pro CHRISTO, licet ad id parati essent, non profuderint. E quorum numero fuerunt primi Christiani, ad quos scribēs Apostolus dicit. *Rememoramini pristinos dies, in quibus illuminati magnum certamen sustinistis, & in altero quidem opprobrijs, et tribulationibus spectaculum facti, in altero autem socij taliter conuersantium effecti: nam & vincula cum passi estis, & rapinam honorū vestram cum gaudio sustulistis.* Ex hoc numero item fuerunt celebres illi Cōfessores, qui in immani persecutione Diocletiano cōdemnati sunt ad metalla, erutoque oculo dextero, neruis pedis sinistri incisis, qui post restitutam Ecclesie pacem à Constantino Magno liberati

Hebr. 10.

in magno honore habiti sunt. Huic ordini in veteri lege per similes fuerunt illi Sancti Prophetae, qui in persecutione Iezabel, et in iniquum idolorum cultum contemnere non deinde dispersi, ut scribit Apostolus, per desertam enabant, in montibus & cauernis terrae vehementer angustati & afflicti. Recte etiam hi constantes & inuicti Confessores assimilantur illis felicibus arboribus, quae plantatae sunt secus decursus aquarum, de quibus Propheta dixit, quod nec aestum, nec siccitatem timebant, & folia earum semper per virebant, nec unquam cessabant profere fructum suum. Quid verò mirum, hos sanctos non reformidasse Tyannorum minas, & in avaris litatibus, ac persecutionibus mundi fuisse imperterritos, cum cordis sui radices, omnemque spem & amorem in illo fonte vitae, in puteo aquarum viuentium Christo delexerint, cuius diuina gratia continenter tincti & rigati, per coelestia desideria, sanctique & pia opera continue efflorescerent, ac vitæ fidei, in uictaque patientiæ fructus reportarunt. Hinc illæ palmae, illaque cedri de quibus scriptum est. *Et sicut palma florebit, & sicut cedrus multiplicabitur, plantati in Psal. 92.*

Hebr. 10.

domo Domini. Palmæ verè victricæ, quia spiritus & gratiæ fortitudine à Domino illis collata, tam egregiam victoriam de Tyrannis, mundo & dæmone ipsorum persecutoribus retulerunt. Sunt quoque corde sublimes & odoriferæ ob excelsi animi magnitudinem, & virtutum suauissimum odorè, quo vniuersam Dei Ecclesiam, in qua plantati sunt, complèrunt. Deinde ob officium confitendi, intrepideque defendendi fidem, sunt vocati milites, qui armati lorica iustitiæ, & scuto fidei, ac gladio spiritus, quod est verbum Dei, fortiter Ecclesiam sanctam contra omnes eius aduersarios propugnârunt. Vnde & Apostolus suum discipulum Timotheum his verbis cohortabatur. *Labora ut boni miles Christi.*

1. Tim. 2.

4. SECVNDSVS ordo horum Sanctorum Confessorum fuit eorum, qui laude doctrinæ & prædicationis diuini verbi in Ecclesia Dei floruerunt; quales fuere omnes sacri Doctores & populi fidelis Pastores, qui succedentes in officio Pastoralis Apostolis olim à Deo promissi sunt per Prophetam dicentem. *Dabo vobis pastores iuxta cordium vestrum & pascent vos scientia & doctrina.* De his quoque locutus est Apostolus scilicet

Hier. 3.

Ephes. 4.

bens ad Epheios, ipse inquit, dedit, quosdam quos Apostolus, quosdam autem Prophetas, alios verò Euangelistas, alios autem Pastores condecoros ad consummationem sanctæ religionis in populo ministerij, in adificationem corporis Christi. Tales fuerunt in veteri lege sanctissimi prophætæ, quos Deus abo atque alio tempore ad illum populum amandauit, vt ei prædicarent, illum docerent, & à mala via reuocarent, ac in viam salutis deducerent; cuiusmodi fuere Esaias, ieremias cum cæteris, qui non concionibus modo, sed etiam diuinis scriptis magnam lucem, & auxilium attulerunt tum populo, tum toti Ecclesie Dei. Præterea sacri iste Doctorum ordo comparatur stellis quas Astrologi vocant Hyadas, ratione ortus earum, & effectuum quos produciunt. Vti enim hæc stellæ, dum oriuntur, gignunt pluias in terra: sic hi sancti, cum orti sunt suæ doctrinæ & verbi Dei imbri irrigauerunt terram sterilem & sterundam peccatorum, conuenienter illis verbis Moyſis. *Concreſcat in pluiam doctrina mea, sicut vt ros eloquium meum.* Deinde his stellis exorientibus incipiunt crescere dies, & radij calidiores à Sole emitti. Vnde & crescere incipiunt frumenta, arboreſque

Iob. 9.

Dent. 32.

que frondefcere & florere, sic horum
sanctorū prædicatione augetur in mē-
tibus hominum diuinarum rerum cog-
nitione, crefcit charitatis ardor, incipi-
untque sanctorum defideriorum, bo-
narumque operationum fructus pul-
lulare. Secundò comparantur lucer-
is impositis candelabro totam do-
mum illustrantibus: hi enim fan-
cti in sublimi loco collocati pro gra-
du, quem in Ecclesia tenent, doctri-
næ suæ splendore, salutaribus docu-
mentis, & virtutum exemplis, vicio-
rum caliginem depellunt, errorum te-
nebras dicitant, omnibusque domus
Dei incolentibus, veram demonstrant
viam ad salutem. Ad hæc assimilantur
splendori firmamenti, cum de illis
scriptum sit. *Qui docti fuerint, fulge-
bunt quasi splendor firmamenti, & qui
ad iustitiã eruduerint multos, quasi stelle
in perpetuas æternitates.* Etenim hi glo-
riofii Doctores, nõ aliud sunt, quã que-
dam corpora caelestia incorruptibilia
tum ob fidei firmitatem, tum ob vitæ
integritatem. Lucida sunt ob doctri-
claritatẽ, sanctamque & castã conuen-
tionem; sublimia sunt ob altitudinem
contemplationis rerumque diuina-
rum notitiam. Influxu item suo vi-

Matth. 5.

Dan. 12.

les sunt Dei Ecclesiæ, nõ concionibus
solum doctissimisque scriptis, sed etiã
sancto zelo, ardentibusque orationi-
bus, quibus continenter Domino sup-
plicant, pro adiuuẽto Ecclesiæ, & om-
niura fidelium salute. Quod verò ad
nomina attinet his sanctis Doctoribus
ab Ecclesia attributa; primò vocantur
Vintores & Operarij vineæ Domini,
quorum munus est, expurgare hæc vi-
neã à spinis, & in fructuosis fruticibus,
palmites superfluos abscondere, plan-
tare & colere fructiferos, cauereque ne
aliquo damno afficiantur. Tales suẽre
prudentes illi & fideles serui Domi-
ni constituti super familiam suam,
& tales Dominus suæ Ecclesiæ per Pro-
phetam misit, dicens. *Et dabo eis vini.* *Os. 2.*
tores eius ex eodem loco. Hi quoque sunt
fideles operarij, quos magnus ille Pater
familias hora vndecima in hac extre-
ma mundi ætate egressus vocauit, &
misit vt laborarẽt in vinea sua, vt abso-
luto labore diuino beata denarij diur-
ni mercede compensẽ remunerarẽtur. Se-
cũdo vocati sunt Pastores, quia p̄cipuũ
eorum officium est pascere, custodire,
& tueri oves Domini, vt rectẽ docuit
Apostolus ad Timotheũ scribens, *Præ-
dica,* inquit, *verbi in seña oportune im-* *2. Tim. 4o*
por-

*portune, argue, obsecra, increpa in omni
patientia & doctrina.* Pastores verè ho-
ni & fideles, qui non patiebant seipso-
sua tantum quæretes commoda: mul-
to minus lupo conspecto fugiebant,
vt faciunt mercenarij, sed quærebant
tantum gregis sui commodum; parati
exemplo Domini etiam vitam ponere
pro illo, si quando opus esset. Congru-
enter item Doctores & Prædicatores
Ecclesie vocati sunt canes, non de qui-
bus per Prophetam Dominus dixerat,
canes muti non valentes latrare, qui
conspicis abominationibus illius po-
puli tacebant, & dormitabant, sed ca-
nes vigiles & Domino fideles, qui de
ni honoris zelo accensi, nunquã celsi-
runt allatrare hostes veræ & Catholice
religionis.

3. TERTIVS ordo Confessorum
Christi, est eorum qui rerũ coelestium
desiderio accensi, omnibus huius saeculi
rebus renunciãrunt, & se in solitu-
dines vel monasteria abdiderunt: vbi
superioris vitæ instituto, coelestiumque
virtutum studio angelicã potius quã
humanam in terra cõuersationem tra-
buerunt. Inter hos maximè illustres fa-
cère primi eremi incolæ, sanctissimi Ab-
bates, alijsque diuersarum congregati-
onũ

onum innumerabiles Monachi, & post
illos reliqui omnes tot religioso:um
ordinum institutores, qui vsq; hodie
in Ecclesia florent. Hi sunt sancti illi,
quos dixit Apostolus crucifigere carnẽ
suam cum vitijs & concupiscẽtijs, quo-
rum cõuersatio erat in coelis, quia nõ
optabant, nec quærebant, nisi quæ sur-
sum sunt, non autẽ quæ sunt in terra.
Hic sanctorum Confessorum status
primum præfiguratus fuit in Helia,
postea verò singularim in S. Ioãne Ba-
ptista, Domini Præcuratore, verè Prin-
cipe & exemplari ordinis monastici,
qui etiam nunc puer, domo paterna de-
serta, in horridum eremum se cõtulit;
cuius aspera vita, virtutesque admi-
randa magnis laudibus in sacro Euan-
gelio celebrantur. In his sacris Confesso-
ribus perfectè cõpletum est illud pro-
pheticum. *Scissa sunt in deserto aquæ, et
torrentes in solitudine, & qua erit aridum
erit in stagnum, & siccus in fontes
aquarum.* Et aibi. *Dabit in solitudine
cedrum, & spinam, & myrtum, & lig-
num oliuæ.* Et rectè: nam hi benedicti
sancti, non solum in horribilibus Æ-
gypti solitudinibus, sed in medio steri-
lis & desertæ gentilitatis, totque natio-
num peruersarum ex spiritus donori-
que

Isai. 56.

Gal. 5.

Isa. 35.

Isa. 41.

que caelestium redundantia, & admirandis suis virtutibus, instar secundarum odoriferarum que plantarum, & veluti fontes dulcissimarum aquarum floruerunt. Deinde hi Confessores comparantur montibus, nam & status religiosus non est aliud, quam mons altissimus, ille mons pinguis, mons coelestus, in quo Deo habitare placuit: in quaerens montem ex hac infima & lutulenta valle mundi conscendere solent omnes illi, qui secuti consilium ab angelo datum Loth, volunt de salute esse securi. Hi sunt illi montes, de quibus dixit Propheta, *Montes excelsi cuius petrae refugium erinacis.* Et recte in his enim montes ob securitatem maiorem recipere se solent illae animae, quae mundo à canibus & venatoribus inhumanibus persecutionem patiuntur. Ad similitudinem montium, quia ob rerum terrenarum contemptum sunt quasi terra sublata, firmi & solidi per constantiam & patientiam, ac per caelestium contemplationem in altum eleuati. Est quoque hic status religiosus pariter assimilatus monti Tabor, in quo Dominus se transfigurauit: nam & in illo fuere illi tres sancti discipuli nempe Petrus, cuius nomen signifi-

Psalm. 67.

Psalm. 103.

cat obedientiam, & Iacobus, quod significat mundi deceptoris, hoc est, paupertatem, & Ioannes virgo, qui designat castitatem; quae virtutes tanto petere placent Domino, ut earum possessoribus, etiam in hac vita aeternae gloriae gustum praebet; participesque faciat felicitatis, qui beati in caelo perfruuntur. Sunt item hi sancti similes callido negotiatori, quem dixit Dominus inuento thesauro abscondito in agro, omnia sua vendidisse ad emendum agrum illum. Ac verè Religio thesaurus est, vel potius continet in se infinitarum opum spiritualium thesaurum; nam qui extra religionem laborant ad opes conquirendas, non queunt nisi laboribus magnis, periculis multis, & durissimo tempore eas congerere: Religiōsi vno momento, & quocumque felicitas huc thesaurum acquiritur: qui rectè dicitur *absconditus*, quia à paucis & cognoscitur, & inuenitur. Denique sunt hi sancti comparati s. Ecclesiae manibus in cuius persona dicit sponsa, *Manus meae distillerunt myrrham.* Hoc enim praecipuum semper fuit Monachorum illorum, omniumque sanctorum religiosorum studium, non mortificare modo & crucifigere carnem sensusque cura

Math. 13.

Cant. 3.

vitijs

vitij & concupiscentijs huius mundi
sed etiã omnem abnegare per omnia
propriam voluntatem & iudicium
Myrta verè gustui rãdanorum
minum amara est, sed amatoribus
atoribusque Christi manna suauis
mum.

6. QVARTVS & postremus
rum sanctorum Cõfessorum orde
corum, qui sequentes consilium Chri
sti conantur colligere thesauros, non
terra, sed in cælo, vnde amplius
non possunt, neq; consumi tempo
re vtilitate, dum facultates suas libe
ter distribuendo in egenes, magis
comparant amicos, à quibus postea
cipiantur in æterna tabernacula. Hi
hi sunt qui in mundo celebres esse
runt in caritatis operibus, tam com
libus, quam spiritualib. in proximis
& simul multis tribulationibus
mino probati & exercitati fuere. Hi
veteri lege speciatim denotati sunt
in patientissimo Iob, qui de se ipso
loquitur. *Oculi sui cæco, & perierat*

Matt. 6.

Iob. 29.

*pater eram pauperum, & maritus
cõsolator; si negavi, quod volebam
peribus, & oculi viduæ expectant
si desideri præeruntem eo quod non
buerit indumentum, & absque*

mentis pauperem. Similiter in persona
iusti Tobie, cuius opera charitatis in
scriptura sunt celeberrima. Hi fuerunt
fideles & prudentes illi serui, quibus
Dominus familiæ suæ curam commisi
sit: vt unicuique porrigerent cibum in *Luc. 12.*
tempore, ac item fuit illi, quibus, vt lo
quitur Saluator, sunt lumbrici præcincti,
& lucernæ ardentes in manibus eorũ,
& iterum, qui vigilantes expectant
Dominum suum reuertentem à nup
tijijs, vt cum pulsauerit, confestim apert
riant ei. Habent lumbricos præcinctos
per virtutem castitatis, conseruantes
se puros & mundos anima & corpore.
Quid verò aliud sunt lucernæ in mani
bus eorum ardentes, quàm opera mise
ricordiæ, in quibus se exercent? Sunt
hæ lucernæ plenæ misericordiæ oleo,
quod oleum, quicumq; habuerit, nun
quam eius lucerna extinguetur. Accen
sæ sunt charitate, qua hi sancti ardent;
sunt luminosæ & splendentes ob au
xilium & ædificationem, quam simili
bus operibus accipiunt eorum pro
ximi. Sunt luminosæ, quia horum o
perum proprium est, reddere claros &
illustres, quia illa faciunt in hac & alte
ra vita. Vnde hi sancti assimilantur o
liuæ fecundæ, vt loquitur Propheta. *Psal. 29.*

Ego autem sicut oliua fructifera in domo Dei. Verè enim instar oliuarii seculi per virent, per diuinam gratiam in ipso habitantem. Sunt etiam fructifera quia ex misericordiis illorum manibus continenter stillat oleum misericordie spiritualis & corporalis. Siquoquoque assimilati manibus sponsi, qui laudans sponfam dicebat, *Manus illas tornatiles, aureas, plena hyacinthis.* rectè: nam sicut manus admodum polita, ad modum earum rerum, quæ non leuigantur, non facile potest tenere res apprehensas: non secus hi sancti ob singularem eorum misericordiam & teneritudinem in proximis operes, sancta quadam liberalitate proprijs facultatibus consueque subueniunt omnibus, vt vix sibi aliquid pro necessaria sustentatione retinere possint: nus verè aureæ ob charitatis perfectiorem, & plenæ hyacinthis, (quæ semper eiusdem coloris cum cælo) hi est, plenæ pretiosorum & cœlestium perum. Præterea hi sancti Confessores similes sunt luci matutinae, atque etiam horro aquis irriguo, sicut dixit propheta: *Frango esurienti panem tuum: & generas vagos, induc in domum tuam: & videris nudum operi eum, &*

Cap. 5.

Isa. 58.

nam tuam ne despexeris, tunc erumpes quasi mane lumen tuum, & anteibit faciem tuam iustitia tua & gloria Domini colliget te, & eris quasi hortus irriguus, & sicut fons aquarum, cui non deficiet aqua. Et rectè homo misericors respiciet instar auroræ: vt enim hæc pellit tenebras, suoque ortu mundum exhilarat, sic hi sancti suis operibus misericordie animas afflictas consolantur & exhilarant omnem mœroris & desperationis caliginem ab eis pellendo. Sunt etiam velut hortus irriguus, verè hortus floridus, plenus compassionis affectu, & fructibus charitatis. Sunt velut fons perpetuus ob aquarum diuine gratie copiam, quam Deus abundanter in illos effundit. Et quomodo possunt delictis his aquis, nam cum ipsi charitate redundent, simul in se habent fontem & auctorem omnis gratie? vt enim loquitur D. Ioan. *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Veniq; non solû hi gloriosi sancti sunt cõparati creaturis, sed ipsi quoq; creatori, vt idè Dominus significauit illis verbis, *Estote misericordes, sicut Pater vester misericors est nihil. n. & quæ prædicatur in Deo atq; tui* misericordia, de qua dixit Propheta, *Ma-* *Psal. 101.*

gna est super caelos misericordia tua; & usq; in nubes veritas tua. Quae verò res gloriosior esse potest, quam hominem hac virtute eò pertingere, ut imitetur Deum creatorem suum? Denique hi sancti Confessores admodum conuenienter vocantur *viri misericordia*, quum pietates non defuerunt. Rectè autem appellantur viri ob constantiam visilem, quod non sinant se aut à bonis operibus, aut à pia vita vllis mundi cõtumelijs vel perfectionibus absterri. Proprium enim, teste Apostolo, eorum qui piè viuere in Christo volunt, est, in hac vita perpeti persecutiones. Vocantur *miseriordia viri*, tum quia pleni suere misericordia, tum quia à Deo misericorditer sunt ad consolationem & auxilium aliorum mundo donati.

7. **CONSIDERA** præmium græ de his fidei operarijs à Domino præparatum. Ac primò quidẽ Dominus saluator vt significaret saltem generatim quã copiose eos esset remuneraturus, agens de seruis quos in aduentu suo inueniet vigilantes, bis repetiuit, *Beati sumus seruis illi*, atque si illius præmij magnitudo & præstantia verbis suis explorari non posset, quasi diceret, eos habi-

turos beatitudinem super beatitudinem. Deinde particulatim de primis illis Confessoribus, qui pro confessione diuini nominis perpeffi fuerint varias persecutiones & afflictiones ipse Dominus dixit. *Omnia qui constebunt me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Angelis Dei, & coram Patre meo qui in caelis est.* Nunc cogita, quanta gloria horum Sanctorum futura sit, quando in extremo illo vniuersalis iudicij die, in conspectu cæli & terræ inter innumeros Angelorum hominum quæ exercitus, vniuersalis iudex, cui omne genu flectitur, benigno vultu, benignissimaque voce euocâs eos ad se, diuinamque manum suam eis porrigens, publicum fidelitatis testimonium illis dabit, collaudans eos in sui æterni Patris, totiusque illius ornatissimi confessus præsentia, ac protestans se eos acceptare non solum tanquam seruos, sed etiam tanquam amicos, & carissimos fratres? De illis deinde qui non solum prædicatione & doctrina, sed etiam operibus, & sanctæ vitæ exemplo laborauerint in excelsa hac Domini vinea, gregeque pacifendo, testatur Dominus ipse eos futuros magnos in regno caelorum, eo,

Hecl. 44.

Tim. 3.

Matth. 20.

quod opere præstituerint, quod docuerint
 verbis. Si ergo in mundo tanti estimetur,
 obtinuisse titulum Magni Principis
 mortalis aula, eo quod eiusmodi
 proximi soleant esse Principi, quanto
 maior erit dignitas horum fidelium
 prudentiumque operatorum, cum
 Rex gloriæ iubebit eos sedere iuxta se
 inter primos regni aulæ suæ Principes
 & Senatores? De illis pariter scriptum
 est, quod fulgebunt sicut stellæ firmamenti
 in perpetuas æternitates: nam
 supra præmium essentielle gloriæ, his
 speciatim donabuntur hac resfulgenti
 aureola; quæ Doctoribus & verbis diuini
 prædicatoribus debetur, quæ inter
 alios reddet eos multo honoratioribus
 illustrioribus. Sequitur deinde præmium
 eorum, qui instar grani frumenti in terram
 bonam coniecti studuerunt in terram
 mundo & sibi, omnia relinquendo, ut
 in desertis & monasteria, cælestis speciei
 amore, salutare Christi consilium secuti,
 se abderunt. Quod verò aliud
 est, vel dari potest à Domino præmium
 nisi Dominus ipse, summum & infinitum
 bonum. Ac rationi consentaneum
 sanè est, ut qui omnia reliquit, omnia
 vicissim inueniat, & qui totum se cul-
 tui Dei dedit, is aliam mercedem

habeat quàm ipsum Deum. Ita scriptum
 est de tribu Leui, quæ quoniam tota ce-
 rat diuino dedicata seruitio, noluit Do-
 minus partem ullam ab ea hereditatis
 in terra vendicari cum reliquis, sed di-
 xit, *Ego pars & hereditas tua.* O scelix
 præmium. O quantam exultandi cau-
 sam habent, qui relicto Patre, matre, fa-
 cultatibus, aliisque rebus omnibus se
 totos diuino cultui dedicauerint; nam De-
 us illis seipsum promisit in retributio-
 nem, ille erit eorum pater, mater, fra-
 ter, possessio, domus, nec centies
 selum, sed etiam mille amplius re-
 cipient, quàm in hac vita propter ip-
 sum reliquerint. Illis similiter, quos
 Dominus elegit & constituit super fa-
 miliam sui fidelis populi, ut velut be-
 ni & misericordes dispensatores om-
 nibus de cibo prouiderent, aliisque ad
 vitam sustentandam necessarijs, illis,
 inquam, qui studuerunt facultates
 suas dissipare in pauperes, aliaque
 pietatis Christianæ ministeria obire,
 Dominus particulare quoque præmi-
 um promisit, dicens, *Beatus ille seruus,*
*quem cum venerit Dominus suus inue-
 nerit sic facientem. Amen dico vobis, su-
 per omnia bona sua constituet eum.* Ac
 rationi certè consentaneum est illum,

Numb. 18.

Matth. 24

qui bene & piè cœpit dispensare bonis terræ, à Deo postea fieri possessorem & dispensatorem bonorum cœlestium. His quoq; qui fideliter negotiati sunt cum talentis & donis à Domino illis concessis, non recondendo ea in terra sed in sinu inopum; nec expendendo proprii cordis delicias, sed in necessitatem & salutem aliorum, hæc facta verba pronunciantur. *Euge servus meus & fidelis, quia in pauca fuisi fidelis super multa te constituam, intra in paradysum Domini tui.* Pauca verò sunt quæ in hoc mundo amore Christi faciunt, etiam si mille vitas pro illo expendamus, & breue admodum tempus quo ei seruiamus, sed præmium æternum est & infinitum & gaudium eo promissum nemo vnquam tollet nobis.

3. **CONSIDERA** denique sumptuosum & lautissimum conuiuium Domino præparatum his beatis Confessoribus, & seruis fidelissimis, quibus hac vita aliquid perperissi sunt, vel certe laborarunt amore ipsius, & vsque in finem in officijs Christianæ pietatis perseverarunt: de quibus omnibus se dicit: *Beati serui illi, quos cum venisset Dominus inuenerit vigilantes.* *Ann.*

Math. 5.

Luc. 12.

dico vobis, quod praeingeret se, & facies illos discumbere. *Et transiens ministrabit illis.* Magno certe fauore & benevolentia Rex diceretur prosequi ministrum aliquem aulae suae, si eum inuitaret ad mensam suam, vnaque cum eo cibum sumeret: maiore autem prosequeretur, si mandaret æquè illi seruire atque sibi; Quod si verò & ipse vellet illi suis manibus inseruire, ea nimia esset benevolentia & caritas, atque apud homines inaudita. Iam cum Rex cœli, magnus ille totius mundi Monarcha tanto amore prosequatur seruos suos, nos exiguos terræ vermiculos, tantique faciat tenuia eorum officia & opera, vt velit remunerationis loco eos non solum in cœlo mensæ suae assidere, sed etiam in ea ipse illis ministrare, quantam, quæ inauditam putamus hæc esse erga nos benevolentiam? certè tam extimiam & rara est, vt si ipse Deus suo ore non dixisset id futurum, nulla vnquam intelligentia humana capi poterit. Verum si hoc est conuiuium cœleste & diuinum, ipseq; Deus præparat, & distribuit conuiujs ferula, ac rursum ipse in propria persona ministrat, quæ dapes, qui cibus, dignus poterit esse tã nobiliconuiuia, & tam sublimi ministro?

Certè hic alius non est præter ipsum Deum, illum panem Angelorum, illud manna caeleste, in se continens omnem suauitatis saporem. Deus itaque erit qui inuitabit, idem erit qui inuitatis seruiet, idem cum eis comedet, idem denique erit cibus quo illos pascet. O conuiuium splendidissimum, o cibum lautissimum, o benignitatem, caritatemque nimiam redemptoris nostri. Hoc est sumptuosum illud conuiuium de quo locutus Propheta, *Ezechiel. 47.* *Domineus exercituum omnipotens conuiuium pinguium, conuiuium vindemiae, pinguium medullarum, carnis demia defecata.* Quæ verò dapes nobiles & suaves, pinguedini & dulci per similes toto orbe reperiri sunt, ac fuerunt illæ, quibus tam abundanter satiati sunt, quotquot à Domino ad hoc conuiuium fuere inuitati. Similiter quod vinum purius & melius esse potest illo vino nouo & ambili, quo suos electos inebriat in caelis. Ibi in hoc foelici conuiuium omnes domestici eius serui & amici, siue intrantes, siue exeuntes, inuenient vberissima pecunia, quibus non anima tantum, sed corpus quoque restaurabitur. Ibitur hinc abundantia domus Domini.

Mediunarum dulcedinum, consolationumque torrente potabuntur. Ibi summa pace, perfecta que sœtate fruuntur sic prorsus, ut nunquam in æternâ vllam famem, vel sitim rei creatæ sint habituri. Beati qui digni fuerint tan grato & liberali Domino seruire, quæ etiam exigua officia nostra tanti facit, & tam copiosè remunerat. O vani huius sæculi amatores, qui tantas opes expenditis in mundi seruitium, quarum ornatus, ubi consumptæ fuerint, perit memoria. Videte, quantum discrimen sit inter opera, licet exilia, in honorè Dei facta, & ea quæ homines in gratiam mundi faciunt. Nam duorum illorum aminatorum, quæ bona vidua in templo Dei obtulit, & partis pallij, qua B. Martinus nudum pauperem contexit inter homines vsque ad finem mundi perpetua erabit memoria, & in cælo perdurabit per infinita sæcula. Contra magnifica & fastuosa opera nostra tantis impèdis & laboribus tantum ad conciliandum nomen & estimationem apud homines perfecta, nobiscum omni exident memoria.

Certe hic alius non est præter ipsum Deum, illum panem Angelorum, illud manna cælestè, in se continens omnem suauitatis laporem. Deus itaque erit qui inuitabit, idem erit qui inuitatis seruiet, idem cum eis comedet, idem denique erit cibus quo illos pascet. Conuiuium splendidissimum, ô cibum lautissimum, ô benignitatem, caritatemque nimiam redemptoris nostri. Hoc est sumptuosum illud conuiuium de quo locutus Propheta, *Facies* quit, *Domines exercituum omnium pulis conuiuium pinguium, conuiuium vindemia, pinguium medullarum, vindemia defecata.* Quæ verò dapes illæ nobiles & suauès, pinguedini & mellis perfimiles toto orbe reperiri possunt, ac fuerunt illæ, quibus tam abundantanter satiati sunt, quotquot à Domino ad hoc conuiuium fuere inuitati. Similiter quod vinum purius & melius esse potest illo vino nouo & amabili, quo suos electos inebriat in cælo. Ibi in hoc foelici conuiuio omnes dei serui & amici, siue intrantes, siue exeuntes, inuenient vberissima pascua, quibus non anima tantum, sed corpus quoque restaurabitur. Ibi replebuntur abundantia domus Domini.

&c.

& diuinatum dulcedinum, consolatiominusque torrente potabuntur. Ibi summa pasc, perfecta que satietate fruentur, sic prorsus, vt nunquam in æternam illam famem, vel sitim rei creatæ sint habituri. Beati qui digni fuerint tam grato & liberali Domino seruire, quæ etiam exigua officia nostra tanti facit, & tam copiosè remunerat. O vani huius sæculi amatores, qui tantas opes expenditis in mundi seruitium, quarum omnibus, vbi consumptæ fuerint, perit memoria. Videte, quantum discrimen sit inter opera, licet exilia, in honore Dei facta, & ea quæ homines in gratiam mundi faciunt. Nam duorum illorum minutorum, quæ bona vidua in templo Dei obtulit, & partis pallij, qua B. Martinus nudum pauperem contextit inter homines vsque ad finem mundi perpetua extabit memoria, & in cælo perdurabit per infinita sæcula. Contra magnifica & fastuosa opera nostra tantis impensis & laboribus tantum ad conciliandum nomen & exaltationem apud homines perfecta, nobiscum omni ex-

cident memo-

ria.

COL-

COLLOQVIVM.

O Dulcissimè Iesu Domine, Confessorum gloria, Doctorum coronam & merces beatissima omnium fideliter tibi seruientium, qui tam benignè nos monuisti, vt staremus succinctorios, lucernisque ardentibus in manu tuum aduentum præstolaremur, vt obsecro, & purga sancti spiritus turbine renes meos & cor meum, vt nulli mihi dominetur iniquitas, nec incunat aliquam tuæ maiestatis offensam. Accende quoque Deus meus lucernam mentis diuini tui amoris flamma, vt caritatis feruor in anima mea non in peccatis omnibusque meæ cogitationes, verba & actiones dirigantur ad sanctam voluntatem tuam perfecte præstandam. Quare rogo, vt mihi largiri eam gratiam velis, vt semper vigilem & bonis operibus vacem, ne imparatus aduentus tui detam incerto inueniar, sed potius, vt tuus fidelis seruus, simulatque pullaueris tuam aperiam, teque Dominum mecum gaudio recipiam, atque ita dignus efficiar inter electos tuos annumerari, & que eisdem misericorditer ad æterna gaudia assumi: vbi cum iisdem, quando ob-

421
 ascio resurrectionis erunt quasi qui lærenouati, merer ego quoque beatifica tua visione satiari, & cum infinito iubilo cordis mei laudare, & benedicere te in æternum.

DOCUMENTA.

I. PÆLATI & Doctores vocantur
Sal terra ob vitæ eorum perfectionem, & sanctissimæ exemplum, quibus condere debent mentes hominum adhuc terrena sapientium. Nam sicut Sal tres habet proprietates. Prima, quod terram in qua spargitur, reddat sterilem. Altera, quod condiat & sapos efficiat cibos. Tertia quod exsiccat carnes & à putredine conseruet: Sic Pælatis sanctissimæ exempla, & doctrina præstantia in subditis cupiditates terrena refronant, eosque reddunt steriles mundo. Secundo desideria sancta sapore deuotionis cõdiunt: & promouent. Tertio exsiccant carnes, hoc est, hinc carnales præseruando eos à libidine putredine. Denique, sicut per salem designatur virtus discretionis, sic omnia opera que exercentur erga subditos hac virtute condienda sunt, reddendo illa hoc modo coram hominibus atque etiam in præsentia Dei sabtiliora.

a. CHRISTVS primo dixit Apostolus.

lia, eos esse sal terrae, postea autem dicit se lucem mundi, quae re indicatur Praedicatori Doctoresq; Ecclesia primò debere saltem quoad se, viuendo bene & sapienter, deinde praeberè lucem praeuidentibus, docendo alios, saltem exemplo, lucem doctrina, secundum exemplum Christi, ut uisitoris, de quo scriptum est, Cœpit uisus facere & docere.

A. B. T.

Ad alt. 5.

3. S. C. luceat lux uestra coram hominibus, inquit CHRISTVS, ut videant opera uestra bona, & glorificentur trem uestrum, qui in caelis est. uobis haec uerbis commone sua Ecclesia Praedicatori & Doctores, debere eos lumen uobis, sed alijs nò solum doctrina pia, & instructione, sed etiam operibus, idq; praecipue, neq; enim dixit, ut homines uideant doctrinam uestram, sed ut uideant opera uestra bona, & glorificentur Patrem uestrum. Vbi similiter animaduertant Praedicatori, non debere eos ex suis bonis operibus propriam aucupari laudem & gloriam, sed tantum Dei, non enim dicit, ut ceteros homines opera uestra bona glorificentur, & collaudent uos, sed dicit, ut glorificentur Patrem caelestem, à quo omne bonum promanant.

4. Dixit CHRISTVS debere uos praecipere lucem hominibus nostris. Dicitur

Lumbarum inueniuntur in nobis. Alij solum mentis, id est, uoluntatis nostrae à qua oriuntur omnes affectus inordinati, & intellectus nostri à quo procedunt praeuocogitationes & mala desideria. Alij deinde sunt libi carnis, à quibus proficiuntur cupiditates carnales, & impudica opera. Vtroque detemus praecipere, cohibereque ne erumpant in cogitationes & actiones illicitas: id quo duobus cingulis praestandum est. Primum est studium orationis, & assidua in lege Dei meditatio, quibus praua cogitationes & desideria mentis nostrae facile coercentur. Alterum cingulum est uita seueritas, & corporis afflictio, quibus libidines & incentiua carnis opprimuntur & extinguuntur.

5. Multis modis solet Dominus, (ut uideat) ille, qui consuetudine uestra delictatur) pulsare aut ostium cordis nostri, ut si uisum non aperitur, aperitur alio, eumq; intro recipiamus. Primum pulsatur uerba concionatorum, aliter uisum qui exhortantur & excitant nos ad bonum. Secundò pulsatur bene hominum prorum exempla, Tertio beneficentia, quibus nos continentur afficit. Quartò immixta sunt & iniectio terrore a terrorem tormentorum. Quintò promissione maxime uisum praemiorum. Contra nonnulli nulla ratione in-

dicitur

duci possunt, ut Domino respondant
 enim obdurati sunt ut nec conuincantur
 nec beneficijs, nec timore ullo cor illorum
 emolli queat. Alij humiliter respu-
 det, sed patiuntur eum vacuum adire
 re: atque hi sunt, qui similiter quidem
 noscunt & fatentur se peccatores, sed
 dum habent firmum propositum peccati
 deserendi. Alij aperiunt quidem, sed
 detinent tam diu secum, & hi sunt, qui
 ex una parte se emendant, sed non
 satisfaciunt; nihil quidem alienum
 piunt, sed quod iam rapuere non re-
 unt. Alij tamen si aperiunt eum, re-
 ant, nouis tamen hospitibus interuen-
 sibus, pauperem Iesum feras eijciant
 hi sunt, de quibus Dominus dixit
 tempus eredunt, & in tempore ten-
 onis recedunt, dolent de peccatis
 tam corrigunt, sed quam primum in-
 do vel carnis tentatio aliqua inueni-
 uit, mox relabuntur. Alij denique
 lum confestim illi aperiunt, sed bene-
 quoque suscipiunt gratiam, habent
 nem in cordibus suis ei preparanda
 bus ipse Dominus dixit, se ad eos in-
 surum, cenaturumque cum illis, & hi
 cum, quando per aduentum tantum
 tu omnibus bonis & charismatibus
 bus sunt locupletati.

6. Dixit praterca Dominus, ut vigila-
 rent, ut quam primum pulsarit ostium,
 sibi illud patefactans. Tunc Dominus
 pulsas anima i. astra ostium, quando be-
 nam aliquam inspirationem, primumque
 desiderium nobis immittit; & tunc illi
 aperimus, quando illi consentimus, pro-
 bamus, & opere prestamus.

7. Consulit Dominus nobis, ut vigila-
 mus & ad suum aduentum parati simus.
 Tunc autem vigilanter expectamus ad-
 uentum Domini, quando mentis nostrae
 oculos apertos tenemus ad contempla-
 dum Verum lumen, hoc est, cum frequen-
 ter cogitamus de Deo, eumque continua-
 presentem in omnibus actionibus nostris
 imaginamur. Tunc quoque vigilamus,
 quando quod credimus factis implemus.
 Vigilamus etiam, quando temporis
 ignauia tenebras depellimus; & cum di-
 ligentia ac seruire Christo D. N. inser-
 uimus. Tunc denique vigilamus, cum
 oculis semper obiectam habemus mortis
 nostrae, & aduentum Domini memoriam,
 id semper studentes, ne quid in pectoris
 nostri domo supersit, quod tanti hospitio
 oculos offendere possit.

8. Dixit Dominus seruos suos beatos
 fore, si eos vigilantes in prima vel secun-
 da vigilia inuenierit. Vigiliae sunt di-
 uerse

Luc.

Luc.

Mat. 8.

Apo. 5.

uersa etates vita nostra. Prima *omne vita pia, quod pertinet ad omnes.*
est pueritia. Secunda est adolescentia. *Tunc igitur Prælatus, vel Princeps Chri-*
stianus boni serui officio fungitur, quando
negligentes fuere, vel vigilare noluerit. *dona à Deo acceptis, ut scientia, vel po-*
terestate. Et austeritate, vel opibus, vel
primis, aduigilent saltem in secunda. *alijs bonis, vitur, non in detrimentum*
verò etiam secundam neglexerint suam. *subditorum, aut condemnationem pro-*
curia, ne extremam tertiam vigilare. *priam, sed in salutem suam commodumq;*
aliens remedium, ut saltem in senectute. *communem aliorum. Nam sicut nemo sibi*
semetipsum contemnat. *soli natus est, sed etiam utilitati proxi-*
Et patientia contemnat. *morum, secundum illud Vnuique; man-*
valde enim vorendum est, ne, dum expul- *dauit Deus de proximo suo, ita quili-*
misericordiam prerogando pœnitentiam. *bet existimare debet facultates quas*
in iudicium incidant: atq; tunc eorum *possidet non sibi soli, sed etiam in benefi-*
erit contra illos diuina iustitia. In quo *cium aliorum diuis esse.*
quantum dicitur reor fuerit. De in iud-
icanda illorum emendatione loq; animus.
O quot hodie in mundo flores iuuen-
is vanissime consumunt, ac demum
noctui in fœces pœnitentiæ agenda tribu-
unt. *Dei fidelis est quando dona à Deo con-*
9. Per hunc seruum fidelem, qui *cessa non sibi asseruit, gloriano in illis,*
minus dicit à se constitutum super *Et vanam aucupando hominum las-*
militiam suam, intelligitur quilibet *dem ex illis, sed potius attribuit soli Deo,*
Christianus. Nam quilibet vocari potest *atq; gratias agit, Et in eum omnem eo-*
penfator Domini, ac primo quidem *rum gloriam transfert. Tunc verò est*
rebus spiritualibus, quod propriè pro-
rudens, quando talentum ab eo accep-
met ad Prælatos. Secundo in temporibus
quod ad Principes. Et Iudices secularibus
Tertio in bono vsu gratiæ, Et donum
enig; à Domino concessorū, qui consuetis,
in gubernatione suis usus, Et in illis *Deo redditurus.*

NOTET hoc loco plus led
etiam si sequens Meditatio in
batur, DE COMMVNIVIRGINIVM,
NUM, nos tamen in hoc
discursu (quoniam in eo agitur
virginitate generatim) non
virginum & quæ viros ac feminas
dono integritatis in hac virginitate
lustres, comprehendisse.

que, & quinque prudentes: sed quinque
que fatuæ acceptis lampadibus nõ
umpserunt oleum secum: prudentes
vero acceperunt oleum in vasis
uis cum lampadibus. Moram au-
tem faciente sponso dormitaue-
runt omnes, & dormierunt. Media
autem nocte clamor factus est. Ec-
ce sponsus venit, exite obviam ei:
tunc surrexerunt omnes virgines

DE COMMVNIVIRGINIVM.

SANCT

RVM VIRGINIVM.

DISCVRSVS QUARTIVS & VLTIMVS.

EVANGELIVM.

MAT. 25.

TUNC simile erit regnum
celorum decem virginum
que accipientes lampades
exierunt obviam sponso & spon-
sa. Quinque autem ex eis erant

& ornauerunt lampades suas.
tunc autem sapientibus dixerunt:
Date nobis de oleo vestro, quia lâ-
pades nostræ extinguuntur. Respon-
derunt prudentes, dicentes. Ne for-
sit non sufficiat nobis & vobis, ite-
ritius ad vendentes, & emite vo-
stras. Dum autem irent emere, venit
sponsus, & que paratæ erant intraue-
runt cum eo ad nuptias, & clausa est
porta. Nouissimè verò veniunt &
dixit, Domine Domine aperi nobis.
At ille respondit, Amè dico vobis, nescio vos.

FIGVRA.

EV S in veteri Lege manda-
uit, vt summus Pontifex, qui

430 DISCVRSVS DE
representabat personam Christi
sponsam acciperet feminam
nem.

COMMUNI SS. 431

CONSIDERATIONES.

BEATISSIMVS Ioaanes Euangeli
sta, ut est in eius Apocalypsi, post
conspectis viciis & admirandas visio-
nes, vidi turbam sanctorum mag-
nam, qui singulari quadam gestientes
laetitia respiciebant & laudabant ag-
num, & ab eo quoque benigne aspi-
ciebantur. Vnde dicit sanctus hic A po-
stolus, Agnum stetit supra montem
Sion, & cum eo centum quadraginta
quatuor millia habentes nomen eius,
& nomen Patris eius in frontibus suis:
se vero audisse vocem de caelo citha-
rice forum citharizantium in citharis su-
is, qui & cantabant quasi canticum no-
uum ante sedem Dei: & nemo poterat
dicere canticum nisi 144. milia, qui
empti erant de terra. Subiicit deinde
Apostolus qui fuerint illi beati *Hi sunt
inquit qui cum mulieribus non sunt co-
munitati Virgines enim sunt. Hi sequuntur
agnum quo iugiter ierit. Hi empti sunt
a hominibus primitia Deo & agne, &
sunt ore eorum non est inuentum mendacium.
Hae maculae enim sunt ante thronum Dei,
qui perfectio immaculatus hic Virginiu
in primitia loco, fuit primus fru-
ctus Christus verus Deus & homo,*
per

Pun. 1.
Apo. 14.

PROPHETIA

- Isa 56. 1. **H**ÆC dicit Dominus Deus
qui custodierint Sabbatum
elegerint qua ego volui, & timent
dus meus, dabo eis in domo me-
muris meis locum, & nomen
filij & filia eius, nomen sempiternu
eius, quod non peribit.
- Psal. 44. 2. Adducentur regi virginu
proxima eius afferantur tibi.
- Sapient. 3. 3. Felix est sterilis & incoi
que nesciuit thronu in dilecto,
fructum in respectu animarū
rum, & spero, qui non operatur
manus suas iniquitatem, nec
aduersus Deū nequissima dabit
illi fidei donum electum, & serua
plo Dei accepisti na.
- Sapient. 4. 4. O quam pulchra est castitas
cum claritate immortalis est
moriam illius, quoniam & apud
nota est, & apud homines, &
tuum coronata triumphat in
certaminum pramium vincens

per passionem & mortem suam
 mundo reportavit. Imò mox atque
 terram descendit, instituit hanc
 familiam Virginum; ut sicut ipse
 solo adoratus erat ab angelis: ita
 quoque angelos haberet, qui ipsi
 rent. Ipse igitur de cælo hoc angelicū
 semen attulit, & foeliciter illud
 minavit in suæ Ecclesiæ solo. De
 minibus hunc spiritum ut se calu-
 puros seruare, & corporis sui var-
 hortabatur Apostolus, in sanctifica-
 ne & honore custodire possent, &
 in passione desiderij. Habuit igitur
 virginitatis virtus originem suam
 ipso Deo, à quo eam primò didice-
 angeli. Fuit in cælo inuenta, &
 delapsa est ad homines, & post
 resurrectionem in cælo perse-
 bit in æternum. Ibi enim, teste Deo
 no, nulli amplius nubent vel ne-
 tur, sed omnes erunt sicut angeli,
 facti sponsæ ipsius Dei, ac perpetuè
 ritatis vinculo illi coniuncti. In his
 nec ille thronum & sedem suam,
 bitare cum illis pro delictis suis re-
 bit. Quare bene dixit Euangelista,
 Agnus, Christus D. N. stare supra
 tem Sion, supra Ecclesiam trium-
 sem, ut eius caput, gubernandū

& conseruando, supra illum montem
 altissimum Sion, vbi videre & contem-
 plari licet Deum Deorum, in eius so-
 cietate astabat nobilissimus, splendi-
 dissimusque chorus Virginum. Ac cer-
 tē valdē conueniens erat, immacula-
 tum agnum non aliorum societate sti-
 pari, quàm qui corpore & mente puri
 & immaculati essent. Quare & specia-
 tim dicitur hoc astitisse agno, tū ob vi-
 tæ imitationem & conformitatē, tum
 ob eximiam charitatis cōiunctionem:
 virginitatis enim prærogatiua, reddit
 animos diuino amore digniores & ca-
 paciores. Adhæc habebant illi nomen
 agni, per fidem humanitatis, & no-
 men Patris per fidem diuinitatis eius
 scriptum in frontibus suis. Et rectē in
 frontibus, quia fidem, quam habebāt
 in corde, etiam palam ore confiteban-
 tur, & factō protestabantur. Quocirca
 uti in hac vita amore Christi, studio-
 facti, & huius mundi volupta-
 tibus exuerunt, sic ille in cælo, in si-
 gnium amoris sui erga ipsos, nomen
 bit. Quare bene dicitur in scripturis,
 mulq; nomen Patris, in signum, quod
 b illo quoque amentur, conuenienter
 bit dicto Domini. *Qui diligit me, dili*

2. Thess. 4.

Matth. 23.

IOAN. 14.

T

gellus

getur à Patre meo, & diligam illum
ergò lætis vocibus more hominum
citharantium in citharis cantantibus
ticum nouū. Sunt certè Virgines que
citharæ quædam resonantes. Nam
cicut cithara aliud non est, quàm
dæ certo ordine extensæ in ligno,
sancti crucifigentes & mortificantes
bra sua, quasi extensæ, & cum Chri
cofixi in ligno crucis, facti suar
ræ, suauissimum sonum & harmo
am efficientes in Dei auribus. Pe
autem dicit eos cantasse canticum
uum: nec enim solum noua fuerit
virtus mundo, sed etiam animarum
possidentibus conciliabit nouam
riam & legitiam ob fœlicem aurem
quæ illos multò inter alios reddidit
cælo honoratioris & illustrioris
deniq; speciatim hi sequuntur ag
quocunque ierit: quia semper fuerit
perfecti eius imitatores, non solum
virginea integritate mentis & cor
ris, in mansuetudine, humilitate
lijq; virtutibus: sed etiam in prop
carnis mortificatione, qua sacra
nam eius passionem & mortem
tantur.

Matt. 19. 2. CONSIDERA quomodo
celestis virtus de cælo à Christo

in terram allata, primum fuerit homi
nibus commendata, quando ipsi de
indissolubili vinculo Matrimonij lo
querent, Apostoli subiunxere. *Si ita est
causa hominis cū uxore, non expedit na
tere.* Tunc enim respondit Dominus:
*Nō omnes capiūt verbum istud, sed quib.
datum est. Sūt enim Eunuchi, qui de ma
tris utero sic nati sunt, & sūt Eunuchi,
qui facti sūt ab hominib; & sūt Eunu
chi, qui seipos castrauerūt propter regnū
cælorū. Qui potest capere capiat.* Quib.
verbis Dominus declarauit, quanta sit
huius virtutis præstātia: vt enim illave
nit de cælo, sic necesse est de cælo venire
auxiliū & gratiā, qua obtineatur & con
feratur. Hanc nos Christus solum do
cuit, alijsq; ostendit, sed etiā perfectissi
me obtinuit. Imò eminētē in eo ex
stitit, vt in illo, de quo scriptū erat, qd
est: *candor lucis æternæ, & speculū sine
ulla macula.* Hoc quoque voluit on
am esse Matrem suam, faciens eam Re
ginam omnium Virginum, & omnis
iudicitiæ speculum. Ab eadem initū
voluit fieri legi: Euangelicæ, nam præ
ursor Ioannes, qui fuit primus lapis,
primusq; eius prædicator in deserto per
tuam virginitatē seruauit: imò tota
homini lex amoris plenissima non a

Sap. 7.

Psal. 11.

liud spirat, quàm puritatem, quàm
 ginitatem, quàm castitatem, quàm
 huiusmodi cœlestibus consilijs plus
 est, secundum illud Prophetæ. *Elapsa*
Domini eloquia casta, argentum
examinatum, probatum terra, purum
septuplū. Similiter alius Prophe-
 loquens de sanguine Saluatoris nos-
 quo confirmavit suum nouum tes-
 tamentum, cuiusque omnes fideles
 neficio sacramentorum facti sunt par-
 ticipes, & singulatim respiciens
 nobilissimum omnium Sacramen-
 tum; Sacramentum Corporis, & Sa-
 guinis ipsius Redemptoris nostri,
 culiarem hęc proprietatem ei attri-
 buens generandi virgines. *Quid enim bonum*
inquit, eius est, & quid pulchrum
in eis, nisi frumentum electorum, & uir-
germinas virgines? Atque id verum
 satis demonstrat ipsa experientia,
 quando spiritus, amorq; Christi an-
 ingreditur, & per hęc cœlestem cibum
 & potum ei vnitur, illicò primum
 deriū & studiū eius est lectari hanc
 gineam virtutē, vel saltem castitatem
 ad Deum, contemplantes de Deo, re-
 Denique nec aliud fuit spiritus, vel
 strina omnium eius Apostolorum
 primis antea eius, qui plus alijs

2. Cor. 13.

Ecclesia laborauit, qui tantoperè se-
 per optabat, & hortabatur alios, vt per-
 inde ac ipse casti & continentis essent:
 ac prouide suadebat Virginibus, vt po-
 tius virginealem, quàm conjugalem sta-
 tum amplecterentur, vt hac ratione,
 mente & corpore sanctæ melius diui-
 no cultui vacare possent. Viduis quoq;
 consulebat, vt potius castitatem custo-
 dirent, quàm nouas inirent nuptias: Si
 autem iam inisset, ita viuerent, ac si
 non inisset. Denique omnes fideles
 cuiuscunque status voluit esse virgines
 castas Christo desponsatas.

1. Cor. 7.

3. CONSIDERA deinde quibus
 rebz in scriptura hic Chorus illustri-
 Virginum fuerit assimilatus. Primò e-
 nim assimilantur nubibus cœli, vt nu-
 bi illi, de qua scriptum est. *Ecce Domi-*
nus ascendet super nubem leuem, ac ve-
latus erit super nubem leuem, ac ve-
latus erit super nubem leuem, ac ve-
latus erit super nubem leuem, ac ve-
 neratæ sunt, & solutæ onere status
 conjugalis. Sunt quoque leues, quia li-
 beræ sunt à sollicitudinibus sæculi, cō-
 tinentem mentem habentes sublatam
 ad Deum, contemplantes de Deo, re-
 siderunt, vt sit sancta & corpore & spiri-
 tu. Deinde sicut nubes sunt candidę &

Esa. 26.

1. Cor. 7.

humidæ ob aquam quam continet
 sic virgines candore virginæ puri-
 tatis quasi resplendent, & mentem
 hæc deuotionis aquis humidam, ac
 mul frigidam ad temperandos con-
 cupiscentiæ ardores. Secundum
 comparantur cedris, arboribus semper
 virentibus, suauissimi quæ odoris
 fugat serpentes, homines verò oblectant
 & sunt corruptionis expertes, sic virgines
 quam putrescant, nec à tenebris rotantur.
 Sic animus virginis semper reuerentiam
 suam vigorem, semper viuet & floridum
 Ad hæc odorem & conspectum huius
 virtutis fugiunt dæmones, contra
 geli mirifice oblectantur, & est ab omni
 ni corruptione peccati aliena. Tertium
 assimilatur apibus; vt enim apes
 mutuo congressu sunt fecunda, sic
 se continent in statu virginali extra
 iugium non sunt steriles, sed fecunda
 ac primò quidem in se multis sancti-
 tatis desiderijs, & spiritalibus sensibus,
 plus alijs abundant, deinde etiam
 in proximos, dum tam raræ & illius
 virtutis exemplo auctores sunt san-
 ktorum. Imò & fecundi sunt quod
 nam, vt docet quidam sanctus Doctor
 sicut nuptiæ complerunt mundum
 sic virginitas impleuit paradysum. Quod

conuenientissime sunt assimilati va-
 rijs floribus, & particulatim lilij, sicut
 indicat sp̄s̄us loquens de pura, & immu-
 tulara tua sp̄s̄a. *Sicut lilij inter spinas, Cant. 2.*
Sic dilectus meus inter filias Hierusalẽ. Et
 merito hæc dilectæ Christi assimilantur
 cæ lido lilio, tum ob earum virginæ pu-
 ritatem & nitorem, tum ob grauissimum
 odorem, quæ sanctæ illæ animæ expi-
 rã. Deinde sicut lilij habet sex folia, sic
 virgineus hic flos est sex virtutibus sin-
 gularibus ornatus. Primum folij vir-
 ginitatis est sobrietas & continentia à
 cibo superfluo: sicut enim gula semi-
 narium est impudiciæ, sic ieiuni-
 um est custos castitatis. Secundum
 folium est honestas & simplicitas ha-
 bitus sine mollietate & curiositate. Ter-
 tium est mortificatio, & diligens sen-
 sum, maxime oculorum, aurium
 que custodia, quia scriptum est, mor-
 tem per has fenestras intrasse. Quar-
 tum folium est, parcitas & circumspe-
 ctio in loquendo, demonstrando, vt
 mente & corpore, ita etiã in verbis sua
 nam honestatem. Quintum est, esse
 potest, hominum frequentiam & con-
 uerſationem, omnemque peccandi occa-
 sionem, nam scriptum est, *Qui amat peri- Eccl. 5.*
culum.

culum, peribit in illo. Sextum & postimum folium est, fuga otij, & occupatio in operibus pijs, partim spiritualibus, sepe agendo in oratione cum Deo Patre nostro, partim corporalibus, subueniendum necessitatibus proprijs & proximorum, quantum status facultas vniuscuiusq; postulat. Et nique animæ Virginum assimilatio horto florido, & aromatico, de qua sponsa dixit. *Dilectum meum cendit in hortum suum ad areolam matum, ut pascatur in hortu, et colligat.* Verè hortus floridus & odoriferis aromatibus plenus; nam alia sunt actiones internarum virtutum purissimi Virginũ collegij, eorum cogitationes, quàm liliacunda & inflammata desideria, quæ pæter rosæ, & summissa illa & abiectione scipis opinio, quæ humiles violentiones quoq; externæ pietatis, quid aliud sunt quàm odorata & aromata, quæ igne caritatis accensæ virgulæ sumi ex myrtha, aloë, quæ aromatu speciebus (sicut de se scriptum est) ascendunt vsq; in celum angelicis; & ipsi Deo suavissimum odorem afferunt. Hæc sunt aromata, quibus delectatur spõs-

Cant. 6.

Cant. 3.

lestis, hi sunt horti, in quibus libenter habitat, hæc lilia, alijque flores, in quibus suaviter pascitur.

4. VERVM parum est hunc gloriosum Virginum ordinem assimilari rebus terrenis, cum propriè & præcipuè comparari, imò & æquari debeat angelis cœlestibus: nulla siquidem alia virtute homines mortales ob vitæ imitationem verius sunt exæquati angelis, quàm castitatis & virginitatis gratia, cuius virtutis merito degentes in terra obtinent possessionem in cœlo. Sunt ergo similes angelis; nam vt illi non inuent inter se nuptias, sic nec his illi continenter assistunt diuino conspectui, illique ministrant; idem faciunt hæc felices animæ, quæ vt loquitur Apostolus, omnibus alijs curis solutæ tantum cogitant, quemadmodum placeant Deo. Angeli fruuntur præsentia Dei in cœlo, homines verò, etsi dum hoc corpore mortali grauantur, in cœlum ascendere non possunt, non tamen ideo consolatione illa destituuntur; nam cum sancti sint corpore & spiritu, vt esse debent, in cordis eorum domicilium ipse Rex cœli venit. Quæ verò res pulchrior, quæ illustrior esse potest hac virtute virginea,

quæ mundos reddit eos, qui defec-
ne concepti sunt immundo, & tem-
cit cœlum, ex carne spiritum, & ex ho-
minibus angelos. Quod si aliquo-
ter Virginem & Angelum dicimus
est, id non è virtutum merito, sed
turæ foelicitate proficiscitur. Itaq; an-
geli castitas eò felicior est, quod ipse
in statu gloriæ, virginis hominis
tior est, quod eam conferuet in car-
mortali. Angeli enim cum vineulis
nis ligati non sint, nec quicquam
beant repugnans spiritui, conferuet
in celo apud Deum suam integri-
inviolabiliter, at hæ animæ generi
Virginum, cōtinenter inter illece-
& voluptates carnis pugnando, ali-
oq;que vsu virtutum expugnando
tationes dæmonum in cōspectu Co-
coris, fartam rectam conseruant
tatem, Angelorum puritati æqua-
Verum, quid mirum virgines sint
esse Angelis, cum merueint esse
si ipse Angelorum Domini, imo
Domino simillimi quatenus integ-
te puritateque vitæ proximè ad
nam puritatem & incorruptibilitatem
accedunt, conuenienter dicto Sap.
tis. *Incorruptio facit esse proximo-
Deo. Ad hæc facit, vt ipsi à Deo ip-*

Sap. 6.

quodam amore diligantur, eumque
amicum habeant, secūdum illud, *Qui Prover. 22.*
diligis corda mundaniam habebit ami-
cum Regem. Atque hæc causâ est, cur
S. iohannes Euangelista tam impensè
charus Christo fuerit, & ab eo singula-
ri quodam affectu amatus, quod ni-
mirum esset Virgo, & virgo vsque ad
montem perstitisset. Vnde quamuis
proprium sit sapientie æternæ filij Dei
delectari consuetudine hominum, vt
ipse testatur dicens, *Delicia mea esse*
cur filijs hominum; nihilominus mo-
dus, quem ille semper tenuit in tractā-
dis ananis virginum, & castorum, de-
claravit mundo, illi summarum deli-
ciarum loco esse conuersati cum virgi-
nibus, benefacere illis, custodire & ru-
eri illos, & tanquam oculi sui pupillam
amare.

Prover. 22.

5. PRÆTER hæc, quæ hæcenus
de huius status Virginei præstantia di-
ctum sunt, considera proliùs quanta sit
eius dignitas. Ac primo quidem ex par-
te Christi. Virgines enim sunt vere Chri-
sti D. N. spūsæ, ita enim beatissima vir-
go Agnes locuta est ad Tyānum. *Ipsa*
in responsa, cui Angeli seruatum, cu-
ius pulchri iudicium Sol & Luna miran-
ti. Vnde rectè in huius rei figuram ita

T. 6. lego

lege veteri mādauit Deus, vt summus Sacerdos, qui referebat personam Christi, desponsaretur puellæ virginis; tan enim puritas tali sanctitati congruebat. Secundo considera eius dignitatem ex parte excellentiæ, quam habet comparatione facta cum reliquis, non enim sublimis & illustris est, vt dicitur in 1. Cor. 15. 45. Non solummodo in se, sed etiam in ordine Ecclesiastici. Hic enim status est, qui hoc mortalis vitæ temporis terra repræsentat statum immortalitatis & incorruptionis. Tertio ratione præminentia; Status enim virginis præfertur statui Coniugij, & Viduitatis, vnde (secundum parabolam) dicitur de femine in terram seminare, quod nunc etiam centesimum recedat fructum) statui coningali, vt ait mo' omnium, attribuitur trigessimus, duali sexagesimus, virginali vero nobiliori & sanctiori, centesimus meritis: bonum enim cælestis & diuini præferendum est humano, & spirituale animi, bono corporali. Quarto ratione maioris conformitatis, quam hic status habet cum Christo, vnde scriptum est. *In mulierem animam Sap. 2.* *non intrabit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis.* Illa enim est

est. Quare virginitas, teste Ambrosio, humanæ naturæ conditionem longè excedit, eo quod beneficio huius virtutis homines iungantur angelis. Et merito, quia in carne, sed non secundum carnem viuere, non humanæ, sed angelicæ naturæ proprium est. Quinto ratione ærumnarum & calamitarum, quibus coniuges sunt subiecti, à quibus virgines sunt liberæ, vt à subiectione & imperio mariti, à molestijs & fœditatibus carnis, à doloribus & angustijs partus, ab infinitis laboribus tolerandis in educandis, sustentandis & formandis liberis, ac deniq; ab illa ingenti cruce quam sustinent in morte filiorum, si contingat eos è viuix excedere. Sexto ratione commodorum quæ affert hic status. Nam præterquam quod sint omni cura, vt dictum est, rerum temporalium, familiæ, & facultatum, quæ causam præbent maximis afflictionibus, solutæ & vacuæ, magis tamen sunt sapientiæ capaces, eo quod intellectus virginum magis sit purgatus & illustratus. Vnde Sapiens dicit sapientiam esse fructum castitatis. Contrà vnde scriptum est. *In maleuolam animam Sap. 2.* *non intrabit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis.* Illa enim est quasi

quasi balsamum odoriferum, quod odorem suum perdit, si ponatur in vase immundo. Deinde virginea puritas, reddit animas leuiiores, vt hac virtute quasi alis possint artolli fursu ad Deum, & cum infinita illa puritate coniungantur. Hac de causa tantoperè laudauit virginitatem Apostolus, quod videlicet virginibus, omnibus remotis impedimentis, commodius se possint dedere orationis studio & conuersationi cum Deo, præterea hæc virtus non parum prodest toti Ecclesiæ; si enim vna casta Iudith vniverso suo populo tantum profuit, vti de ea legimus, *eo quod castitatem amauerit, & post virum suum alterum non scierit*, quantum bonum, quanta commoda, quantamque gloriam putamus redundare in Ecclesiâ Christianam, ex tot sanctarum Virginum choris, aliarumque personarum, quæ vitam ab omni peccato immunitatem ducunt? Septimò possumus dignitatem huius status cognoscere ex singulari eius pulchritudine. Vnde & ængenti admiratione collaudatus fuit à sapiente his verbis *O quæ pulchra casta generatio est claritate*. Status vespiciosus & clarus, in quo resurgit speciosus & venustus plusquam humana

imò potius diuina, Si enim hoc venustior est creatura, quo plus participat de lumine & gratia sui Creatoris, quantum arbitramur esse venustatem animæ Virginis, quæ in tam sublimi gradu, mundissimi speculi instar, recipit & repræsentat in se diuinæ pulchritudinis imaginem & splendorem? O staud & vltimò, nobilissima est hæc virginea virtus ratione summi sui valoris & pretij, de quo agens Sapiens hanc pulchram pronunciauit sententiam.

Omnis ponderatio non est digna continentis animæ: sic profus, vt neque aurum, neque gemæ, neque thesauri vili, quamuis maximi in terra essent, qui possint æquare huius nobilissimæ virtutis valorem & meritum: atque id eò benedictas animas quæ hoc donum à Domino obrinuerunt, tantoperè homines admiranatur, angeli reuerentur, demones reformidant, & Deus singulari amore & honore prosequitur.

6. CÆTERTVM: ne vllam prætermittamus prærogatiuam & dignitatem, quæ in hanc nobilem virtutem conuenire possit, visum est mihi hic adiungendum prærogatiuam martyrij, cuius actus inter omnes heroicos virtutum actus qui ad colendum Deum exerceri queunt, est omnium:

Uol. 13.

Cap. 4.

laudatissimus & perfectissimus, quod sit effectus & signum summæ amoris in Deum, quò maior in hac vita declarari non potest, hoc enim actum deo deserit vitam quo nihil habet carius, & amplectitur mortem, quam nihil odiosius & acerbius. At tanta virginalis virtutis dignitas, ut, quem admodum scribit S. Ambrosius, quasi martyrij mater, ipsa que non illi laude digna sit, quod reperitur in martyribus, sed quia facit martyres. Hanc autem rei hæc causa est, quod in illa amoris vis, que animam mouet offerendum & dedicandum. Cum virginitatem suam, & se ipsam totam eadem moueat ad exponendam vitam pro Christo dilecto suo. Quare magis non est tempore persecutionis suam vitam foeminarum partem, quam quæquam suam profuderunt, sed Virgines: virginitas enim est quasi ad martyriū, & quasi status cui oportet conueniat talis corona. Nam totus sponsus, cui se hæc sanctæ animæ sponsarunt, & de quo scriptum est, *quod sit candidus & rubicundus*, plurimum oblectatur, dum videt has suas sponsas non minus puritatis candore, quam illi martyrij purpura ornatas & taliter

Cant. 2.

Accedit, quòd virginitas non solum causa est martyrij, sed etiam ipsa est quoddam martyrium. Nam si martyr dicitur magnæ fortitudinis actum exercere, dum constantissimè sustinet cruciatus, dum obuiam it morti, dum non metuit amittere vitam, non minor certè est fortitudo sanctarum virginum, dum vi coercent suas cupiditates, carnem suam mortificant, impertunas animi perturbationes, & tentationum diabolicarum impetum reprimunt, & frangunt. Imò verò & maior est, nam martyrium sæpe breui tempore absoluitur, & victoria vno puncto temporis obtinetur, ac conflictus virginis animæ continuus est; & usque ad finem vitæ perdurat. Ad hæc, sicut in martyrio homo amore sui creatoris se offert ad mortem, faciendo de seipso quasi sacrificium suæ Maiestati, sicut de illis scriptum est, *Deus tentauit eos, Sap. 7. inuenit eos dignes se, quasi holocausti hostiam accepit illos.* ita quoque hoc virginum martyrium appellatur holocaustum & sacrificium, quia anima virgo igne diuini amoris flagrans in altari cordis sui offert se Deo sponso suo in odorem suauitatis. Et Origines dicit illos solos nunc offerre Deo perpetuum

eternum

reum sacrificium, qui perpetua con-
 nentia votum edunt. Quocirca bea-
 hoc virginalē holocaustum assimilatur
 sacrosancto altaris sacrificio, Nam sicut
 hoc vocatur sacrificiū virginittatis, quia
 in eo offertur Deo virginea vnigeni-
 filij eius caro; ita illud aliud, in quo
 dem Deo anima offert virginitatē
 corporis, vocatur sacrificium Virgini-
 tatis. Denique, vt scribit s. Ambrosius
 mens. Virginum non modo est altare
 in quo Deo iuam virginitatem con-
 crant, sed in quo etiam quotidie
 Christus offertur. Quid verò mira-
 mentem virginum esse altare, cum
 pus earum non sit aliud quam tem-
 Dei & Beatæ virgines, quæ per im-
 lem gratiam in vobis existentem
 res sanctitatis spiritis, haud secus
 horti per flores, sacra templa per
 num cultum, altaria per sacerdoten-
 ijs offerentem.

7. RESTAT nunc consideremus
 quam grande, quamque nobile pre-
 mium Dominus pro dilectis his spi-
 ritibus suis paratum habeat. Ac primo
 omitto internos illos & spirituales
 sus, illas veras solidasque consolationes
 illud celestium deliciarū & futuræ
 iudicis pignus, quo adhuc in ter-

pe: si uuntur illæ virginum anime, que
 serio mentis puritatem, cordisq; mun-
 ditiam amplectuntur, & sequuntur.

Prætermitto illam pacem Dei, vt appel-
 lat Apostolus, exuberantem omnem sensū
 quarumcumque voluptatum huius
 vitæ, sic, vt existentes in terra, vt loqui-
 tur Sapiens, iugi & celesti conuiuio
 quodā perfui videantur. Et si omnium
 virtutum proprium est, afferre quen-
 dam voluptatis sensum eam exercētī,
 quas delicias existimamus afferre secū;
 huic generosum & diuinum virgini-
 tatis actum? quem mox comitantur
 totæque virtutes principes, & singula-
 tim perfectas Dei amor; in quo pura
 istæ animæ, velut in portu tranquillo
 summa pace & securitate conuiescūt.
 Verum hoc totum nō est nisi initium,
 & exigua quædam particula pleni &
 exuberantis præmij quo nunc fruua-
 tur in cælo, sicut Deus per Prophetam
 loquens de mercede hominibus castis
 & virginibus reddenda, sub nomine
 Eunuchorū indicauit. Dabo eis, inquit
 in domo mea, & in muris meis locū, &
 nomē melius à filijs & filiabus nomē sempiternū dabo eis, quod nō peribit. Hi ergo
 nō solū habitabunt in domo domini,
 sed erunt in ea ob excellentē quandam
 di-

Phil. 4.

Prover. 31.

Esai. 56.

dignitatem cœteris illustriores: nec
 vero in istis splendoribus sancto-
 rum illa ratione vel imminuetur vel offu-
 scabitur eorum claritas, sed potius au-
 getur, magis magisque splendescet. In
 hoc loco & nouo nomine, quod in
 nomo Domini habebunt, apertius scem-
 sit S. Iohannes, agens de glorioso Vir-
 ginum exercitu, vt supradictum est, qui
 stabant vnâ cum agno, dicitque
 frontibus inscriptum habuisse nomen
 ipsius agni, & item Patris eius celestis
 colique secutos agnum, quocumque
 iret. Vide quàm singulari honore, ma-
 gnoque fauore Dominus hos suos
 lectos speciatim afficiat, communis
 illis diuinum & ineffabile suum no-
 men: sic vt non solum à nomine
 vocentur Christiani, verum etiam à
 nomine Patris appellentur Di. Vnde
 quas existimamus esse ilias foelices
 as, illos amenos colles, illos môtes
 riferos, in quibus, vt dicit sponsa, spi-
 rantur & exultat hic cœlestis agnus cor-
 rante purissimo virginum choro. Quasi
 illa florida prata, qui speciosi illi & fru-
 biles horti, qui fontes dulcissimi aque
 rum videntium sunt, per quos eum
 dem deducit, in quibus mirabiliter
 cit, recreat, & infinito gaudio ac con-

latione eam perfundit? Gaudio, inquã,
 non huius sæculi vano, falso & fallaci,
 nec gaudio aliorum beatorum non
 Virginum, sed gaudio virginum Chri-
 sti proprio, multo omnibus illis subli-
 miori, & longissimè ab alijs gaudijs
 distanti, quo cum summa pace, & iu-
 bilo cordis in omnem æternitatem
 exultant cum Christo, de Christo, & in
 Christo.

2. Considera denique etiam si in scœ-
 lici illa patria omnes cœlestes ciues æ-
 qualiter persuantur societate agni, &
 ab eo inexplicabilibus delitijs infinitè
 honorentur, amantur & exsaturentur,
 ac imprimis gloriosus ille chorus Apo-
 stolorum, deinde laudabilis numerus
 Prophetarum, tum candidatus exerci-
 tus Martyrum, hinc splendidæ acies
 Confessorum, & sanctarum Mulie-
 rum; amen inter hos omnes, qui diui-
 no beneficio stola virginitalis ornati
 fuerint, maiori fauere & beneuolen-
 tia excipientur, nobiliorique corona
 honorabuntur & illustrabuntur; non
 secus quàm idem Dominus fecit A-
 postolis dum adhuc degeret in terra;
 licet enim, vt factum commemorat
 Euangelium, omnes vocaret suos a-
 micos & filios omnesque impensè

Apoc. 14.

Can. 2
 8.

Ephes. 2.9.

amaret, tamen solus Ioannes vni-
hanc habuit prerogatiuam, vt voca-
tur discipulus dilectus, *Discipulus*
quem diligebat Iesus. Ille solus mem-
caput suum in sacrum IESV pre-
inclinare, & os vite fonti adhibere,
de salutari sapientia repletus est, & a-
norum celestium particeps factus,
fundorumque mysteriorum, &
cum diuino Euangelio suo mundo
tefecit. Talis ergo quoque pater-
na erit in celo purissimarum Vir-
ginum, vt super alias omnes dicantur
Domini dilectæ, imò ipsius Domini
sponsæ, sicut de his in persona
sponsæ dixit celestis sponsus. *Ab-*
centularum non est numerus, vnaque
lumba mea, perfecta mea. Magnus
numerus est gloriosi beatorum ter-
tus, sed in eis omnes vna columba
& sponsa dilecta, in qua dulcis spon-
sibi complacet, quæ est purus ille, &
festusque & resplendens chorus
ginum. Hi sunt, qui tam suauiter
cantant nouum canticum, quod
nullo cæcari potest; nullus enim
eorum potest attingere puritatem. *V-*
quæ in inest sit huius nostri Debe-
tas, qui nõ paritur se ab hominibus
ci in liberalitate. Dixerat ipse quoniam

queret propter ipsum patrem aut ma-
trem, aut uxorem, aut filios, aut aliud
quippiam, cum plus pro qualibet re re-
cepturum. Hoc consilium Domini secuta
sunt prudentes virgines, abstinendo
propter ipsum à coniugio hominum,
itaque Christus pro mercede seipsum
dedit eis in sponsum, vt loco hominis
possiderent Deum. Solent quoque spõse
Regum esse Regine itaque videre in su-
perna illa & regia Hierusalẽ has nouel-
las Regis celi, illas, nõ est aliud, quã
æternæ totiusque reginas splendidis coro-
nis ornatas, vestitionsque aureis, gem-
misque immensi valoris & pulchritu-
dinis præfulgidas, ab angelis, totaque
curia celesti honoratas. Hanc nuptia-
rum spiritualium sollicitudinem Apostolus si-
militudine nuptiarum carnalium expressit
dicente. *Propter hoc relictus homo pa-*
ter suum & matrem suam, et adheret uxori
sue, et erit duo in carne vna. Nã haud
secus anima virgo repudiatis omnibus
huius mundi bonis & illecebris, toto
affectu adheret Christo, illi soli viuit,
ab eo solo regitur, ex eius spiritu concipi-
bit & parturit. Qui vero alij sunt partus
sanctarum virginum, nisi sensus qui-
dam celestes, cogitationes castæ, ser-
uones prudentes, opera sancta, & a-

Ephes. 3.

Sicut

ctiones omni virtute conspicuae. hae sunt prudentes illae virgines, quae uiam iturae sponso, non satis habuerunt, ut lampades earum virtute uirginitatis coram oculis Dei lucerent, sed insuper operam dedere, ut in conductu suorum uasis gestarent oleum honestitatis, non uanè se hoc dono effudit, sed laudem omnem & gloriam in Deo transferendo, atque etiam propter huiusmodi oleum misericordiae & charitatis. Verè prudentes, quia cum proberent, nec uirginitatem, nec illam uirtutem esse gratam Deo sine charitate, lampades suas non solum accendunt, sed etiam bonorum operum exercitatione ornauerunt. O humana mens, unde uobis haec contigit gloria, si non merueritis esse sponsae illius, in uultum desiderant Angeli prospicere, cuius pulchritudinem Sol & Luna mirantur, cuius imperio totus hic orbis pareat: ut inquam, sitis mens illius, & confortes regni, & participes gloriae? Beatae uirgines illae, quae uirginitate, ita dignae inuenta fuerunt, ut una cum sponso ad coelestes nuptias intrarent; ubi choro uirgineo summo duce gloriosa Angelorum Regum, & uirginum Maria sequuntur.

agnum quocumque se conuerterit, suauiter cantillantes; ipseque in suo nuptiali conuiuio illis degustandum praebet dulcissimum fauum mellis, uinum illud fauum lacte mixtum, & manna absconditum, cuius saporem ineffabilem, suauitatemque infinitam nullus comprehendere potest, nisi qui degustant.

*Cant. 5.
Apo. 2.*

COLLOQVIVM.

O Bone IESV, ô coelestis & immaculate agne, ô dulcis sponse, & animarum uirginum corona, quis mihi dabit tibi tandem esse, ubi tu es unicuique bonum animae meae? Quis mihi tribuet, ut in caetu illius candidi & puri uirginum chori tuas laudes decantare ualeam, teque unam cum illis comitari per splendidas illas uias, per plateas auro mundissimo stratas, & interesse quae una ex illis gloriosis tuis nuptijs? O Deus meus, tu probe nosti, hoc desiderare, pro hoc ingemiscere & suspirare animam meam. Verum quia haec beneficia non sunt omnibus communia, unusquisque, teste Apostolo, *1. Cor. 7.* *unum proprium donum habet*, rogo te suppliciter, ut quoniam non solum es a-

gnus sine macula, sed etiam in mundum venisti ad eluendas maculas nostras, & expianda mundi crimina, & generis quoq; mundare animam meam, & in tuo sanguine lauare, primo candori eam restituens, vt in posterum (velut vna ex virginibus prudentibus) virtutum bonorumque operum exercitio ita possim meam lampadem ornare, vigilanterq; aduentum tuum praestolari, vt tuae gratiae beneficio, merear in felicissimo, conuiuio tuo, sine inter primos, saltem inter politiores locum obtinere.

DOCUMENTA.

2. **A**IT Euangelium, Tunc, illa die iudicij regnum caelorum simile futurum decem virginibus, quae prudentibus, & quinque fatuis. Vnde scimus, hoc praesenti tempore, quoad diem iudicij, non posse certo certius, quae virgines sint prudentes, & quae fatuae. Multi enim extrinsecus videntur prudentes, & intrinsecus sunt fatuae, contra multi exterius putantur fatui, sed intus sunt prudentissimi, quibus scriptum est. Nos in calce illorum calcamus, & in fine dno.

Sap. 5.

quomodo computati sunt inter filios Dei? Quare non debemus ante illius diei aduentum alios iudicare, sed nobis ipsis attendere, & nos ipsos iudicare, ne postea iudicemur à Deo, conuenienter eos scilicet Apostoli. Nolite ante tempus iudicare, quoad usque veniet Dominus, qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia eorum, & tunc laus erit unicuique à Deo.

2. Omnes haec virgines lampades quidem habere, sed non omnes habere oleum. Quod significatur, sepe numero contingere, ut a quibus improborum, ac proborum hominum opera videantur bona, & laudabilia extrinsecus, sed tamen vere intrinsecus quadam careant oleo, nempe interna gratia & charitatis, quae est in cordibus nostris, tanquam in vasis. Itaque boni, qui similes sunt virginibus prudentibus, praeter bonorum operum lampades habent oleum gratiae in conscientijs suis secundum illud Apostoli, Gloria nostra haec est testimonium conscientiae nostrae. Et illud Propheta. Omnis gloria eius filiae regis ab intus. Gloriam vocant gratiam, quia gratia est semen gloriae. Contra improbi & Pseudochristiani, V 2 simi-

1. Cor. 4.

1. Cor. 1.

Psal. 44.

similes virginibus fatuis, non habent hanc gloriam in conscientia, sed tantum foris in ore hominū. Quare & operarum apud Deum omni remuneratione carebunt, quoniam mercedem suam tantum quaesierunt & acceperunt in hunc mundo.

3. HÆ decem Virgines, de quibus cutus est Christus, tantum erant Virgines, omnes in manibus habebant lampades, omnes similiter obuiā ibant semper: nec tamen omnes ad salutem peruenierunt, quia quinque à cœlestibus nuptiis sunt exclusæ. Vnde intelligimus, non satis esse ad salutem, abstinere à peccatis, & bonis operibus vacare, sed veranda opera nostra, & vigilandum, & diligenter intentionem, & fortè respectu commodi vel voluptatis propria facta sint, & quod foris multis hominum videtur laudabile, in oculis Dei sit reprehensibile & mercedi indignum, si nihilq; tandem efficiatur tuarum virginum, quæ, quia vanitatis virginitatis virtute iactarant, eleborumilitatis ex vasis cordium suorum mered excluserant, meritò à Christo pulsam passæ sunt.

2. Virgines fatuæ, oleo destitutæ, hinc re lampades suas extinguunt. Vnde dicitur

mur, quod sit discrimen inter opera, quæ speciem quidem bonitatis præferunt, re ipsa tamen bona non sunt, & ea, quæ vnde bona sunt & perfectæ. Nam licet reproborum opera ad breue tempus videantur lucem quandam & splendorem emittere, nihilominus tamè postea vnde eitis extinguuntur, id quod post hanc vitam lumen nullū præbeant. Verùm opera electorum, lampadesq; prudentum, quia pietatis misericordiæq; oleo fouentur & aluntur, post hanc vitam, quædo ex his tenebris ad æternam lucem transferentur, longè clarior relucebunt.

5. HÆ Virgines cum lampadibus ornatis obuiam processerunt sponsi. Vnde dicitur, virginem Christi, si sponso velle placere, & ad eo ad nuptias eius intrare, debere esse similem læpadi benè concinnatæ. Nam sicut ad concinnandam ornata lampadem requiruntur generatur. Primo vitri claritas & nitor, Secundo copia olei, Tertio flamma ardor, Quarto splendor: sic virgo crystalline læpatis in se operam illare debet. Primum, ut sit admodum pura & munda mente & corpore, Secundo ut ardeat puri amoris in Deum flamma & omnem sensualem & terrenam amorem excludat,

Tertio, ut anima sua vas plenum habent

beat oleo deuotionis, orandiꝫ studio impense sit addicta: nam ut oleum efficit ardorem in lampade, sic oratio deuoti diuini amoris flammam fouet & conseruat. iuxta illud Prophetæ. In meditatione mea exardeſcet ignis. Poſtremo debet reſplendere alijs operum piorum exemplo, & exercere ſe maximè in humilitate, caritate, obedientia, contemptu ſui, & omni honeſtate.

5. Sponſo ad cœleſtes nuptias ingreſſa clauſa eſt ianuæ. Tres ſunt ianuæ, quæ Dominus in hoc mûdo apertas tenet hominibus, ut ingredi cœlum poſſint, quæ poſt iudicij diem omnino clauſentur, & nulli amplius in eas pateat ingreſſus. Prima eſt miſericordia & uenia, quam nunc omnibus patet: Altera eſt gratia ad uerendum, qua in hac uita omnibus offeritur. Tertia eſt gloria ad ingreſſendum regnum, qua nunc omnibus poenitentibus aperitur. Itaque illæ clauſa erit ianuæ uenia & meritũ. qui in hac uita iactantiam fecerunt temporis, quod eis concuſum erat ad obtinendam ueniam, concuſionesq; merendi uitam æternam negauerunt.

7. Quoniam CHRISTVS Dominus noſter tanti fecit hæc uirginitatis uirtutem, ut liquet, non modo ex cõſilio de-

dato, & exemplo ſuo, ſuaq; puriſſima Matris, alijsq; multis argumentis, uerum etiam ex eo, quod in calo, uti reuelatum eſt S. Ioanni Euangelifta hic agnus immaculatus ſpectatum uoluerit uerſari in comitatu uirginum: hinc facile intelligere poſſumus, quantum cuique noſtrum ſtudium impendendum ſit, ut uirtutem tam nobilem conſequamur, uel certe, quoad fieri poſſit, proximè ad eam accedamus. Quocirca & illi, qui hæc donum à Deo obtinuêre, omni ſtudio enitentur illud tanquam pretioſiſſimam margaritam conſeruare. Qui uerò hoc ſtare carcent, & coniugij uinculo ſoluti ſunt, cogitent conſultius ſibi fore, ſi alterceps in caſtitate uiuant, ut ſalutis ſuæ ſtudioſius uacare queant, quàm uerſari in matrimonij iugo ſe ſubijciant, Quæ ſenti que iam ligati ſunt, conentur minimum pater caſtitaem & honeſtatem ſui ſtatui, obſeruare conſilium Apoſtoli, ut nunquam ſe cõtineant ex conſenſu ad aliquod tempus, ut eò rectius ſtrent & orationi uacare poſſint, Ex alia parte, ſi anima pura & caſta in altera uita à CHRISTO ad tantum enobuntur honorem & gloriã, eiꝫ tã ſingulari amore ſunt uirtute, cogita quam execrabiles & abominanda futura ſint in

Pſal. 38.

1. Cor. 7.

464 DISCVRSVS. DE

Angelorum, omniumq; beatorum
 sentia infelices illa anima, qua
 carnis fuerint inuoluta, & soluta
 taq; indignatione & ignominia
 conspectu Dei remouenda, & in
 d'issimum, scilicet numq; gehenna
 fernalis incendium in ater-
 num abijcienda &
 deturbanda.

FINIS MEDITATIO-
 num de B. Virgine, & Di-
 cursuum de Commu-
 ni Sanctorum.

INDE

INDEX
 MEDITA-
 TIONVM ET DIS-
 CVRSVVM HVIVS
 PARTIS.

MED. I.	DE Conceptione B. Virginis matris	
	Dei. pag.	1
II.	De Natiuitate B. Virginis.	33
III.	De Praefatione B. Virg.	67
IV.	De Responsione B. Virg. cum Ioseph.	94
V.	De annunciatione B. Virg.	117
VI.	De Visitatione B. Virg.	152
VII.	De Purificatione B. Virg.	178
VIII.	De Conuersatione B. Virg. post transfonem filij, & de felici eius transitu ex hac vita.	206
IX.	De gloriosa B. Virg. assumptione.	234
X.	De Natiuitate S. Ioannis Bapti- sta.	264
	F 5	Proce-

*Proœmium in Discursu de Commu-
ni Sanctorum.* 339

*Disc. I. de Communi XII. Apostolo-
rum.* 344

*Disc. II. De Communi SS. Marti-
rum.* 349

*Disc. III. De Communi SS. Confes-
sorum.* 353

*Disc. IV. De Communi SS. Virgi-
num.* 421

FINIS INDICIS.

I N D E X.
E V A N G E -
L I O R V M, Q V A E
D O M I N I C I S E T F E S T I S
D I E B V S I N E C C L E S I A S E -
cundum usum Romanum propo-
nuntur, & in quatuor partibus
meditationum P. Vincentij Bru-
ni Societatis Iesu expli-
cantur.

C O L L E C T V S I N E O R V M
*gratiam, qui de his meditari, aus
concionari volunt.*

Dom. 1. Aduentus. *Erunt signa in
Sole & Luna* p. 2 med. 23. pa. 537.

Dom. 2.

Dom. 3.

Feria 4. Quatuor temporum, *Missive
est angelus.* p. 1. med. 1. p. r. & p. 4.
medit 5. 117.

Feria 6. *Exurgens Maria.* p. 1. med. 2. &
p. 46. 152.

Sabbat. *Anno quinto decimo.* p. 1. 12. 181.

Dō. 4. *Anno quinto decimo.* p. 1. 12. 181.

In vigil. Nat. Christi. *Cum esset despon-
sata.* p. 1. 3. 34. & p. 4 med. 4. 94.

I N D E X.

In Natiuit. Christi, *Exijt Editum* p. 1.
 4. 49. item, *Pastores erant in regione*
eadem p. 5. 56.
 In Fest. S. Stephan.
 In Fest. S. Ioan. Euangel.
 In Fest. Sanct. Innocentium. *Surgit &*
accipe puerum p. 1. 9. 131.
 Dom. infra Octau. *Et erat pater & ma-*
ter mirantes par. 1. 8. 112.
 In circumcis. Dom. *Postquam Con-*
summari sunt dies octo p. 1. 6. 79.
 In vigil. Epiphan. *Defuncto Herode*
 1. 9. 131.
 In Epiphan. Dom. *Cum natus esset*
his p. 1. 7. 94.
 Domin. infra Octa. *Cum factus esset a-*
norum duodecim p. 1. 10. 131. item
descendit cum ijs & venit in Nat-
retb p. 1. 11. 163.
 In Oct. Epip. *Ecce agn⁹ Dei* p. 1. 15. 23.
 Dom. 2. *Nuptia facta sunt* p. 1. 16. 241.
 Dom. 3. *Domine si vis potes me m-*
dare
 p. 1. 30. 541. item. *Cū autem intro-*
isset Iesus Caphernaum p. 1. 31. 559.
 Dom. 4. *Ecce motus magnus factus est*
in mari p. 1. 23. 381.
 Dom. 5.
 Dom. 6.
 Dom. in Septuages.

Dom.

I N D E X.

Dom. in sexages.
 Dom. in Quinquages. *Cacus quidam*
sedebat p. 2. 10. 464.
 Feria. 4. Cinerum.
 Feria 5. *Domine pater meus iacet in do-*
mo paralit par. 1. 51. 5. 9.
 Feria. 6.
 Sabbat. *Cum sero esset factum* par. 2. 3.
 62.
 Dom. 1. Quadrages. *Ductus est Iesus à*
Spiritu par. 1. 14. 203.
 Feria 2. *Et tūc misit angelos suos* par. 2.
 23. 637. item *Ibunt hi in suppliciu a-*
ternum ibidem 24. 677. item *Issi*
autem ibunt in vitam aeternam ibi-
 dem 25. 703.
 Feria 3. *Cum intrasset Iesus Hierosoly-*
mam p. 2. 22. 574.
 Feria 4. *Adhuc eo loquente ecce mater*
eius par. 1. 24. 622.
 Feria 5. *Egressus Iesus* par. 2. 4. 90.
 Feria 6. *Est autem Hierosolymis* p. 1. 27.
 410.
 Sabbat. }
 Dom. 2. } *Assumpsit Iesus* p. 2. 7. 178.
 Feria 2. }
 Feria 3.
 Feria 4. *Ascendens Iesus Hierosolymam*
 par. 2. 15. 429.
 Feria 5. *Homo quidam erat diuus* par. 2.
 22. 602. V 7 Fe-

I N D E X.

Feria. 6.
 Sabbat.
 Domin. 3. *Quadrages. Extollens vocem
 quadam mulier.* p. 1. 34. 622.
 Feria. 2. *Quanta audiuimus facta in
 Capharnaum.* par. 1. 35. 641.
 Feria. 3.
 Feria. 4.
 Feria. 5. *Surgens Iesus de Synagoga.* pa. 1.
 22. 355.
 Feria 6. *Venit Iesus in ciuitatem Sama-
 ria.* par. 1. 18. 273.
 Sabbat. *Perrexit Iesus in montem Oli-
 ueti* p. 2. 10. 280.
 Dom. 4. *Quadrages. Abijt Iesus transma-
 re.* p. 22. 29.
 Feria. 2. *Propè erat pascha Iudeorum.*
 p. 1. 17. 260.
 Feria. 3.
 Feria. 4. *Prateriens Iesus.* par. 2. 11. 307.
 Feria. 5. *Ibat Iesus in Ciuitatem.* p. 1. 35.
 578.
 Feria 6. *Erat quidam languës Lazari.*
 par. 2. 14. 396.
 Sabbath.
 Domin. de passione.
 Feria 2.
 Feria 3.
 Feria. 4.
 Feria 5. *Rogabat Iesum.* p. 1. 33. 595.

fr

I N D E X.

Feria 6.
 Sabbat.
 Dom. Palm. *Cũ appropinquasset.* par. 2.
 19. 536. & par. 3. 1. 1.
 Feria 2. *Ante sex dies pascha.* part. 2. 1. 8.
 514.
 Feria 3.
 Feria 4.
 Feria 5. *Ante diem festum pasche.* par. 8.
 5. 41.
 Feria 6.
 Sabbat.
 Dom. Resurr. *Maria Magdalena.* par. 3.
 54. 426.
 Feria 2. *Duo ex discipulis.* par. 3. 56. 457.
 Feria 3. *Stetit Iesus in medio discipulorũ*
 par. 3. 57. 473.
 Feria 4. *Manifestauit se iterum Iesus.* p.
 3. 52. 480.
 Feria 5. *Maria stabat ad monumentum.*
 par. 3. 55. 442.
 Feria 6. *Vndecim discipuli abierunt.* pa.
 3. 60. 509.
 Sabbat.
 Dom. in albis. *Cũ esset sermo die illa.* pa.
 3. 57. & 58. 473. & 487.
 Dom. 2. post Pascha.
 Dom. 3.
 Dom. 4.
 Dom. 5.

la

I N D E X.

In ferijs Rogat.
 In die Ascens. Dom. *Recumbētibus* 11.
decim. par. 3. 61. 523
 Dom. infra Octau.
 In Vigil. Pentec.
 Dom. Pentec.
 Feria 2.
 Feria 3.
 Feria 4.
 Feria 5. *Conuocatis Iesus duodecim.* par.
 2. 1. 1.
 Feria 6. *Factum est in una die.* par.
 1. 24. 396.
 Sabbat. *Surgens Iesus introiuit.* par. 1.
 355.
 In fest. Sancti. Trin. *Data est milti-*
nis pot. scias par. 3. 60. 509.
 Dom. 1. post Pentec.
 Dom. 2.
 Dom. 3.
 Dom. 4. *Cū turba irruerent.* p. 1. 21.
 Dom. 5.
 Dom. 6.
 Dom. 7.
 Dom. 8.
 Dom. 9. *Cū appropinquaret Iesus.*
 2. 20. 547 & 21. ibid. 574.
 Dom. 10.
 Dom. 11. *Exiens Iesus de sinibus Tyri.*
 2. 5. 114.

Dom

I N D E X.

Dom. 12. *Magister quid faciendo uitā*
eternam possidebo. par. 13. 368.
 Dom. 13.
 Dom. 14.
 Dom. 15. *ibat. Iesus in ciuitatem qua uo-*
catur Nazim. par. 1. 32. 578.
 Dom. 16.
 Dom. 17.
 Feria 4. *Quatuor temporum. Respon-*
dens unus de turba. par. 2. 8. 203.
 Feria 6. *Regabat Iesum quidam Phari-*
saei. par. 1. 32. 395.
 Sabbat.
 Dom. 18. *Ascendens Iesus in nauiculam*
transiit. par. 1. 24. 396.
 Dom. 19.
 Dom. 20.
 Dom. 21.
 Dom. 22.
 Dom. 23. *Loquente Iesu ad turbas.* par. 1.
 26. 429. & 23. ibidem. 412.
 Dom. 24.

I N F E S T I V I T A T I B V S

Sanctorum.

In vigilia S. Andræ. *Stabat Ioan.* par.
 1. 15. 229.
 In fest. S. Andræ. *Ambulans Iesus in-*
tra mare. par. 1. 20. 509.

In

I N D E X.

In Fest. Concep. B. Virg. par. 4. 11.
 In Fest. D. Thom. Apost. *Thomas unus
 de duodecim.* par. 3. 58. 487.
 In Conuers. D. Paul. *Dixit Simon Pe-
 trus.* par. 2. 13. 370.
 In Fest. Purifi. B. Virg. *Postquam imple-
 sunt dies Purgationis,* par. 1. 8. 11.
 p. 4. 7. 178.
 In Fest. Matthiæ Apost.
 In Fest. S. Ioseph *Cum esset desponsa-
 tus.* par. 1. 3. 34. & 4. par. 4. 94.
 In fest. Anunciat. B. Virg. *Missa
 angelus.* par. 1. 1. & par. 4. 5. 117.
 In Fest. Marci Euangelist. *Designat
 Dominus.* par. 1. 1.
 In F. S. Philip & Iacobi.
 In Fest. Inuent. Sanctæ Crucis.
 In fest. Apparitionis S. Michaelis
Asseruit discipuli ad Iesum. p. 2. 9.
 In Natiuit. S. Iosæ Baptist. *Essebat
 terns.* par. 4. 10. 864.
 In Fest. Petri & Paul. *Venit Iesus in
 Casarea.* par. 2. 6. 135.
 In Cōmemorat. S. Pauli. *Ecce ego
 et vos sicut omnes.* par. 2. 1. 5.
 In Fest. Visitat. Mariæ. *Exurgens de
 par.* 1. 2. 21. & par. 4. 6. 152.
 In Octa. Petri & Pauli. *Institit Iesus
 psulos ascendere in nauiculam pa-
 65.*

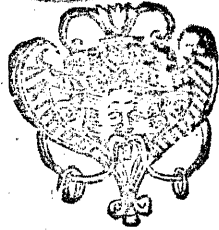
I N D E X.

In fest. Mariæ Magdal. *Rogabat Iesum
 quidam.* p. 1. 31. 393.
 In fest. Iacobi Apost. *Accessit ad Iesum
 mater filiorum Zebedæi.* p. 2. 15. 429.
 In Transfigur. Dom. *Assumpsit Iesus.*
 par. 2. 7. 178.
 In fest. S. Laurentij.
 In Vig. Assump. Mariæ. *Loquente Iesu
 ad turbas.* p. 1. 34. 622.
 In fest. Assumpt. Mariæ. *Intrauit Iesus
 in quoddam castellum.* p. 2. 12. 339. &
 p. 4. 9. 234.
 In fest. S. Barthol. *Exiens Iesus in montē
 eruz.* p. 2. 1. 1.
 In Nati. B. Virg. *Liber generationis.* p.
 4. 2. 33.
 In fest. Math. *Vidit Iesus hominem sedē-
 tem in telonio.* p. 1. 20. 310.
 In fest. Michael. Archang. *Accesserunt
 discipuli ad Iesum.* p. 2. 9. 246.
 In fest. Simon. & iudæ.
 In fest. Omnium Sanctorum. *Videns
 Iesus turbas.* p. 1. 28. 455.
 In fest. Presentationis B. Virg. par. 4. 3.
 67.
 In Com. A post. par. 4. 12. disc. primus.
 306.
 In Com. Martyr. p. 4. 12. disc. secundus
 349.
 In Communi Confessor. *Vos estis Sal*
 204-

I N D E X.

terre. par. 4. 12. discursus tertius. 311
In Communi Virg. Simile est regnum
cælorum decem virginibus. par. 4. 111
discursus quartus. 428
In Dedication. Ecclesiæ. Ingressu Iesû
perambulabat Iericho. par. 2. 17. 48

F I N I S.

scripsit

S L H H